

ذهنیت متنازع

(ابراز نظر)

Ketabton.com

مصطفی عمرزی

تیر روز

بِنَامِ آفْریده گاربی همّا

ذهنیت متنازع

(ابراز نظر)

مصطفی عمرزی

۱۳۹۸ شمسی

مشخصات کتاب

نام: ذهنیت متنازع
(ابراز نظر)

نویسنده: مصطفی عمرزی

زبان: دری افغانی

تایپ و دیزاین: م.ع

شمار صفحات: ۲۳۶

نوبت چاپ: اول

ناشر: صاحب اثر

سال: ۱۳۹۸ ش

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

حق نشر محفوظ است!

در این کتاب:

۱.....	- ذهنیت متنازع (مقدمه)
۸.....	- ابتدال سیاست ها
۱۸.....	- از دهن گنده گی تا شکستن موز گستاخی
۲۵.....	- از شبکه ی فساد
۳۰.....	- از ماست که بر ماست
۳۶.....	- استفاده از دیموکراسی!
۴۵.....	- انبوه افراد مسلح
۵۵.....	- آنفلوانزای مُرغی
۶۱.....	- بازی به اعتبار خیانت
۶۵.....	- بالاخره افشاء شد
۷۱.....	- بهای بنای کج
۷۶.....	- بی سیم سقوی
۸۱.....	- چرا ابزاری می شوند؟
۸۶.....	- چرا تحمل می کنند؟
۹۳.....	- چرا فقط از ما توقع دارند؟
۹۹.....	- حمایت های مردم را فراموش کردند!
۱۰۴.....	- دعوت از فساد تنظیمی
۱۰۸.....	- سنگ و کلوخ
۱۱۷.....	- نگفته بودم؟
۱۲۵.....	- سوء استفاده به این سطح!
۱۳۴.....	- گناهان نابخشودنی
۱۴۲.....	- مثال های خیلی بد
۱۴۷.....	- مثال های خیلی خوب
۱۵۰.....	- مسئله، فقط پاکستانی نیست!
۱۵۷.....	- مسوولان وابسته
۱۶۳.....	- نباید های سیاستگذاری جدید امریکا در افغانستان

۱۶۸.....	-۲۷ نظام غیر متعرکر، مانند گل مرجان می شود.....
۱۷۳.....	-۲۸ همه می نالند؟.....
۱۷۹.....	-۲۹ یاد بگیریم!.....
۱۸۵.....	-۳۰ پُشت نقاب.....
۱۹۱.....	-۳۱ اثرات اخبار بد.....
۱۹۴.....	-۳۲ با پیشینه‌ی کار در امور تخلیه.....
۱۹۸.....	-۳۳ داکتر عبدالله در تنگنای خیر و شر.....
۲۰۵.....	-۳۴ رسوایی آن روز.....
۲۱۶.....	-۳۵ کودکستان سیاسی.....
۲۲۱.....	-۳۶ مديون و مقروض.....
۲۲۶.....	-۳۷ ناهنجاری‌ها در تضعیف حاکمیت.....
۲۳۲.....	-۳۸ معرفی مصطفی عمرزی.....

- ذهنيت متنازع - (مقدمه)

در گيرى ذهني چند جانبه، تقابل را به قدرى وسیع ساخته که چیده‌ی مفاهیم، به گونه‌ای که ایده‌ها و مکاتب را تصنیف می‌کنیم، بسیار مشکل شده است. یعنی در تقابل سیاسی، تداخل عناصر فرهنگی، به غرض باور هژمونی، بحث سیاسی را که عموماً در نگرش اداری، تعمیم می‌دهند، به میزان زیادی انحنا می‌بخشد. ما(طیف در گیر) در امور سیاسی، فرهنگی و اجتماعی، به ویژه کسانی که تحلیل و تبیین را با اشراف به موضوع، مقال می‌سازند، شاید بیش از هر جریان تاریخی، فشار روانی را متحمل می‌شویم. در سالیان اخیر، صدور سوژه به منظور دامن زدن به تشتن قومی، حتی از آدرس هایی صورت گرفت که حداقل با مکتب و پوهنتون، بیگانه نبودند. در این میان، اکثراً شوونیستان اقلیت تاجک، با اغماض کامل به نزاکت های اجتماعی، قومی و اخلاقی، گویی در فرصتی که با حضور قوای خارجی به دست آورده بودند، سعی کردند به هر طریقی که می‌شود هژمونی افغانستان و مسئله‌ی افغان را تضعیف کنند. این روش، در گیری ذهني طیفی را که در برابر آنان موضوع گرفته بود، به قدری سنگین می‌سازد که در ۳۶۵ روز یک سال، تقریباً کمتر فرصتی میسر می‌شود تا فارغ از اغراض افغان ستیزان، کار فرهنگی انجام دهیم. در چنین فضای آلوده، هر چند پاسخ‌ها(تحلیل و تبیین) ما توظیه‌های زیادی را ختی ساخته اند، اما باید پذیرفت که حتی راست کرداری نیز مشکل می‌آفریند. «حقیقت، تlux است» در

موارد مختلف باعث اعتراض جناح هایی شده که کوشیده بودند به هر نام و نشان، سیزی را اجتماعی بسازند.

در کتاب «ذهنیت متنازع»، بخشی از آن درگیری هایم را گردآورده ام که هرچند با مزایای تحلیل ها و تبیین ها مورد تایید عامه ای افغان ها بوده اند و مهمتر از همه، ایجاد این مکتب، مانع استمرار جهل افغان سیزی شده است، اما چون ناچار از اختیار شدت عمل بوده ایم، زیرا افغان سیزان بسیار غیر اخلاقی و با کراحت منظر، عمل می کنند، بیشتر در چهارچوب ادبیات، کسانی را نیز تکان می دهد که در زمینه ای اقلیت های سیزه جو، زنده گی می کنند؛ اما جزو آنان نیستند. همین نکته، دشواری «ذهنیت متنازع» را افاده می کند که حتی جهت صلاح کشور، درگیر ماجرا ای می شویم که موضع منطق ما نیز می تواند مشکل بیافریند. به عبارت دیگر، روشنگری پیرامون افتخارات کذا بیان مجوسان، ولو با منطق خورد کننده و حذف توام باشد و همه را قناعت دهد، باز هم طرفی را که خورد شده، آرام نمی گذارد. یک بخش عمدی افغان سیزی که به تبع آن به پشتون سیزی می رسد، به دلیل باور های خرافی فرهنگی است که با تعمیم نشریات ایرانی در نیم قرن اخیر، به خصوص شوونیسم تاجک در افغانستان را تحریک می کند با اوهم و تخیل آن ها نخست از کنار تجربه ای فقر سیاسی و فرهنگی دو سقوی بگذرد و دوماً با پنداشت آن که گویا بیش از آن چه است که در افغانستان پنهان نیست، می تواند در راس کشوری قرار گیرد که در تمام جوانب تاریخ ملموس آن، تقریباً زیر صفر شناخته می شود.

در کتاب «ذهنیت متنازع»، گستره‌ی نظرم در نوشه‌های این مجموعه با وسعتی وجود دارد که از راه یافت داده‌های مختلف سنتیز، در برابر آن‌ها موضع می‌گرفتیم و با پاسخ، تحلیل و تبیین، بیش از همه سعی می‌کردیم جلو جهل، جهال و تقابله را بگیریم که اگر واقعاً وارد مرحله‌ی حاد شود، نه فقط با پی آمد‌های درگیری‌های شدید قومی، توام می‌شود، بل تحمل آن برای سنتیزه جویان، شاید با حذفی توام شود که هرگز پیشینه نداشته باشد.

متاسفانه، حضور جامعه جهانی در افغانستان، نه فقط جلو فلاکت هایی را نتوانست بگیرد که حاصل تجاوز شوروی و سقوی دوم بودند، بل در عرصه‌های مختلف به فلاکت‌های انجامیده که در کشور جنگ زده‌ی ما، حداقل تحت شعایر اسلامی و افغانی، سنتیز قومی و افغان سنتیزی در حد روپی گری‌های عجیب اعضای «شورای تاجکان» و «انجمان خراسانیان» تا سقوط طالبان، سابقه نداشت؛ هرچند زد و بند‌های احزاب اقلیت‌های قومی از زمان حضور اتحاد شوروی تا جنگ‌های داخلی و بالاخره حمله‌ی ایالات متحده‌ی امریکا بر افغانستان، حرف نمی‌گذارد که عرصه‌ی سیاسی ما چه قدر آلوده است. در همین کتاب، در چند مورد اعتراض به نهایت دنائت بقایای ناقلين در کشور، متوجه می‌شوید که به اصطلاح با دلگرمی از حضور «خلاص گیران خارجی» به قدری وقیح عمل کرده‌اند که در یک سیستم سراپا انحصار شده از سوی یک اقلیت قومی (تاجک)، او باش این طبقه، به خاطر وارد کردن فشار مضاعف، در حالی که به نیروهای خارجی، تکیه می‌کرندند، به نام آزادی‌ها در عرصه‌ی چاپ و نشر و هم در عرصه‌ی گند شهری، درب و دیوارهای کابل را با

ادبیات مستهجن افغان ستیز، پُر کرده بودند. فاجعه‌ی حکومت ائتلافی که همتباران و همولاًیتی‌های آنان را در مغز استخوان کشور، داخل کرده بود، از یک سو و از سوی دیگر به نام آزادی‌هایی عمل می‌کنند تا مفاد آن‌ها در یک جا (ارگ) به نام شان رقم بخورد.

فلاکت حضور بی رویه‌ی خارجی را جدا از مزایای آن در دولت سازی و حداقل‌های رفاه و ارتباطات جهانی کشور، می‌توان در زمینه‌ی افغان ستیزی‌هایی دید که عمدۀ ذهنیت تنازع ما را می‌سازد.

خبر‌های چند پسرک ولگرد که بعضًا با شباهت‌های مغولی، هیچ‌شکی بر جا نمی‌گذارند که از بقایای ناقلين آسیای میانه‌اند، حداقل وقت ما را نیز گرفت تابا شعار «مرغ کم، مرداری اش کم!»، سراغ شان برویم. ناگفته نماند که پیام‌های افغان ستیزی، بدتر از آن چه بودند که ظاهرآ فکر می‌کردیم.

با همه پرسی کردستان که منجر به جلب آرای جدایی شد، با وجود مداخله‌ی دولت عراق و ارسال نیرو به مناطق کردنشین این کشور که جلو تحديد ارضی خود را گرفتند، اما حرفی که باقی ماند، ساخت محوری بود که در بازی‌های استراتیژیک، به درد قدرت‌های بزرگ‌تر می‌خورد. یعنی جایی به وجود آمده که درز کرده است.

در افغان ستیزی‌های نوع ما، اگر یک طرف قضیه، لوث وجود چند مجوس ناقل باشد، در واقع ارسال پیام برای جلب سرمایه‌گذاری در بازی‌های نو قومی، اصل مسئله است که من شک ندارم اکثر شوونیستان تاجک دخیل در حکومت، نهانی از

۵ / ذهنیت متنازع

آن ها حمایت می کردند/ می کنند. این رویکرد، حداقل در زمان حامد کرزی، به قدری او را فریفته و مرعوب کرده بود که یقین می کرد اگر عطا محمد نور، برطرف شود، شمال افغانستان حتماً تجزیه می شود.

خواننده‌ی افغان با مطالعه‌ی نوشه‌های این کتاب، متوجه می شود که ذهنیت متنازع ما در چه زمینه‌ی وسیع، حاد و عمیق قرار دارد. بنا بر این، وظیفه‌ی طیف ما مشکل تراز رسالت تمام افغان هایی است که در گذشته در جانب منافع ملی، ذهنیت سازی می کردنند.

در گیری دائم و عذاب آور دفاع از کشور، زمانی سنگین تر می شود که می بینیم با مانور هایی که در همسویی با منافع بیگانه گان، اجرا می کنند، ضعف های آشکار اقتصادی، نبود ابعض سیاسی، مُعضل مهاجرین، تورید بیش از حد کالا و بدتر از همه وابسته گی به کمک های خارجی، ما را در موضعی نیز خورد می کنند که با دست بالای منطق، جواب دشمنان را می دهیم.

من فکر نمی کنم که نه آقای کرزی و نه هم آقای غنی، آن قدر بی خاصیت باشند که هتاکی هایی پدرام روسپی را بپذیرند، اما واقعیت این که در عرصه‌ی رسانه‌ها نیز سهمیه‌ی خیرات داشتند/ دارند و دوستان خارجی، بدون درک ناهنجاری های ما با فضایی که تحمل کردند، مردم‌سالاری را خوار ساخته اند، طرف افغان ستیزان به خوبی می دانند که ناگزیری های وابسته گی دولت، می توانند آنان را وقايه کنند. این که دیدیم دولت های آقایان کرزی و غنی نمی توانستند با غیرت افغانی در برابر روسپی های مجوس، عمل کنند، دست بسته‌ی شان در برابر کمک های خارجی نیز بود/ است.

کاش با نپذیرفتن خیرات عرصه‌ی به اصطلاح رسانه‌ها و آزادی بیان، کمی به حیثیت و پرستیز شخصی و قومی خودشان فکر می‌کردند. وقتی مجوسانی همانند پدرام، تمامیت ارضی را تهدید می‌کنند و با توهین و تحریف بزرگان و تاریخ افغانستان، سعی می‌ورزند مشروعیت تاریخی اکثریت مردم ما را حداقل در میان اویاش شان مسخره بسازند، معلوم است دنبال اغراضی اند که اگر خوب را بد نسازند، فلاکت دو ارجاع سقوی و گذشته‌ی ننگین دهقانی / فارسی، آن قدر بد است که با هیچ برهانی نمی‌شود بر اساس آن‌ها امتیاز گرفت.

گسترده‌گی ذهنیت متنازع ما به جایی نیز کشیده می‌شود که ناگزیر با تقبل امر خطیر روشنگری، به این حقیقت صحه بگذاریم که مثلاً ممثل نماینده‌ی ایران در افغانستان (پدرام) از پشتوانه‌ای بهره می‌برد که در مسایل مختلف احتیاج دولت ما به آن کشور، همه درمانده می‌شوند که اگر او را از یک پا کشال کنند، روزگار مهاجران ما در جمهوری به اصطلاح اسلامی، تارتر نمی‌شود؟ به نقل از آقای سپنتا، آورده‌اند که ایرانیان در مورد عبداللطیف پدرام، به او سفارش کرده بودند: از وی حمایت کنید!

می‌دانم که شدت ادبیات بعضی تخلیقات این قلم، کسانی را نیز آزربده می‌سازد که وقتی با ما مواجه شوند، دلیل می‌آورند که با افغان ستیزان نیستیم! این درست که آنان (دشمنان) بی‌نهایت بی‌حیثیت استند، اما عدم پاسخگویی به جهال، فضای ما را آلوده نگه می‌دارد. اگر شدت پاسخ‌های ما نمی‌بود، شاید به زشتی‌ها و پلشته‌های بیشتر رو می‌آوردند. بیشترین ذهنیت متنازع ما روی این

۷۱ ذهنیت متنازع

حقیقت می چرخد که ما با یک جریان عقده مند تاریخی، مواجه استیم.

امیدوارم تلقی خواننده‌ی افغان از نوشه‌های این مجموعه، منوط به رویکردی نباشد که منطقی و آگاهانه در برابر ناهنجاری‌ها، دشمنان و دونان اتخاذ کرده‌ایم، بل توجه کنند که ذهنیت متنازع، چه قدر گذشته، عمق و تنوع دارد؟ حتی کمترین سهل انگاری هم می‌تواند به طوال‌تی بیافزاید که جبران آن سال‌ها ایشاره‌را از خود گذری می‌خواهد.

ما که ناگزیریم به تمام امور رفاهی، اولویت قایل شویم، ضیاع توان و انرژی ما در سیز تحمیلی، کشور را با تمام وسعت و عظمت تاریخی و جغرافیایی آن، همچنان عقب نگه می‌دارد. به خصوص، عده‌ی ذهنیت متنازع من این است که اگر بتوانیم منطقی، قانونمند و با ابہت سیاسی، وقایه کنیم، می‌توانیم توان و انرژی زیاد خود را در اختیار اولویت‌های رفاهی و مردمی، قرار دهیم.^۱

مصطفی عمرزی

۱۳۹۸/۵/۴ ش

کابل - افغانستان

۱- یادآوری:

داشته‌های این مجموعه در سال‌های مختلف، نوشته شده‌اند. قید مدت در آن‌ها به همین خاطر است. چند مجموعه‌ی دیگرم نیز حاوی نوشته‌های سال‌های مختلف می‌باشند؛ اما تفاوت آن به دلیل رویکرد است. یعنی موازی با هدف/عنوان، گردآوری شده‌اند. مع

- ابتدال سیاست ها

آشوب های اجتماعی، زمانی که منشای سیاسی می یابند، فرصت هایی می شوند تا با روشنگری بر ابعاد مسئله، به فهم مواردی نزدیک شویم که در یک اجتماع زیر فشار و تعدی، در تجربه‌ی سال‌ها تجاوز و خون، معانی مقولات سیاسی، چه قدر سالم‌اند؟ مثل همیش، باز فرصت یافتم در هنگامه‌ی ستیز جناحی، بر مواردی روشنایی بیافگنم که در تسلسل آن‌ها، این بار خیمه‌های میان تهی مدعیانی است که در رسته‌های سیاسی، اگر مردمان بی کار و ولگرد، استخدام نکنند، تجمعی که به اثر کمیت و کیفیت آن، متقاضی تغییر و اصلاحات می شوند، ثابت می کند چه پشتوانه‌ای در عقب جناح‌های ستیزه جو، به ویژه قومگرایان قرار دارد.

انقلاب نارنجی ناراضیانی که پس از شکست تیم اصلاحات و همگرایی، اجیر شدند تا در شرم روز‌های روشن، در خیمه‌های خالی، دولت را تهدید کنند، در رخوت مجریانی که بالاخره به اثر هیچ، دل به دریا زدند، اما در لجن آن چه به اصطلاح حکومت وحدت ملی شد، زیر فشار‌های سُست، ناگزیر اند امتیاز دهند، در یک مثال دیگر، باز پیدا شده است که در واقعیت‌های میان تهی آن، اگر حقانیت مدعیان سیاست‌ها در افغانستان، زیر سوال می رود، از منظر فسق، فساد و هیچ، بدون شک تجربیات نوع دیگری در مکتب‌های سیاسی خواهند شد که این نمونه را خوب است «سامانیزم» بنامیم.

۹ / ذهنیت متنازع

شبکه های اجتماعی، همانند دام های در کمین، دار و ندار کسانی را برباد می دهند که در جو کذب رشد کرده اند و از پشتونه ای اعتماد به نفس کاذب، می خواهند بیشتر از آنی باشند که استند. تصویر دختر کی که ظاهراً بد نیست، بالباس های اناث و ذکور در شمايل شر و فساد(پکول و دستمال) در زیر خيمه های شبانه- روزی معتبرضان، در جامعه ای که محرومیت جنسی بی داد می کند، جوانان زیادی را به شوق آورد تا در جهت موافق و مخالف، اما چشم چرانی کنند که این نمونه، به تنهایی با چنان جاذبه، در خلوت های بی کاره گان خيمه های در واقع رستاخیر بی کاری و نادانی، چرا عشه می کند؟

سابقه ای اعضای ستمی به ویژه در نهاد های فرهنگی و سازمان های مدنی حکومت کمونیستی، با قصه های سلسله دار فسق و فساد، آن قدر زیاد است که اگر آن را با تمام نشرات بی کیفیت «انجم شاعران و نویسده گان» حکومت رفقا، مقایسه کنیم، وزن فساد و فسق، سنگینی می کند. بنا بر این دیدن تصاویر عشه گران ستمی برای کسانی که امثال پدرام ها را خوب می شناسند، فقط لبخند معنی داری سرت که می دانند از رویکار آوردن این موجودات، چه می خواهند؟

دوستی از دوستان فعل در رسانه های تصویری(ادیتور ویدیو) در فضای اعتماد و دوستی، برایم قصه می کرد که چند ماهی را در «شورای تاجکان پدارم» در برداشت های قومی، کار کرده ام. او با صورت مشوش و اضطراب ناشی از افشاگری، اما بالاخره از دهنش بیرون شد که به خدا قسم به مردم بگویید به زنان و دختران تان اجازه ندهید به «شورای تاجکان» بروند! بی سیرت، بی عفت و خوار می شوند. گرسنه گان آن جا، در برداشت های متفاوت از

اخلاق و دین، زمینه می سازند تا دختران و زنان مردم با اختیار روش های وقیح، به راحتی در آغوش شهوت پرستان بیافتدند. تعریف این قصه برایم جالب شد؛ زیرا دوستم اصرار داشت چیزی بنویسم. گفتم: خودت که اهل قلم استی! نوشتن این رویداد، کاری ندارد! چرا من؟ همین که بدانند در حدود تبار شان نیستم، ولو با انبار مستند و دلیل، اما طفره می روند که این قبیله گرا، درست نمی گوید! گفت و گوی ما به باریکی هایی کشید که حدس می زدم چیز هایی در جغرافیای اتحادیه ها، سازمان های اجتماعی و مدنی، احزاب و نهاد های به اصطلاح فرهنگی می گذرند که در رقابت کمیت، در فضای آلوده‌ی سیاسی، هرگز دروغ نیستند.

اکثریت اعضای «شورای تاجکان پدارم» از اعضای جریان ستمی، پرچمی، باند شر و فساد و قومگرایانی اند که با دید غیر از رسمیات باور های عامه، به مسایل می نگرند. صرف نظر از موضع سیاسی و خصومت های ضد افغانی، فارسیزم با انبوه کتاب تولید ایران، چنان چه سیاست های فرهنگی تاجکستانی ها را به انحراف کشانده، در اعتماد به نفس کاذب اعضای ستمی، آن قدر موثر است که باور های ناشی از آن، توده هایی را که کمترین رسمیت تاریخی دارند و در صورت اجتماعی، ظرفیت های هیچ فرهنگی و مدنی شمرده می شوند، در تخیل ناشی از کتب جعلی، به ویژه در ساخت و ساز برای تکیه به تاریخ، آن قدر منحرف کرده که مثلاً «هر چه از خود، بهتر است»، در قبول جمعی آنان که گویا هر چه از خود داشته اند، طیفی از رهروان دین جدیدی را گستردۀ می کند که نقد آن، به خوبی نشان می دهد بر چه وقاحتی استوار کرده اند.

ذهنیت متنارع ۱۱۱

دوستم با حُجب ناشی از روشنگری، یاد آور شد «اکثر اعضای شورای تاجکان، زردشتی اند!»

من، سال قبل برای خالی نماندن نقد مسایلی که بسیار ضروری اند، در شمار کتاب های روشنگر، با درک حقایق تلخی که به ناهنجاری های بیشتر اجتماعی می رستند، کتاب «آین های سخیف» را در نقد دین زردشتی، منتشر کردم؛ هرچند عدم حس، تا زمانی که تبارز کند، مجوز صدور حکم را نفی می کند، اما در تجربه‌ی آزادی های مهارگسیخته، افراد و آدرس هایی را شناختیم که به ویژه با خصوصیات خراسانی- فارسی، نقاب را پس زده اند.

جاوید اهور، نخستین زردشتی ای بود که با توهین مستقیم به اسلام، ماهیت گروه هایی را آشکار ساخت که حالا در شکل نهاد هایی چون «شورای تاجکان» و «انجمن خراسانیان»، هرچند تظاهر می کنند، اما آدرس های موازی به آن ها در مجموعه ای از افراد مستقیم و غیر مستقیم، از هیچ توهین و زشتی ای بالای باور های رایج و عام ما(قبول اسلام و افغانیت) دریغ نکرده اند.

روزی به اثر تصادف، متوجه پستی شدم که در صفحه‌ی «بیر های شمال»، مربوط انجمن خراسانیان، اشمئاز تاریخی ای را به نمایش گذاشته بودند که با شناخت تاریخ فارسیزم در ایران، ستون های آن، چون محمود افشار یزدی، احمد کسری، میرزا آقا خان کرمانی و صد ها نحس دیگر، برای کسانی که اهل مسئله اند، زودتر از آن کاپی - پیست ستمی، به آشنایی می رسید. آنان، پست کرده بودند: «میان عرب و مسلمان، تفاوت قایل شویم!»

در افغانستان در تذکره‌ی افراد زیادی از قوم عرب، تاجک نوشته اند. صرف نظر از این که تبعیت از ایدیالوژی های وارداتی در

افغانستان به چه مصایبی انجامیده اند، زیان های ناشی از کاپی- پیست باور های بی مقدار از سوی جناح های آلوده، در نخست از گریبان خود آنان می گیرند. عرب ستیزی استعاره یی ستمیان در افغانستان، به اعرابی کمک کرده است تا در روند نو تذکره های الکترونیک، با نفرت از فارسیزم، صورت قومی خود را به نفع خود، سجل کنند. این که بُریدن از این ظرفیت، به زیان کیست، می گذریم.

نقد عرب، اما در واقع در مکتب های سیاسی معاصر ایران، به معنی توهین به مسلمان و اسلام است. منابع زیادی وجود دارند که نشان می دهند عرب ستیزی به معنی اسلام ستیزی در گذشته ی صد ساله ی تاریخ معاصر ایران، در شعاعی که یافته، کسانی در منطقه را تشویق می کند تا در جغرافیای بزرگ ترکستان(آسیای میانه)، به درز های زیادی چون تاجکستان و مدعای اوفزاده گان قومپرست و هتاک آنان بزنند. همچنان در افغانستان در بحران طولانی، دست آویز مدعیانی شده که اگر از منابع کتب ایرانی، محروم شوند، در حالی که کارنامه ی زار فرهنگی آنان، معادل فقر فرهنگی است، توهمند تزیری و ماخذی مردمانی را به تصویر می کشد که اگر نقد افتخارات کذایی شان، دستور کار عام شد، برهمه گی ناشی از نداری، کسانی را می شرماند که در میدان رقابت با افغانستان، خیال کرده اند چیزی بیش از تجربیات سقاوی، ارائه می کنند.

شاره به نکته ای مرا متوجه کرد که نماد گرایی در واقعیت های زیر جلد، چیز های زیادی دارد که اگر علناً از بیان آن قاصر اند، اما در اشتیاق بسط فرهنگ های سخیف، مشاغل زیاد می یابند.

ذهنیت متنارع / ۱۳

با رهنمایی دوستم، با دقت در آرم کنگره‌ی به اصطلاح ملی پدرام، متوجه مشعلی شدم که با آتش افروخته، ظاهراً روشنایی ادعایی را در برمی‌گیرد که از ظاهر این اشیا، مفهوم می‌شود، اما نابکاران مجوس، با آوردن آتش، یا سمبول دین سخیف زردشتی، ماهرانه دلخواسته‌ای را نمایش می‌دهند که هر وقت فرصت یافته‌ید، مطالعه‌ی کتاب «آیین‌های سخیف» به شما کمک خواهد کرد نمایش باستانی از یک ساخت مصنوعی (دین زردشتی) اگر به کار مردمان حقیری در رسمیات تاریخی نخورد، به هیچ دردی نمی‌خورد.

خیمه‌های خالی مکاتب انحراف سیاسی، به ویژه در تشریح مدعای این جریان نو (سامانیزم) در حالی که پوچی جریان‌های سیاسی برای عدالت فraigیر را زیر سوال می‌برند، در آنارشیزم کنونی، در شرایطی که وارفته‌گی مشهود تر می‌شود، اگر همچنان نیازمند نسخه‌های فوری و قوی مداواست، نباید از این روش‌نگری کتمان کرد که در کشوری که هزاران جوان رشید بلوچ، پشتون، هزاره، اوزیک و... در رسته‌های مختلف جان می‌دهند و از نعمت زنده‌گی محروم می‌شوند، تنفس آزاد مردمانی که با دوسيه‌های فساد اخلاقی، حتی خبری شدند، خیلی گران تمام می‌شود. از بدین‌گونه ماست که در این تراژیدی، پدرام‌ها زنده‌اند، اما در چپ و راست این سرزمین، خون سربازانی می‌ریزد که در دفاع از وطن، سجاده دارند و با نسخه‌ای از کلام الله مجید در جیب، با وضو، جان می‌سپارند.

خوب است در حال زار اوضاع، از خیر هدایت، حداقل در مرحله‌ی دوم سفارش نبوی نیز خرسند باشیم که در تشریح مراحل ایمان، اگر قوت آن را عمل می‌داند، در این بی‌چاره گی‌های

۱۴ / ذهنیت متنارع

دست خالی مردم، اما در کشوری که اسلام، روح و قلب مردم را تسخیر می کند، در شرایطی که آزادی در حد دهن گندیده گی نیز توجیه می شود، در مرحله‌ی دوم ایمان، از بیانی حذر نکنیم که در هر سطح نقد، اصلاح می آورد.

نظر به حدیث حضرت پیامبر بزرگوار اسلام(ص) سومین مرحله‌ی ایمان، تقبیح زشتی در نهان است. در سُستی های روزگار، این مرحله‌ی سوم، برای ما خوب نیست. اگر زور ما نمی رسد، در موج آزادی های مهارگسیخته، اگر موردی بد نباشد، تاختن و انتقاد بر زشتی هاست. از اعتراض، انتقاد و عتاب بر بد کاران، حذر نکنیم.

۱۵۱ ذهنیت متنازع

یکی از چند خیمه‌ی بی کاران جنبش رستاخیر در واقع «سامانیزم»

این سیاه سر(در تصاویر بالا) در چند خیمه‌ی شبانه- روزی جنبش سامانیزم، دیده شده است. می گویند از طرفداران متعصب پدرام است. امثال این ها در شبکه های اجتماعی با ده ها صفحه‌ی

۱۶ / ذهنیت متنارع

خراسانی، پارسی و تاجکی در جمع مذکران شان، به پشتون ها،
ترکتباران، هزاره گان و اقوام دیگر، توهین می کنند.

۱۷ / ذهنیت متنارع

نمونه‌ی بالا، مخلوطی از نخود سیاه ستمی و شورای نظاری در مکتبی در مزار شریف است.

- از دهن گنده گی تا شکستن مرز گستاخی

- (سقازاده گان، هار شده اند!)

پس از چاپ کتاب «حقیقت خورشید»(پیرامون نام های افغان و افغانستان) طبق سنت اهدای فرهنگی، آن را به یکی از بزرگان فرهنگ و ادب ما، تقدیم کردم. جمله‌ی یادگار این اهداء، «فرزانه مرد سیاست و فرهنگ بود»، اما صفت «مرد سیاست» آن در تبسم یک آزرده گی، واکنش شد که: «سیاستش را نمی پسندم، زیرا بر ما تحمیل شده است». منظور گوینده، هجو سیاست زده گی جامعه‌ی افغانی است که در تنوع بازاری ترین اشکال، در حد بدترین تعاریف علم سیاست، سقوط کرده است.

حضرت قلم به دستانی که می کوشند از مزیت ظرفیت فکری، طبیعت و وداع الهی را ادبیات کنند، برای طیف ما که قلمپردازان بحرانیم، به یاس و اندوهی می ماند که باید همواره از عقب عینک سیاه سیاسی در نوبت آن رسید. شاید پا به پای بحران تحمیلی که از ۷ ثور آغاز می شود، کمیت کار فرهنگی ما کم نباشد، اما به جرات می توان گفت کیفیت آن در مقایسه با ارثیه‌ی تاریخی - فرهنگی، میلان به نفع سیاست‌ها و ایدیالوژی‌هایی است که در پی آمد آن‌ها، دورنمای کار فرهنگی افغانی، استمرار و سماحت بر ارائه‌ی ادبیات سیاسی ای می شود که اگر از سواد نویسنده، بهره ببرد، قواره دارد، اما اگر در تنوع اهل جهالت ارائه شود، باید بسیار ناراحت شد که آن چه به نام تبیین ادبیات سیاسی، و فرت فرهنگی - رسانه‌ی ما شده، چرا سخیف، غیر منطقی و رکیک است.

۱۹۱ ذهنیت متنارع

هنوز از مُرده پرستی و قبرکشی جنبش سقاوی، کمیت اخبار و فعالیت های فرهنگی ما در انواع قرار دارد. به یاد داریم که چه گونه در جاده ها ریختند و از ریخت چهره های منحوس خود، درس های دیگری گذاشتند تا بدانیم قهرمانان تنظیمی نوع غیر افغانی، حیثیتی فراتر از همان قراء و قصبات خودشان ندارند. رهروان جهالت و نادانی، اکنون پیش کسوتان ستی در حد سقوط سقاوی را با پکول داران و دستمال گردانی معرفی می کنند که هر کدام اعمالنامه های دون بودن آنان در حیای حضور است.

پس از برپایی نمایشات سقاوی و سقازاده گی، وارد فاز دیگری از هرج و مرج اجتماعی شده اند که اگر کسی از میان آنان شعور می داشت، مانع می شد در چند قدمی هزاران عدو و عداوتی که آدرس مشخص نمی شناسد، بر آن دشواری هایی مانیافزایند که اینک هجوم مشکل از اشکال آن است.

پخش تصاویر بی نهایت شرم آور، جاهلانه و مژرورانه ای که نشان می دهد سوراخ نشینان سقاوی پس از حرمان های مقاومت در کوه ها و دشت ها، اینک کورموشانی را مانند که گشت شبانه می زند و از قی، مدفوع و گنده گی آنان، ناگزیر باید تشکیلات شاروالی را در حدی بزرگ کنیم که به دور از دسترس تیم گل مرجان، کثافت کسانی را پاک کنند که شبناهه می مرداری پخش می کنند.

«ما افغان نیستیم!»، مجموعه ای از حُسن نگارش سقاوی به اوزان ستمی، کلکانی و ربانی، در بسیاری از نقاط شهر کابل، کثافت زیاله های دیگری است که یکی از خود نمی پرسد، چرا برای این طایفه ای جولا، موقع می دهیم و چرا به تره که ای برویم که اگر

هر کسی بر اساس سهم سیاسی، فرهنگی، تاریخی، انسانی و وجودانی خویش بخواهد، اینان برای سقاوی، دزدی، چور، خیانت و انحصار می خواهند. مگر بهای این بهایم چند است که باید سرنوشت مملکت را در حضور اجنبی، با آنان بنویسیم و خوش باشیم که در تمامی مواد آن، نه افغان بمانیم، نه افغانستان بماند و نه از تاریخ ما، خبری باشد. همین که با طیفی از قشر حقیر و بدنام، این کشور و ملک حداقل در ۱۵ سال گذشته، بار کج شد، بس نیست که حالا مرز های گستاخی بشکند و گروههای خاین و بحران زده از راه «غیر مستقیم» اراذل و اوپاش، به صراطی ژاژخواهی کنند که معلوم است برای رسیدن به بهشت، از راه دوزخ می روند. هنوز جراحت بی شرمانه ترین توهین ها، فحاشی ها، بی ادبی ها و پلید ترین نوع حضور فرهنگی، اجتماعی و سیاسی آنان بر دل هر افغان دردمند است که بدون شک معادل آن را با قبول فحش های رکیک، مناسب آن دلخواسته هایی کنند که وقتی طایفه‌ی جولا، مدعای شود فکر می کند سقاوی، خراسانی، پارسی و آریایی، شانی است که اگر چیز کی در حد نجابت برای آن چند کلمه پذیریم، هر گز زیب کسانی نیست که با دو بار حاکمیت نحس، نجس و پلید (کلکانی-ربانی) خودشان و وزن شان را در میزان ارزش های افغانستان، وزن کرده اند و حتی در میان زباله ها نیز جای پایین دارند.

دهن گنده گی های فرهنگی، رسانه بی و ادبی را تحمل کردیم، زیرا تعهد داده بودیم که در تارترین تکدر تعریف، دیموکراسی در حد وفاخت نیز توجیه می شود، اما برای آن چه اکنون شروع کرده اند، به زودی اجندا و برنامه هایی درست می کنیم که اگر

۲۱۱ ذهنیت متنارع

کسی با ادعای خراسانی، آریایی و پارسی برای ما مزیت بخواند و از مدرک ۸ شور، ۱۸ سنبله، کلکانی و ربانی، سود سیاسی در انحصار دولتی برد، جواب ما واضح باشد: آن چه می فرماید، به فحش های رکیکی می مانند که نثار دشمنان این کشور می کیم. از شاروالی این حاکمیت بی حیثیت می خواهیم زود سراغ گند سقاوی بروند و با پاک کردن جملات «ما افغان نیستیم!»، فرصت نسازند تا با تداعی تاریخ کریه سقازاده گان، حرمتی را که برای ارزش های خودمان در رعایت مصالح، نثار آنان می کنیم بشکنیم و در معامله‌ی به مثال، کسی از دوستان، خوب گفته بود: بهتر است در پایان جملات سخیف آنان بنویسیم: بلی، شما ح.. استید! راه حل و چند پیشنهاد:

- ۱- هرچه زودتر حداقل روند تسويه‌ی حساب با سقازاده گان از آن ادارات دولتی آغاز شود که در راس آن ها نیستند.
- ۲- در جذب افراد نو، پیشنه‌ی تنظیمی- سقاوی به خاطر عدم استخدام، از اصول ادارات دولتی افغانستان، شمرده شود.
- ۳- قطع روابط اجتماعی با سقازاده گان و تحریم حضور آنان در میادین ملی و رسمی.
- ۴- منع داد و ستد با سقازاده گان و نظارت ارگان های امنیتی بر شیوه‌ی کاری و زنده گی آنان.
- ۵- تدویر جلسه‌ی فوری اعضای شورای ملی جهت تصویب قانون «اتباع درجه دوم».
- ۶- دستگیری او باش سقاوی که مرتکب ادبیات و قیح ضد افغانی می شوند.
- ۷- اجماع فرهنگی ملی برای پاسخگویی و معامله‌ی به مثل در برابر هتاکی ها و گستاخی های ستمی- سقاوی.

۸- منع فعالیت های رسانه یی، فرهنگی و سیاسی به ویژه اعضای سقاوی و ستمی.

۹- دولت با مراجعه به ملت و تبیین خطرات ناشی از زیاده رویی های سقازاده گان، بسیج ملی را اعلام کند و بر تمام افغانان است تا در تمام ولایات افغانستان با واکنش به موقع و حساس در رسایی، نفی و طرد سقازاده گان بکوشند.

حرکت شرم آور اخیر(نوشتن جملات ما افغان نیستیم در دیوار ها و تعمیرات شهری) هرچند از وفاحت گروهک مدعی فرهنگ، حکایت می کند، اما نباید در حدی قبول شود که با ترفند هر اساندن تکنوازان افغان در مسئله ی گستالت و آشوب، انحصار، خیانت ها و دزد ها را تداوم بخشیدند. در واقع با گرایش به هرج و مرج عمومی، نه فقط تنفر عامه نسبت به سقازاده گان در واکنش به مثل، اوج می گیرد، بل گروهک انحصار طلب که تا مغز استخوان، با زور و ندانم کاری های جامعه ی جهانی بر سیستم دولتی تحمیل شده اند، با از دست دادن تمام امتیازات دولتی که بقای آن ها فقط به حضور جامعه ی جهانی، بسته گی دارد، به زودی با تاراج و چپاول هایی مواجه خواهند شد که از غصب زمین تا اعمار بلند منزل ها، خانه ها و واحد های مسکونی و تجاری، در همه جا، حضور تنگین خود را با حیف و میل و پول های دزدی به ثبوت رسانده اند و بقای این حالت، بسته گی به شعور آنان در قبول واقعیت هایی است که اکنون با بسیج چند ولگرد و قواد، می خواهند جامعه را بی ثبات کنند.

در حالی که می دانیم ظرفیت های سقاوی، همانند حاکمیت ملا ربانی، در حفظ بند تبان خودشان نیز مشکل دارند(اقلیت) و

ذهنیت متنارع / ۲۳

درامه‌ی هتاکی‌ها و گستاخی‌ها، فقط باعث تشویش مردمان چند منطقه‌ی کابل می‌شود، اجازه ندهیم ظرفیت کلی جامعه در حالی که هزار مشکل دارد، با کشیده گی بحران سقازاده گان، بی‌جا مصرف شود.

«سقازاده گان در شان زمین‌های ترکاری‌اند.» آنان را در حد مصرف پارو، نگه داریم و اجازه ندهیم گند شان را شهری بسازند. تصاویری از گنده‌گی‌های سقوی:

مشاهده‌می کنید که پس از گندزدن، با عجله از موتر فرار، تصویر گرفته‌اند. یکی از عوامل این زشتی، وجود افراد سقوی در حوزه‌های امنیتی و نواحی سرت که با سفارش مقامات بالای سقوی، سعی می‌کنند با این رفتار، تکنوکراتان را بترسانند و امتیاز بگیرند.

٢٤ / ذهنیت متنارع

- از شبکه‌ی فساد

بازی‌های سیاسی سالیان اخیر، در همه جوانب، مسؤول دارند. فروپاشی امارت اسلامی، خلاف توقع از مدافعان حقوق بشر و آزادی، در دایره‌ای شکل گرفت که با مراجعته به تاریخ آن، بی‌زاری از مدعیات بیشتر می‌شود. خوب بود پس از سقوط امارت اسلامی، حکومت جدید که کاملاً بر اساس تداخل نیرو‌های بین‌المللی شکل گرفته بود، بر اساس ارزش‌های اخلاقی و آن‌چه برای خود می‌پسندند، اجازه نمی‌دادند شکست خورده گان کوما گرفته که در تاجکستان مخفی شده بودند، به نام مدافعان در حکومتی زنده شوند که در منگنه‌هایش، همیشه در برابر منافع جامعه‌ی بین‌المللی ایستاده‌اند. آزرده‌گی مردم از اختیار این مشی که مخالفان طالبان، به نام یاران نیرو‌های خارجی، نه فقط بزرگ‌گ نمایی شدند، بل در سایه‌ی ادعا و زیاده طلبی، به جانورانی مبدل می‌شوند که با خوردن حقوق و سهم دیگران، در حاکمیتی به انحصار می‌رسند که اگر پای خارجی به میان نمی‌آمد، معلوم بود تاریخ ننگین تنظیمی برای همیشه بسته می‌شد.

در تنوعی که در بازار سیاسی افغانستان، عرضه کردند، حذف معیار‌هایی که در جوامع غربی باعث رفاه و آرامش می‌شوند، در افغانستان، قربانی خواسته‌ها و اغراض شدند.

توجه بیش از حد به باور‌هایی که در همه جای آن‌ها الگوهای غیر اسلامی یا در حد ناچیز قبول اجتماعی، در جامعه‌ای که در سیاسی سازی آن، حمایت غرب از بنیادگرایی دینی، قواره‌ی مدنی شهرهای ما را تغییر داد، بی‌اعتنابه این که چه کسانی را

بزرگ می کنند، مجموعه ای از حیرت‌برین ها را در سکوهای افتخارات، هرچند تصنیعی قرار می دهند.

چند سال قبل، پخش اخبار شبکه ای قاچاق مواد مخدر در بدخشان که به آدرس محمد قسیم فهیم ارجاع شد، زیرمجموعه ای دیگر را معرفی کرد که در این میان، «سیاه سری» با فیگور ها و ثبت های روشنفکری، به سرحد معرفی کتاب در اروپا می رسد.

باند قاچاق مواد مخدر که از حمایت فهیم، برخوردار بود، اما باعث نمی شود زیرمجموعه ای آن در امان بماند. دستگیری نزدیکان «سیاه سر» و زندانی ساختن آنان، هرچند نمی دانیم حالا نیز زندانی استند یا نه، به این حقیقت ارتباط دارد که چرا چنین «روز روشن»، روی گرایش هایی موثر نیست که در الگوسازی های تصنیعی، حتی اگر در جوامع قانونمند غربی باشد، رعایت نمی شود.

کتابی به نام «My Favored Daughter» با همراهی «Ghouri» که به گمان باید نویسنده ای اصلی باشد، در پاریس، رونمایی می شود (در واقع لابی برای سقویان تا بی فرهنگ خوانده نشوند) و جالب تر از همه، در حالی از سوی یک زن منسوب به افغانستان گویا نوشته شده که نه نسخه ای دری دارد و نه هم پشتوا. این بعد، مردم را مشکوک می سازد که چون عame ای افغان ها (درصد ۹۹) به زبان کتاب، آشنا ای ندارند، آن چه را نوشته اند که در خلوت های خود و قیحانه، دروغین و جاهلانه علیه غیر تاجکان افغانستان، می نویسند. الگوبرداری های تصنیعی به منظور تبلیغات از چنین جریان هایی که کارگزاران آن ها، نه فرهنگی اند و نه در خط آن، گذشته دارند، معلوم است که برای چه چیزی در

افغانستان حمایت می شود؛ اما قبول اغماض روی پرونده ای که ارتباطات را به شبکه ای از مخوف ترین تجارت(مواد مخدر) می کشاند، به این آزرده گی خلاصه نمی شود که حتی دوستان غربی، برای خواسته های شان، دوست ندارند با مسایلی تماس بگیرند که اگر افشاء شدند، تجربه ای بی رمق دیموکراسی وارداتی افغانستان را بی حیث تر می سازند.

رسانه بی شدن عملکرد یک زن فاشیست که در پارلمان، علیه درج کلمه ای «افغان»، امضاء جمع کرده بود، این قواره را در حالی تداعی می کند که در روز های نامزدی برای ریاست جمهوری، با پشتونی دست و پا شکسته می کوشید توجه اکثریت این مملکت را جلب کند، اما گویی نارضایتی به بهانه ای حساسیت ها روی مسئله ای هویت ملی، شماری را به فکر انداخته تا از این فشار، امتیاز بگیرند.

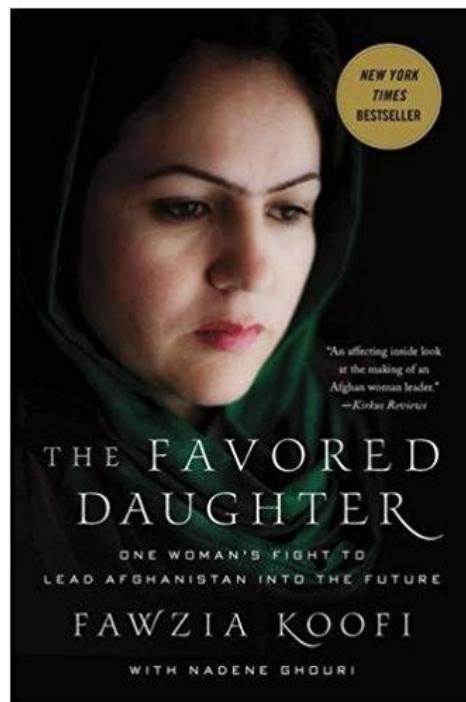
در فرصت های بعدی، روی تمام ابعاد مسئله ای هویت ملی، روشنایی می افگنم که چه گونه در این مسئله، باج ندهیم، اما در مورد نمونه ای زنک فاشیست(فوزیه کوفی) حقایق دیگری مثال می شوند که شماری با دست داشتن در پرونده های مختلف جرمی، جنایی، خیانت و فساد، با حساس ساختن اذهان مردم روی مسایل ملی، می خواهند در هرج و مرچ اجتماعی آن، امتیاز به دست آورند.

پس از نفرین و لعنت مردم به آدرس زنک فاشیست که در فیس بوک نیز فعال شده بود(پیام آیا افغان استید یا نه؟) متاسفانه قسم معمول نکوهش، شامل حال او می شود. در واقع مردم با غافل ماندن از جوانب قضیه، متوجه نمی شوند که چنین فرومایه گی ها برای امتیاز در جای دیگر است.

من یقین دارم که دوسيه‌ي دست داشتن در قاچاق مواد مخدر و حبس شرکای مجرمین در نمونه‌ي اين «سياه سر»، از عوامل مهم پرخاش در برابر واقعيت است که چه بخواهند يا نخواهند، پوتانسیل حمايت از آن، آن را از شعور جمعي، در همه جاي رسميات اين کشور، تسجيل می‌کند. اگر اين حقیقت مبرهن است، پس دنبال کردن بحث‌های افغان ستيز را صرف نظر از گروه‌ك‌های کوچک ايدیالوژيك، در جوانبي ملاحظه کنیم که به اثر اغراض، طرح می‌کنند.

شرح تصاویر:

كتابی که ظاهرآ منسوب به فوزيه کوفی است و نمونه‌اي از پخش اخبار افشاکننده در رسانه‌های اجتماعی.

۲۹ / ذهنيت متنارع

قسيم فهيم سرديشه و حامى mafiai مواد مخدر در بد خشان!

شوؤيه کوئي و برادرانش، اعضائي شكه مواد مخدر فهيم در بد خشان

- از ماست که بر ماست

اگر حُسن کردار ما، راه صواب می شود، خطأ و اشتباه ما، بهانه و فرصت می سازد. تصویر جمعی (در حدود ۵۰ تن در عکس) شماری از نماینده گان ولسی جرگه که بر اساس احصائیه های رسانه بیش از صد تن وانمود می شدند، طی یک نامه، خواسته بودند فرمان ریس جمهور بر اساس توشیح مصوبه‌ی غیر قانونی ولسی جرگه در سال ۱۳۹۳ش (تذکره‌ی بدون کلمه‌ی افغان) نافذ شود. جمع کثیری از افراد معلوم الحال این مجموعه، برای کسانی که آنان را می شناختند، حرفی باقی نمی گذاشت، اما حرف ما در این است که اگر خطأ و اشتباه نمی کردیم، بهانه و فرصت نمی یافتند.

تصور کنید ارجاع اول، به اثر خیانت های آشکار مردانی شکل گرفت که با شعور بسیار پایین، دنبال خواسته های خودشان بودند. کودتای خونین هفت ثور، کودتای خونین ضد تبار و سیطره‌ی ما نیز بود، اما این جریان خونین و خیانت بار از سوی مردانی هم رهبری شد که جزو بزرگ ترین خانواده‌ی قومی این کشور بودند. از آن زمان تا تشکیل ارجاع دوم، نقش گروه های دینی در تضعیف افغانستان به گونه‌ای موثر واقع می شود که با رویکار آمدن ملا ربانی، سومین خبط بزرگی شمرده می شود که با گرایش به چپ و راست افراطی، جا را برای استفاده‌ی دیگران، باز می کنند.

بارها در موارد مختلف، تکیه بر آرای منفی همتباران ما باعث شده از دست آویز آن علیه خود ما استفاده کنند. وکیلی با تخلص

انعامی، با آرای خیانت بار اعضای ولسی جرگه عليه فرمان تقنینی اشرف غنی که برای جبران اشتباه گذشته اش بود، دلیل می تراشید که باید برای حذف کلمه ای افغان، به آرای ولسی جرگه احترام بگذارند.

حرکت ناصواب نماینده گان ولسی جرگه، به ویژه پشتون ها، دست آویز شد تا از اعتبار نماینده گان اکثریت، منافع گروه های اقلیت برآورده شود. این روال در همه جای اشتباهات ما هویداست. اگر بخواهند تاریخ و گذشته ای ما را تحریف کنند یا در چهار راه هرج و مرج بکشانند، ریفرنس به منابع نادرست پشتون ها، اما کمک می کند به راحتی طرف پشتون ها را أغواء کنند.

در ک فی نفسه ای مسایل، بسیاری از جریان های پشتون را به اثر اهمیت حقایق به شرح واداشته، اما این رویکرد در جوانب مقابل کمتر دیده می شود. ارتقای اول از مزایای باوری کسانی استفاده کرد که در رُخ دینی آن، احساس می کردند حاکمیت قبلی ناروا بود. رفقای چپی با ویرانی زیربنای مملکت، به باور های غلط شان وفاداری کردند. احزاب جهادی در جماعت و برادری دینی - مذهبی، احساس می کردند هرچه از گذشته ای تباری شان وجود داشت، چون اخوانی نبودند، مردود اند. این خالیگاه، به زودی با سوء استفاده ای کسانی انباسته می شود که در تراژیدی طولانی یک قرن اخیر، از تبار ما نبودند.

هیچ کسی ثابت کرده نمی تواند که حضور سیاسی غیر پشتون ها در صد سال اخیر، مفید بوده باشد. تقسیم مملکت در جناح های حزبی - تنظیمی و ویرانی های گسترده ای جنگ های داخلی، توزیع و انحصار قدرت در حاکمیت های کرزی و غنی، نشان می دهند که جای خالی اشتباهات ما چه گونه پُر می شوند.

در بیش از یک دهه‌ی اخیر در حالی که از آبیهت گذشته گان سود می‌بریم، خوانش تاریخی و حلف وفادری به ارزش‌های فرهنگی، جزو بازی‌هایی شمرده می‌شود که تعدادی با استفاده از رنگ و تظاهر، مردم را به راحتی فریفته‌اند. اعتقادات چپی، راستی و بازاری آخربازی‌ها، جای ما را در مقام احترام، فقط به اثر خوانش تاریخی نشان می‌دهد که به دلیل سهل انگاری‌ها، بارها تحریف، تحقیر و تضعیف ساخته‌اند.

اگر فعالیت‌های فرهنگی - رسانه‌یی به موقع مجموعه‌ی مسؤول بیرونی در طیف افغانان بادرک و با احساس نبود، دولت‌های کنونی با شکل و ساختار توزیعی، هرگز موفق نمی‌شدند جلو رفتاری را بگیرند که نهایت آن، حذف هویت‌های افغانی و سجل جهانی این مملکت است. مسؤولان ما اکثراً از میراث همت و غیرت گذشته گان و دفاع ما می‌خورند.

با فروپاشی هسته‌های مرکزی، تجاوز و تداخل بیگانه در کار تشکیل دولت، اصل افغانی این واحد سیاسی (افغانستان) زیر شدید ترین فشار‌ها قرار دارد. در حالی که کوشش‌های فرهنگی و رسانه‌یی برای ازهم پاشی باور‌های مقدس (افغان بودن) در تقابل بودن و نبودن قرار می‌گیرند، ساختار‌های حکومت با احزاب و گروه‌های زاده‌ی بحران و جنگ، تضعیف حاکمیت را برای مرکزگریزی‌های خود کامه، بیشتر می‌سازند.

به هر صورت، اگر هنوز از فضل الهی در مزایای باور‌ها و فرهنگ تاریخی- سیاسی، اعتقاد به هویت افغانی، اصل شمرده می‌شود، باید شکرگزار باشیم که سنگینی تاریخی و دیجه‌ی پدران ما، آن

قدر مقدس و گرامی سنت که سعی برای شکستن آن ها، خود به باور های فرهنگی حفظ و حراست مبدل می شود. تماشای افراد مجموعه‌ی صامت(عکس) در کنار معرفی چهره های معلوم الحال که در چنین فرصت هایی به خوبی شناسایی می شوند، به معنی ضعف های آشکار ناشی از کردار ناصواب ما نیز است. اگر میراث کارنامه های حاکمیت قره قل(کرزی) به توشیح ناپسند و رثه‌ی بعدی نمی رسید، اگر خودپسندی و رعایت منافع شخصی نبودند، تشکیل دوسيه‌ی ضد افغانی، اگر ما نخواهیم، باز نمی شود.

از شوربختی، مانند مثل «گرگک»، به زور خود نمی فهمد»، گام های ناصواب در مسیر شر، به عقوبی می رسند که می بینیم شماری منتظر اند با هر خطأ و اشتباه ما، از خطوط سرخ بگذرند.

ناسنجیده گی های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و همه، اگر از جامعه‌ی تباری ما باشند، ساده ترین صورت حذف سیطره‌ای است که فقط بر اساس کثرت، تاریخ و نقش نمادین و دولت ساز همتباران ما، حداقل در پنج قرن اخیر در این کشور نقش بسته است.

نگاشتن منظر دل آزار پیش رو، هنگامی صعب تر می شود که می بینیم فرهنگ سازی و سعی برای ذهنیت بخشی در کردار ناصواب، به سنت و روشی می ماند که در جای خالی اعتقادات، باور می شوند و از این نمونه و الگو، عدو به راحتی به ضد ما استفاده می کند.

شرح تصویر:

تعدادی از اعضای ولسی جرگه که شماری معلوم الحال اند. در این میان، شخصی که با دایره‌ی سرخ، نشانی شده، متخلص به

«سجادی»ست. او رئیس حوزه‌ی به اصطلاح علمیه‌ی خاتم النبین (ص) می‌باشد. مجتمعی که کسب ریاست آن، گذشتن از آزمون‌های مختلف اخلاقی به آخوندان ایرانی شمرده می‌شود. خوب است بدانید کسانی که در برابر مسائل کلان ملی ما موضع می‌گیرند، چه خود فروخته گانی اند؟ این نمونه، فقط شامل چپ و راست همسایه گان نمی‌شود. استند افرادی که در زیر مجموعه‌ی جامعه‌ی جهانی، به هر نام و هر رنگ برای یگانه کار می‌کنند.

صورت‌های درشت مسائل افغانستان از کوچک ترین‌ها تا بزرگ‌ترین‌ها در جسته‌هایی که حتی ذره بینی اند، اگر از رهنمود افراد داخلی، بهره نگیرند، به آسانی بروز نمی‌شوند. چنان چه بار‌ها متذکر شده‌ام، بعضی حرکات افغان ستیزان، افزون بر اعراض مقطوعه‌یی، ماهیت دیگر نیز دارند. مثلاً با تاریخی ساختن آن‌ها وقتی با مخاطبان خود، مواجه می‌شوند، سند می‌آورند که ما گفته بودیم!

در کنار سود‌های فراوان مالی، تامین زنده‌گی آینده در کشور‌های مرffe، صفت خیانتکاران را بسیار طولانی ساخته است. در هر جای این تراژیدی، شرایط ناگوار افغانستان با منشآت داخلی، آسیب‌ها و فاصله‌ها را بیشتر می‌سازند.

حالا که ماهیت و رنگ مدعیات بسیار تغییر یافته اند، بهتر است در نمونه‌ی خود ما بسیار مراقب باشیم. اثرات عمیق تاریخی، فرهنگی و سیاسی چند سده‌ی اخیر، افت و خیز افغانستان را با مدیریت ما پیچانده است.

نیایش:

ذهنیت متنارع / ۳۵

خداآوند، توفیق دهد در صف نخستین تسویه کننده گان، با کلندر خیر در کنار آن هموطنانی باشیم که از تخریب منطقه‌ی خیانت و نفاق (حوزه‌ی به اصلاح علمیه) شروع می‌کنند و در این مسیر از صواب به ثواب می‌رسند.

- استفاده از دیموکراسی!

تمام ایراد‌ها و انتقادات ما بالای دیموکراسی انجویی، صادراتی و مهارگی‌سخته را به نام تحرکات ضد دیموکراتیک و ضد آزادی بیان، عنوان کرده‌اند. این واکنش، در حالی صورت می‌گیرد که بخش بزرگ میراث کاری و فکری فضای به اصطلاح دیموکراتیک و آزادی بیان کنونی، مردم را جهت تفرقه، تشدد فکری، گرایش‌های قومی و سوء استفاده‌های تنظیمی، رهنمون شده است. این که در این میان، به چه میزانی به ما و ارزش‌های افغانی و تاریخ افغانستان، توهین شده و به چه میزانی بالای جوامع روستایی و شهری ما، محدودیت و ستم روا داشته‌اند نیز بر کسی پوشیده نیست.

می‌خواهم بگویم اگر قرار است استفاده‌های ایرانی و پاکستانی، ضم فزون خواهی‌های داخلی و سوء استفاده‌ی دیگران، آن قدر پُر حجم شوند که تنها یک بخش بزرگ آن را نقد همتباران ما تشکیل دهد و این روند را با هزاران بهانه و دلیل توجیه و برای بسط تشویق کنند، چون معروف است «هر عمل، عکس العمل دارد»، ناگزیر باید طرف واقع شد.

شرایط به گونه‌ای اند که کنش‌های منفی، دیگران را نیز برای تشویق، انگیزه می‌دهند. بنا بر این در حداقل‌های دفاع از افغانستان، افغانیت، قوم و حقوق خود در جایی که بسیار ناگزیر می‌شویم معامله‌ی به مثل کنیم، بهترین ارزش این روش، کاستن از رویه‌ی هجومی نقد غیر اخلاقی و فزون خواهی‌هایی نیز است که عملاً تامین عدالت اجتماعی را زیر سوال می‌برند.

تغییر شرایط به گونه‌ی غیر طبیعی، روی سلوک و منش‌ها، تاثیرات غیر طبیعی گذاشته است؛ هرچند تاریخچه‌ی معاوضت افغان ستیزان با استعانت کل تاریخ دنائت پیشه‌گی در یک قرنی که از حضور بی‌رویه‌ی ناقلین آسیای میانه در افغانستان می‌گذرد، سنگینی می‌کند، اما حمایت آنان از سوی قدرت‌های متجاوز، به نوعی رویه‌ی ستیزی انجامیده که هرچند در تقابل رویارویی، همواره کم می‌آورند، اما به اثر عقده‌های حقارت، به فرهنگی رجوع می‌کنند (دهن گنده‌گی) که تا شاهنامه‌ی فردوسی، ریشه دارد.

در ۱۷ سال اخیر، بدترین سوء استفاده‌ها را به نام دیموکراسی توجیه کردند. نمونه‌ی فرهنگی توجیهات زشت کاری‌ها و ادبیات غیر اخلاقی، حتی موضع وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان نیز بود.

هنگام وزارت سید مخدوم رهین، چراغ‌های سبز روشن می‌کردند تا به نام آزادی بیان، به ویژه دیموکراسی، ارزش‌هایی را به سُخره بگیرند و هتک کنند که به نام افغانی، اما پشتونی می‌شمردند.

باری تلویزیون «افغان» که به یک هموطن محترم (احمد شاه افغان زی) ارتباط دارد، به خاطر موضع افغانی و نام ملی، به حدی در حاشیه ماند تا به توبیخ برسد. بعضی از دوستانم در سال‌های وزارت سید مخدوم رهین، در تلویزیون افغان، کار می‌کردند. روایت یکی از آنان (محمد فیضی) را به یاد دارم که هرگز موفق نشدند در سلسله بحث‌ها با وزرای دولت، سید مخدوم رهین را به تلویزیون افغان دعوت کنند. چند ماه بعد از این قضیه، تلویزیون افغان به بهانه‌ی موردی که در تمام تلویزیون‌های خصوصی معمول بود (نشر آهنگ و رقص) متهم می‌شود؛ اما آقای افغان زی

با کمال جسارت و متنانت، روی وزیر اطلاعات و فرهنگ را سیاه می سازد.

انتباه این رویداد، افغانان زیادی را بیدار کرد تا بدانند سازماندهی دولتی ضد تلویزیون افغان، کاملاً با حمایت جناح های افغان ستیز دولت توأم بود. در همان زمان، سعی دیگر سید مخدوم رهین برای مسدود کردن وب سایت پُر بیننده و ملی «تول افغان» نیز به خشم مردم منجر شد.

آقای رهین به دلیل سازماندهی افغان ستیزان، بار دیگر نیز وزیر می شود، اما آن چه از زمان وزارت او به یاد داریم، افرون بر فساد گسترده و اخلاقی، توجیه هتاکی های ضد افغانی و ضد پشتونی بود.

استفاده از نام دیموکراسی، توجیهات مختلفی را فرهنگ ساخته است که در همه سعی برای تضعیف ما، لحاظ می شود. اصولاً رویکرد روان شناسی برای تضعیف رویه‌ی مردم، جزو کار فرهنگی گسترده به شمار می رود. با این تفاوت که اگر در عرصه‌ی سیاسی از حضور بیگانه، مستفید می شوند، توجه دارند تا فرهنگ سازی های منفی به ابزاری مبدل شوند که در مقال گفت و گو، همواره باعث ضیاع اوقات ما می شوند.

باز هم تاکید می کنم اصرار مداوم آنان برای توهین، هتاکی و هرزه گی، افزون بر تهیه‌ی مواد خوراکه‌ی مردمان کوچه و بازار است تا با ادبیات سخیف، عامل فشار، اجحاف و اغماض تهیه کنند.

بار ها شاهد بوده ایم که بالای تنقید ریشه های مشکلات (دو ارتیاج سقوی) و عوامل بدويت و فقر فرهنگی که در چهل سال

مشارکت سیاسی بعضی اقلیت‌ها رونما شدند، اعتراض کرده‌اند؛ زیرا تنقید مواردی که نام بردم، از حدود و سیطره‌ی گروهک‌های خاین و استفاده جو می‌کاهد. بنا بر این، با توجیه‌ی جهات مثبت، استفاده از دیموکراسی را در حداقل‌های استفاده‌ی سیاسی، فرهنگی و اجتماعی نوع پاسخ‌گویی (نه ستیز) پیشنهاد می‌کنم.

اگر در ارائه‌ی پاسخ‌های به موقع قاصر شویم، نتیجه‌اش گواهی حضور ده‌ها بی‌نام و نشان، بی‌اصل و نسب و بی‌فرهنگ دیگر می‌شود که در نمونه‌ی خرگوش خر-آسانی (عبدالحمید خراسانی) دیدیم مردم کوچه و بازار و دنائت پیشه‌گان نیز برنامه‌های فرهنگی ساختند و اصرار می‌کنند او صاف شان را بر ما تحمیل کنند.

شرح تصاویر:

تجمع ارادل و اوپاش مجوس، پارس، هاریایی، عاری، خر-آسانی و حیرانی (ایرانی). در صفحه‌های عقب، نوجوانان و کودکان دیده می‌شوند. بزرگسالان این انگل‌های ناقل، هرچند از آنان حمایت می‌کنند، اما برای تحفظ مقام‌ها و سرمایه‌ها، جرات ندارند با دنائت پیشه‌گان بازاری، عملاً ولگرد شوند. شخص نشسته در میان صفحه‌ای که بوتل در دست دارد، خود را «امیر آریانی» معرفی می‌کند. با دیدن چهره‌ی مغولی او، به یاد تعریف ماجراه تجاوز مغولان به بخارا می‌افتم که مورخ مشهور، جوینی، آورده است که بر هزاران زن و دختر تاجک در روز روشن تجاوز کردن. حالا فکر کنید ادعای شوونیستان تاجک، چه قدر مسخره می‌شود که برای خود هویت «ثابت» می‌تراشند. از سر و کله‌ی این گروهک، تنوع انواع تجاوز، تعددی و فشار‌های مختلف

تاریخی می بارد. فقر سیاسی مشهور آنان در تخلیق آثار سیاهی چون شاهنامه ها غیر قابل کتمان می باشد. اگر عقده‌ی حقارت نداشته باشند، به دهن گنده گی و زشتی رو نمی آورند. در افغانستان ما عزت نفس پشتون ها، ترکان، اعراب، نورستانی ها، بلوج ها و امثال آنان به قدری سرت که هر گز به فرهنگ های رشت تقابل، توسل نمی جویند؛ چون تاریخ ملموس دارند که تمام جهان آن را به رسمیت می شناسد.

ذهنيت متنارع / ۴۱

عبدالحميد خر-آسانی مشهور به خرگوش در حال بوسیدن پرچم ملی افغانستان. این ولگرد با حمایت اعضای جمعیت-شورای نظار

و ستمی ها چند سال با حماقت و دهن گنده گی بر افغانستان و پشون ها می تاخت. این روش، در حالی که فقط به میلیون ها دشمن همولایتی ها و همتبارانش افزوده، اما باعث نشد بتوانند بیش از وزن خود مطرح شوند. مشکل شوونیزم تاجک، این است که بدون درک ظرفیت های خود، چلنچ می دهد. این عمل سبب شده در زمان مواجهه، همیشه کم بیاورد. در این رویکرد، آن چه آنان را به اشتباه می اندازد، استفاده از اوهام تاریخی است که بیشتر به نام باستان گرایی، توجیه می کنند. حرف در این است که در تقابل رویارویی، هیچگاه نمی توان با ادعای کتابی، به جایی رسید. افرون بر این که پان فارسیزم به عنوان یک مکتب مفتضح، جعل و دروغ، کاملاً شناخته می شود. حداقل در ده سال اخیر، راه یافتن تنقیدات کل شوونیسم تاجک/فارس/مجوس از باستان گرایی تا ادبیات مداحی و گدایی فارسی/پارسی در جامعه‌ی افغانی، خود به محتویات نوی می مانند که دیر یا زود، جای کلیشه و دگم را در نصاب تعلیمی و باور های فرهنگی افغانستان، خواهند گرفت. حالا حداقل بخشی از فرهنگیان و سیاستگران ما متوجه شده اند که تواریخ آریایی، خراسانی و فارسی، چه قدر جعلی و کذب اند؛ زیرا به گونه ای مطرح می شوند که اصلاً با ظرفیت بشری قوم مدعی که اقلیت کوچکی بیش نیست، همخوانی ندارند. به این معنی که وقتی از ترکان و جغرافیای شان صحبت می کنید، از حوزه‌ی مدیترانه تا ترکستان در چین، سند دارند. وقتی از پشتوان ها صحبت می کنید، از هند تا آمو و از کشمیر تا اصفهان، تاریخ دارند. در این جغرافیا ها، حضور محسوس قومی آنان با اجتماعات کثیر و آثار، واضح هستند، اما چنین امری برای تاجکان یا فارس

۴۳ / ذهنیت متنابع

هایی که صد سال قبل در ایران، کشف کردند، محال به نظر می‌رسد. حتی بیش از نصف جمعیت تاجکستان، تاجک نیست. این اقلیت در افغانستان، به نام فارسی زبان، بزرگ‌نمایی شده است. آنان در یک جغرافیای غیر متتمرکز، بیش از همه در طرح‌های تجزیه و فدرال، نابود خواهند شد. در هیچ ولایت افغانستان، اکثریت ندارند. عمدۀ تجمعات شان در ولایات شمال شرقی است که با جمع ناقلين آسیای میانه نیز در سه یا چهار ولایت بدخسان، پروان، کاپیسا و پنجشیر، در هر کدام بیش از ۱۰ یا ۲۰ درصد ظرفیت‌های بشری آن ولایات را نمی‌سازند.

از دو حکومت نحس کلکانی-ربانی تا انحصارات کنونی، شوونیستان تاجک از این که می‌بینند بدون کمک سایر اقلیت‌ها یا مزدوری برای خارجیان، نمی‌توانند آب از آب افغانیت را تکان دهند، به جای این که با واقعیت سنگین و اکثریت‌ها پشتوان‌ها کنار بیایند، درستیز دایم آن به حفره‌هایی می‌مانند که در وصف عبداللطیف پدرام، گفته ایم: او فقط سوراخی است که بیگانه گان از مجرایش در منافع ملی افغان‌ها، دخول می‌کنند.

ولگرد خراسانی در زندان ریاست امنیت ملی، پرچم ملی افغان‌ها را می‌بوسد. امثال این انگل‌ها فقط به واسطه‌ی عناصر دخیل در ساختار‌های قدرت افغانستان، وقاحت می‌کنند. در فلمی که از جریان دستگیری خرگوش وجود دارد، در داخل موتور، بدون این که بهمدم راز‌های سر به مهر را افشاء می‌سازد، در یک تماس تیلفونی از مخابطش که او را جنرال خطاب می‌کند، کمک می‌خواهد. صرف نظر از این تماس که رابطه‌ی افغان‌ستیزان با افراد درون نظام را آشکار می‌سازد، میان این واقعیت نیز است که بی‌کمک، هیچ پروژه‌ی افغان‌ستیزی راه نمی‌افتد. عبداللطیف پدرام

در یک وب کم که همه را علیه پشتون ها تحریک می کند، با لحن کاملاً التماس، می خواهد که «همین حالا وقتش! (یعنی فدرال یا تجزیه به زور خارجی) ورنه بعداً حتی طرح هم کرده نمی توانیم». کسانی که دنبال این سوراخ می روند، هنوز از خود نپرسیده اند که چرا تلویح می دهد که پس از رفتن خارجی، حتی نمی توانند حرف بزنند؟ به این دلیل که این ناقل می داند که افغانستان، صاحب دارد(پشتون ها) و این جا قبرستان امپراتوری هاست. مردم ما، سر ابر قدرت ها را به زمین زده اند، بعد بیایند به گروهکی ترحم کنند که به لحظه تاریخی، کاملاً مرده تشریف دارند.

- انبوه افراد مسلح

امراالله صالح چند ماه قبل در پستی در فیس بوک، نوشتہ بود «یا خیرخانه را اصلاح می کنم یا به دشت برچی خواهم رفت.» تجمع انبوه افراد مسلح در روز ۱۸ سنبله در شهر و فیرهای هوایی و باز هم مجروح کردن هموطنان و ایجاد مزاحمت، نگرانی آقای صالح را کاملاً تایید می کنند. حوزه‌ی خیرخانه و منطقه‌ی سرای شمالی از رهگذر نامنی، بی شباهت به روستا هایی نیستند که به خصوص در شب، باعث هراس و خوف می شوند. دزدی ها، تجمع باند های تبهکار، مافیای سوء استفاده از کودکان و نوجوانان در مسایل جنسی و عمومیت گرایش های ضد مدنی که چند سال قبل هنگام واکنش در برابر سربازان امریکایی، اهالی پایتخت را اذیت و آسیب رساند(۱۳۸۵ جوزای ۸) پیش از همه پایه های سُست نظامی را نشان می دهند که دوستان خارجی، با بی مبالاتی، یک سوی در گیر خشونت ها و خیانت های تاریخی را بردیگری ترجیح دادند. بنا بر این از عدم توازن، کسانی سود بردن که حتی در رده های بالای نظام، سهامداران مهم حکومت اند.

خدا کند با راه پیمایی ها و به اصطلاح «همایشات» قماش ضد مدنی، نخست به مفاهیمی برسیم که مخالفان ما در بحث سیاسی، حربه وار استفاده می کنند و یکی از معلوم الحالان همیشه گی، «درس خوانده ها» وانمود کرده بود.

آن چه به یک تفاوت عمدی در تبارز افراد مسلح غیر مسؤول و تنظیمیان در چند سال اخیر بر می گردد، نقش آنان در چند گانه گی اجتماعی است. در میان انبوه افراد مسلحی که در ۱۸ سنبله به جاده ها ریختند و با آن صورت ها و سیرت ها، با فیرها

ما را به یاد حکومت تنظیمی انداختند، به صد ها تن از منسوبان ریاست امنیت ملی، اردوی ملی و پولیس نیز اشتراک داشتند. متناسفانه سطح استفاده از امکانات دولتی به صورت غیر قانونی، اگر در راس نظام، جناح غیر قانونی تیم اصلاحات و همگرایی را مستفید کرد، در سطوح پایین، کاربرد امکانات، به خصوص سلاح، می‌تواند شدت نگرانی کسانی را نشان دهد که همانند امرالله صالح، اعتراف کرده اند مجموعه‌ی حامی آنان، چه قدر مهارگسیخته و سبب اذیب می‌شوند. در دور نمای این وضعیت، می‌توان به آسیب پذیری‌های بی‌اندازه‌ی دولتی، اشاره کرد که برای هر گام اصلاحات و ارجحیت شایسته سالاری، با چه موانعی بر می‌خورد.

سقوط حکومت شهید داکتر نجیب‌الله در زمینه‌ی سازش‌ها و تداخل افراد تنظیمی متمایل به یک سو، در تجربه‌ی تاریخی تجاوز شوروی یا خارجی، اگر بسیار عمده باشد، در ندانم کاری‌های آنان چنان به زیان حکومت رفقا منجر می‌شود که روی تجربه‌ی کمونیسم روسی در افغانستان، همیشه سیاه خواهد ماند. در تجربه‌ی حضور خارجی (بین‌المللی) ارجحیت خوب و بد، فقط به این دلیل که شماری مخالف امریکا شدند و شماری همنوایی کردند، حاکمیت ۱۶ سال اخیر را به نوعی دچار همان بیماری‌ای کرده است که روسان با سقوط حکومت شهید نجیب، به مردم ما به ارمغان آوردند. تداخل بیش از حد، تفویض امتیازات بی‌حد و چشم پوشی بر کارنامه‌های ضد حقوق بشری و خیانت‌های بزرگ در ویرانی مملکت و بر بادی مردم، در حالی که سطح انتقاد بر دوستان خارجی را زیاد می‌کنند، به دلخوری دیگری نیز

۴۷ / ذهنیت متنارع

می رساند که متأسفانه بخشی از تحصیلکرده گان افغان (از تمام اقوام) برای کسب درآمد های دالری، به هر نام و هر عنوان، با تنظیمیان، معامله کردند.

دولت جدید با ریشه های زیاد اعضاء و موتلفان دوسيه دار در بی عدالتی های محض، نه فقط حقوق اکثریت مردم افغانستان را زیر پا کرده است، بل در ایجاد این سیستم، به نوعی همه رانگزیر کردند برای تامین اقتصاد، اگر تاجک است، مدیحه سرای جمعیتی -شورای نظاری شود، اگر پشتون است، برای تامین حقوق بر حق، ناگزیر هر کس و ناکسی را تایید کند و اگر هزاره است، در تنگنایی که گفتم، در بی زاری از گرایش های مذموم، اما مجبور می شود به کتله هایی بپیوندد که در دولت های ائتلافی به اثر تایید خارجی، از سهمی استفاده کند که به خصوص تنظیمیان به نام وزارت و ریاست و امکانات، به همتباران، اما به شرط تعهد و همسویی می دهند. این وضعیت اسفبار، در کشاندن مردم ما حتی در سطح تحصیلکرده گان، باعث شد خاینان به عنوان ولی نعمتان توجیه شوند و از الف تا یای حکومتی تضعیف شود که وقتی چند بی سرو بی پا به جاده ها می آیند، کسی نمی تواند مانع آنان شود. این نمونه در سطح حکومت در چند کشیده گی مثلاً در نمونه ی پسر ملا ربانی (وزیر خارجه) به حد تبصره ها و مقالات رسید و یک بخش حکومت که نباید به انحصار قدرت منوط شود، با طفره از قبول مسؤولیت ها و این که اشتراک در دولت با اولویت کار برای منافع ملی است، دورنمای هرچه منظر خوب باشد را مغشوش می سازد. چنین تبیینی در حالی که به تعمیم ذهنیت ها برای راه حل کمک می کند، اما در این تنگنا خواهد ماند که کار بنیادین و خوب از کجا شروع شود و با چه حمایتی به همراه باشد؟

متاسفانه سهم دهی غیر قابل بخشنش به یک بخش بزرگ خیانت های تاریخی به افغانستان (جبهه ای به اصطلاح مقاومت) نه فقط به عنوان استعانت جامعه ای جهانی تلقی نشد، بل در عکس قضیه و بی توجهی دوستان خارجی، به حربه ای مبدل شده که گویا نیرو های شکست خورده از طالبان که اگر از هجوم امریکا به افغانستان، مستفید نمی شدند، معلوم بود چه قدر عمر می کردند، عملاً به عنوان احسان گذارانی تلقی شوند که به یاد داریم پس از رها کردن مفت و مجانی شهر ها از سوی طالبان، ظرفیت بشری جبهه ای متعدد، به اندازه ای ناچیز بود که پس از ورود به کابل، جلوتر از چهارآسیاب نرفتند. در سایر بخش های کشور، میدان های خالی را فراریان جنبشی و ملوک الطویفی حزب وحدت، امارت تورن اسماعیل و امثالهم، اما به این نام پُر کردند که جا خالی کردن رایگان طالبان، به معنی شدت هجوم کسانی بوده است که با هر حمله ای طالبان، عقب نشینی می کردند.

تهدید نظام از داخل، کمتر از تهدیدات بیرونی نیست. انبوه افراد مسلح که با گرایش های معلوم قومی، حزبی و منطقه ای به جاده ها ریختند، در کشیده گی های سطح بالای دولت نیز پیوسته است. در واقع نمایش کسانی که به راحتی امنیت را مختل، آرامش را سلب و به راحتی با سلاح می گردند و از آن استفاده می کنند، زیر شعار ها و پرچم های معلوم الحالان سیاسی، رُخ دیگری از تهدید نیز می تواند باشد که دیدیم در نوع افغان ستیز آن، حکومت وحدت ملی را به اثر تایید خارجی بر مردم ما تحمیل کردند. خوب ترین پاسخ به چنین ناهنجاری ها، تعمیم و تفهم این مطلب است که آشوبگران باید بدآنند بقای آنان وابسته به

۴۹ / ذهنیت متنابع

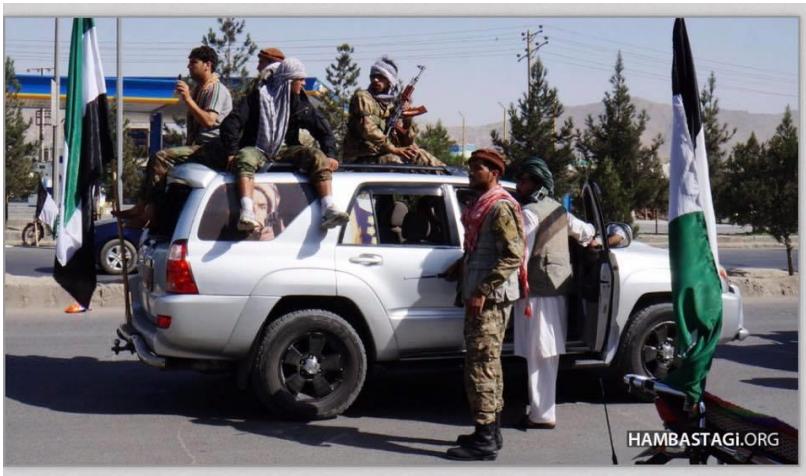
نظامی است که هر فشار داخلی متکی به خواست امتیازات، در هرج و مرج ناشی از تنازع، با سدی برخورد می کند که روزی مسعود و ربایی را صرف به خاطر تسلط به کابل نیز دچار یاس و حرمان کرده بود.

شرایط فعلی، بی شbahت به کشتی شکسته ای نیست که شماری بخورند، بگیرند، انحصار کنند و حتی تا سرحد توهین، به اصطلاح نقد کنند، اما متوجه نباشند که در شرارت عظیم در سکان این کشتی، مسؤولیت آنان در غرق کردن کشتی، کمتر از کسانی نیست که متهم می کنند.

متاسفانه آشکارایی بر این واقعیت که مخالفان طالبان باید مديون هجوم خارجیان می بودند و از این حیث، پا را از گلیم، فراتر نمی گذاشتند، نتوانست به این حقیقت کمک کند که شرایط نو، بقای آنان را تضمین کرده است؛ نه تبلیغات و هیاهو که گویا مراسم گرامی داشت از آدرس های تنظیمی، ارزش بیشتر از سهامدارانی دارد که حکومت را از داخل ویران کرده اند.

کاش بیشتر به این نکته پرداخته شود که ما مديون هیچ ۸ و ۱۸ و قهرمانی نیستیم؛ هرچند از دوستان بین المللی شکوه ها داریم، اما از جامعه ای جهانی تشکر می کنیم که در ۱۶ سال اخیر، افغانان را کمک کردند حداقل به تعمیم ذهنیت های ملی پردازند و در فرصت های کاری، سهم آنان به ایجاد نظام، در کارایی ها، کاملاً منحصر به تلاش های مردمانی باشد که زیر چتر افغانیت، احساس مسؤولیت می کرددند.

٥٠ / ذهنیت متنارع

ذهنیت متنارع / ٥١

مصطفی عمرزی

٥٢ / ذهنیت متنارع

HAMBASTAGI.ORG

HAMBASTAGI.ORG

ذهنیت متنارع / ۵۳

مصطفی عمرزی

٥٤ / ذهنیت متنارع

مصطفی عمرزی

- آنفلوآنزا ای مُرغی

در یک کتاب فروشی، جلد کتابی به نظرم آمد که نویسنده اش آشناتر بود. کتاب «چشم دید های من»، نوشته‌ی یک صاحب منصب فاسد (عبدالشکور خیرخواه) که در زمان عبدالجبار ثابت از سوی سارنوالی متهم و زندانی می‌شد، در نخست طمع کسانی را نمایش می‌داد که با چاپ این کتاب، برای چند پول، آگاهانه یا نآگاهانه در خدمت بیگانه قرار می‌گیرند (این کتاب را با نام «دزد ناشی که به کاهدان زده بود»، جداگانه نقد کرده‌ام). تورق صفحات کتاب، زود به تبیین عقده‌هایی رسید که یک معلوم الحال تنظیمی پس از رسوایی فساد، به بهانه‌هایی توسل می‌جوید که گونه‌ای قواره کردن در برابر هویت ملی است. شماری از این طیف ننگین، خیال کرده‌اند با حساسیت همتباران ما در قبال هویت ملی، اگر کتمان حقیقت کنند، گویا فشاری اعمال می‌کنند تا اعمال و اغراض قبیح آنان پنهان شوند. این بیماری نو، حتی به کوچک ترین ها نیز سرایت کرده است. کسانی را می‌شناسم که پس از طرد وظایف غیر قانونی یا کسب ارتقای پُست هایی که می‌دانیم حتی با ارائه‌ی خدمات تفریحی غیر اخلاقی و فساد، به افغان ستیزانی مبدل می‌شوند که اگر باور «اتباع درجه دوم»، رسمیت یابد، خوب ترین پاداش کم عقلانی است که در کشوری به نام افغانستان، خیالات خام می‌کنند. بسیاری از این افراد معمولی با این روش، در ورطه‌ی جهالتی افتیده‌اند که شاید آخرین های این سلسله‌ی وقیع باشند. در واقع ارزش جهانی، حقوقی و مردمی هویت ملی (افغان) روی باور ها، مولفه ها و حمایت هایی طرح می‌شود که کنار زدن آن، به معنی تقابل با اکثریت و جا افتاده گی

واقعیت افغانستان است. در این که بازار آزاد کنونی در لاقیدی های بی قانونی و بی مذهبی، باور های ملی را خدشه می زند، پوشیده نیست، اما وارد شدن سیاسی به این مبحث، از توان کسانی بیرون است که با تمام ابزار نظامی و حمایت خارجی، ارتجاع دوم شدند و بقایای آنان در ۱۷ سال اخیر، تقلامی کنند فقط با ا Gowai تکنو کراتان، امتیاز بگیرند.

من در مقاله ای با پیشنهاد «تصویب قانون شهر وند درجه دوم» که روی منطق محدودیت و حذف استوار بود، اثرات اجتماعی ای را تبیین کرده ام که در واقع طرد به معنی محروم ساختن از حقوق، کسانی را که خود را افغان نمی دانند، متوجه می سازد بحث نارضایتی را با اغراض ضد ملت، همنوا نسازند.

دستبرد به مسایل کلان ملی، اگر نا آگاهانه باشد، کمتر از پذیرش خیانت ملی نیست؛ زیرا اجماع ملی به معنی توافق همه گانی، اصل توده هایی را مبرهن می کند که در کلیت اکثریت سالم، به دور از آلوهه گی های گروهه ک ها، زنده گی می کنند.

مجموعه ای از تصاویر چند پسر ک که شاید بسیاری از سطح پایین سواد بهره مند باشند، در حد چند تای دیگر در خارج که از وارفته گی قواره، زنده گی بخور و نمیر خارجی را تجربه می کنند و تعدادی که شاید در حفره های باقی مانده از دوره ای عقب نشینی باشند، در نخست ناراحت کننده بود، اما در چند سال اخیر، تماشای این نمایشات وقیع، اما بسیار کودکانه، لجاجت طرف هایی را نشان می دهد که با سرایت بیماری به نزدیکان، اصرار دارند محور های ائتلاف که به اثر حضور خارجی بر ملت

ما تحمیل شده اند، به گونه ای ابقا شوند که غیر طبیعی بودن آن ها به دادخواهی اکثریت مردم رسیده است.

در تصویری در عقب چند معرض، کودکان و نوجوانی به چشم می آمدند که گمان می کنم شاید برای فرصت های خوردن و نوشیدن یا وقت گذرانی، سیاهی لشکر می شوند.

پرسش های زیادی به ذهن می رسند که اگر در شعار های سیزه جویان بی سواد و ناآگاه، جغرافیای خراسانی، طرح ذهنی هویت و اصالت می شود، در نخست نمایش قد و اندام پسرک هایی سُخره است که هر کدام با کمتر یا بیشتر از بیست سال، نمی دانند به جز استان خراسان ایران، نه در گذشته و نه در حال، جغرافیا و هویت خراسانی، مقوله‌ی رسمی بوده باشد. بلی، نام یک جغرافیای متغیر که هیچ چوکاتی ندارد. در این تامل، اگر ثبت آن به نام حوزه‌ی اقتدار چند شاه سامانی، ترفندهای فرزندان مهاجرین برای حذف ماهرانه‌ی دوستان شان را نیز طمع می کند، آدرس های مجموعات (آریایی) به این اعتراض ما منطق می دهند که اگر محاضر درس از نصاب رسمی تا کار فرهنگی، روی خزعبلات تاریخی نچرخند، کسی مایل به هویت آریایی، عاریایی یا هاریایی نمی شود تا نادانسته از وزنه‌ی اجتماعی در قد و قواره ای که از پکول نورستانی تا پیراهن و تنبان افغانی، دریشی خارجی، شال گردن پاکستانی، دین عربی، زبان عقیم فارسی به مصدق از صد پدر دارد نکاح (تداخل حدود ۳۰ زبان دیگر) با پس منظر تاریخ ارتজاعی (دو سقوی) و گذشته ای با شهرت دهقان، اگر از جعلیات نشراتی نیم قرن اخیر، توهم نگیرد، نمی تواند به آدرس بزرگ ترین قوم افغانستان، در حالی آمار بیاورد که احصائیه نداریم و در تناقض، به کم سوادانی نپیوندد که تحلیل

آنان از هویت ملی، شبیه بوقلمون صفتانی سنت که اگر در برابر آگاهی و سواد شما کم آوردنده، می پنداشند سطح کیفیت، بر اساس ظرفیت آنان تعیین می شود. به این دلیل، اگر کسی تا صنف شش بخواند، بدون شک از درک معانی بلندتر از آن، عاجز است. خوب است به جای شعار ها و نکوهش های لرزاننده، عوامل انحراف را شناسایی کنیم. من می گوییم حداقل در مواردی که آدرس های «عارضی» یا «هاریایی» دارند، بهتر است تنقید این پدیده (آریایی یا آریانی) عمومیت یابد.

در کوشش های چند سال اخیر، همواره توجه هموطنان را به تنقید تواریخی جلب کرده ام که اگر عام شوند، افغان سنتیزی های کودکانه مجال نمی یابند. به گونه ای مثال، آگاهی پیرامون خزعلات آریایی، می توانند توهمندی را برطرف کنند که خیال می کنند در گذشته ای این مملکت، مقولات جدید تاریخ، منقولاتی بودند که مثلاً می توان نامهفهم خراسانی یا آریایی را جایگزین اصل افغانی ساخت.

سوگمندانه طرف روشنگری در قبال سوء برداشت ها، هنوز در حد مجموعه ای مانده است که حد سنتیزه جو و معرض غیر منطقی است. جلب نظر دست اندکاران رسانه های افغانی برای تعمیم و بسط مفاهیم تنقید تاریخ که شامل آرا، براهین، ادلہ و مستندات بسیار وافر و نواند، زیر تاثیر تلقین اغلاطی که از دوران مکتب تا پوهنتون، خلاصه در همه جای این مملکت، ریشه ای اصالت های افغانی را قربانی توهمند برداشت از جعلیات (مثال آریایی - خراسانی) می کنند، نشان می دهد مخالفان معرض، به راحتی در ورطه ای جهالت غرق می شوند.

۵۹ / ذهنیت متنارع

تبیین این حقیقت را اغماض نمی کنیم که شاید پدیده های تاریخی نوع خراسانی، شهرتی دارند، اما اگر حقیقت افغانی از میان تاریخ به واقعیت مسجل و سیاسی کنونی رسید، چرا مسیر آن را از همین طریق به عمق تاریخی، به اصل ریشه نرسانیم؟

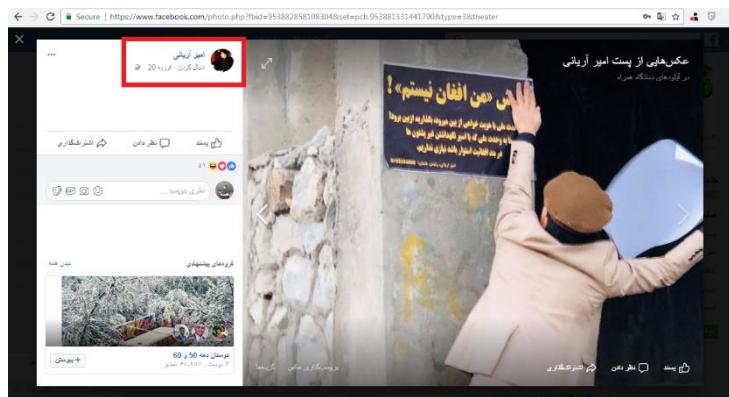
افغانستان کنونی، تمام این واحد سیاسی را افاده می کند. در حالی که حوزه های دیگر تاریخی (مثلآ سیستان، کابلستان، زابلستان یا خراسان)، هر گز بیانگر تمام جغرافیای کنونی و مولفه های جهانی و رسمیت افغانستان فعلی شده نمی تواند.

می دانم که هموطنان از منظر سخافت چند جوانک و سوء استفاده از چند کودک معصوم، ناراحت می شوند، اما حذف یا ستر این حقیقت کوچک، مانع باور هایی می شود که ضرور است با کلی ساختن آن ها، به ناهنجاری ها پاسخ گفت. می می گوییم بهترین روش در این تقابل، تبیین هرچه بیشتر واقعیت های تاریخی و تنقید تاریخ از جعل و تزویر است. من در این زمینه نیز دوران دیش بوده ام، اما می دانم که از نشر کتاب انتقادی «آریا ییسم» (چاپ انتشارات دانش) بیش از دو سال می گذرد، اما امثال این کوشش ها در تقابل با رسمیات غلط، هنوز خاک می خورند.

شرح تصاویر:

شماری از هموطنان ناآگاه که شاید در اسارت شکم (بی کاری و ضعف اقتصادی) تسلیم شده اند. مردم ما با تماشای چنین رفتاری به مصدق امثال معروف «مرغ کم، مرداری اش کم»، به طرد عناصر کم مایه و بی فرهنگ، رو آورده اند؛ اما چه بسیار ناگوار است؟ اعتراض کنیم که با حضور نظامی جامعه‌ی جهانی، هر گز نتوانستیم این مناسبت را به خوبی تعریف کنیم. افغان ستیزان از خورد و کلان، همه با تکیه به ییگانه، خیانت می کنند.

۶۰ ذهنیت متنارع /

توجه کنید که تمام این ساحت‌ها، مربوط شمال کابل‌اند. مردم این مناطق، عموماً از ناقلینی استند که پس از سقوط طالبان، آمده‌اند. اگر مسوولان حوزه‌ها و نواحی که اکثرًا از همین مردم‌اند، از آنان حمایت نکنند، ناممکن است با این قباحت، کار کنند. چنین عملی در هر کشوری که باشد، فقط با اعدام، پاسخ داده می‌شود؛ زیرا عملأً به نفع بیگانه گان است. ادبیات شعار‌ها نیز تبیین می‌کنند که کاپی-پیست یا سفارشی می‌باشند. محال است مردم کوچه و بازار، چنین سازمانی شعار دهند.

- بازی به اعتبار خیانت

از مدت ها اعتراض و انتقاد می شد که اسناد دولتی و تماس های خصوصی، افشاء می شوند. در مواردی که ظن خیانت وجود داشته باشد، مستندسازی بد نیست، اما باید با تمام مولفه های حقوقی صورت گیرد. بیرون شدن آن از صیغه‌ی رسمی، راه را باز می کند تا هر کسی به دلخواه حاکم شود و حکم دهد.

افراد و اشخاص به دلایل مختلف، اختلاف می ورزند، اما بخشی از اختلافات به خاطر شرایط سیاسی، حقوقی و انتظامی، هرگز مجال ظهور نمی یابد. به خصوص در جایی که خلاف روچیه و باور های مردمی باشند. به این دلیل، اگر در دایره‌ی روابط خصوصی می ماند و مولد آن مایل نیست آن را اجتماعی سازد، می تواند تبرئه شود؛ چون نخواسته صورت اضرار جمعی بگیرد. افشاری این مورد و مواردی که جزو اسناد سری دولتی اند، به هیچ نامی درست نیست.

در انتخابات سال ۱۳۹۳ ش پخش تماس های خصوصی تیلیفونی که به آقای امرخیل نسبت می دادند که گویا در مورد بعضی اقوام، ستیزه جویی کرده است، دست تیم عبدالله را بلند ساخته بود تا به بهانه‌ی آن، ابراز وجود کند. آن دوره، هرچه بود، بالاخره به حکومتی منجر شد که با بی زاری مردم از آن، دیگر هرگز نباید تکرار شود؛ اما آن چه از اثرات و تبعات بد آن روشن نشد، یکی هم نوعیت افشاری اسناد و تماس های خصوصی بود.

با سقوط حکومت طالبان، طرف مقابل آنان که با حمایت کامل قوای خارجی، به خصوص ایالات متحده‌ی امریکا، با شباهت کامل به حضور بیرک کارمل، به قدرت رسیده بودند، با انحصار

تنظیمی، جناحی و قومی حاکمیت افغانستان، ساختار سیاسی را آلوده و متمایل ساختند.

در طول ۱۸ سال اخیر، موضع گیری های خاینانه‌ی بعضی تنظیمی‌ها در دولت که با منافع ملی بیگانه بودند، در شدت آن، حکومت وحدت ملی را به وجود آورد. اصرار عبدالله به ایجاد حکومت موازی، با پشتونه‌ی افراد و اشخاصی صورت می‌گرفت که بیشتر در سکتور نظامی، کاملاً جناحی عمل می‌کردند. این وقاحت سیاسی که کاملاً مشهور شده، به حدی رسید که من خود شاهدم هنگام اجتماعات عظیم مردم ما در منطقه‌ی مسجد عیدگاه که هزاران تن به نماینده‌ی از کل مردم افغانستان، گرد آمده بودند و به دولت هشدار می‌دادند که «تذکره‌ی بدون نام مقدس افغان را آتش می‌زنیم!»، افراد وابسته به جمیعت و وشورای نظار که از رفتار، عادات و لهجه‌ی شان شراکت قومی، منطقه‌یی و جناحی واضح بود، در حالی که به نام موظفين امنیت ملی، فقط وظیفه‌ی تامین امنیت را داشتند، با مردم بحث می‌کردند که «ما افغانستانی استیم!»

در این اواخر، پخش اسناد محروم‌های دولتی در شبکه‌های اجتماعی و افشای تماس‌های خصوصی تیلیفونی، ولو که زشت باشد، اما عام نیستند، بار دیگر موجودیت افراد و گروه‌های خاینی را محرز کرد که به خاطر باور‌های غیر ملی، دست به هر خیانتی می‌زنند.

دسترسی به تماس‌های تیلیفونی، جز با امکاناتی که در اختیار ریاست عمومی امنیت ملی است، میسر نیست. اگر کسانی خاینانه از این امکانات استفاده نکنند، امکان ندارد تماس‌های خصوصی

۶۳ / ذهنیت متنارع

مردم به نفع طرف یا گروهی افشا شوند. عین این قضیه در رابطه به اسناد دولتی، اتفاق افتاده است.

سری ترین مکتوب ها و اسناد دولتی را عکسبرداری می کنند و بعد از آدرس های مختلف، منتشر می سازند. خوشبختانه یک طرف این قضیه با موضع گیری هایی که انجام می دهد، کاملاً شناخته شده است.

ریس جمهور غنی در سفری به دره ی کوچک و کم جمعیت پنجشیر، در مقبره ی مرحوم مسعود در دفترچه ی خاطرات، احتراماً امضاء کرده بود. او به هر دلیلی، خط خوش ندارد، اما حرمت یک هموطن، یک افغان و بالاخره یک ریس جمهور، ایجاب می کرد که آن را رسانه یی نسازند. بلا فاصله پس از بازگشت ریس جمهور از مقبره ی مرحوم مسعود، عکس دستخط او را رسانه یی ساختند تا مسخره شود. در این زمینه، هیچ کاری جز تصفیه ی ادارت دولتی و مواخذه وجود ندارد. دولت باید با یک اجنبای مشخص، پاک کاری دولتی را آغاز کند. در نخست از جا هایی شروع کند که بیشتر مظنون هستند. داشتن بگرونده تنظیمی و سابقه ی افغان ستیزی، باید از معیارات این تصفیه باشد. این تصفیه، باید هرچه زودتر آغاز شود. پیشنهاد می کنم ریاست امنیت ملی، اولین محل آن باشد. افراد وابسته در این ریاست با استفاده از امکانات ویژه ی آن، بار ها حریم خصوصی افراد را نقض کرده اند.

افشای تماس های خصوصی در عرصه ی تقابل سیاسی، نقض آشکار است. اگر امکانات ویژه ی امنیتی نباشند، اکثراً ناممکن است بروز شوند.

وضع مقرره های جدید مبنی بر حفظ اسناد دولتی نیز می تواند جلو فساد سیاسی را بگیرد. مثلاً اتهام افشای یک سند وزارت مالیه، در نخست متوجه کسانی می شود که این سند در ساحه‌ی کاری آنان قرار داشته باشد. بنا بر این، اگر سندی از وزارت مالیه، غیر قانونی رسانه بی می شود، اول تراز همه کسانی را دستگیر کنند که این سند، مربوط ادارات آنان می باشد.

شرح تصویر:

نمونه‌ی یک پست مغرضانه‌ی افراد معلوم الحال که بر اساس افشاء غیر قانونی تماس‌ها یا اسناد، منتشر می شوند.

آصف آشنا Asif Ashna

۱۶ ساعت ·

توار صوتی آفای قطب الدین رویدار، عضو کمیسیون شکایات انتخاباتی نوز یخش عمومی شده است. کمیسیون شکایات انتخاباتی باید در این خصوص، یاسخ بدهد. یخش این توار می‌تواند اعتماد سیاسی لازم بر اصل بی‌طرفی کمیسیون شکایات انتخاباتی را آسیب بزند. تورای نامزدان انتخابات ریاست‌جمهوری و کمیسیون مستقل انتخابات باید در این مورد از کمیسیون شکایات خواستار یاسخ شوند.

- بالاخره افشاء شد

اصرار به تفاوت ذاتی، ادعای حامیان آن تجربه‌ی تاریخی است که نامی بهتر از سقاوی ندارند. تقریباً چیزی نمانده که به اثر پاسخ‌های به جا، در این روشنگری، آخرین مخطوطات سیاه مدعاویان زدوده شوند.

منطق پاسخ‌های به موقع اهل خبره، روسياهی کسانی را بیشتر می‌سازد که با طرح هر ادعا، در واقع زمینه ساختند با عطف توجه بر آنان، گره از معضلاتی گشوده شود که در طول حاکمیت‌های جدید، در فضای باز خلق کردند. فرهنگ متعارض مخالفان با شیوه‌های معمول هتاکی و توهین، آزار دهنده است، اما این روش کسانی را نیز بیدار ساخت که در برابر غرضورزی‌های ضد ملی، می‌کوشیدند مصلحت کنند.

در این شکی نیست که پاسخ به مدعاویان و فرهنگ هتاکی، نیازمند شدت عملی بود که گاه ناگزیر می‌کرد در قالبی ارائه شود که از نیش آن، در این سوزش، طرف‌هایی سر عقل بیایند که فکر می‌کردند ادبیات مذموم می‌تواند با وارد کردن تاثیرات روانی، مخالف را مرعوب کند. بنا بر این، پاسخ‌های مدافع، گاه لحن و بیانی داشته اند که با یقین به عداوت طرف، فرصت‌های زیادی بسازند تا پس از دریافت اجتماعی، وسعت آگاهی مردم با اتخاذ موضع ملی، حصار ناخلفان ابن الوقت را تنگتر کند.

مدعاویات پوچ، غیر منطقی و غرضورزانه که بر اساس تفکر ستمی گری، به ریشخندترین مکتب سیاسی در افغانستان مبدل شده اند، در تمام فرصت‌های روشنگری، چیزی زیادی نگذاشته اند که رسوانشده باشند.

ما در مقاطع مختلف، روشنگری کرده بودیم که اگر مسئله‌ی هویت ملی، روی دلایل واهی و سخیف، نسبیت قومی می‌یابد، معتبرضان یادشان نرود که هرگز در سایه‌ی باور‌هایی که از مدتی است تعریف شده‌اند، برگ برقنده ندارند.

مفاهیم زبانی، به عنوان پدیده‌های غیر موثر در اصل قومیت، اگر در تاریخ سیاسی- اجتماعی ما، روی واقعیت‌های اقوام سایه‌ی می‌شدند، در زمانی که اصل هویت قومی، باعث دست آورد می‌شود، رُخ روشنگری و نقد را به هزاران پرداخته‌ای رسانده که ماحصل آن، نتیجه‌ی تفکیک در اصل هویت قومی و زبانی می‌شود. آنان با طرح ریاکارانه‌ی مسایل قومی، بیش از همه زیان کرده‌اند.

مدعیات غیر عقلانی، اگر سوژه‌هایی برای ابراز وجود سیاسی می‌شدند و بدتر از آن، بقایای تجربیات ناکام سیاسی، در نام‌های طویل تنظیمی، جا می‌پالند تا در اجزای مشخصات اسلامی، چه گونه به مامولی بررسند تا نسخه‌های شبیه ساجق‌های تف شده را دوباره به دهان ببرند، در رسوایی این کسر شان، مردم را آگاه تر کرده‌اند در واقعیت‌های تنوع قومی، بیشتر فکر کنند که آیا اصل هویت خودشان، بهتر از به اصطلاح فارسی زبان نیست؟

از همان آغاز مسابقه‌ی سخافت در مسئله‌ی هویت ملی، صرف نظر از میراث شوم حاکمیت گذشته که به راحتی با شان مردم بازی کرد، سوژه‌یابی برای استفاده‌ی سیاسی، زود پیروان دجال را به شور آورد استفاده کنند. میزان مخالفت‌های چند تن و چند گروهک، آن قدر تکرار شد تا در این فرصت نیز شانس مردمی ظهور کند که می‌دیدند روی هویت آنان قمار می‌زنند.

۶۷ / ذهنیت متنازع

تاكيد روی درج قوميت، زود بى عقلان سياسى را به خود آورد که در جامعه شناسى كنونى، پذيرش واقعيت های حدود ۵۰ قوم و فهم زيان شناسى حدود ۳۰ زيان، نياز به تعديل ۱۴ قوم مندرج در قانون اساسى را نيز افروده است.

با تداخل و نفوذ عدوات پيشه گان در تمامي مراحل تدوين قانون اساسى، اگر تا آخر کوشيدند مانع تاييد ماده ۴ قانون اساسى شوند، ماهرانه اقوامى را بى هويت کردند که شمارى به اصطلاح فارسي زيان، اما در گستره اقوام با نام و نشان، خودشان را خوب مى شناسند.

حضور فعال جامعه ی هزاره و تفاوت های ساختاري چهره و نژاد، شايد آنان را در فورمول فارسي زيان، به نفع غرضورزان يك اقليت کوچک قومي، تحليل نکرده باشد، اما فرهنگ سازى و سياست زده گي، سايه های ديروزى اى بودند که خوشبختانه رفع شده اند.

منگنه ی درج قوم در موضع مخالفان درجه اول افغانان، آنان را در خودشان مى فشارد. بدا به حال کسانى که از طرز فكر و قلم آنان تغذيه مى شوند. يك نمونه ی فعال فرهنگ های سخيف که فرصت مى سازند اصليت شناسى آنان را بيشتر کnim، بالاخره تاب نمی آورد و به صدور جهلى راضى مى شود که از خيلى وقت است مى گفتم: زيان، خاصيت نمی بخشد.

در پاين ترين سطح شعور اجتماعى- سياسى، غرضى را به نمايش گذاشتند که خوب است با مرور آن، پيش از همه به طرز انديشه و اهداف کسانى برسيد که روی چه توهمى در ميدان سياست های افغانستان، متنازع شمرده مى شوند. در زير، گزinde اى از ياهه اى را

بخوانید که در آخرین تقالا، هنوز هم به راهی می‌روند که
ترکستان است:

محی الدین مهدی:

مندرجات تذکره‌ی برقی؛ با این مقدمات، از هم صنفانم، از
نمایندگان عزتمند مردم افغانستان می‌خواهم که:

اولاً: برای حفظ و صیانت از وقار و موهبت خانه‌ی ملت، یک بار
دیگر، و برای بار سوم از مصوبات مورخ... و... خویش پاسداری
کنند. این مصوبه بطور غیر قانونی باز گردانیده شده است.

ثانیاً: با تصویب سه باره‌ی این سند، هم به زیاده خواهان، و هم به
تجزیه طلبان نه بگویند.

ثالثاً: برای آنانی که علی رغم درج نام قوم شان در قانون اساسی،
اصرار بر درج آن در تذکره‌ی الکترونیک دارند، چه بهتر است
بعای آن، «زبان مادری» ثبت گردد؛ این کار نه تنها مقصود آنها را
بر آورده می‌سازد، علاوه‌تاً در نظام آموزش، تحقیقات و مراسلات
تسهیلات فراهم می‌کند.»

بلی، از مدتی است که توهم اصطلاح «فارسی زبان»، شکسته است.
کورس‌های زیادی در شهرها وجود دارند که به آموزش زبان‌ها
می‌پردازند، اما تا کنون در آن جا‌ها هویت‌های قومی هیچ کسی
تغییر نکرده‌اند. «زبان مادری» در پدیده‌ی زبان‌شناسی، یعنی
وسیله‌ی اکتسابی که منتقل می‌شود و در هیچ شکمی، به معنی
تولید کارخانه‌یی، شناخته نشده است. قبل‌گفته بودیم و باز می‌
گوییم، دری زبانان غیر تاجک، به نام فارسی زبان، تاجک نمی‌
شوند!

۶۹ / ذهنیت متنارع

افغانان فعال در امر روشنگری مدعیات مهاجرین و ناقلین، خوب می دانند که نفس های آخر عفریت، عفوتنی است که در آخرین مراحل، ناقل را بیمار می کنند. ما می دانستیم که «فارسی بازی سیاسی»، چه معنی می دهد.

ضعف عقل و منطق سخیف، پشتونه‌ی نیم قرن مکتبی است که برای ما فاتحه می خواند. ضعف عقل، از رعشه‌ی دستان لرزان، به قرار صدوری رسیده که نشان می دهد توهمندی پروازی‌ها به نام عناصر بی خاصیت، چه گونه تشت روایی را از تمام طبقات جهل، به زیر آورده است.

بقایای ننگین ترین تجربیات سیاسی که در برابر شان مردم (افغان) می ایستند، چه قدر مزروع اند؟ آنان هنوز هم از توهمندی پرون شده اند که طرح «زبان مادری» به جای هویت قومی، پوکی مغز هایی را نشان می دهد که در نقد تاریخی، فهمیده ایم کاملاً در برابر ادعای تفاوت ذاتی شان، قرار دارد.

این طرح مسخره، هرچه باشد، طمع استفاده از حقوق دیگران را خوب محرز می کند تا به نام به اصطلاح فارسی زبان، نه فقط ظرفیت بشری خود را بیشتر و انمود کنند، بل از این سود، انحصارات گروههای طولانی شوند که در مساوی به هیچ، هیچ موثریتی برای هیچ کسی نداشته اند. آنان سرخورده گی ها را با سرافگنده گی هایک جا کرده اند تا سرعت سقوط شان بیشتر شود. اصرار بر فارسی زبان/ پارسی وان، اصرار بر هویت دزدی قومی است!

شرح تصویر:

مکتوبی از نمونه هایی که نشان می دهد واقعیت های تلخ گذشته، زیر انبوه ریش و تظاهر به دین، مکتوم مانده بودند. این عمل، کار

کُل نیست. نشانی سیاه یک جریان خاین در آن (جمعیت-شورای نظار) وضاحت دارد، اما می تواند برای صادر کننده گان، به راحتی میلیون ها دشمن بسازد.

- بھاں بنای کج

سوریہ ی خونین، اگر با ضایعات جانی بیش از ۴۰۰ هزار تن و تخریبات گسترده، جهانی شد، بھائی که برای برقایی حمام خون (حکومت اسد) پرداخت می شود، فقط در جانب ایران از ۵ تا ۲۰ میلیارد دالر، تخمین زده شده است.

نقش روسیه، سهم حزب الله، اجیران شیعه ی افغانستان و پاکستان، نشان می دهند بقای رژیم هایی که بسیار سیاسی می شوند، چه قدر گران، مخوف و زیان آور است. بازیگران چند سوی بحران سوریه، پی منافع خویش، در حالی که حاصلات را در جا های دیگر بر می دارند(داد و ستد، رفع محدودیت ها و تجارت) اما مردمی که در سوریه در خون غرق می شوند، در سلسله مصایب، باید قربانی ها دهند تا در بنایی که کج گذاشته بودند (میراث استعمار اروپایی) به قیمت نگه داری این تعمیر لرزان، سال ها در غم و غصه، رنج ببرند.

افغانستان ما با رقم یک تریلیون دالر، فقط از سرمایه گذاری های امریکا، به بنای دیگری می ماند که هر چند شبیه سوریه نیست، اما در عمران آن، دخل عناصری به آفت رسید که نشان می دهد حاکمیت زیر فشار را بیشتر از درون، نابود می کنند.

موج اعتراض بر دولت در بھانه هایی که به اثر تکرار سرنوشت خونین ما رُخ می دهد، در استعاره از هم، راست برآمد که «خون با خون، شسته می شود!» اما در عقب این سلسله ای اندوه، حقایقی بر ملا می شوند که چه گونه بقایا و تخمہ گان خاینان به وطن، در شرکتی که دولت می نامند، در قرائت های سیاسی، در هر حادثه ای دنبال فرصت اند تا چهره های آنان در مدعی، اما بی

همه چیزی تبارز کند که هر چند با تلسکوپ به عمق تاریخ می‌روند تا از بهانه‌ی رفتار کج، حتی از کسی در حاشیه، ولی دست آویز بسازند که ابراز وجود او برای احراز مقام رهبری، اگر در حُسن نیت، از تاریخ سقایی بگذریم، به کسانی می‌رسد که در تمام انواع نمایشات فرهنگی، مدنی، به اصطلاح اسلامی و وطنی، با اصرار می‌خواهند در دایره‌ی دولت، بیشتر بمانند.

اعتراض فعالان مدنی افغان که عبداللطیف پدرام را با صداهای «سیاسی نیست! سیاسی نیست!» خجالت دادند تا دهن کمود را باز نکند، در نمایش سنگ پراگنی، فحاشی، چاقو کشی و سلاح به دستانی تحریف شد که زود با پرچم‌های ذلت و حقارت (زمان ربانی) نعره کشان و پارس کنان ظاهر شدند. این سیمای کریه‌المنظیر، اما در شگفتی از برخورد کسانی به سد خورده از حصارکشی‌های دولتی، چهره‌ی حاکمیت در داستان‌های دیو و پری، هزار قلعه‌ها و دژ‌هایی را نمایش می‌دهند که از تلفیق نو و تاریخی، در هر سوی این عذاب، اگر می‌کشند، سربُریدن‌های تاریخی در سیاست‌های آنلاین، ما را از جزئیاتی آگاه کردند که مردمان پیشین، چه گونه شقه، بی سر و مثله می‌شدند.

حصارهای سمنتی، بی شباht به دولت‌های باستانی و قرون وسطایی، حقایقی اند که در نمونه‌ی افغانستان، جامعه‌ی جهانی با میلان به جوانب درگیر افغانستان، نتوانست موفق به اعمار بنایی شود که ۱۸ سال پس از حضور گسترده، حالا ناگزیز باید از صفر شروع کنند.

نقد سیاست‌های خارجی در تبیین این بی عدالتی که اگر طالبان، طرف قهر جهانی شدند، تکیه به عواملی که در ظهور طالبان،

عبارت معروف ربانی را به یاد می آورند (تحریک خود جوش) به معنی دیگر، شرکت در ساخت بنایی بود که معلوم بود در این اتفاق، تهداب را کج گذاشته اند. این واقعیت اگر در ناسامانی ها و ناهنجاری های هراس آور، منتهی شده، در متن آن، کسانی اند که در نمونه‌ی اعتراض و انتقاد، همواره در دو سوی مستقیم و غیر مستقیم، اگر پسر معاون مشرانو جرگه کشته می شود، کسانی زخمی شدند که در جمع دیگر، با سلاح هایی که در کسوت کارمند و مامور در حوزه ها می گیرند و از خوان شراکت در دولت، به همه چیز دسترسی دارند، ثابت می کند نگه داشتن نمونه‌ی بنای افغانستان با چنان ساختار کج، با نکوهش هایی راست نمی شود که از فحوای آن ها به خوبی جانبداری و میلان به منافع و گروه های خاص، معلوم است.

در واقع مجموعه‌ی ضد طالب با نقش گسترده‌ای که در حاکمیت یافت، با پشتواره‌ای از اندوخته های نقد ناشهده‌ی ضد افغانی، خود به مشکلی می ماند که همسویی با خواسته های آنان، کشاندن افغانستان در بحرانی است که اگر به چنین حالتی رسیدیم، نباید گروهک های شکسته خورده از طالبان، بینش خویش از در گیری های داخلی را وارد نظام می کردند.

بار ها آورده ام و باز می آورم، دکتور رمضان بشردوست در مناظره‌ای که کرزی نیز سهم داشت، به صراحة گفته بود «به مناطقی رفتم که نیرو های خارجی، توان عبور از آن جا ها را نداشتند» اما روایت او از آن چه اهل شر می بافتند، چهره‌ی طالبانی نبود که وقتی مردی با خصوصیات مردمان کندهار، هلمند یا پشتوان را دیدند، وصف «طالب است!» به شرمداری ما می افراید

که چه گونه در حد نزول برداشت‌ها، به معاضدتی می‌روند که در عقب آن، تعفن سال‌ها ستیز با افغانستان، به مشام می‌رسد. اکثر آشوب کننده گان مسلح، فحاش و وولگرد، کسانی‌اند که در سلسله‌ی دراز انتساب به ماموران حکومتی، ۱۸ سال تمام در حکومت بودند، اما اگر سیاسی، فرهنگی، دینی و اجتماعی شوند، در کمال تعجب به نفی، تمسخر، انتقاد و هتك حرمت دولتی می‌پردازنند که با صلاحیت‌های مافوق کرزی، میلیارد‌ها دالر را حیف و میل کردند، اما ارزش آنان در سیستم، آلوده‌گی هایی شده که یک دهه پس از مصارف گزارف، روابط جهانی و اکشاف مناسبات، دولت در حصار‌های سمتی، در مجموعه‌ای از گروه‌ها و افراد متضاد از جلو و عقب، فشرده می‌شود که اگر کسانی اهل کار باشند در فشار مضاعف شرپسندان، در جمع دیو ها به شمار رفته، تر و خشکی می‌سوزد که اگر در محاسبه‌ی کارکردهای چند سال اخیر، خیر بینیم، مجموعه‌ی لرزان چند بی طرف تحصیل کرده، دم غنیمتی است که در بیابان، کفش کهنه، به معنی از هیچ کرده بهتر می‌شود.

هشدار تهدید «نظام کج» با رفع ستون‌هایی که آن را بربپا داشته اند، هیچ قطبی را تشویق نمی‌کند این قامت خمیده را دوباره راست کند. در همنوایی با مردمان قربانی و فامیل‌های شهداء، اما در طهارت اندیشه و موضع، بار دیگر تقاضا می‌کنیم بیرون رفت از بحران جاری، اگر هرگز به زودی میسر نیست، حداقل در فرصت‌های نو، نظام را از گندی بیرون بکشند که در درب، اتاق، احاطه، ریاست و وزارت‌های آن، تیکه داران قومی، سمتی، منطقه‌یی، حزبی و زبانی نشسته اند و در حالی که ناهنجاری‌های

۷۵ / ذهنیت متنارع

مخالف اجتماعی را با رنگ طالب و مخالف مسلح، از حقیقت اجحاف، اغماض، بی عدالتی و دشمنی های علیٰ با اکثیریت، منحرف می سازند، اهم و غم شان انحصار قدرت است تا چند کره و تخمه‌ی بی سواد، بی لیاقت و آلوده در ادارات دولتی به جاه و نان برسند.

مردم از شدت نفرت، اما با ریشخند‌ها به سلسله مراتبی حمله کردند که پس از پایان شوم بازیگران جفا کار و خائن، فرزندان آنان در سنین زیر «سن»، میراث شرکت سهامی را اگر از بقایای تفنگسالار باشند، با رتبه‌ی جنرالی می‌گیرند و اگر فسادگران مدنی اند، ریاست و اگر اهل فرهنگ سقایی اند، مدال‌های نام آوران افغان به این بی حیایی روزگار، ما را خجالت می‌دهند که نام غازیانی چون شاه امان الله و... در عجایب روزگار، بر عکس شان (تضاد)، وصله می‌خورد.

نظام منتهی به پرتگاه را در فرصت‌های تطهیر، راست‌کنند، اما ساده ترین راه جواب به اهل بغاوت، خوب است در شفاخانه‌های تعقیب و محاکمه، اگر روانه‌ی حبس شدند، با ارتزاق بازی‌های کمپیوتری، عادت دهند تا هر زمانی که خواسته باشند در محیط «3D» یک دیگر را بکشند. همه ساله نسخه‌های جدید و متنوع این درمان، تولید می‌شود.

مصطفی عمرزی

- بی سیم سقوی
- (پیرامون ماجراهای اخیر ستمیان در سویدن)

الحاج س.ع. پ، از افغانان و هموطنان آگاه و فرهنگی ما در سویدن، در پیامی در فیس بوک، کلپ صوتی ای را ارسال کرد که برای من در شناخت انگل‌های داخلی، در طبقه‌ی دون به شمار می‌رود. محتوای این کلپ، تهدید و توهین یک بی‌همه چیز ناقل زاده‌ی آسیای میانه بود که بالحن، لهجه و ادبیات مخصوص خودشان، از بالا تا پایین، به ویژه در آدرس‌های دنیای مجازی در انواع خراسانی، پارسی یا فارسی و آریایی، به خوبی شناخته می‌شوند.

من در جریان کارهای فرهنگی از گرند زبان و قلم مردار اینان در امان نمانده‌ام؛ زیرا به زعم خودشان، وقتی پاسخ نیابند، باشد توهین می‌کوشند شما را حتی به ترک کار و ادار کنند؛ اما خدا را شکر که نه فقط عقب نرفتم، بل با کوییدن مشت محکم به دهن یکی از گنده‌دهن ترین آنان، همه را متوجه کردم «نزن به در کسی به انگشت که نزنند به دهان ات به مشت». بالآخره جُل و پلاس نحس خویش را جمع کردن و متواری شدند.

شنیدن کلپ صوتی ای که پیرامون افتضاح دیگر باند شر و فساد و سلسله‌ی نحس سقوی در سفارت افغانستان در سویدن بود، توجیه خوبی برای این مقاله می‌تواند باشد که روز قبل با نوشتمن مقاله‌ی «سوء استفاده به این سطح!»، گونه‌ای از گنده‌گی در مسائل وزارت خارجه‌ی افغانستان را تبیین کرده بودم.

چنان چه آوردم، شخصی با لحن، ادبیات و لهجه ای که در بیش از سی سال خیانت ها به افغانستان، خورد و بزرگ شان را می شناسیم، به یک جوان فرهنگی پشتون، پی هم زنگ می زند و بالاخره او را مجبور می کند در برابر وب کم، تیلیفون او را پاسخ بگوید. سقوزاده با لحن تهدید آمیز به جوان پشتون، یادآوری می کند که افشاگری هایش جایی را نمی گیرند و با تکرار این مطلب، به فرهنگی پشتون می گوید که تو را به افغانستان چه؟ شما از این جانیستید! وقتی مخاطب پشتونش با کمال حیا به وی اعتراض می کند، به او می گوید که به جز زبان دری، هیچ زبانی ملی نیست و پشتون، زبان پاکستانی است.

این کلپ از زمان انتشار، توجه زیاد هموطنان را جلب کرده است. اهمیت بررسی آن، بیش از آن است که پنداشته شود کسی فقط «پارس» می کند. گذشته از گند حکومتی که در اختلاط خوب و بد چند دهه ی سیاسی، حالا شاهد سقوزاده گان نیز است، ایده های منحرف فکری که در چپ و راست اعضای جریان های سیاسی کنونی، خود به ایسم های جدید انحراف فکری، مبدل شده اند، شماری را که همواره با تکیه به خارجی برای ما ژاژخواهی می کنند، وامی دارند با طرز دید خاص خودشان، مسایل افغانستان را منعکس کنند.

گاه بازتاب غلط مسایل افغانستان از مجرای تاجکستانی ها و ایرانی ها، پیش از این که بیشتر بر اساس برداشت های خودشان باشد، برمی گردد به تلقین سقوزاده گان و آخوندانی که در انواع ارتباطات مزدوری، طرز فکر خودشان را به دیگران منتقل می کنند. کم نیستند خارجیانی که از این طرز تفکر، بیمار شده اند و نمونه ی روراباکر با آن اعلامیه ای که شاید سقوزاده گان، نوشته

باشند و او امضاء کرده بود، نشان می دهد رو آوردن به فضیحت از نوعی که در کلپ ماجراهی سویدن شنیدیم، روی چه اساساتی استوار است.

با آن چه بروز شد، در حالی می توان به نمونه‌ی غیر پشتونی کسانی رسید که خیلی بدتر از کسانی که هویت پشتونی متعصب دارند، تامل کرد، زیرا قبلًا دیدیم که در مسئله‌ی صلاح الدین مخکش، حتی امرالله صالح با مناقبت تمام، در حالی که گذشته‌ی استخدام‌های تبعیض آمیزش در ریاست امنیت را فراموش کرده بود، با ترفند معمول جذب غیر تاجکان، مسئله را آن قدر کلان کرد تا در این مثال، گند و کثافات خودشان مکتوم بمانند.

نمونه‌ی نو، کثافتی را مثال می زند که در صد‌ها نوع در مصیبت حاکمیت ائتلافی در همه جا استخدام شده‌اند و صدور آنان در کشور‌های خارجی، بیش از همه به منظور اشاعه‌ی تلقینات نادرست از افغانستان در ذهن خارجیان است.

نشست‌های چند مراتبه‌یی اعضای سقوی در آلمان که امرالله صالح، فعالانه در آن‌ها سهم گرفت، نشان می دهد خارجیان ناکام در افغانستان نیز چه گونه برای رهایی از خبط و اشتباهاتی که کرده‌اند، کرداری می کنند که نمونه‌های سرمایه گذاری همسایه گان‌ما، بحران افغانستان را با مجموعه‌ای از مزدوران و خودفروخته گان به تداوم می برد.

در کلپ صوتی ماجراهی سویدن، سرنخ فسادی به دست آمده است که باید اغماس شود. یکی نمونه‌ی مونشی است که چند قبل از اثر بی کفایتی معزول شد (منیزه باختری) هر چند پس از آمدن به کابل، از شوونیسم داد می زد. این که بالاخره تبیین شد او بر چه

۷۹۱ ذهنیت متنارع

اساسات نادرستی به آن جا رسیده بود، «دیر فهمی» هایی سنت که به معنی «کار از کار گذشته» می شود. با وجودی که خوشبختانه زیاد نمانند.

نمونه‌ی مستهجن اخیر، باید به گونه‌ای خبری و تعقیب شود که در آینده‌ی سیاسی کشوری که دیگر از اقتصاد مصنوعی و تکیه بر بیگانه در آن کمترین خبر هاست، کسانی در جلد و نقش نماینده‌گان و دیپلماتان افغان، خارجی شوند که پیش از همه باید بدانند مجموعه‌ی پشتوانه‌ی تباری پشتوان در افغانستان، نه فقط گذشته اش را می‌داند، بل استوار بر ظرفیت‌ها، آگاهی و جسارت، در عقب همان حقایقی ایستاده اند که افغانستان، افغان و پشتو نامیده می‌شوند.

در کشوری که به نام افغانستان است و کسی نمی‌تواند بدون اصل مسئله‌ی بزرگ ترین قوم، ره به جایی ببرد، پشتوان ستیزی به نام افغان ستیزی، اگر نهایت حماقت نباشد، نام دیگر ندارد.

در پایان، سعی شود رد سقوزاده‌ای که بی‌ادبی را از حد گذرانده است بیابند و در اولین اقدام، از کاربی کار کنند. وقتی به افغانستان آمد، این که چه گونه در معامله‌ی به مثل، با او طرف می‌شویم، همان کاری است که با کسانی کردیم و می‌کنیم که اخلاق و آدمیت را قصدآ فراموش کرده اند.

نتیجه‌ی ۱۶ سال فحاشی، دهن گنده‌گی و توهین سقوزاده‌گان، باند شر و فساد و تنظیمیان فاسد، چیزی جز امواج سهمگین واکنش مردم نبود که حالا ناگزیر اند خاینان و جانیان منسوب به ایل و تبار خودشان را در خلوت‌های سقوی، تجلیل کنند.

در امتداد آن چه در این آخرین نمونه‌ی زشت دیدیم، کسانی پشیمان می‌شوند که دوست دارند ۸ ثور، ۱۸ سنبله و سنته شرم و خجلت، تحسین و ستایش شوند.

شرح تصویر:

یک سقوزاده‌ی دزد در حال جداسازی اموال دولتی برای دزدی. در عقب او چندین پایه تیلیفون سیمدار دیده می‌شوند که یک جا شده‌اند.

یادم می‌آید در اوایل حکومت ملا برهان الدین ربانی، یک سقوی منسوب به شورای نظار که لباس خوبی هم داشت، از من که با یکی از نزدیکانم از برابر وزارت امورخارجه، عبور می‌کردیم، در مورد قیمت تیلیفون‌ها پرسید. به اثر ارزشی که تیلیفون‌های سیمدار در آن زمان داشتند، داشتن تیلیفون، غنیمت و بهایی به شمار می‌رفت، اما دزدان تنظیمی، بیشتر در نوع سقوی، خیال می‌کردند از این وسائل تماس، فقط گوشی و مايك، قیمت دارند. بنا بر این، هرچه تیلیفون بود در هرجایی که می‌یافتدند، قطع می‌کردند و همانند دزدی با کوله بار دزدی به راه می‌افتادند تا در بازار‌های کابل بفروشند. نتیجه‌ی این عمل سقوی گری، چیزی جز ضیاع و فروش هزاران پایه تیلیفون در کنه فروشی‌ها و به نرخ بسیار ناچیز نبود.

مصطفی عمرزی

- چرا ابزاری می شوند؟

از زمان سقوط احزاب جهادی و چپی در بستر های قومی که تاکنون نیز ادامه یافته، پدیده های ایدیالولژیک و حزبی- افغانی که بیشتر در جو جنگ سرد، زاده شده بودند، پس از کاهش بحران، رو به افول دارند. عجیب نیست که اکثر نخبه گان و افراد طراز اول احزاب افغانستان، آن قدر که سر های فرو رفته در بحث قوم و زبان اند، کمترین علاقه با گذشته ای ندارند که بر اساس آن، زاده شده بودند و تعهد سپرده بودند اگر شانس یافتد، سرزمین افغانان را با فرمان های آسمانی یا پندار های زمینی، دگرگون سازند. این دگرگونی انجام یافت، اما در چنان تغییری که نه خبری از الطاف آسمانی شد و نه برابری اجتماعی- کمونیستی را احساس کردیم.

رویداد های پس از پایان ریاست جمهوری شهید محمد داوود، به گونه ای جلو رفته اند که با تاسف باید یادآور شد بسیاری از بازیگرانی که در دو جانب مخالف و موافق درگیر بودند و تراژیدی بحران و ویرانی های افغانستان را رقم زدند، از عدالت فرار کردند. آنان در فرصت هایی که هیچ پیش بینی ای بر آن ها نداشتیم، دوباره و حتی در راس امور، تبارز می کنند.

مضحکه‌ی تنظیمیانی که ریش فرانسوی می گذارند و نکتایی می زنند، با حضور بازمانده گان حاکمیت های ننگین کمونیستی که روزی همنوا با سربازان روس، پنج میلیون افغان را آواره کرده بودند و کشور به دوران رسیده را در پی آمد خیانت همکاری با بیگانه، حواله‌ی جریان هایی کردند که تا سقوط طالبان، لحظه‌ای از توهین مردم دست برنداشتند و آه ملت را با تحمیل گرسنه گی

بیشتر و ویرانی در دود شهر ها و کاشانه های آنان درآوره اند. آنان در آن زمان در قواره ای بودند که گویی زیر سقف دودزده‌ی چایخانه ای در شهر کهنه، از استحکام و قدرت، بحث شود.

ما، نه تنها قربانی سیاست و تنازع شده ایم، بل بازمانده گان حاکمیت های ننگین و شانس یافته گان فراری از میز عدالت، در نوبت دیگر، از همان فرصت هایی استفاده می کنند که پس از وابسته گی با بیگانه، اندیشه درست کردند و زیر نام شعار، ویرانه ساختند.

پس از فروکش اعتراض مردمانی که آواره شدند، مردند و صدای آنان خفه شد، بار دیگر با بهانه های مذموم قومی، فرزندان همان توده هایی را فریب می دهند که قاتلان خانواده و ویرانگران دارایی های آنان بودند.

قشر محروم و نیازمند جوانان در افغانستان، هر لحظه ای مستعد بهره جویی و سوء استفاده است؛ زیرا کمترین نیاز های انسانی اش برآورده نمی شود. آنان در کلیت های بزرگ، ناگزیر اند هر ناروایی را فرصت بدانند.

اگر ضعف های ناشی از دشواری اقتصادی جوانان را توجیهی بر کژپنداری و کژکرداری آنان کنیم، نمی توان از مواردی نیز چشم پوشید که شمار دیگر و کسانی که اقتصاد، یگانه عامل فشار بر آنان نیست، چه گونه و در حالی که از فهم و سواد بهره مند اند، ابزاری می شوند که بحث توان و نیروی جوانان را به عنوان امتیاز، عقب می زنند.

ده ها و صد ها تن از دست اندراکاران فرهنگی، مدیریتی و رسانه یی جنایتکاران، خاینان و آدمکشان، جوانان نویسنده، شاعر،

فرهنگی و باسواند که در حاکمیت رئیس جمهور کرزی، تنوع رنگارنگی بر خواسته های نابکاران داده اند و آن کمال دانش را که انسان می سازد، با چنان سخاوت در پای کسانی ریخته اند که در بیش از سی سال حضور سیاسی، هزاران نقش پا در مسیر ویرانی و غم های مردم بر جا می گذاشتند.

جای افسوس و اندوه است که دانش و شرافت برخاسته از آن، قربانی سیاست می شود و در مسیری هزینه می کنند که راهی در راستای «غیره» است. عنصر تحمیل که زمینه را برای قشر ناباب میسر کرد، ملت را گروگان بازیگرانی کرده که پس از هر تغییر تحمیلی، یکی جهت دیگر، نوبت می یافتد ملعبه ی بیگانه باشند. آنان جوانان آگاه و باسواند افغان را ناگزیر می کنند برای تامین نیاز ها، فرودست بمانند و در دون همتی ناشی از شرایط، خودشان را بفروشنند.

بخش بزرگی از جناح هایی که جهت بطلان و اثبات گروه های آزموده شده و خاین، دلیل و مدعای شوند، قشری از جوانان آگاه افغان اند. سودجویان سیاسی، موثریت جوانان را به عنوان امتیاز بزرگ، اما در عقب مانده گی گرو رفته گان، مبدل به ابزار می سازند.

مُضل اجتماعی، اقشار مستعد، توانا و آگاه، به این منطق توجه می دهد که اگر نیاز های انسانی آنان در آن مقاطع زنده گی که از اندیشه به پیرامون، بینش می شود و در این حس، آینده را در آرمان شهر می بینند، در آلوده گی های سیاسی بمانند، بزرگ ترین نیروی تحریک و تحرک جامعه، در هرج و مرج تنازع، خشونت و تعصب، همچنان در گرو فساد سیاسی، هدر می رود. تامین نیاز های انسانی، طیفی که در نوبت خودش، جاگزین می

شود، در عدم تامین مشروع و طبیعی، جمع کثیری از سرمایه های انسانی این مملکت را در زمینه های بازیگران خاین، فاسد و ناکام، نگه داشته است.

دامن زدن به مسایل قومی با داغ کردن حس عصیت، به رویکرد موثری مبدل شده تا سودجویان سیاسی با پشتونهای جوانانی که نیازمندی های آنان به گونه ای مشروع، تامین نمی شوند، از استشهادی و انتحراری تا ولگردان روی جاده ها، پرده درایان به اصطلاح نویسنده و فرهنگی، به همان مبدایی راجع شوند که در تکدر اجتماعی می شناسیم.

عدم تامین نیاز های مشروع، جوانان ما را در گرو شکم و فساد اندیشه، مایل می کند و از این حساس، به آدرس ها و کسانی رجوع می کنند که در دونیت خودشان، ساحه ای دید ملی ندارند. برآورده نیاز ها، اما نامشروع، اندیشه و توان قشر آگاه و تحصیل یافته را با بُرنده گی ابزار فرهنگی آنان، به توجیهات عجیب و غریبی می رساند که تا زمان رفع انگاره، جناح هایی را کمک کنند که بقای خویش را در هرج و مرچ اجتماعی یا ستم به مردم می بینند.

شرح تصویر:

راهپیمایی جوانان شکم گرسنه و فاسد فکری در گرو تنظیمیان سیاسی. در این نشانی (جمعیت و شورای نظار) تعداد زیادی را می شناسیم که بار ها با تماس شخصی، از من خواهش کرده اند حتی آنان را به آدرس هایی معرفی کنم که به اصطلاح قبیله گرا و فاشیست می دانند.

اگر حس شکم گرسنه گی و فساد فکری، باعث تغییر یک صد و

۸۵ / ذهنیت متنارع

هشتاد درجه نشود، هیچ به دوران رسیده ای حاضر نیست سابقه‌ی سیاسی اش را به راحتی فراموش کند.

- چرا تحمل می کنند؟

چهره های کریه دشمنان این ملت، به چند قواره ای می مانند که در تاریخ نو، اگر بی نیاز از شرح و توضیح باشیم، مردمان حقیر، دون و کوچک در همچشمی با حقایق این کشور، به خیالاتی متول می شوند که در روزگار ما در شمار افسانه و اسطوره، پاسخ به آن ها نیازمند نسخه های روان شناسی نیز است. ادعا و مدعی در محدوده های دربستی گروهک ها و احزابی که هر چند در تنوع تک حزبی حاکمیت رفاقتی، ظاهر یک دست داشتند، اما در انحراف ایدیالوژی های چپ به عقده های قومی و جناحی، در هشت ثور با تمام انواع کراحت، معرفی می شوند.

جامعه ای جهانی در کثرت شرکایی که اولویت های ما را با پخش چند دستگاه پرازیت سیاسی به حاشیه کشاندند، تنوع کریه و زیر پوستی احزاب و جناح هایی را به نمایش گذاشتند که در جدل سیاسی کنونی، اگر از مزیت حضور بیگانه، استفاده نکنند، عظمت این مُلک و واقعیت هایش به کسی مجوز نمی دهد در تضاد مدعای، بیگانه ای باشد که دمساز دیگران است، اما در احاطه ای واقعیت های دیگران، صاحبی می شود که از مصاحب اول، تاریخ ادبیات غیر اخلاقی افغانستان، پیوند های ناگسترنی با «ستمی گری» دارد.

باز هم عبداللطیف پدرام در پُستی در فیس بوک، کراحت منظری را به نمایش گذاشت که اگر تعریف دشمن با عداوت او شناخته می شود، دیگر چیزی نمانده که در دیموکراسی توریدی و بی منطق کنونی، کسی را تحمل کنند که در دوران سر در میدان

رقاشه گی افغانستان، گاه شاخه ای است که به قول خودش در ۱۷۴۷م بُریده اند و زمانی تاریخ کشوری می شود که ادعای پست، دون و حقیر خراسانش در برابر مردمان این کشور، قباله‌ی توهم است تا فرزندان ناقلين بخارا در عجز آن چه در اينجا واقعيت دارند(افغان و افغانستان) با دست آويز استفرضي جعل و دروغ (فارسيزم) به رخ ما بکشند که بلى، گويا سقاوی گري در دو تجربه‌ی سياسي آنان، تاریخ باستانی است که مردم، چند دهه‌ی قبل را از حافظه‌ی خويش بزدايند تا عقده مندان حقير، قلمپردازي کنند که آن چه از آنان ديديم، اگر خراسانی باشد، واقعاً ارزانی کسانی باد که در دو نوبت در حاكمیت ما، رُخ سکه هاي را ضرب زدند که تبلور جهل و جهالت آن با آن چه کردند(ويراني)، تجاوز به ناموس، تاراج و خودفروخته گي به همسایه گان) در تاريخ پردازی نسل‌های بعدی، سوژه‌های عالی برای شناخت از مردمان بی فرهنگ، بدون تاریخ و کوچک است.

در آخرین پُست پسرک ناقلين بخارايی که از ضعف عقل، «ک» تضغير به امثال او نيز باد که در روزگار عقل و گسترده گي، به عقل نمي آيند که سطح شعور مردم، بلندتر از آن است که کسی با چتل نويسی اجتماعی، به دیگران بگويد «مهمانان عزيز و ناعزيز».

منطق سخيف توجيهات با پایان ندانم کاري های تیم قبلی که هر چند هنوز تقلید می شود، خشکيده است. هیچ تفاوتی میان يك سلاح به دست داعشي و يك سلاح در مغز ستمی وجود ندارد. هر دو دشمن اين کشور اند. فساد فكري ناشی از پخش آلوده گی های حزبی و جناحی، به حدی رسیده که کسانی با خنياگری های هر زه، به همه چيز می کوبند تا از تون آن، صدای واقعیت هایي اند ک شود که در افغانستان ما، در يك مجموعه‌ی عظیم بشری،

اولویت های انسانی دارند و این نیاز ها، هیچ تفاوتی از خواسته های مردمانی ندارند که می خواهند بدون تفکیک مسئله‌ی قوم و هویت، زنده گی کنند.

خوب است در حساسیت هایی که مسایل را حاد می سازند، تفکیک مخالف برعایس مسلح و غیر مسلح را در حالی که هر دو از منشای فکری، با این وطن و مردم مخالفت می کنند، کنار بگذاریم. در نیم قرن تاریخ فعالیت های حزبی، وفاحتی ظاهر نشده است که همانند پیروان کنونی جریان به اصطلاح ستمی، با پخش افکار آلوده، ضد ملی و ضد کشوری، در برابر واقعیت های افغانستان و افغانان تا سرحد دهن گنده گی، رو نیاورده باشد. در بیش از یک دهه‌ی اخیر، احزاب، گروه‌ها و اشخاصی به لیست دشمنان این کشور، افزوده شده اند که از آن چه می گویند تا آن چه می کنند، ترسیم کراحتی سنت که صاف و ساده به آدرس های مردم و مملکت ما دشنام بگویند، اما توجیه بیابند که آزادی بیان، قانون مسجل در قوانین ماست.

صدور مجوز هرزه سرایی و دشنام به قیمت آلوده گی هایی تمام شده که مردمان درگیر این مملکت را در اندیشه‌ی «نان درآوردن» و «نانخور» به مشکل می اندازد تا از درد شکم، رسته‌ها و گروه‌هایی را معرفی کنند که حتی اکثر اعضای خیمه‌های جنبش سامانیزم یا رستاخیر تغییر برای نوشیدن و خوردن جیره‌های آب و نان، پدرام را تشویق می کردند تا بار دیگر رسوا شود که «پروژه دارد.»

مدعیات گروه‌های ستمی، اگر چیزی جز تفاله‌ی تجربیات زشت بیگانه گان برای خوردن نباشند، در تولید انبوه گند در کشوری که

سال هاست از طرز سلوک سیاسیون به تعب افتیده، خرید مشکل به قیمت جان است.

نیم قرن پس از بدترین تجربه‌ی سیاسی در افغانستان، هنوز اثر مستقلی نداریم تا ستمی گری را در کلیتی بشناساند که است و سال‌ها پس از تریبون آنان برای ادعا، کسی کمتر به خودش زحمت داده که به جای شعار، تقبیح و سطحی نگری، ماشینی را از کار بیاندازد که ساخت بیگانه است؛ از نفت آنان حرکت می‌کند و سرعتش شتاب برای زیر گرفتن واقعیت‌هایی است که زیر ثقلت تعدی و تجاوز دشمن، هرچند مجروح و مسکین مانده، اما پاره نمی‌شوند.

توضیح بر آن پُست سخیف یکی از بدترین دشمنان این ملت که مخالفان مسلح، هرگز بدتر از آنان نیستند را در جواب به مدعای فرهنگی آنان به کتاب‌های «زمانی که مفاخر ناچیز می‌شوند» (نقض انواع مزخرفات خراسانی و فارسی) و کتاب «مُنْحَنِي تاریخ» (نقض کوروش و هخامنشیان) واگذار می‌کنم. این دو کتاب، همین اکنون در کتاب فروشی دانش و دنیای مجازی، وجود دارند.

راهی‌ی از مقوله‌ی مزاحم، دلگیر و منفور ستمی با آن چه می‌بینیم و دیدیم، در شرایطی که سوگمندانه با نادانی و خیانت باز گذاشتند تا گروه‌ک حقیر، زهر خویش را به جامعه تزریق کند، به ملالی می‌انجامد که از تجویز نسخه‌های درمانی - مقطعه‌یی، حتی میکروب‌های بدن، عادت می‌گیرند. برای خلاص شدن از این عذاب الیم، نیازمند کار گسترده‌ی نوشتاری و تحقیقی استیم. در آخرین تلاش‌ها به این منظور، کتاب «پندار ستمی» را پس از چهار سال زحمت، آماده کرده‌ام که اگر شامل لطف هموطنان شد (حمایت مالی) همین فردا برای چاپ می‌رود. با این نخستین

نشانی مشخص نشراتی، دعوت می کنم تقابل با گروهک حقیر را با بررسی تاریخی، جامعه شناسی، روان شناسی و ضعف های سیاسی، در حد مقوله ای که بسیار زیانبار است، جدی بگریم. اینان عملاً از تحریف و تهدید تمامیت ارضی، صحبت می کنند، اما در سایه‌ی آزادی هایی که در آزادترین کشور های دنیا، مثل ندارند، به جان مردم ما افتدیده اند تا پروژه‌ی اهداف ییگانه، آهسته آهسته بزرگ شود. بار ها هشدار داده ایم و حالا نیز در آخرین های دیر نشدن، اخطار می دهیم: دشمنان به اصطلاح مدنی، فرهنگی و حزبی را کمتر از مخالفان مسلح، حساب نکنید! چتر یا سقفی که سایه‌ی سر ملت هاست، بر ستون های استوار می شود که «وحدت فکری مردم» اند. این ویروس بداخل افق سیاسی (ستمی گری) در متن وحدت فکری مردم ما مشغول است. اگر در شکم گرسنه گی های کنونی، ویروس بیماران حقیر، فراتر از مشغله‌ی فکری ولگردان شد، دریافت منابعی که برای وحدت ما، نشانی کمک های خارجی باشند، در فقر اقتصادی کنونی، سراب سیاسی اند.

شرح تصویر:

پیام مجوس ناقل و مزور به پشتون ها. وفاحت را مشاهده کنید! در کشوری که به اصطلاح خودشان سه صد سال، تنها مزدور و نوکر ما بوده اند، به ما مهمان خطاب می کنند. پیش از هر تصره‌ی دیگر، اینان نیاز دارند با پیش از پشتون ها نیز تسویه‌ی حساب کنند. اگر مسئله‌ی قبل از قبل را محور بحث بسازیم، تاریخ کشور ما محدود به چند نکته‌ای نیست که وقتی به غیر پشتون ها برسد، متوقف شود. هویت های قومی کنونی، بیشتر پس از حضور اسلام، شناخته می شوند. تاریخ افغانستان، با آثار ملموس، گذشته هایی را

۹۱ / ذهنیت متنارع

نیز معرفی می کند که قبل از حیات تمام اقوام کنونی، وجود داشته اند. مثلاً انتساب آثار باختری، اگر به یونانیان می رسد، نسب کوشانیان بودایی نیز به اقوامی می رسد که در ردیف اقوام کنونی ما شناخته نمی شوند.

پس از سلسله‌ی منفور سامانی‌الی تشكیل جمهوری مصنوعی تاجکستان در ترکستان که یک پروژه‌ی استراتیزیک روسیه‌ی علیه ترکان بود/ است و ارتجاع سقوی در افغانستان که بیشتر با جهالت پشتوان‌ها به دشمنان شان فرصت داد، پدیده‌ی تاجک، نه قبل از سامانی و نه پیش از تاجکستان و سقوی اول، قطعاً تاریخ سیاسی ندارد. جعلیات شرم آور آریایی، ساسانی، اشکانی و آن چه به نام فارسی زبان از تاریخ غوریان و سایر اقوام می دزدند، همه سوا از واقعیت یک اقلیت قومی است که در حاشیه منطقه‌ی ما به نام دهقان/ دهگان، فاقد فرهنگ و تاریخ سیاسی، شناخته می شوند. اشتباه نشود که اگر ابن سینا و بیرونی به عربی نوشته‌اند، عرب شمرده شوند. به این اساس، به اصطلاح فارسی زبان بودن را نباید به نام تاجک، خلاصه کنیم. از سوی دیگر، وقتی می بینیم در گل تاریخ به اصطلاح خراسانی، جز چند زن بدبخت فرهنگی و سیاسی وجود ندارد، بخش بزرگ تخلیقات فارسی، نظم و نشر مدادی، گدایی و پورنوگرافی است که از مولانا تا بقیه، همه را چیره خوار چند امیر و شاه آدمکش، بی ناموس و متجاوز به کشورهای دیگر، معرفی می کند، از گل کتب به اصطلاح فارسی، از هر کدام، بیش از چند نمونه‌ی قلمی، یافت نمی شود که میزان ۹۹ درصدی بی سوادی مردم را تایید می کنند و توحش جنگ‌ها و غارت‌ها به چنگیز و تیمور لنگ می رستند، می بینیم که اگر میراث سیاسی، تمدنی و فرهنگی افغانستان را منفی کنیم، امثال پدرام، حتی

بیت الخلاء نمی‌یابند شکم خود را تخلیه کنند. در چنین حالی، ناقل مجوس به جای میزبان، ما را مهمان خطاب می‌کند! گویی فراموش کرده که اگر فقط یک درصد پشتون‌ها (طالبان) جامعه‌ی جهانی را به میز مذاکره کشانده‌اند، انسان ساختن چند مزدور ناقل، مجوس و بی‌غیرت، هیچ مشکلی ندارد. منتها حرف در این است که چند دالرخور دوتابعیته‌ی ما نیز باید به فکر حیثیت خودشان باشند. اکت و ژست ریس دولت یا وزیر و وکیل، خوب است، اما تا زمانی که با هتاکی چند روسپی سیاسی، زیر سوال نروند.

Dr. Latif Pedram added 2 new photos.
 6 hrs •

بسمه تعالیٰ

پیام روشن من به قبیله گرایان؛

تاریخ، شعر، ادبیات و همه‌ی آثار و اسناد مکتوب و منقوش ما گواهی می‌دهند که صاحبان اصلی و قدمی این سرزینیں کدام مردم‌اند. با وجود همه‌ی اسناد مالکیت که از نیاکان ما باقی مانده است و در اختیار ما قرار دارد اعلام می‌کنم:

در خراسان بزرگ برای همه‌ی اقوام و مردمان فرصت و امکان بود و باش، کار، تحصیل و زندگی آبرومدن وجود دارد. هیچ کس و قومی را از دامان پر مهر و پر فرهنگ خراسان اخراج نمی‌کنیم، مجبور به مهاجرت نمی‌سازیم. مهمانان عزیز و نا عزیز خود را، گرامی می‌داریم و بر سفره‌ی این تمدن بزرگ سهیم می‌سازیم و بالاتر از آن بر صدر می‌نشانیم و شریک تلقی کنیم. در فرهنگ ما مهمان را بر جایگاه ارجمند می‌نشانند و کلمه‌ی مهمان هم مرکب از مه و مان است و مه یعنی بزرگ. کمک شان می‌کنیم تا فرهنگ انسان دوستی، نوع پروری و مهربانی و مدارا را از مولانای بزرگ و سنایی و عطوار (استادان و آموزگاران ما) یاد بگیرند. ما بنیاد گذاران حقوق بشر هستیم.

"کوروش کبیر" در استوانه‌ی خود نوشته است که با همه‌ی اقوام، مردمان، زبان‌ها، وادیان و مذاهب با مروت و مدارا رفتار کنید و به انسان‌ها و حقوق شان احترام بگذارید. بر دروازه‌ی سازمان ملل شعر پدران من نوشته شده است:

- چرا فقط از ما توقع دارند؟

از درون و بیرون حاکمیت نو(پس از طالبان) چیز زیادی باقی نمانده تا در مسئله‌ی باب «نهان»، نیازمند تفسیر و کنجدکاوی باشد. همه می‌دانند در یک دهه‌ای که گذشت، تقسیمات مدیریت افغانستان در توزیع شرکت سهامی قومی، اگر خلاف واقعیت‌های اکثریت و اقلیت‌های افغانستان بود، اما در سیستم دولتی، آشکار است که با طبیعت افغانستان مجادله می‌کند. این که جامعه‌ی جهانی با حضور نظامی، زمانی که مکلفیت‌های دولت‌سازی را بر عهده گرفتند، چه گونه در احاطه‌ی افراد و جناح‌هایی برنامه‌ریزی کردند که هیچ عقل سلیمی مجوز نمی‌داد از میدان رقابت‌های ستیز، به کسانی امتیاز ندهند که بازنده بودند و حضور سیاسی چند دهه‌ی شان، کارنامه‌های سیاه تباھی و نیستی مردم و دارایی‌های مملکت شد، پوشیده نیست، اما برای رعایت ظاهر مسئله، بار دیگر ناچار از گزینش بی طرفانی بوده اند(تکنوکراتان) که برای گذاشتن سرپوش بر دیگر مواد خام، هنوز که چهارده سال از آن زمان می‌گذرد، موجودی دم پخت آنان، پخته نمی‌شود. در این گداخت سیاسی که با حذف گذشته‌ی فرهنگی-مدنی ما، گویا اولین های تمام آدمیت و مدنیت را جوش می‌دهند، چرا از التهاب بحرانی کاسته نمی‌شود که تا پای حقیقت اکثریت را به میان نیاورند، افاده‌ی دست آوردهای کمیتی نشان می‌دهد از ساخت و ساز مواد غیر متجانس و نامتوازن، اگر چیزی بیرون دهنند، کنایه‌ی «چیزی که در دیگر است، در کاسه می‌آید»، ثابت می‌کند برنامه‌ریزی‌های تقسیم قدرت به اشرکمیت قومی، غلط‌ترین محاسبه‌ای بود که حالا جناح‌های مداخل را

وامانده می کند تا در نبود ظرفیت های کافی کدری، در میان سیاهی لشکر هایی بلولند که ظاهرآ دریشی می پوشند، اما معلوم است هنر پوشاندن در «سرکس»، هرچند حیوانات را نیز «مقبول» می کند، اما بر ذات آنان تاثیری ندارد.

تقسیمات مدیریت، پس از مرحله‌ی قومی در شدت آن به قبیله، منطقه، زبان و سمت، در حالی بسط می یابد که تاثیر جناح های حزبی افغانستان بر انحراف آن ها از کارآیی موثر، سایه می افگند. از اول معلوم بود کسانی که ظاهرآ تغییر یافته اند، اهل کار نیستند، اما توجیهات عاطفی و سلوک به اصطلاح ملی که هر قدر بیخشیم، بخشنوده می شویم، در قبول گناهانی که بسیاری در کارنامه‌ی تکنوکراتان نبود، عقوبات های مدیریت ناسالم افغانستان را متوجه کسانی می کند که در سیستم دولتی افغانستان، فقط شرکای سهامداران قومی بودند و در خوانی که گسترده بودند، حتی خیلی کمتر، از کسانی می خوردند که در زمان ناتوانی، وقتی حذف و نفی می شوند، شورش می کنند که رفقاء راس حاکمیت، همان چند تحصیلکرده‌ی با تربیت، شوونیست و فاشیست اند و در واقع نمی گذارند اینان خواص دیگری را برجسته کنند که امتحانش مساوی به قبول رسک با هزینه‌ی گراف رسوایی و زیان می شود. موج افغان ستیزی و دشمنی با مسؤولانی را که «روی» قرار گرفتند با جامعه‌ی جهانی را دارند و از مدرک حیثیت شان، بودجه‌ی افغانستان، خالی نمانده، در هر جای تحقیق مجازی و طباعتی نشان می دهد هیچ نوع خیر و ثواب، کسانی را به راه درست نمی آورد که اصلاح(نقد) نشده اند، اما در این مقال، می خواهم این حقیقت بر ذهنیت افغانان بنشید که اگر تقسیمات قومی مدیریت، مزایای

۹۵ ذهنیت متنارع /

فراوان پولی، استخدامی و انحصاری را به غیر پشتوان ها به بار آورده، مفاد این دست آورد های ناروای سیاسی، به چه میزانی در رفاه مملکت موثر بوده اند؟ نخستین ترسیم معنی این جمله، موجی از تبسم و پوز خند بر لبان چیز فهمان است که «تا نباشد چیز کی، مردم نگویند چیز ها».

در حصار کشی ها، قلعه هایی به چشم می خورند که اگر سهم مقاومتیان را در آن ها بنگریم، به درستی که شکل مقاومت آنان در شهر ها، در میان موانع سمنتی، شاید انتقال عادتی باشد که در پنج سال در میان کوه ها و مغاره ها زنده گی کردند و شباهت های آن ها، زمانی تفکیک می شود که می بینیم بخش مدنی، سهامدار حکومتی بود که پس از ۱۴ سال، هر چند سیر نمی شوند، اما معلوم نیست انرژی این «دیو خوری» هولناک، به جز سنت «دیوی» به چه اندازه ای به دور از برپایی شر و آسیب به مملکت، به کمک مردم آمده است.

گذشته از تمام حقایقی که حالا به طنز می رساند و باعث رنگینی آن خواهند شد، در آن بیگانه پرستی مدنی، مسئله ای می ماند که وقتی آرایش های انتخاباتی، رقم سرنوشت ملت را به چالش می کشیدند، شماری با دشمنی ها و کینه ورزی، در حالی که در بستر واقعیت ها، بی خردی می کردند و در عدم بصیرت، عقل را تعطیل کردند، در پایان هر نیت بد، خدا ببخشد بزرگان ما را که می گفتند «نیت بد، قضای سر». با وجود حاتم بخشی های عاطفی و توزیعات ناعادلانه، وقتی شور و شر شعار ها و دروغ ها پایان می یافتد، برای کسانی که در ستیز غیر منطقی، حتی در حد توھین به اصطلاح مبارزه کردند و یاد فرهنگ های سخیف، زنده شد، به مردمی مراجعه می کنند که در راس امور، همان هایی می شوند

که جدا از تنظیم سالاری داخلی، اگر وزن دارند، اسناد تحصیلی و ادبیات کاری است.

برای من همواره دلخور کننده است که شماری حتی در قسم جامعه‌ی مدنی، وقتی فشار مضاعف بر ما را حس می‌کنند، در نخستین تکان حافظه، همچنانی که از مفاهیم آدمی گری، بیرون می‌شوند، به فرصت طلبانی می‌مانند که اگر در جدل سیاسی، آرام‌تر عمل می‌کنند، حیله‌ی مشهودی است که در بازی‌های سیاسی افغانستان «مطلوب نمایی»، تعریف دیگر آن می‌شود. طیف مظلوم نما، در ردیف کسانی که دو طرفه بازی می‌کنند، سرخورده گانی که متوجه می‌شوند تحصیلکرده گان با تربیت، در حالی بهتر از گذشته گان داغ‌های تاریخی (سقاوی اول و دوم) اند، که حتی در خوان به اصطلاح فاشیستان و شوروئیستان آنان، خوردنی‌های بیشتری یافت می‌شود. آنان در فراموشی یا عدم شرم‌سازی، به کسانی مراجعه می‌کنند که در هنگامه‌های هیاهو، غریو می‌کردند کمتر از آن موجوداتی اند که اگر با ظواهر البسه آراسته نباشند، معلوم نبود بحث انسان‌شناسی در تنوع غیر انسانی، به چند جلد کتاب علمی دیگر می‌رسید.

خلاصه، در حاکمیتی که به اثر ذهنیت‌های عقب مانده‌ی قومی، مسئله‌ی مردم و مملکت را در توزیع قدرت به دلیل سخیف ترین نوع برداشت‌ها، اصل قومی می‌دانند، در زمان برداشت اجتماعی، آن چه در پی آمد‌های نادرست، فرهنگ می‌شود، رسمیات نشانی‌های قومی است که با اولویت قومی، از پذیرش مسؤولیت در برابر هموطنانی که در کلیت عامه، مستحق و محترم اند، توان دولت در پاسخگویی به حد بسیار پایین، افت کند.

کسانی که اولویت ها را در کلیت ملت، در منافع ملی تحلیل می کنند، شناخته می شوند، اما کسانی که در رشته های باور های قومی بافته شده اند، یاد بگیرند که اگر حاضر به رهایی از آن ها نیستند، لطفاً به آدرس هایی مراجعه کنند که در سهامداری های حاکمیت های نو افغانستان(پس از طالبان) تا یک ذره، نمی گذرند و می گیرند، اما مراجعین به نیاز ها را به کسانی حواله می کنند که در انعکاس تبارزات سیاسی و حزبی، لایق نمی شمردند. اگر با بدترین نوع برداشت ها در حساسیت ها و توجیهات نادرست، در کور خوانی و فرار از منطق، در برابر دیگران صفتی کشند، نباید از کسانی توقع داشته باشند که بی هیچ منطقی، نفی می کنند. مرئوسان بی طرف، بی دوسيه و تحصیلکرده، همان هایی که تکنوکرات و با تربیت اند، آن قدر در بروز عاطفه، دلسوزی، رحم و برادری، بورسیه و سهمیه داده اند که تازه اگر بار دیگر باران بول های جامعه جهانی «للملی» شود، همتباران آنان، سال ها نیاز دارند به حقوقی برسند که در یک دهه می گذشته با انفلاسیون کمک ها، از حقوق ما گرفتند و بیشترینه به دشمنان ما دو دسته تقسیم کردند. منطق این حقیقت، از پذیرش مسؤولیت هایی فرار نمی کند که در هر حال، وقتی کسی از ما مسؤولیت یافت، می داند چشم پوشی بر تنوع قومی مملکت، گناه بزرگ است، اما پیام واضح این نوشته، متوجه کسانی است که در آرایش های ستیز با ما، همه چیز را فراموش می کنند، ولی وقتی در میان خودشان در توزیع اضافه خوری، جور نمی آیند، به ما مراجعه می کنند که شما مسؤول استید؟ کسی از میان ما، از مسؤولیت فرار نکرده، اما حداقل کسانی را ناگزیر کنید که به نام قوم، منطقه، سمت و

حزب، سهمیه می گیرند، ولی در زمان این حجله‌ی «خجله»، فراموش شان می شود «عروس هزار داماد»، واقعیت داشته است. خوب است در برابر حمایت‌ها، حداقل در کمترین‌های وجودنی نیز فرهنگ پاسخگویی را بیرون تراز دایره‌ی حکومت، مشمول کسانی کنیم که با زحمات‌ما، به هر جا می رستند، اما «هر جایی تر» از قبل، یادگرفته‌اند که در تشکیلات زیاده از حد دولتی، توده‌های ملت، به چرخه‌های بمانند که در همه جا، گویا «چرخه‌گیر» شده‌اند، اما برای دریافت حقوق، در زمینه‌ای که از «هر جا از هر رنگ»، «یک جنگ و یک آهنگ»، سلوک سیاسی است، فقط سراغ کسانی نروند که خواسته یا نخواسته، اما در فقدان، منطق دشمن می پنداشتند.

توزيع قدرت، توزیع مسؤولیت است. نباید فقط از ما توقع داشته باشند؟ ناکامی تورم استخدام‌های قومی، اقلیتی، سمتی و حزبی را دیدیم. فقط بالا بردن رقم همتبار و همزبان، مشکل-حل نمی شود. ورم (پندیده‌گی) این حقیقت تلخ، مشمول انحصاراتی است که در هم چشمی‌های این چنینی، موانع را بیشتر می سازند. مظلوم نمایانی که وقتی می رستند، ریکارد استخدام و انحصار قایم می کنند، در بسط این فرهنگ، نمونه‌های عالی ناکامی و عدم کفایه‌ی دولت در اداراتی اند که قیافه شناسی را در کلیت‌های بزرگ‌تر، همسویی می دهند، اما حقیقت، قواره‌ی کُلی انحصاراتی است که با دست کوتاهی ظرفیت‌های بشری، وقتی در جای دیگر در گیر شوند، صفحه‌ی علم قیافه شناسی، تغییر می کند که این جا، محل نمونه‌ی دیگر است.

- حمایت های مردم را فراموش کردن!

صف های طولانی مردم در نخستین انتخابات ریاست جمهوری را به یاد داریم. امید های آنان با تحرک شعوری، انگیزه می بخشیدند به آینده ای بیاندیشند که پنداشته بودند آرای آنان تضمین می کنند.

مشروعیت نظام های دیموکراتیک، نیازمند آرای قابل ملاحظه می مردم است. این حس اعتماد، حتی در کشور هایی که نظام مردمی ندارند، مهم تلقی می شود. در ایران که شعور مردم را تابع عقل یک جایز الخطای دیگر (ولایت فقیه) می دانند، زعمای ریاست جمهوری، همچنان محتاج آرای مردم اند.

من در سه دور انتخابات ریاست جمهوری، اشتراک کرده ام. بار اول به حامد کرزی رای دادم. بار های دوم و سوم، از آن دکتور محمد اشرف غنی احمدزی بودند. نقش مردم در تمام دوره های انتخابات ریاست جمهوری و شورای ملی، مهم بود. این احساس مسؤولیت، افزون بر گرایش های مختلف، با این امید، تبارز می کرد که کسب مشروعیت دولت باید در قبال مسؤولیت باشد.

آرایی که مشروعیت نظام را بار آورده اند، هرچند در گرو اکثریت باقی می مانند، اما اشتراک گروه هایی که با میلان به افراد و جناح ها رای داده اند، سیستم رای دهی را نیرو بخشیده است. به هر صورت، نقش پُر رنگ مردم در انتخابات، دولت را از شان و وجهات، بهره مند می سازد.

چنان چه بحران مداوم، بخشی از زنده گی ما شده، تحمیل عناصر و عوامل آن از موضوعات دست و پا گیر، شمرده می شود. در حالی که آرای مردم ایجاب می کردن مسؤولیت های دولتی با

تمرکز به اولویت های ملی باشند، در ساختار هایی که به اثر نفوذ خارجی نیز صورت گرفته اند، عامل اجرایی حکومت با افراد و جناح هایی از کارآیی موثر، عاجز می ماند که مشارکت سیاسی را امری جهت تامین نیاز های شخصی، گروهی، قومی و جناحی خودشان می دانستند.

در برابر چشمان مردمی که مشروعیت دولت را با آرای خویش تضمین کرده بودند، حیف و میل دارایی ها، از دست رفتن فرصت ها و مواجه ساختن دولت در موضوعات افراد و گروه های مدعی و ستیزه گر، توانایی ها و هزینه های زیادی را هدر داده اند. جبهه ای به اصطلاح مقاومت ضد طالبان که حالا کاملاً به یک جریان سکتارستی قومی مبدل شده، با دیدگاه متضاد بر اولویت های ملی، شبیه افغان ستیزانی عمل می کند که هیچ علاقه ای به تامین نیاز های ملی ندارند. سیاست های ستیز آنان با طالبان، افغانستان را وارد بحرانی کرد که پس از ۱۷ سال، شدیدتر می شود. درمانده گی های ناشی از برخورد غیر ملی با طالبان، اما گروه های ضد آنان را مشوش می سازد که می بینند قدرت کنونی طالبان با حمله به شهر ها، ده ها بار بیشتر از زمانی است که نگذاشتند به دولت بپیوندند.

دید قومی - اقلیتی به موضوعات کلان کشور، دولت را در گرو خواسته های افراد و اشخاص تنظیمی، سکتاریست و افغان ستیز قرار داد. بنا بر این، تقابل با آنان، راضی نگه داشتن و توزیع قدرت بر اساس سهمیه بندی قومی، سیستم دولتی را به دستگاهی مبدل می کند که جهت تامین اولویت های ملی، هرگز موفق نخواهد شد.

ذهنیت متنازع / ۱۰۱

با این همه مخالف داخلی که در نمونه‌ی ریاست اجراییه، عملاً از منافع شخصی و سکتاریستی نماینده گردیده و عملأً سعی می‌کنند انحصارات یک گروهک کوچک منسوب به یک اقلیت قومی را حفظ کنند، دولت افغانستان در حالت نیمه فلجه، قادر نشده است به آرایی احترام بگذارد که نتیجه‌ی حُسن نیت و اعتماد مردم بودند.

در تمام دوران ریاست جمهوری حامد کرزی، راضی نگه داشتن افراد، اشخاص و اعضای تنظیم هایی که در دهه‌ی هفتاد در خیانت‌های کلان، مردم و مملکت را آسیب زدند، از اصولی شمرده می‌شد که سوگمندانه با محور ریس جمهور قبلی، حالاً هشدار می‌دهند سیاسیون درگیر در ماجراهای افغانستان، حتی تعلیم یافته‌گان غیر تنظیمی نیز برای منافع شخصی، آرای مردم را فقط وسیله‌ای برای کسب مشروعيت، تلقی کرده‌اند. این پشت کردن به مردم، از اجحافات غیر قابل بخشش، شمرده می‌شود.

من بارهای خاطر نشان کرده‌ام که حداقل آن مسوولان بلندپایه‌ی دولت که تنظیمی نبودند یا بگروند دخالت در خیانت‌های داخلی نداشته‌اند، باید تلاش می‌کرددن با مشارکت افغانان غیر وابسته در سیستم، در کنار ایجاد محور ملی، زمینه‌ی مشارکت مردمی را فراهم می‌آورند تا در کنار موثریت نظام غیر وابسته، شایسته سalarی این کنش، افراد و اشخاصی را تضعیف می‌کرد که در جناح‌های تنظیمی و حزبی، هزاران نفر بی‌سوداد، غیر حرفة‌ی و نا اهل را در پست‌هایی ابقا کرددند که مستلزم تکمیل معیارها بودند. مردم ما در حاشیه‌ی حکومت هایی که با آرای آنان مشروعيت یافته بودند، به سیاهی لشکر هایی مبدل شده‌اند که همه، از هر

طبقه، فقط نیازمند بخشش آنان (حمایت و آرا) اند، اما مسئله‌ی تامین نیاز‌ها و مشارکت شان را به وضاحت مطرح نمی‌کنند. بحران زاده گان که در تشکل ریاست اجرائیه، کثرت دارند، از آرای مردم برای تامین نیاز‌های سکتاریستی، استفاده می‌کنند. نفرت مردم از آنان، به اندازه‌ای است که می‌بینند تفاوت‌های قبلی رفاه و امکانات شان، به جزایری مبدل شده‌اند که وقتی در میان روستایی در دایره‌ی مشکلات مردم، قصری با تمام امکانات، انگشت نما می‌شود، مردم می‌دانند که صاحب آن با خیانت به مردم و مملکت، از آنان فاصله گرفته است. در واقع این حصارها، مردم را از بحران زاده گانی دور می‌کنند که می‌بینند حمایت‌های شان از افراد درگیر جنگ که از زمان جهاد فی سیل الله بر می‌تحمل شدند، هیچ فایده‌ای به حال آنان نداشته‌اند. خانه‌های مردم، میدان جنگ، دسترنج شان آذوقه‌ی جنگسالاران و فرزندان آنان نوکران و غلامان حلقه به گوشی بودند که فقط می‌مُردند.

مردم با دلخوری به پیرامون می‌نگرند. حمایت‌های ما، تعجلی خواسته‌های انسانی نشدنند. نظام دولتی سراپا با تداخل افراد و اشخاصی که در هر دو طرف تنظیمی و غیر تنظیمی، حد بالای نااهل دارد، مردم را متعجب می‌کند که می‌بینند شعور جمعی آنان را نادیده می‌گیرند.

ما از بحران زاده گانی که سیاه تر از ذغال اند، گله نداریم. اعضای به اصطلاح تکنوقرات نیز در استخدام اهل کار، امساك کرده‌اند. در این شب و روز، ماجرا‌هایی معینیت جوانان وزارت

ذهبیت متنازع / ۱۰۳

اطلاعات و فرهنگ، شبیه داستان های سندباد بحری شده است.
چه گزینه هایی این اشخاص را بالاتر از معیار ها قرار می دهند؟

- دعوت از فساد تنظیمی

از هموطنان عزیز می خواهیم به خاطر نفع چند مدیر ناکام، کاسه‌ی داغتر از آش نشوند. در همین مثال لویه جرگه‌ی مشورتی، اعضای چهل سال بحران، از چپی و راستی با اشتیاق از مزایای مالی و معنوی جرگه، استفاده‌ها کردند.

ریاست جرگه با سخنرانی‌های تبلیغاتی سید عبدالرب الرسول سیاف که در تمام آن‌ها روی قدسیت تنظیم‌های خاص (جمعیت-شورای نظار) تاکید می‌کرد، بخشی از تلاش‌های شبانه روزی غنی بود که آرزو داشت تمام جناح‌های درگیر در فجایع چهل سال اخیر در جرگه‌ی فرمایشی او سهم بگیرند.

تعویض مُهره‌های تنظیمی از مشهور و غیر مشهور، اگر جزو بازی‌های کثیف سیاسی باشد، همچنان میلان افرادی را ثابت می‌کند که می‌پنداشتیم از فساد تنظیمی، کناره می‌گیرند.

اخبار حاکی اند که آقای غنی برای جلب تنظیم‌های فاسد به خاطر مشروعیت جرگه‌ی ناکام، بیش از تماس با سید سیاف، زحمت کشیده است. فرق او در استخدام جناح‌های فاسد در این است که دوست ندارد با تقابل پیرسالار‌ها از نشه‌ی رهبری به اصطلاح مقتدر بیافتد. در این راستا، تعینات کودکسالاری که خوشبختانه با اعتراضات منطقی و جمعی افغان‌ها بطي شده‌اند، خلق فساد اداری نیز شمرده می‌شوند؛ زیرا عدم تجربه، کفایت کودکان جدیدالشمول را دشوار می‌سازد.

تا آخرین روز‌های جرگه‌ی فرمایشی، عطش ارگ برای حمایت‌های تنظیمی، کاسته نشد. تعابیر سیاسی از موضع افراد متشخص

ذهنیت متنازع / ۱۰۵

تنظیمی که بالاخره از زبان سیاف، دعوت داکتر عبدالله را نوید می دادند، نباید از چشمان مردم پنهان بمانند که به جای منافع ما، بازی های سیاسی با استفاده از ارزش ها و اوقات، فقط برای بقای مدیریتی سنت که حتی مایل به کمترین اصلاحات نیست.

دلخوری های تنی چند، فقط به استخدام خود آنان منجر شده است. این که چه کسی از این دلخوران به ارگ رفته اند و چه کرده می توانند، مشاهده‌ی فهرست حامیان عبدالله، مزاری، مسعود، ستیان و چند گوساله‌ی تبار ما که با کله‌های خالی، پشتومی گویند و دستارهایی با چند متر تکه می بندند، دردی را دوانمی کند. یک ورود کوچک به یک دایره‌ی دولتی، فاجعه‌ای را بازگو می کند که تابه ارگ می رسد. فقط هراس جمعی افغان‌ها از گذشته‌های سیاه و نفرت آنان از چپ و راست سالیان بحران، شانس‌های به اصطلاح خدایی حکومت اند که صدای ناراحتی عامه را کم می سازند.

کار ما در حوزه‌ی رسانه است. مثال رسانه‌ی حکومتی که دربست از خیرات حمایت‌های احساساتی هموطنان و مردم، بهره می برد، گزینه‌ی فولش سالاری حکومت را زیر سوال می برد که با استخدام آن همه آدم، نمی توانند قناعت مردم را فراهم آورند.

ما در ۱۸ سال اخیر شاهدیم که گروها و افراد فاسد با وجود انتقادات و تمسخر بر نظام، از مزایای آن چشم نپوشیده اند. بدختی در این است که از دعوت تنظیمی، تنظیمیانی استفاده می کنند که شان حکومت و دولت را پایین می آورند. نگرانی عمدۀ افغان‌ها از فساد تنظیمی، دعوت از مفسدان تنظیمی است. یاوه سرایی سید سیاف برای ارجحیت مجاهدینی که نسل شان منقرض شده و مراثی نویسنده گان و شاعرانی که به نام قوم و زبان

از تنظیم‌های فاسد حمایت می‌کنند، نیرو‌های ریزرفی آماده‌اند که با نفرت از افغانستان و افغان بودن، از مزایای آن مستفید می‌شوند.

در جرگه مشورتی غنی، هیچ مورد مهم تطهیر سیاسی، رونما نشده است. اگر زاده گان چهل سال بدختی‌های افغان‌ها لویه جرگه‌ی غنی را حمایت می‌کردند، مانند صد‌ها تن دیگر در آغوش مهر ریس دولت جا می‌گرفتند.

تجیه مزایای جرگه‌ای که گویا طرف منافع را گرفت، در فضای پُر التهاب افغان‌های حساس که روی ذهنیت‌های ملی، کار می‌کنند و مخاطب آن‌ها نیز هزاران افغانی‌اند که کار آنان را اجتماعی می‌سازند، هیچ چیز نو نیست. یعنی اگر مرغ مقلد لویه جرگه‌ی غنی را پذیریم، باید روی زحماتی خط بکشیم که در سالیان اخیر، واکنش‌های به جای ما جهت تولیر مردم بودند.

سماجت غیر منطقی حکومت با اغماض واقعیت‌های پیرامون، مسؤولان بلندپایه را به تصرع بیشتر می‌کشاند. شک ندارم که بخش‌های دیگر سریال جلب و جذب از جمله فساد تنظیمی رونما می‌شود.

اگر صداقت طرد واقعی فساد وجود دارد، چه نیازی به پخش تکراری اخباری است که ریس دولت به هر بهانه، بلندپایه گان تنظیمی و دخیل در بحران را خواسته و مشوره می‌خواهد! در حکومت ریس جمهور کرزی، دهن آنان را با پول‌های خارجی سرویس می‌کردند، اما در این حکومت سعی می‌شود برای مشروعیت سیاسی، مفتی شوند. ریاست جرگه‌ی مشورتی صلح با سید سیاف، نمونه‌ی واضح دعوت از فساد تنظیمی بود.

ذهبیت ممتاز / ۱۰۷

- سنگ و کلوخ -

در زبان دری، یک مثل داریم که «از سنگ، کلوخ می ماند». شاید یکی از درمانده گی های سیاسی ما این باشد که تجربیات کاری و تاریخی، به خرد سیاسی ما مبدل نمی شوند. به این لحاظ، کیش شخصیت، محور تمایل سیاسی مردم ما باقی می ماند.

در کشور های شرقی، به خصوص در کشور های اسلامی که وراثت بیشتر به منظور حفظ سیطره‌ی افراد، گروه‌ها یا خانواده‌ها تابو می شود، بینش سیاسی را محدود به افراد و اشخاصی می کنند که در گذشته به خانواده‌ها یا اشخاص مشهور مربوط‌اند. این موضوع در قبال میراث مادی، شاید بسیار مهم نباشد، زیرا بایسته است به بقایا بررسد، اما دل بسته‌گی به دوده‌ی افراد و اشخاصی که تاریخی شده‌اند، یک نقطه‌ی کاملاً ضعف است.

ما در تجربه‌ی تاریخی مشروطیت، از ایده‌هایی سود می بردیم که با خرد جمعی به یک مکتب بزرگ آرمانی مبدل شدند و با پیروی از آن‌ها، سعی برای تغییرات بنیادین و رو به جلو، ریشه‌ی اکثر حرکات مترقبی افغانی است. در این جا، خرد جمعی ناشی از آن تجربه، افغان‌ها را با قایل شدن به تعقل جمعی در برابر کیش شخصیت، وقایه می کند.

تفاوت‌های کنونی جوامع ما و جوامعی که به قهرمان نیاز داشتند، به فاصله‌ی سال‌ها و قرن‌هاست. در روزگاری که یک فرد معمولی نیز می تواند در یک سیستم دیموکراتیک با آرا و نظریاتش مطرح باشد و از حُسن کثرت آراء، خرد جمعی، شخص محوری را نفی می کند، چه نیاز داریم با قایل شدن به کیش

شخصیت، به افراد و اشخاصی موقع دهیم که حتی به نام پسر و دختر بزرگان، فاقد کمترین امتیاز تاثیرگذار سیاسی، فرهنگی و اجتماعی اند.

فرزندان و بقایای بسیاری از بزرگان تاریخی، حتی در کسوت جانشین، نتوانسته اند چنانی که از سلف آنان توقع می رفت، باشند. یکی از نمونه های تاریخی آنان در تاریخ افغانستان و منطقه، مسعود غزنوی، پسر محمود غزنوی است که به بی کفایتی، فساد و ضعف مشهور است و خیلی زود بنیان های یک حاکمیت مقتدر را تضعیف می کند.

سنن گرایی ها و ملاحظه‌ی بیش از حد باور هایی که در لایه های فکری دگم شده اند، ماهیت دیموکراتیک کار سیاسی را زیر سوال می برند. در گوشه و کنار ما، در کشور های همسایه، در کشور هایی که با حزبی گری نیز مشهور اند و در کشور هایی که با تک حزبی بودن فعالیت می کنند، قابل شدن به وراشت سیاسی که پس از یک مسؤول، منسوب به او، همه کاره باشد، خرد جمعی مردم را نفی می کند و با رشد کیش شخصیت، در گرو ماندن تعقل میلیونی، مردم را در حد سلایق افراد و اشخاصی خورد می سازد که در یک مقطعه‌ی دیگر، فاقد درک تجربیات لازم سیاسی اند.

از چند سال به این سو، پسر مرحوم احمد شاه مسعود را با آرایش کامل، به هر سو می چرخانند. این پسر ک محجوب که به اصطلاح مردم هنوز از دهنش بوی شیر می آید، مجبور شد ازدواج کند تا تخمه‌ی کاریزمای به اصطلاح «آمر صاحب!؟» زنده بماند و حتماً توقع دارند در هر نوبت، چهار گانه گی تحول دهد؛ زیرا در گذشته‌ی عقده های حقارت شان، چنان پیامبر سودآور، غیر از

کورسوی سامانی، دیده نمی شود و این در حالی است که معلوم نیست در شرایطی محفوظ بماند که مجوس گرایان شورای نظاری، حتی از سوی اخوانیسم پنجشیری، تهدید می شوند.

پسر مسعود که در چند سال برآمد سیاسی اخیر، هیچ چیز جالب، نه فقط ندارد، بل آن چه از آدرس او می آورند، چند نوشته‌ی شعارگونه و منافق گونه‌ی تنظیمی زده است که معلوم می شود این جوان ریزرفی را برای چه می خواهند! جوانان زیادی در همان ولایت پنجشیر، زنده گی می کنند که با کار فرهنگی و سیاسی، ده‌ها مراتبه بیشتر از پسر مرحوم مسعود، می ارزند.

از متن زنده گی مرحوم مسعود، معلوم می شود که هیچ علاقه‌ای برای وارد کردن جزئیات زنده گی مشکوک سیاسی اش در میان فرزندانش نداشت. نمی دانم که دختران او، مصروف چه کارهایی اند، اما پرسش بیشتر به درد معلمی در یک مکتب ابتدائیه می خورد.

می دانیم که بسیاری از به اصطلاح شخصیت‌هایی که در جهاد مطرح شدند، محصول جنگ سرد اند. اگر می بینیم که یک چریک کارخانه‌ی آی. اس. آی(مسعود) که بعداً در جنگ‌های کابل، کمتر از یک جوانک محصل(شفیع دیوانه) شد، این تبلیغات جنگ بودند که از آدم‌های معمولی، قهرمان تراشیدند و مکتب‌های ویران شهرها و روستاهای ما بودند که مردم را محتاج قهرمانان کذایی کردند.

بقایای خلقی و پرچمی، دنبال فرزندان شخصیت‌های کمونیستی اند. مُسکا احمدزی، دختر مظلوم شهید داکتر نجیب الله را دوره کرده اند تا به نام او، ابراز وجود کنند؛ زیرا زمینه‌ی اجتماعی

افغانستان، هیچ گاه آماده‌ی پذیرش شطحیات سرخ نبود و نیست و... بقایای تنظیمی که با عشت مادی، حتی حمل درست سلاح را نمی‌دانند. در چنین شرایطی، باور به کیش شخصیت، خرد جمعی را در میان افراد و اشخاصی منفی می‌کند که بقایای شان، هیچ نسبتی با گذشته‌ی شهرت شان ندارند.

در کشاکش شدید و بی امان کنونی که زیر سوال بُردن مشروعیت تاریخی اکثربیت، اصل کار فرهنگی بیگانه گان و بیگانه پروران را تشکیل می‌دهد، متاسفانه ناشناس هایی نیز با تهیه‌ی سوژه‌ی تمسخر به بار مشکلات ما افزوده‌اند.

***

یک زن مُسن با آرایش زننده، از چند سال بدین سو، همیشه باعث تکدر خاطر ما می‌شود. شاید عمر دختر مرحوم شاه امان الله، به حدود ۹۰ سال رسیده باشد، اما در این زن، کمترین نشانه‌ی تعقل سیاسی و قومی وجود ندارد. شاید تولد در دیار بیگانه و رشد در فرهنگ‌های غیره، او را از ما دور کرده باشد. به احترام شاه امان الله، ذوق زده منتظر بودم که دختر او، چه قدر خوب باشد، اما برخلاف انتظارم، یک زن کم خرد، کوتاه فکر و عقده‌ی ظاهر شد.

سنگینی شخصیت اعلیٰ حضرت شاه امان الله، با وجود اشتباهات و عدم ثباتی که در شرایط بحرانی افغانستان، دچار آن‌ها شد، به اندازه‌ای سست که نمی‌توان فراموش کرد اگر بقیه‌ی عمرش را در فقر به سرد بُرد، اراده کرده بود مردمش به رفاه برسند؛ اما این حقیقت، شاه امان الله نام دارد.

اعلیٰ حضرت شاه محمد ظاهر(رح) نیز با کمال ایمان داری به کشور خدمت کرد و در بدل آن سی سال با کمک‌های ناچیز

دوستانش چون سلاطین عربستان، زنده گی می کرد، زیرا ترجیح داده بود از پول ملت، استفاده‌ی شخصی نکند، اما آن چه از انتساب به او می آید، چند فرزند دختر و پسر است که بسیاری معلوم نیستند و اگر ظاهر شدند، در هرج و مرج چپاول هایی بود که می دیدند دزدان و فرزندان دزدان تنظیمی، مملکت را با چور و چپاول، مصادره کرده اند. فروش املاک و جایدادها و سپس غایب شدن، به بزرگانی نیز خدشه وارد کردند که همانند شاه امان الله و شاه محمد ظاهر، به بیت المال، خیانت نکرده بودند.

یگانه بازمانده‌ی خاندان محترم نادری در افغانستان، نادر نعیم که از پشتوانه‌ی احترام بزرگانش، سود می برد، بی هیچ تاثیرگذاری مثبت، در یک تبارز سیاسی، اعلام کرده بود که اگر به قدرت برسد، تمام افراد و اشخاص درگیر در مصیبت‌های چند دهه‌ی اخیر را می بخشد. مردم به احترام خانواده‌ی او، دور وی گرد آمده بودند. ورنه از سنگ، کلوخ می ماند!

شاهدخت هندیه در مصاحبه با داوود سلطان زوی، به تمسخر، زبان دری را زیر سوال برد و گفت در زمان ما فارسی بود. من کتاب هایی از زمان امیر عبدالرحمن خان دارم که روی جلد آن‌ها، نام دری به وضاحت دیده می شود. این کتاب‌ها زمانی چاپ شده‌اند که حتی شاه امان الله، تولد نیافته بود. اگر دری، دیرینه‌ی گی نمی داشت و جزو ذهنیت فرهنگی و اجتماعی ما نمی بود، معلوم است که احیای آن درست نیست، اما چنین نبود. دلم می خواست کسی نزدیک به اصطلاح شاهدخت می بود و با جلد آن کتاب‌ها به رویش می زد. این زن، چنانی که از سال تولدش معلوم است (۱۹۲۹) پس از هجرت شاه امان الله، به دنیا آمده و تمام

ذهنیت متنازع / ۱۱۳

عمرش را در خارج گذرانده است. دری، دست و پاشکسته ای را که نیز یاد گرفته، محصول روابط فامیلی سنت که همیشه به ذوق مردم ما می زند چرا کسی کوشش نکرده پشتو یاد بگیرند، زیرا جزو افراد اول کشور «افغانستان»، شناخته می شوند.

به اصطلاح شاهدخت هندیه در مصاحبه ای گفت که قبل افقط در زمان شهید داود خان، به افغانستان آمده بود. تا آن زمان، نام دری، نه فقط به حیث زبان رسمی، بل به وجاهت فرهنگی ما مبدل شده بود. این زن، چرا این را نمی داند و از نزاکت های آن بی خبر است؟

دار و دسته‌ی ناقلين به حد توهين، به ما حمله می کنند و طويله می خواهند(خر-آسان) اما احيای نام کهن دری، مشکل دارد؟! زира پشتون ها در گير آن استند؟! در يك مصاحبه‌ی ديگر، تمسخر به اصطلاح شاهدخت به نام پوهنتون نيز پنهان نماند که گفت: پوهنتون چيست؟ ما در آن زمان دانشگاه می گفتيم. کسی از اين زن فرتوت کم خرد نپرسيد که در زمان شاه امان الله، دانشگاه نداشتم. آن چه بعداً تاسيس شد، به نام پوهنتون معروف است. جالب تر اين که اين زن، اکثر عمر خويش را در بیرون از کشور به سر برده است. شاهدخت؟ در آخرین هنر نمایي ضعف عقل، بازسازی قصر دارالامان را نيز به تمسخر گرفت.

اگر ميراث تاریخی شاه امان الله نباشد، چه چيزی او را محترم می سازد؟ اگر مشروعیت کار های مثبت تاریخی آنان نباشد، تفاوت شاه و گدا چيست؟ اصلاً به هندیه، به خاطر چی احترام می گذارند؟ اين زن فرتوت با آن آرایش غلطي که به زور، چادر به سر می کند، بيش از اين که مايه‌ی دلگرمی باشد، برای متحجرانی سوژه می سازد که حالا به نام سیکولاریم نیز به مشروعیت تاریخی

بزرگان ما می تازند، زیرا یکی از عوامل اصلی مخالفت با شاه امان الله، رسمیت ظرفیت بشری زنان افغان در زمان حکومتش بود. با دیدن یک زن فرتوت با آرایش غلیظ، بارها به کسانی لعنت فرستاده ایم که حداقل سعی نکردند به او بفهمانند چادر به سر کند. ما به ظواهر اهمیت نمی دهیم، اما این بالای تحجر مذهبی در کمین، باز از همین بهانه های کوچک، از کل مملکت قربانی می گیرد.

من آگاهی دارم که به اصطلاح شاهدخت هندیه، درب تقریباً تمام کلان های پشتون در افغانستان را برای دریافت پول، زمین و جاه کوییده است، اما مشکل او این است که این نمونه‌ی عتیقه را جز به نام بزرگان خانواده اش با هیچ نامی نمی شناسند. این ها جز مظلوم نمایی و استفاده از نام پدر، مشنه‌ی هیچ خیری نیستند. بیان قصه های گرسنه گی در خارج که برای پروواری مجبور بودند به پرورشگاه بروند، عقده های شان را تعریف می کند.

شاهدخت هندیه با آن آرایش زننده، چند سال در شمال کابل در مناطق حامیان بچه‌ی سقو نیز در رفت و آمد بود. او بسیار سعی کرد با قبale هایی که با پایان حکومت ها از چلش می افتد، زمین و جایداد کسب کند، اما موفق نشد. باری در یک واکنش خشن مردم، مجبور شد فرار کند و در یک کنفرانس مطبوعاتی، گله کرد که شخصی موصوف به کماندو، او را فراری داده است که چرا در مناطق سقوی شان، طلب زمین می کند.

تعریف مدام قحطی زده گی در خارج، بخشی از تاریخی است که هندیه از گذشته اش به یاد دارد. به هر حال، امثال او باید شکرگزار باشند که زنده اند و احترام می شوند. پس از سقوط شاه امان الله،

حبيب الله کلکانی به طرز فجیع کشته شد. اعلیٰ حضرت نادر خان ترور شد. داود خان با هفده تن از نزدیکانش از خورد و بزرگ، به شهادت رسیدند. تره کی، خفه شد. امین، بی قبر است. نجیب را خون آلد آویختند. مسعود به قتل رسید. ربانی را در حالی دفن کردند که به اثر حمله‌ی انتشاری، نصف چهره اش نبود و این جریان ادامه دارد.

به اصطلاح شاهدخت در آخرین نمونه‌ی تمسخر، دعوت ریسیس جمهور غنی رانیز رد کرد که می خواست با تبارز سیاسی او، به جریان نو حمایت از گذشته‌ی امانی، به باور های مترقی آن دوره، جان تازه ببخشد. استفاده‌ی کمپاینی یا غیر آن در جایش، بازخوانی تواریخ شکوهمند، بسیار ارزشمند است. در فضایی که با تحجر داعش، به ما حمله می کنند، محور سازی هایی که مردم را به نام تعالیٰ و جامعه‌ی مدنی جمع می کنند، امیر خیر فی نفسه می باشند. دیدیم که در کنار حامیان ارتقای، تحجر مذهبی پاکستانی و ایرانی نیز بر میراث مشروطیت پُر افتخار ما حمله می کنند، زیرا در نماد آن(شاه امان الله) تعیین مرز های بیگانه، به ثبات درونی افغانستان می انجامد.

تقابل بی امان، بی رحمانه و توهین آمیز، به جایی رسیده که فقط مایل به تبارز کار منفی است، اما تعدادی از میان خود ما از عقب به ما خنجر می زند. از نمونه های ایوبی ها، نیل ها و ناشناس ها تا هندیه ها، مصیبت اخلال فکری، ما را راحت نمی گذارند به اولویت هایی پردازیم که مردم ما فقط با تبارز هویت ملی و واحد سیاسی می توانند به رفاه برسند. در یک جغرافیای مورد منازعه که همه چیزش زیر سوال برود، کار کردن برای یک ملت، بی مفهوم است.

از بزرگان ما می خواهم به این زن عقده بی، کم خرد و کوتاه فکر که حالا فقط منبع و مأخذ افغان سنتیزان شده، کمک نقدی کنند تا هرچه زودتر گورش را گم کند. او فقط به همین منظور به افغانستان آمده است. در مصاحبه با بی بی سی گفته بود، یکی از کشورها می خواست به برادرم احسان الله، کمک سیاسی مثبت کند، اما او امتناع کرد و گفت که نه وسیله‌ی استفاده‌ی افغانستان استم و نه افغانستان، وسیله‌ی استفاده‌ی من است. اکثر بقایای بزرگان ما با ما و گذشته‌ی ما بیگانه‌اند.

- نگفته بودم؟

بازی با شئونات ملي در حراجگاهی که به نام آزادی بیان در افغانستان، ساخته اند، حداقل هر از گاهی یکی از خود ما را نیز معرفی می کند که در آخر سر معلوم می شود برای پول، ملعون شده است.

در مقاله‌ی «سنگ و کلوخ»، گمان‌ها بالای یک پیزارال را به قلم آورده بودم که مصروفیت‌های خوب ندارد. چند روز بعد از آن مقاله، بیانیه یا اعلامیه‌ی او در صفحه‌ی رسمی فیس بوک بنیاد مسعود که از زمان تاسیس، شاید در فرهنگ سازی‌های ضد شاه امان الله، مصرف‌ها کرده باشد، خود به یک توهین مستقیم می‌ماند.

در افغانستان بر همه گان آشکار است که هیچ جناحی به اندازه‌ی حامیان دو ارتیجاع سقوی، مخالف شاه امان الله نیستند. این حقیقت، چند دلیل دارد: شکوه تاریخی حکومت شاه امان الله با تحریکی نفی شد که پی آمد آن فقر فرهنگی واضح بود. در آن نه ماه، چنانی که بعداً در چهار سال حکومت مسعود -ربانی رونما شد، زیر سوال بردن مشروعیت تاریخی شاه امان الله با تکفیر دینی، هنوز ارزش‌های آن دوره را زیر سوال می‌برد.

در حالی که علیق قومی حامیان ارتیجاع، حبیب الله کلکانی، مسعود و ربانی را توجیه می‌کنند، مانمی دانیم که با خاینان، مفسدان، ویرانگران و بی سودان تاریخ، چه گونه رابطه یا علاقه درست کنیم؟ در چنین فضایی، وار شدن با عقده‌های پولی و مالی، چنانی که پیزارال منسوب به خانواده‌ی شاه امان الله، نشان می‌دهد، تعدادی را در مسند قضاوت می‌نشاند تا در تداوم

فرهنگ زیر سوال بردن مشروعيت تاریخي، به قدری وقیح شوند که با بازی کردن با اصطلاحات زشت چپی و راستی، فراموش کنند در خاندان به اصطلاح آل یحيی، بزرگانی گذشته اند که عزت و اقتدار قوم، مردم و مملکت را احیا کردند و در میان نماد های وقار و انسانیت آن ها، اعلیٰ حضرت شهید نادرخان، اعلیٰ حضرت شاه محمد ظاهر و شهید محمد داود، جاه دارند.

در پهلوی چپی و راستی کور که در یک طرف به نام شریک حکومت، گذشته‌ی ما را نفی می‌کردند و در طرف دیگر با تکفیر دینی، آن قدر مفرط شدند که در برابر تمام بزرگی جهاد شان، حقارت هشت ثور را تحمیل کردند، یک مُضلل خاندانی، افزوده شده است. در این مُضضل، نمونه‌هایی با پای لب گور، تکاپو می‌کنند تا با اهدای تاریخ نیز به نان برستند.

شاهدخت پیزار، جای خوبی را دق الباب کرده است، اما نمی‌دانم که چیزی می‌یابد یا نه؟ هر چند خیلی به راحتی خودش را فروخته، اما باید بگوییم که موتلفان تنظیمی حکومت که به زور خارجی از مغاره‌های به اصطلاح مقاومت، وارد سیستم شدند، پول قبور و تجلیل از خاینان تنظیمی را نیز از حکومت می‌گیرند یا گدایی می‌کنند.

نوع ادبیات زیر، در زشتی، کمتر از نوشه‌هایی نیست که حامیان ارجاع بر شاه امان الله روا می‌دارند. این به اصطلاح شاهدخت، خوب بود قبل از الوداع، به وجودان خویش رجوع می‌کرد که اگر به نام دختر پادشاه، احترام می‌شود، تمایل قلبی همتباران اوست که خاندان او را ارج می‌گذارند.

ذهنیت متنازع / ۱۱۹

نفرت عجیب پیرزال در برابر پشتوان‌ها، ظاهراً حافظه‌ی او را هاله کرده است. در مصاحبه با بی‌بی سی دری، گفته بود که فقط مردم هزاره تا آخر با پدرش مانده بودند و از او خواسته بودند برگرد. آخرین تجمع ملی در کندهار بزرگ که شاه امان الله را تا پشت دروازه‌ی شهر غزنی نیز باز آورد، در هنگامه‌ی سقوط که خود نیز در آن نقش داشت، از آن موضوعات مهم تاریخی است که شاید برای بسیاری از بقایای او که دیگر هرگز به افغانستان برنگشتند، معلوم نباشد.

بار دیگر تاکید می‌کنم به پیرزال حریص، کمک کنند. چیزی از عمرش نماند است. اجازه ندهیم پس از مرگ، یک بخش مشروعیت تاریخی تبار ما را نیز دفن کنند.

صفحه‌ی رسمی بنیاد احمد شاه مسعود: «گفته‌های تاریخی شاهدخت هندیا: اولین کسی که ما را به وطن دعوت کرد، قهرمان مسعود بود. من عمرم را خورده‌ام. می‌خواهم یک خاطره‌ء خود از احمد شاه مسعود قهرمان را با همگان شریک سازم تا مبادا ناگفته از دنیا کوچ کنم.

از آن روز که پدرم، افغانستان را بدرود گفت و به ایتالیا مهاجر شدیم، انگلیس‌ها چهار اطراف ما را خط کشی کردند و در حقیقت زندانی شدیم؛ درست مثل ناپلیون در جزیره سنت هلن. از یک سو فشار اقتصادی و از طرف دیگر فشار سیاسی! چندین بار پدرم با دولت نادر تماس گرفت، ولی نادر با کشتن هیئتی که از جانب پدرم فرستاده شده بود، پیام خود را فرستاد که من با هیئت تو چنین کردم. فکر کن با خودت چی می‌کنم؟ از سوی دیگر، دولت ترکیه هم به خاطری که دولت نادر را به رسالت شناخته بود، ما را نمی‌پذیرفت.

بعد از روی کار آمدن ظاهر شاه، پدرم چندین بار از طریق سفارت های افغانستان در ایتالیا و ترکیه، با کابل تماس گرفت و در خواست برگشت به وطن و یا حداقل کمک اقتصادی را کرد. کمک اقتصادی از مال بیت المال نبود، بل که پدرم خواهان پول خود بود که آل یحیی آن پول را از زمین های ما به دست می آوردند که تا امروز زمین های ما را آل یحیی غصب کرده اند که من در محکمه، دعوا دارم.

درخواست های پدرم هر بار از سوی هاشم خان و شاه محمود خان، رد می شدند. پدرم به خوبی می دانست که دولت کابل، تحت تاثیر انگلیس هاست و این انگلیس ها هستند که ما را در ایتالیا زندانی و در کشور ما ممنوع الادخول کرده اند؛ چون آن سیلی ای که پدرم به روی انگلیس ها زده بود را فراموش نمی کنند.

پدرم بار ها می گفت که من به امید آن دولت هایی که ما را دوست داشتند و در سفر های رسمی ام مرا گرم پذیرایی کردند و وعده وعید دادند، از کشور خارج شدم. اگر می فهمیدم که با من چنین می شود و آل یحیی هم احسان فراموشی می کنند، قطعاً از کشور خارج نمی شدم و بهتر بود همانجا کشته می شدم. این همه مشکلات یک طرف بود که جنگ دوم جهانی آغاز شد و زندگی ما مشکل و مشکل تر شد. به این صورت پدرم در آرمان این که کشور خود را یکبار دیگر بییند، در سال ۱۹۶۳م وفات یافت و به آرزوی خود دست نیافت. بعد از وفات پدر، ما فکر کردیم که شاید انگلیس ها از ما دست بردارند، ولی اشتباه می کردیم؛ زیرا هیچگاه نشد تا از نظر انگلیس ها به دور باشیم.

ذهنیت متنازع / ۱۲۱

با روی کار آمدن جمهوریت داود خان، ما و برادرانم با حکومت کابل، تماس گرفتیم، ولی این بار متوجه شدیم که نه تنها که آل یحیی تحت مشوره انگلیس ها از ما دوری می کردند، بل که عقده سخنچی هم نسبت به فامیل ما داشتند.

بعد از روی کار آمدن حکومت کمونیستی، ما مخالف آن حکومت بودیم و هیچگاه نخواستیم تماس برقرار کنیم و دوست هم نداشتیم که با کمونست ها روابط تامین کنیم. بدین صورت ما تمام عمر خود را در آرمان وطن و دور از وطن گذشتم و هیچ امید دیگر نداشتیم. ما از وطن، دست شستیم. دیگر از وطن، پیام تیلفون و خبری نبود؛ فقط از رسانه ها خبر شدیم که مجاهدین، کابل را فتح کردند و جنگ های داخلی جریان دارد. تا این که از ما دعوت شد. از کابل برای ما زنگ تیلفون آمد و ما باید به سفارت می رفتیم. نمی دانستیم کی هست و چی می خواهد؟ ما در کابل کسی را نداشتیم که احوال ما را بگیرد و کارمندان سفارت هم نمی گفتند که کی هست؟ فقط می گفتند دستور است. به هر حال، وقتی که داخل اتاق شدیم، از من خواهش کردند که در تیلفون صحبت کنم. وقتی که بلی گفتیم، از آن طرف خط، صدای آشنا، متین و با هیبت و مهربانی جواب داد که سلام علیکم! انشاالله صحت دارید؟ من این صدا را چندین بار از رادیو ها و رسانه های فرانسوی شنیده بودم و گفتم شما؟ گفت احمد شاه هستم! کارمندی که نزدیکم بود بالبخند گفت که آمر صاحب مسعود است. آری، قهرمان مسعود بود. خودش بود. من احوال پرسی را ادامه می دادم و ایشان از احوال ما در طول سال های دوری از وطن، جویا می شد. گلویم را بغض گرفت، ولی نمی خواستم قهرمان مسعود بفهمد که گریه می کنم. ایشان بعد از

احوال پرسی با من، از برادرانم جویا شدند و با شهزاده احسان الله هم صحبت داشتند و جالب تر از همه این بود که از ما دعوت کردند به وطن برگشته و حکومت را به ما بسپارند. فامیل ما از نهایت خوشی، اشک به چشمان شان جاری شد و یکدیگر را در آغوش گرفتند. این اشک و خوشی، نه برای پادشاهی و حکومت، بل که از خوشی برگشت به وطن و تنفس آب و هوای وطن بود. ایشان ادامه دادند که من به استاد ربانی مشوره داده ام که دنیا ما را قبول ندارد. ما باید به خاطر حفظ نام و نشان جهاد ما یک شخص سوم و بی طرف را وارد صحنه کنیم و قدرت را تسليم کنیم. در غیر آن یهود و نصارا دسیسه می کنند و خون های زیادی ریخته خواهد شد و جهاد ما بدنام می شود. از این رو، فیصله کردیم که استاد ربانی به هرات رفته و استعفای خود را اعلام کند و شهزاده بر کرسی ریاست جمهوری تکیه بزند و تاکید می کرد که این، به خیر وطن هست. ما همه آمده گی گرفتیم و خوشحال بودیم که کسی بعد از سالیان دراز، ما را به وطن دعوت می کند؛ آن هم به خاطر گرفتن قدرت.

آری، قهرمان ملی احمد شاه مسعود، اولین دعوت کننده ما به وطن بود. بعد از این ما با دولت مجاهدین مکالمات داشتیم تا این که از رسانه ها دیدیم که استاد ربانی طی سخنرانی در هرات، استعفای خود را اعلام نکرد و تداوم قدرت خود را مصلحت گفت و او اوضاع قسم دیگر شد و مسعود این را خلاف تعهد گفت و عرض کرد که من همچون شما غافلگیر شدم. کار استاد، خلاف فیصله بود؛ اما علت با آمدن استاد به کابل، روشن می شود. تا جایی که ما خبر شده ایم، اسماعیل خان با استاد، کدام فیصله

ذهنیت متنازع / ۱۲۳

دیگر کرده است. من نمی خواهم زیاد داخل این بحث شوم. از این رو برنامه تغییر کرد و بازگشت ما به وطن به تعویق افتاد و تا که حکومت جناب کرزی صاحب، روی کار آمد و فرصتی پیدا شد که به وطنم بیایم؛ آن وطنی که پدرم آبادیش را آرزو داشت. مسعود، قهرمان واقعی بود. من بارها این را گفته ام که مسعود کسی بود که بالایش اعتماد می شد. آری، اولین دعوت کننده ما به وطن، قهرمان مسعود بود.»

توضیح فیس بوک بنیاد مسعود:

«از این گفته های شاهدخت، نوار صوتی هم است. انشاء الله در نزدیکی ها آن را نشر خواهیم کرد. تشکر!»

تفصیل مجلمل را خواندید! به چه راحتی سکه را به نام بیگانه ضرب زد و از شهید نادر خان تا مرحوم ظاهر خان و شهید داود خان، همه را مسخره کرد. این که گویا از کمونیست ها دور بوده اند، من باور نمی کنم؛ زیرا رفقا بیش از همه برای شاه امان الله، جار می زدند. دیگر چه بنویسم؟ قصه‌ی لحاف ملا نصرالدین را نیز تذکر داده است(دعوا برای اخذ زمین ها).

هنديه اگر از شوهر ايراني اش، گره هايي داشته باشد، تمام آن چه از افغانستان دريابد، به آنان می رسد. و اما چند سوال! آيا اين به اصطلاح شاهدخت از پيمان جبل السراج، چيزی می داند؟ آيا می داند که حکومت ارتজاعی سقوی دوم، کاملاً برای حذف تاریخی پشتون ها طراحی شده بود. ریخت و پاش دیگری که از آزلایمر پيرزال به جا مانده اند، آورده است که پس از هفت ثور، تيليفون ها قطع شدند، اما پيش از تماس با مسعود، به ياد می آورد که کسی را در كابل نداشتند و...»

۱۲۴ / ذهنیت متنازع

اگر احساسات و باور های کیش شخصیت را کنار بگذاریم، بسیاری از بقایای خاندانی به راحتی با حیثیت قوم و مملکت ما بازی کرده اند. با این رویکرد، جز این که به دشمنان خاندان خود، مشروعیت بسازند، فائده ای نمی بینند. ارجاع سقوی و حامیانش، همچنان محتاج تایید ما استند؛ زیرا با قداست آن، سوء استفاده‌ی سیاسی می کنند.

خدا کند به اصطلاح نوار صوتی، دروغ باشد. ورنه یک جهالت خودی دیگر به فرهنگ این کم خردی ها می انجامد. هیچکس تضمین کرده نمی تواند که باز هم چند شکم گرسنه‌ی ناشناخته‌ی دیگر از راه نرسند و پس از این که دیدند مردم، آنان را نمی شناسند، تاریخ و قوم خود را حراج نکنند.

***

بنیاد مسعود

۲۱ اوت، ساعت ۰۵:۲۳ -

گفته های تاریخی شاه دخت هندیا :

اولین کسی که ما را به وطن دعوت کرد قهرمان مسعود بود

=====

من عمرم را خورده ام میخواهم یک خاطره خود از احمد شاه مسعود قهرمان را با همگان شریک سازم میادا نا گفته از دنیا کوچ کنم . ...
ادامه مطلب

نظر ۱۹۹ اشتراک‌گذاری ۱۵۳

Naseer Abdurahman ۶۹۵ نظر

- سوء استفاده به این سطح!

در سال ۱۳۸۲ش در حالی که در کمتر از یک ماه، مونوگرافم را تکمیل کرده بودم، از پوهنچی ژورنالیسم- رشته‌ی رادیو و تلویزیون پوهنتون کابل، فارغ شدم. ارائه‌ی اسناد تحصیلی برای کار در ادارات دولتی، همان کاری بود که تمامی به اصطلاح بی جاشده گان تحصیلی، انجام می‌دهند.

مراجعه به ادارات دولتی، ضمن آشنایی با انبوه افرادی که بسیاری به دلیل روابط، مقرر شده بودند و بسیاری با اسناد صنف ۸ تا مدارک شمولیت در خیانت‌های داخلی، احسان می‌فروختند، مرا با دنیایی مواجه کردند که بعداً به کابوس مخوفی از کار در ادارات دولتی مبدل می‌شد.

طیفی از طبقات ایده زده که به هر بهانه‌ای از عمرشان می‌کاستند تا در مسئله‌ی تقاعد، رخصت نشوند، مشکل دیگری بود که اجازه نمی‌داد کادرهای جدید با انرژی زیاد، وارد کار در سیستم دولتی شوند. صرف نظر از این که شیوه‌های کار در ادارات دولتی افغانستان به چه گونه‌اند، تغییرات خونین و سیاه سیستم حاکمیت در چند دهه‌ی پسین، چنان به سیاست زده گی دولت انجامیده که در آخرین نمونه، توزیع پُست‌های دولتی به اثر اعمال نفوذ، شراکت تنظیمی، معامله و ائتلاف، سهمیه‌ی شرم آور به نام «ترکیب قومی»، بالاخره با جذب خویش و فامیل، دولت را در سطوحی که بسیار حساس‌اند و از لحاظ مالی باعث تامین نیاز‌ها می‌شوند، به موضوع حساس رقابت به حد ابتدال نیز بکشانند.

به بیان معروف «چیزی که عیان است، چه حاجت به بیان است»، آن چه در برابر ما به نام تشکیلات دولتی، به چشم می‌خورد، در

شیوه های کاری ای که ارائه می کنند، نیازی به شرح بیشتر ندارد، اما کار در چنین تشکلی به بلایی مبدل شده که می توان نه فقط به وضاحت نمونه های زیاد عدم توانایی را مشاهده کرد، بل تبعیضات و رقابت های گسترده در اوج تمایلات قومی، دولت را از داخل، بسیار فرسوده و ناکارآمد می سازند.

سهمهیه‌ی «ترکیب قومی» یا جیره‌ی سیاسی شماری ناخلف که بیشتر به اثر حضور نحس تنظیمیان، رسمی شده، به سرحد تعیینات خویش و قوم، چنان گندی به میان می آورد که محل است تا زمان آوردن اصلاحات اساسی، بتوان از اداراتی «کار کشید» که به ویژه در طیف سیاسی، به گونه‌ای معادلات کلان مملکت را ضربه می زند. به گونه‌ی مثال، اعضای حزب بدنام وحدت که گاه با خواسته‌ی شرم آور محمد محقق (پنج وزارتخانه برای هزاره) هرگز از نقد ستودنی جامعه‌ی روشنفکری همتبارانش مستفید نشد که چنین بیانی، به معنی معامله‌ی به مثل، می تواند در فضای آلوده‌ی کنونی، دیگران را نیز تشویق کند، به سطح شبکه‌ی کثیف صادق مدبیر در اداره‌ی امور می رسید که نمی دانیم با چه جادویی حامد کرزی را سحر کرده بودند تا بدون محاسبه‌ی وزن آنان در حکومتش (آرای زیر صفر) هرچه برای تداخل و استخدام بی شرمانه می خواستند، قبول کند. در این سلسله، ردیف استخدام‌های قومی به جایی می رسد که به دلیل نظارت اداره‌ی امور بر امور استخدام، مسوولان بلندپایه، به ویژه کسانی که صمیمیت زیادی با رئیس دولت نداشتند، برای پیشبرد امور، چند سفارشی صادق مدبیر را که همه از همتباران او بودند، بدون رعایت این که واجد شرایط اند یا نه، جذب می کردند.

چنین رویکردی در حالی که سطح نخبه و کدر تحصیلکرده در افغانستان به اثر معیارهای پایین دانش، خود تعریفی ندارد، دولت را در رقابت‌های درونی «چور اداری» به محلی مبدل کرده که حالا در عوارض گسترده، کسانی که به نام سهمیه‌ی قومی، سیستم را به گند کشیده بودند، وقتی وارد حوزه‌ی دیگران می‌شوند، با مشاهده‌ی کسی از قوم دیگر، جرات نمی‌کنند پیش شوند. پس آمدن ناگوار چنین خیانت‌هایی به جایی رسیده است که در بسیاری از ادارات به متقارضی کار، پیشنهاد می‌کنند «اصلیت قومی» اش را مشخص کند.

جوانی از دوستانم که فارغ فاکولته‌ی حقوق پوهنتون کابل است، از کمالات فرهنگی بودن، شاعر و از ولایت پنجشیر نیز می‌باشد، با تلحی خادآوری کرد که چند مرتبه در یکی از معینیت‌های وزارت اطلاعات و فرهنگ (با مسؤولیت سیده مژگان مصطفوی) او را درگیر مسئله‌ی اصلیت قومی کردند. در حالی که از پروسه‌ی امتحان گذشته بود، به گونه‌ای فریفته می‌شود تا شخص مد نظر معین، حقش را تلف کند.

کمی به پیرامون خویش بنگریم و از بیان زشتی‌هایی حذر نکنیم که وقتی دامن گیر ما شدند، اعتراف به عمل خلاف، باعث ناراحتی می‌شود.

داستان گنده‌گی سیستم دولتی، وارد مرحله‌ی حاد استخدام خویشی و فامیلی نیز شده است؛ هرچند از همان آغاز پیدا بود که با تحمیل افراد فاسد، وابسته و گمراه، چنین تجربه‌ای فزون می‌شود، اما نه به سطحی که فکر می‌شد به اثر ضوابط، طرز العمل و معیارهای، حداقل جلو هجوم ملخ وار کسانی را بگیرند که عقارب شان در سطوح بالا، مصروف تولید گند استند.

در زیر، فهرستی از کسانی را تقدیم می کنم که مردم ما در سرفتن کاسه‌ی صبر، در غنیمت‌هایی که با استفاده از شبکه‌های اجتماعی به دست آورده‌اند، زحمت کشیده‌اند و با تهیه‌ی لیستی از خویشان، نزدیکان و فامیلی‌های گنده کاران سطح بالا، خواسته‌اند اعتراضی را نمایش دهند که در التهاب اجتماعی کنونی در بی‌کاری‌ها، ضعف اقتصادی و ده‌ها مشکل دیگر، شاید توده‌های عام را به خشمی بکشاند که پایان خواب راحت مفتخواران و خاینانی است که در برابر هزاران محروم، بی‌شرمانه می‌خورند و چپاول می‌کنند، اما طفره می‌روند که «مشکل، عام است». این مشکل، دیری نخواهد گذشت تا از گریبان کسانی بگیرد که مست و خرامان، جلو چشم هزاران جوان محروم و مردم مستضعف در موترهای گران‌بها به سوی اداراتی می‌روند که ظاهراً نام و نشان دارند، اما به سرپوش‌های فاضلاب می‌مانند.

لیستی از وابسته‌گان، خویشان، فامیلی‌ها و نزدیکان بلندپایه گان کنونی و قبلی حکومت که فقط نمونه‌ای از خیانت‌ها در وزارت خارجه را نشان می‌دهد. پخش این لیست، آه از نهاد بسیاری از جوانان تحصیلکرده‌ی افغان، بیرون کرده است؛ کسانی که جز سرمایه‌ی تحصیل، هیچ برگه‌ای برای ورود به سیستم دولتی ندارند.

«دیپلمات‌های وزارت خارجه، کی هایند؟

- ۱ - پسر اسماعیل خان
- ۲ - پسر و برادر یونس قانونی
- ۳ - پسر محمد عمر داودزی
- ۴ - شوهر نیلوفر ابراهیمی، نماینده‌ی مردم بدخشان در ولسی

جرگه.

- ۵ - پسر داود کلکانی، نمایندهٔ مردم کابل در ولسی جرگه.
- ۶ - دختر قاضی راحله، نمایندهٔ مردم پنجشیر در ولسی جرگه.
- ۷ - پسر ظاهر عظیمی، سخنگوی پیشین وزارت دفاع.
- ۸ - برادر حمیده احمدزی، نمایندهٔ کوچی‌ها در ولسی جرگه.
- ۹ - ۱ برادر و ۱ پسر سید حسین انوری
- ۱۰ - برادر انوار الحق احدی
- ۱۱ - برادر فاروق وردگ
- ۱۲ - پسر قیام الدین کشاف، رئیس شورای علمای افغانستان.
- ۱۳ - پسر و برادر محمد عبداله، نمایندهٔ مردم بلخ در ولسی جرگه.
- ۱۴ - دختر جنال نظیفه ذکی، نمایندهٔ مردم کابل در ولسی جرگه.
- ۱۵ - دختر و داماد نور اکبری، نمایندهٔ مردم دایکندی در ولسی جرگه - دورهٔ ۱۵.
- ۱۶ - خواهر فوزیه رووفی، نمایندهٔ مردم فاریاب در ولسی جرگه.
- ۱۷ - دختر آمنه افضلی، وزیر پیشین کار و امور اجتماعی.
- ۱۸ - برادر نذیر احمدزی، نمایندهٔ کوچی‌ها در ولسی جرگه.
- ۱۹ - دختر هیلی ارشاد، نمایندهٔ کوچی‌ها در ولسی جرگه.
- ۲۰ - برادرزادهٔ حامد کرزی
- ۲۱ - پسر کریم خلیلی
- ۲۲ - برادرزادهٔ میرداد نجرابی، نمایندهٔ مردم کاپیسا در ولسی جرگه (فعلاً در وزارت خارجه نیست).

- ۲۴ - پسر اسحاق الکو، لوی سارنوال قبلی.
- ۲۵ - خواهرزاده‌ی داکتر عبدالله عبدالله
- ۲۶ - پسر قاضی محمد امین وقاد
- ۲۷ - برادر روف ابراهیمی، ریس ولسی جرگه.
- ۲۸ - پسر انجنیر قرار، نماینده‌ی مردم لغمان در ولسی جرگه.
- ۲۹ - ۶ تن از اعضای فامیل سید منصور نادری
- ۳۰ - پسر کاکای کمال ناصر اصولی، نماینده‌ی مردم خوست در ولسی جرگه.
- ۳۱ - برادرزاده‌ی شاکر کارگر، وزیر پیشین انژری و آب.
- ۳۲ - کاکای هارون چخانسوری، سخنگوی پیشین اشرف غنی.
- ۳۳ - پسر عبدالله وردگ، والی پیشین لوگر.
- ۳۴ - دختر توریالی ویسا، والی پیشین کندهار.
- ۳۵ - خانم متین بیگ، معین ولایتی امنیت ملی.
- ۳۶ - پسر احمد سعیدی
- ۳۷ - پسر جنرال آصف دلاور
- ۳۸ - پسر و برادر زاده‌ی داکتر مشاهد، رئیس پیشین اصلاحات اداری و خدمات ملکی.
- ۳۹ - پسر وکیل عبدالجبار، نماینده‌ی مردم تخار در ولسی جرگه.
- ۴۰ - خواهرزاده‌ی عظیم محسنی، نماینده‌ی مردم بغلان در ولسی جرگه.
- ۴۱ - شوهر سیمین بارکزی یا زن بی سواد و مزدور معلوم الحال ایران، نماینده‌ی مردم هرات در ولسی جرگه (این شخص آشپز بود).
- ۴۲ - پسر داکتر مهدی، نماینده‌ی مردم بغلان در ولسی جرگه.

ذهنیت متنارع / ۱۳۱

- ۴۳ - پسر زلمی یونسی، سفیر افغانستان در تاجکستان.
- ۴۴ - پسر تاج محمد جاهد، وزیر داخله ی پیشین.
- ۴۵ - پسر حضرت علی، نماینده ی مردم ننگرهار در ولسی جرگه.
- ۴۶ - خسربره ی محمد محقق

توجه شود که این مشت، نمونه ی خروار، در حالی دامنگیر دولت است که بسیاری از کسانی که وظیفه ی دیپلومات دارند، همانند بسیاری دیگر در دولت، اکثراً واجد شرایط تحصیل و تخصص نیستند.

چندی قبل، پخش لیستی که سفرای افغانستان در کشور ها را نشان می داد، محرز کرد بسیاری از سفرا، مثلاً شماری به اثر و جاهت نزدیکان خویش مقرر شده اند. از این میان، یکی هم دختر یک فرهنگی (شاه و اصف باختی) بود (منیزه باختی) که به اثر شناخت با اسپیتا و مداعی او، به سفارت می رسد و نمونه ی دیگری نیز دارد که دختر یک فرهنگی مقتول می باشد و به تازه گی در یک کشور اروپایی، مقرر شده است.

هاله ی انحصاری پیرامون دولت، به گونه ی ایجاد شده که از رهگذر روابط شخصی، فامیلی، قومی، زبانی، حزبی و منطقه یی، کسانی را نیز آسیب بزند که پس از ورود به مراحل ابتدایی، ظن این که آیا ظرفیت، سواد و توان دارند، سبب می شود افراد پیرامون بلندپایه گان، به هر ترتیبی که است اجازه ندهند با ورود آنان، نه فقط کیفیت کار دولتی بلندبرود، بل کرسی ها و مقامات شان به خطر بیافتد. باری به مثالی راجع می کنم که خودم تجربه کردم.

در این شکی نیست که رئیس جمهور پیشین افغانستان با ۱۳ سال حاکمیت، رشته‌ها، علایق و ارتباطات محکمی دارد که هر کی بخواهد در امور سیاسی افغانستان، ترفع کند، ناگزیر او را رعایت می‌کند. این مسئله حتی باعث شده رئیس جمهور کنونی که صراحت لهجه دارد و زود تصمیم می‌گیرد، نتواند به راحتی با او بیاویزد.

دو سال قبل، برای جویای احوال و صحبت، به خانه‌ی رئیس جمهور کرزی رفتیم. من در نوبت معرفی خودم، چند نمونه از آثاری که منتشر کرده بودم را به رئیس جمهور، تقدیم کردم و در تبادل افکار، او آن قدر علاقه مند هویت کاری و فرهنگی من شد که هنگام خداحفظی به تکرار که فقط به حساب خودم به شش نوبت رسید، از من خواست که با آنان در تماس باشم. سکرتر او که در آن وقت، جوانی از سهمیه‌ی «ترکیب قومی» بود، به اثر سفارش حامدکرزی، کارت‌ش را برایم می‌دهد و با خوشروی ظاهری، از رئیس جمهور اطاعت می‌کند که با «عمرزی صاحب» به تماس می‌شویم! تقریباً دو و نیم سال از آن ماجرا می‌گذرد، اما به اثر آن جوانک ظاهراً خوش مشرب، اما باطنًا بی‌وجدان، هرگز موفق نشدم رئیس جمهور را ملاقات کنم. اخباری که از ناحیه‌ی آشنايان می‌رسیدند، مشهربودند که ذهن رئیس جمهور را منحرف کرده‌اند.

به هر حال، حالا که صورت بی‌شرمی‌ها از حد گذشته‌اند، مردم ما خاموش نمانند. حداقل های خوداختیاری در شبکه‌های اجتماعی، وقتی عام می‌شوند، در این پرخاش، باعث خواهند شد هراس از خشم مردم، کسانی را به عقل آورد که در تمام سطوح

ذهنیت متنارع / ۱۳۳

دولتی، به شعور مردم توهین می کنند و اما انتظار دارند کاسه‌ی
صبر مردم، سر نرود.

- گناهان نابخشودنی -

تلخی های بیش از یک دهه ای که گذشت، منوط به سیاست های صدور بحران، دامن زدن به ستیز قومی و اختیار مشی و روش های نادرستی نمانده است که اگر بخواهیم از مشکلات- تعریف بسازیم، ابعاد داخلی و خارجی دارند.

طیفی از کسانی که در چند دهه ای اخیر از میلان به چپ و راست، اجتناب کرده بودند، در آن امیدواری های مردم، خوانده می شدند که در معرفه های تکنوکراتان، تحصیلکرده گان و در مجموع، افغانان بی واسطه ای بودند که در الطاف جامعه ای جهانی، فرصت یافتند در تشکیلات دولتی افغانستان، حضور یابند. در این که ضعف ها، سازش ها و ارعاب از موتلفان تفنگ به دست، بنای افغانستان نو را کج کرد، در هر قضیه و دوسيه ای بررسی اين واقعیت، قلمپردازی هایی دارد که ادامه می یابند، اما انعطاف، بی تفاوتی و اختیار بی طرفی به این دلیل که نظام با موتلفان داخلی سلاح به دست، به شدت فاسد است، کسانی را برائت نمی دهد که می دانیم در شرایط کنونی در دشواری های سیستمی که از فساد ساخته شد، در خیالاتی که در بحر تداعی تاریخی، دنبال منزه های قبل از هفت ثور اند، باعث شده باشند خالیگاه ناشی از آنان، در دسته های تنظیمی، احزاب قومی و سیاست گران فاسد، تا به جایی پُر شود تا عدو، ارقام جلب و جذب قومی و منطقه یی را به افراط برساند.

هنوز مدتی از انتصاب کریم خلیلی به ریاست شورای عالی صلح، نگذشته است که در گیری ها در این نهاد نام نهاد به حد دست و

یخن می رسد. این موتلف بی فایده که در حد ۵۰۰ رای، نه به درد کرzi خورد و نه به درد غنی می خورد، می خواهد با قومی سازی نهادی که با مسوولان پشتونی و سنی اش نیز هیچ اعتباری نزد طالبان ندارد، شورای به اصطلاح صلح را به گندی آلوه کند که در واقع هیچ ربطی به او و امثالش ندارد. این شورا به محلی شیعه می شود که قرار است از آدرس حزب بدنام وحدت، مسئله‌ی شیعه و سنی را در سایه‌ی ولایت فقیه و گرایش‌های مذموم گروهک‌هایی که با «مظلوم نمایی»، فکر کرده اند گذشته‌ی شان فراموش می شود، به نمونه‌ی دیگری برسانند که شماری از نخبه‌گان افغان با انعطاف و بی تفاوتی، اجازه می دهند به چنین شکلی درآیند.

من بسیاری از افغانان سرشناس، بزرگ و محترم را می شناسم که نه از کرzi و نه هم از غنی، دل خوش اند. آنان با ظرفیت‌ها و درک بالای مسایل ملی، متاسفانه به این دلیل که نظام فاسد است و نمی خواهند در کنار گروه‌های خاین تنظیمی، کار کنند، نه تنها ضعف‌های دولت در عدم کدرهای مسلکی را بیشتر ساخته اند، بل با دوری از سیستم و عدم استفاده از امکاناتی که به نماینده‌گی از تامین حقوق مردم، حق شان بود، فرصت‌هایی می سازند تا دولتمردان، اگر افراد موافق میل نیافتدند، خلاء را پذیرند یا زیر فشار خارجی و داخلی، کسانی را دعوت کنند که با امثال خلیلی‌ها، می بینید پس از تحمیل، با چه قواره و رفتاری حاکمیتی را به گند می کشند که با آن چه در مسئله‌ی عدالت اجتماعی، مطرح می کنند، زمین و آسمان فرق دارد.

یقین دارم که همه می پذیرند شرایط کنونی با آن چه برای ما ساخته اند، در مقطعه‌ی بودن، اگر چنین بماند، آن چه به اتفاق

آراء خواهیم پذیرفت، فرو ریزی آن است، اما در فرصت هایی که به دست آوردهیم، هر چند از هیچ تکاملی نمی توان سخن گفت، اما ترسیم نقش ظاهری و مجال تنفس آزاد که حداقل با کوشش های غیر دولتی افغانان آگاه، کشتی سرنوشت ما به گل ننشسته، این حس امیدواری را بیشتر می کند که با وجود تلخی ها و محرومیت ها، آینده ی کشور را بر اساس تلاش هایی که در پیوند با خواسته های اکثریت این ملت، تاریخی اند، به کوششی بکشانند تا افغانان آگاه نیز در احاطه ی دشواری ها و استباها تی که بسیاری به دلیل سلاطیق و خواسته های فزون و شخصی همتباران مسؤول ما شکل گرفتند، خود را نبازنند.

جا خالی کردن، اختیار روش های به اصطلاح مقاومت منفی، بی تفاوتی و عدم اشتراک در سیستم، اگر ادله دارد که در واقع نظام را با عناصر و خیانتکاران داخلی، فاسد کرده اند، نباید غافل شویم که در این شرکت سهامی، باید از حقوقی دفاع کنیم، مستفید شویم و جهت کشور و مردم استفاده کنیم که بر اساس واقعیت ها، ظرفیت های بشری، آرا و نقش بنیادین و غیر قابل انکار تبار ما در سرنوشت افغانستان است.

بودند و استند شماری از افغانان آگاه که با وجود نارضایتی از دستگاه کرزی و وجود موتلفان بی سواد، بی فرهنگ و تنظیمی، اما با درک این واقعیت که وجود شان در سیستم، حق بدون چون و چرای قومی نیز است، اجازه ندادند دشمنان از حق ما به نفع دیگران بخورند.

اگر مجموعه ای از افغانان آگاه در تمام دسته های پیر و جوان و فعال در نظام حاضر اند و به نحوی به استحکام کمک می کنند و

ذهنیت متنازع / ۱۳۷

تداخل آنان باعث شده امکانات و مزایای اقتدار، کاملاً در اختیار بقایای حاکمیت ننگین تنظیمی سقوط نکند، پذیرید که دستان افغانان مسؤول و صاحب اختیاری نلرزیده که آنان را استخدام کردند و از امکانات دولتی در کنار تامین هزینه ها و توجه بر اولویت های ملی، بر حقوق برق قومی خویش چشم پوشی نمی کنند.

در فضایی که هر گونه تبارز جریان های اقلیتی با معامله برای کسب امتیازات بیشتر در دولت است و چنین ویروسی گستردگی می شود، خوب است یاد بگیریم که چه گونه تابه جایی پا می گذارند، از رهگذر انحصار و استخدام، در شرایطی دولت را ضربه می زند که این ستون پنجم، وقتی سیاسی می شود، آسیب های دولت در درگیری با مخالفان در چند جبهه، در حالی که در نبرد مسلحانه نیز به اثر سیاسی شدن سیستم با مشکل رو به روست، موتلفان زیاده بگیر، از گردن دولت در داخل می آویزند و در ۱۶ سالی که گذشت، حتی در مسایل کلان ملی، مهم ترین چالش تکنوقراتان و افغانان بی طرف، استفاده ای خایانه ای موتلفان داخلی - تنظیمی آنان از امکانات دولتی برای نامزدان و کسانی بود که شریک، رفیق و سهامدار حزبی، قومی و تجارتی می دانستند.

پس از تقرر ملا فضل احمد معنوی در کمیسیون مستقل انتخابات که در پنجشیر به نام ملا فضلوی مستری، شناخته می شد و یکی از بدترین گزیده ها و گرایش های سلیقه وی کرزی در انتخاب شرکای دولتی را ثابت می کند، نه فقط سیلی از افراد وابسته به جریان تاریخی شر و فساد، وارد سیستم انتخاباتی شدند، بل از رهگذر کسانی که در پُست های غیر موقت، انتصاب می شدند، نتایج انتخابات به بدترین نحو آن به گونه ای به آخر رسید که ۳

سال پس از این حاکمیت، حیثیت آن برای ناکامی، به حد ریکارد رسیده است.

افراد متداخل تنظیمی که در همه جای نظام در نبود افغانان بی طرف، تار دوانیده اند، در شانس و فرصت هایی که یافته اند، همواره شکر می گزارند که طیفی از افغانان بسیار خیالاتی و آرمانگرا، هر چند از دیدن چهره ها و قواره های آنان بی زار اند، اما با دوری از سیستم دولتی، موقع می سازند تا کسانی استفاده کنند که در بررسی تمام جوانب حضور آنان در افغانستان، یا به شرمساری کلکانی می رسیم یا از حکومت ربانی خجلیم و یا هم در امواج فرهنگ گستاخی، هتاکی، توهین و موهوهات به اصطلاحات افتخارات غیر افغانی، «سرکسی» به چشم می آید که از تکرار آن، از هر چه سیاست است، بی زار و منفور باشیم.

چند روز قبل، بزرگان لویه پکتیا در اجتماعی با عصبانیت از تامین حقوق قومی و ولایتی خویش یاد کردند و یادآوری می کنند که در این شرکت سهامی، خواهان حق اند. بله، آنان به خوبی متوجه شده اند که اگر در احاطه‌ی فساد، زنده گی می کنیم، پس کنار کشیدن از قرابت با عمال فاسد که فقط می خورند و خیانت می کنند، خود به خیانتی می ماند که اجازه بدھیم حقوق ما را نیز بخورند و اما به ریش ما بخندند که چون جرات ندارند، استفاده نمی توانند.

بار دیگر می گوییم، خوب یا بد، در شرکت سهامی کنونی به اندازه‌ی واقعیتی که داریم، حق ما، بزرگ است. این که راس قدرت را دوست دارید یا ندارید، نظام - فاسد است یا نیست، شر و فساد در سرنوشت مردم شریک اند یا نه، بحث دیگر است.

حالیگاه شما، فتور دیگری سنت که به ستون های برپایی این مملکت، آسیب می زند. اگر خوش ما می آید یا نه، جای خویش را به نا اهل و دشمن ندهید! حضور افغانان آگاه و قبول مسؤولیت در نظام، با وجود فشار ها، سلایق و اشتباہات، از ضیاعات بیشتر جلوگیری می کند. دستانی که نلرزند، فرصت هایی می سازند تا با استفاده از امکانات دولتی و آن چه حق ماست، مواضع ملی و افغانی محکم تر شوند.

اگر خیانت های موتلفان تنظیمی، جنایت های مخالفان مسلح، فجایع سیاسی، فرهنگی و رسانه یی، هرگز بخشووده نمی شوند، کسانی نیز بخشیده نخواهند شد که صرف برای رعایت حال خودشان، عقب نشستند و در این سُستی، توجیه بافتند که نظام، فاسد است و با اهل فساد، کار نمی کنیم. نه نظام فاسد را تایید کنید و نه به اهل فساد اعتنا کنید! خواهش ملت این است که اجازه ندهید در نبود شما، امکانات و سهم ما را چور کنند و حقوق مسلم مردم، به نفع کسانی مصادره شود که ۱۶ سال پس از انواع خیانت، وقتی از رسوایی بی کفایتی، بی فرهنگی و نادانی منفك می شوند، درجه ای حرارت قومی شان بالا می رود و با دست آویز گویا تبعیض، به آن چه خود به فرهنگ دست درازی مبدل کردند، توسل می جویند.

از امتیازات ظرفیت بشری، آرای سرنوشت ساز، نقش نمادین و محکم قومی به این دلیل که سهم ما بیشتر است، به نفع ثبات و استحکام افغانستان و افغانان، استفاده ها کنید! هیچ گناهی نابخشووده تر از این نیست که در چنین شرایطی، به بهانه ای دلخوری از مسولان راس حکومت، آنان را تنها رها کنیم تا همانند سلفیان خود در جایز الخطای انسانی که تنها مانده اند،

دارایی های دولت را با شرکای تنظیمی تقسیم کنند یا در سلاطین محدود به تجربیات کوچک کاری - شخصی، مسئله‌ی ملی را به حد برداشت های خودشان کوچک بسازند.

شرح تصویر:

فضل احمد معنوی یا معروف به ملا فضلوی مستری در پنجشیر. حامد کرزی با انتصاب او به ریاست کمیسیون مستقل انتخابات، همه را شوکه کرد. ظاهراً دومین بُرد آفای کرزی - به قول کسانی که این جریان را از نزدیک شاهد بودند - او را به این فکر می‌اندازد تا در شخصی ترین اقدام، معنوی را در جایی انتصاب کند که از رهگذار سازش های او با جبهه‌ی به اصطلاح شمال، هر چند با اضرار بی‌نهایت به افغانستان توأم بود، اما در تداوم شرکت قدرت، چنان‌چه محمود کرزی در معاملات سودآور بانکی با خلیل فروزی، حتی حاضر شده بود احمد شاه بابا را دزد خطاب کند، ما را با فاجعه‌ای آشنا بسازد که «نوع قدرت» از تاثیراتی برخوردار است که وقتی به نتیجه‌(فایده) می‌رسد در کاهش خاصیت، بهتر از بهترین برنامه‌های طبی، عمل می‌کند.

یکی از ده‌ها پی‌آمد فاجعه بار انتصاب و تقرر امثال معنوی‌ها در سیستم دولتی، تضعیف پشتوان‌ها در پارلمان بود. تیم معنوی با کارهای فوق العاده، غزنی را که اکثریت مردم آن را پشتوان‌ها می‌سازند، از نماینده در ولسی جرگه، محروم می‌کنند. روزنامه‌ی مبتذل ماندگار (ارگان نشراتی غیر مستقیم بنیاد مسعود) در این مورد، تبصره‌ای دارد که نتوانسته اند خوشحالی خویش را پنهان کنند. از سوی دیگر در حالی که با قسم معمول انتقاد سخیف (نا آرامی مناطق پشتوان‌نشین) جلو نماینده گان بیشتر پشتوان را

ذهنیت متنارع / ۱۴۱

گرفتند، افراد بدنام و فاقد آرای کافی چون عبدالحفيظ منصور، عبداللطیف پدرام، محی الدین مهدی، احمد بهزاد و وابسته گان ولایت فقیه از حزب وحدت را به پارلمان راه می دهند. در این جریان، نقش میرویس یاسینی پشه یی که وانمود می شود پشتون است، در فعالیت غیر قانونی شورا که سهم پشتون ها را برای تاثیرگذاری در مسایل قانونی، با برنامه سازی های حساب شده، کاهش داده بودند، در ارتباطات تنگاتنگ برادر او، حضرت علی وابسته به ایران که قوماندان مسعود بود، به اصطلاح سیر و پویدینه ای نظامی را نشان می دهد که جای خالی نخبه گان افغان در آن، چه قدر به ضرر ما تمام شده است.

- مثال های خیلی بد -

شاید از تلخ ترین خاطرات ما در سالیان اخیر، یکی هم زیر سوال بُردن مشروعیت تاریخی بزرگانی باشد که اگر کسی از تبار ما در این جا احترام می شود، باید خود را بیشتر مديون ^{أُبْهَتْ} آنان بداند. خبرسانی هتاکی محمود کرزی به احمد شاه بابا که بعداً از سوی وی رد شد تا رذالت ناشناس که شاید متأثر از حزبی گری پرچمی در فارسیسم استحاله شده باشد و حمله‌ی غنی به تاریخ ما در کن، در فضایی که کاستن از حقوق و شان پشتون‌ها به هر نام و هر بهانه سوژه می شود، بدتر از بد بودند.

هر کسی از تبار پشتون که در این جا آقا می شود، یادش نرود این آقایی را مديون بزرگانی نیز است که افغانستان را به واحد سیاسی، مبدل کرده‌اند. با زیر سوال بُردن تاریخ خویش، جلوتر از همه از شان خویش می کاهیم. این افاده به منظور اغماض بر ناهنجاری‌ها نیست، بل به فضای آلوده‌ای اشاره می کند که تنقید یک جانبه، هدفمندانه حذف ما را تعقیب می کند.

^{أُبْهَتْ} تاریخی با تمثیل و تظاهر حاصل نمی شود. سنگینی تاریخی، حاصل تهور، دلیری، کیاست و میدان داری مردانی است که به دهن استعمار شرق و غرب زده‌اند. افراد زیادی از تبار ما در تظاهر سیاسی، با دستار‌های بلند، لباس سنتی و عصیت کاذب، با تکلم به زبان پشتو، سعی کرده اند ^{أُبْهَتْ} را تمثیل کنند. اگر این تظاهر، کارساز می بود، دشمنان زبونی به حد پدرام، ژست نمی گرفتند تا همه را مسخره کنند.

در جغرافیای پیرامون ما در کشور هایی تصنیعی همسایه، حفظ منافع پنجابی در پاکستان، حفظ منافع شیعه و پدیده‌ی بی وقار فارس در ایران و تحفظ منافع افراد و گروه‌هایی که در کشور های آسیای میانه با عناوین قومی با گُل قوا از خود(خاص) دفاع می کنند، هر چند در حقیقت تنوع قومی و انسانی گستردگی در آن جاها، هر گز خوب نیست، اما به معنی سیاسی، نباید ما را فراموشی دهند که عوامل آنان در افغانستان، بر ضد ما عمل می کنند.

در توحش تاریخ، کم نیستند جنایتکارانی که از ما نبوده اند. من در جایی نخواهند ام که تیمور لنگ و چنگیز، زی یا خیل داشته باشند. تنها در ماجراهای اشغال بخارا از سوی مغولان، تجاوز گروهی وحشیان مغول بر گُل زنان و دختران شهر در برابر مردان شان که خموشانه می نگریستند، قیافه شناسی تحمیلی تاریخ را نیز آشکار می کند که با رسیدن به مرز های کشور های آسیای میانه، مثلاً چهره‌ی های مغولی تاجکان آن جا از کدام فجایع تاریخی، ریشه می گیرند.

«اشغال بخارا و سمرقند و اترار:

در سال ۱۲۲۰ میلادی(۶۱۶ هـ) چنگیز خان با قوای اصلی اردوی خود به بخارا حمله کرد و با مقاومت شدید مدافعین شهر، مواجه شد؛ ولی این ایستاده گی، زیاد به طول نینجامید. در روز سوم جنگ، مدافعین بخارا که ارتباط شان از همه طرف، قطع شده بود، به ناچار دست از مقاومت کشیدند. مهاجمان مغول پس از تصرف بخارا، هزاران تن از سکنه بی سلاح و بی دفاع شهر را کشند و بقیه را همچون برده و کنیز به اسارت بردنند. به دنبال آن، راه سمرقند را پیش گرفتند. چنگیز در بخارا، بزرگان شهر را احضار کرد و گفت غرض از احضار شما، جمع آوری آلات نقره‌یی است

که محمد خوارزمشاه آن ها را به شما فروخته (یعنی بعد از قتل تجار در اترار به دست غایرخان) زیرا که این اشیاء متعلق به ماست و ایشان هرچه از آن اشیاء در تعلق داشتند، پیش خان مغول آورده و تحويل دادند. ... برخی از افراد بانفوذ شهر، تصمیم به تسليم گرفتند و قاضی و شیخ الاسلام شهر را به نزد چنگیز خان فرستادند تا گفت و گویی در باره تسليم، انجام دهد.

سرانجام آن ها دروازه شهر را به روی دشمن گشودند و قشون چنگیزی وارد شهر شده و دست به قتل عام و غارت زدند. پس از حمله، شهر سمرقند به خرابه زار تبدیل شد و از سکنه، خالی گردید.

سر بازان مغول به دنبال یک حمله قطعی، شهر اترار را گرفتند، لیکن قلعه اترار به مدت یک ماه (طبق برخی اسناد ۶ ماه) مقاومت نمود. مغول ها پس از گرفتن شهر اترار، تمامی مدافعان شهر و قلعه را به قتل رساندند. (ویکی پیدیا)

«روز وحشت انگیزی بود. جز ناله مردان و زنان و کودکان که برای همیشه از یکدیگر بایستی جدا شوند، بانگی به گوش نمی رسید. وحشیان، زنان را می ریودند و مردان به نظاره ایستاده از غایت عجز، جز غم خوردن، کاری نمی توانستند کرد. بعضی که تحمل رسایی حرم حود را نمی کردند، از جان گذشته به مستحفظین حمله می برdenد و به خاک هلاک می افتدند.» (چنگیز خان، چهره خون ریز تاریخ، محمد احمد پنهاهی سمنانی، ص ۱۳۱)

اگر مثال بیاوریم، خوب است توازن را رعایت کنیم. در تاریخ این سرزمین، تا دل تان بخواهد تو حش فارسی، خراسانی و غیره

داریم؛ اما به اثر اشتباہات سیاسی، از فرهنگ سازی های ضد افغانی در رسمیات نصاب تا چهارپایان بیگانه را نیز محترم شمرده ایم. در اکادمی علوم افغانستان، آن قدر کارشناسان خزعلات آریایی، خراسانی و فارسی خوبیده اند که جا برای افغانستان، تنگ می شود.

ما با تنقید غیر متمایل، چنانی که اکثر بزرگان ما کرده اند، در حالی که عزت نفس و صفاتی خاطر خویش را ثابت کرده ایم، سعی کرده ایم با جلوگیری از تکرار اشتباہ، زیان نکنیم؛ اما متاسفانه با یک طرفه شدن این مورد، در حالی که دیگران با توحش تاریخی و فقر فرهنگی کنونی خود، سود می برنند، تنقید یک طرفه به منظور تضعیف، بیشتر شامل حال ما می شود.

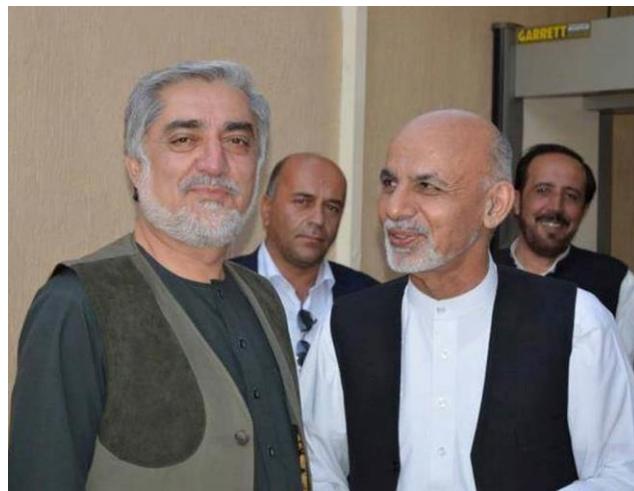
روسیاهان افغان ستیز، همین که از خبط فاحش غنی در کنر، آگاه شدند، با ترسیم بدترین فضاسازی، بار دیگر به جان بزرگانی افتادند که وقتی توهین به آنان به اجتماع سرایت می کند، بدون شک مردمی آسیب می بینند که از تبار آنان اند. بر عکس این بی انصافی، تایید و مُهر بدترین حیوانات تاریخی از به اصطلاح خادم رسول الله تا شهدای ملی و من درآورده که در یک مورد هم به درد رفاه و عمران مردم نخورده اند، خط های سرخ می شوند تا با جلوگیری از تنقید آنان، سوء استفاده ها صورت گیرند.

من تنقید را یک حربه‌ی مهم اصلاح می دانم، اما نباید میلاتی باشد. مثال های خیلی بد تنقید که از سوی ما به بزرگان ما حواله می شوند، فضا را برای پذیرش روسیاه هایی باز می کنند که فقط با تعصب قومی جایافته اند.

تمام چپ و راست سیاسی اقلیت هایی که در چهل سال اخیر، ظهور کرده اند، با فلمی به طوالت چهل سال، اکثراً خاینان و

جنایتکارانی بوده و ماند اند که مردمان پریشان و شهر های ویران، نتیجه ی جهاد و مقاومت آنان هستند. در چنین مزبله ای، اما مردانی تنقید و تحریر می شوند که هر چه از دار و ندار این مملکت باقی و برای آن رقابت می شود، میراث تاریخی - مدنی آنان شناخته می شود.

گاه فکر می کنم وقتی ملا چترالی (برهان الدین ربانی) با پنج درصد حاکمیت در ارگ می خوابید و پس از ورود امریکاییان نیز با عجله به ارگ آمد، با آن همه ذهنیت ضد پشتون و افغان، چه طور زیر چتری می خوابید که میراث اقتدار امیر عبدالرحمن خان بود؟ اگر کسی از این کشور، زیر سقف ارگ می آید، بی وجدان است به بزرگانی توهین کند که درایت آنان برای آینده گان، فرصت رهبری و کشورداری ساخت. اگر افغانستان نمی بود و بزرگان ما از احمدشاه ها تا عبدالرحمن ها تاریخ نمی ساختند، امثال ریانی ها، غنی ها و بقیه، از خواب ریاست جمهوری نیز محروم می ماندند.

- مثال های خیلی خوب

از وقتی تحریک شعوری تجمع همباران در ولسی جرگه را دیده ام (مخالفت با تاجر بدرفت ها) به جرات می توانم بگویم که برای نخستین بار امید هایی زنده شده اند که نوید وحدت هرچه بیشتر بزرگ ترین قوم افغانستان (پشتون ها) از آن ها در کم می شود.

حمایت های قاطع از کمال ناصر اصولی با تهور قابل ستایشی که بر دهن تنظیمی های فاسد کوییدند، مثال های خوبی اند که رونما شده اند.

ما در سالیان اخیر، شاهد بوده ایم که در کنار سیاست زده گی های فکری و مکتبی، جمود تلقینی و احتیاط مضر، به اندازه ای به زیان ما تمام شده اند که چند دلچک مزدور که اعتراف می کنند اگر خارجی نباشد، حتی جرات حرف زدن ندارند، متاسفانه با سُست عنصری شماری که فقر فرهنگی دارند، تاجر اند یا دالر خور دوتابعیته و در خط توجیه اعمال دشمنان آن قدر منفی بافی کرده اند تا هاریت سقوی و تنظیمی و ستمی به جایی برسد که در رسانه ها عملاً به هتاکی رو آورند.

ظاهرآ پاسخ ها و واکنش های به جا در خلق فرهنگ روشنگر و فشار هایی که بالاخره مردم را قناعت دادند در یک جامعه‌ی سراپا آلدده، زمانی بیگانه گان داخلی را ناگزیر به احترام کرده اند که اُبهرت و سنگینی اجتماعی، تاریخ و فرهنگی ما حتی به ۴۰ کشور تا دندان مسلح نیز اجازه نمی دهد طبیعت این جا را تغییر دهند.

از همین اکنون رعب ایجاد شده از قاطعیت حضور متھور همتباران در شورای ملی، عرصه های فرهنگی و رسانه یی، شماری را ترسانده است که بیشتر در لشکر های فیس بوکی با صفات فیک، به شیرانی مبدل شده اند که اگر جنس آن جانور را به نام حیوان، تشریح کنیم، دنائت مخالفت هایی که اکثراً با صورت های پنهان رونما می شوند، حقایق دیگری را محرز می کنند که پشتون ستیزی در افغانستان، عمل بسیار احمقانه و دور از عقل است.

خدا کند در ک ناگواری ها تعداد دیگری را نیز سر عقل بیاورد که از همان خودفروخته گانی که پول گرفتند و به چاه سپتیک رای دادند، شروع می شود و به چپی و راستی های مکتبی و دالرخوران بی خاصیت و دو تابعیته ای ختم شده است که یگانه کمال آنان، توجیه افغان ستیزی و پشتون ستیزی به نام آزادی بیان و کار رسانه یی می باشد.

با وجود زیان های زیاد، اما هیچ چیزی دیر نیست. ثبات قومی ما باعث می شود اکثریت این کشور، به ثبات برسند. اتحاد درونی تبار ما که پایه های این کشور را می سازند، بحران چهل ساله را خاتمه می بخشد؛ زیرا یکی از عوامل کشاله دار شدن بحران افغانستان پس از هفت ثور، ستیز با اکثریت این کشور است.

جغرافیای زنده گی ما را نامن کرده اند. در این بستر، وقتی کار نباشد، رفاه حیاتی زیر صفر و در فضای باز، توهین- آن هم از آدرس حامیان ارتیجاعات منفور و گروهک هایی که برای قدرت، از دامان شوروی تاکنون، در بغل خارجی خوابیده اند، مردم را همیشه برای انتقام گیری، تحریک می کنند.

ذهنیت متنارع / ۱۴۹

پس از مرحله ای که از رهگذر مخالفت های فقط طیف مذهبی، ماشین جنگی کُل دنیا متوقف مانده است، اگر مردم ما به مرحله ای مخالفت های عمومی کشانده شوند، زنده گی طفیلی خوار هایی نیز زار می شود که پشت خارجی نشسته اند و برای تغییر افغانستان، نقشه می کشند.

می بینیم که اتحاد قومی ما در افغانستان، به نفع همه است. من نشانه های تبارز آگاهانه و متحداهه ای همتباران در عرصه های مختلف حیات افغانی را به فال نیک می گیرم. این مثال های خوب، به صراحة بیان می کنند که مردم ما از جمود فکری خارج شده اند و با درک آسیب هایی که به نام توجیهات مختلف، از دیگران به آنان رسیده اند، اولویت اتحاد خویش را مهم می دانند.

فقط اگر یک نمونه ای کوچک، این قدر موثر واقع شود که به راحتی با آن به دهن تنظیم سالاری کویید و صد ها طرح و نقشه ای را که توسط پول و حمایت بیگانه، ریخته شده بودند، از میان برد، وسعت این اتحاد- به سطح کشور- بدون شک به خیر ماست. به امید اتحاد و همدلی های بیشتر.

مصطفی عمرزی

- مسئله، فقط پاکستانی نیست!

تعریف رویداد ها به گونه ای که اجزای آن ها در تمایل به گرایش های حزبی، تنظیمی، ستمی و قومی باشند، سیر اخبار افغانستان را در جایی که دلخراش می شوند، رنگی می زند که با میلان به یک سویی، در حالی که توازن ندارد، اغتشاش ذهنی را به نفع کس و کسانی به مشی و منش مبدل می کند که در زمان بازتاب، سوی دیگر قضایا از حل بیافتد.

پاکستانی ساختن بیش از حد دشواری های افغانستان در جامعه ای که از راس تا پایین، متضاد ساخته اند(پس از هفت ثور) وقتی منعطف شود، کتمان صد ها معضل دیگر که از صد ها مولفه ای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی تبارز می کنند، به آن تغافل اجتماعی منجر می شود که در تمام دوران بحران، مسئله ای ملی و کلیت ما را به چپ و راست ایدیالوژیک بستند.

پس از هفت ثور، دشواری اخوانیسم و الحادیسم، جامعه ای افغانی را از تنوع کثرت گرایی در تنگنای حق و باطل ادعای گروه های متحاصم انداخت. حاکمیت نحس تنظیمی، آن خسک خونخوار در شاهرگ های حیات و هستی مردم ما، همه را برای همسایه گان می مکد و در زمینه ای شوم آن، پاکستان- تعریف دیگری غیر از همانی می شود که «وطن دوم» می گفتند و عقب جبهه ای جهادی دستپروردۀ گان استخبارات تمام دنیا برای شوروی ستیزی بود.

حضور طالبان و نقش شرزدای آنان، پاکستان را در موقف اصلی بحران، در حالی به تحریف می کشاند که تجربه ای حاکمیت ننگین تنظیمیان زاده ای پاکستان در تداخل فکری در ملوک

الطوایفی آن حاکمیت، تجربه‌ی حضور روسان را در تامین بی عدالتی اجتماعی، فرصت تاریخی می‌شمردند که معروف است ملاربانی پس از دیدار با فرماندهان و مجاهدین پشتون در ارگ که در گیر خلسه‌ی «امت اسلامی» می‌کردند، برای اقلیت‌ها زار می‌زد تا دستار، ریش جهادی و مدعای اسلامی او را نادیده نگیرند، زیرا نوبت به اصطلاح اقلیت‌ها محروم است.

ستیز شدید نظامی در در گیری‌های هولناک که اگر طالبان را در منظر نیک بنگریم، مدیون آنان می‌مانیم که حداقل با تصفیه‌ی نود درصد خاک افغانستان از شر و فساد، در بنای نظامی کمک کرده‌ند که اگر تکنوقراطیان بی سلاح و مودب، فرصت تنفس یافته‌ند، باید می‌دانستند که نود درصد پوتانسیل منفی تنظیم‌ها در مواجه با طالبان، نیست شده بودند.

تحمیل گروهک‌های فاسد در برپایی نظامی که باید عاری از مکروب می‌بود در کنار ابعاد زیانبار انحصار و تاراج نظام، طرز دید و نگرش دستپرورده گان پاکستان را در میراث تجربه‌ی جنگ‌های داخلی، به نوعی در تبارز سیاست‌های افغانستان جا می‌زند که باید پذیریم بزرگ‌نمایی مشکلات در شکل پاکستانی، ترفند و نیرنگ دیگری است که اگر این کشور را که بدون شک عنصر دخیل در بحران افغانستان است، در متن می‌آورد، اما از حیث تمرکز بر این و خامت، مسئله‌ی ساخت و ساز جامعه‌ی افغانی در در گیری داخلی که منشه در صد‌ها مشکل نوع افغانی دارد، در حالی چشم پوشی می‌شود که مجریان حاکمیت، در جانبی که پشتون نیستند و داعیه‌ی مقاومت دارند، در روییدن مفاد شانس‌ها، هر چند خنجری است که از پشت می‌زنند، اما در تعییم فرهنگ تبلیغات، در جایی ایستاده‌اند که افسوس کنیم مسوولان

کمیسیون مستقل حقوق بشر ما، اعضای بدترین حزب تنظیمی، ار کان برپایی دولت در رده های معاون و وزیر و مسؤولان امنیتی، کسانی باشند که از زمان حضور سیاسی آنان در افغانستان، اگر القاعده آمد و «تحریک خود جوش»، طالبان شدند، دوسيه‌ی عظیم خیانت آنان در چهار سالی که حکومت کردند، هرچند گذشته‌ی تلحظ دارد(کمیدی ۹ ماه به اصطلاح عیاران خراسان) اما در شکل نو، پس از وارد کردن زیان فزیکی، آنارشیسم افغانستان را در صفحات و امواج مدعیات واهی که از مسؤولیت های خودشان طفره می روند، در نمایی به نمایش می گذارد که می بینیم در کشوری که از لحاظ وابسته گی اقتصادی، ویرانی ها، ستیز قومی میراث تنظیمیان و حزیبان، دشواری های عظیم بی کاری، مهاجرت، امنیت و نظام ناکارآمد سیاسی، هزار مشکل داخلی یافته، مسئله‌ی پاکستانی با ستر واقعیت های اسفباری که داخل نظام را به اثر عوامل، مزدوران و جنایتکاران تجربیات تلحظ سیاسی در بر گرفته اند، به میلان می کشاند و این کتمان حقایق، باعث می شوند نظام کنونی در عدم تامین اقتدار افغانی، در لجنی گیر بماند که با افزودی عناصر جنایت پیشه و در واقع زاده‌ی پاکستان، در گیر ستیزی شود که با پاکستانی ساختن آن، فراموش کنیم این کشتی شکسته تا زمانی به ساحل مقصود نمی رسد که سکاندارانش، کسانی باشند که روزی و روزگاری در رهنمود آن به لایتهایی بحر مشکلات، باعث شدن بشکند و شکسته بماند.

پاکستانی ساختن قضایای داخلی، هرچند زیر شدت فشار نبرد هایی که نقش پاکستان، نه فقط در آن ها محدود نیست، بل انواع ایرانی، روسی و جهانی دارد، نباید در فهم این معطل مشکل

بیاورد که برای ترتیب امور، تصفیه و تسویه با آن عناصر متداخل در حاکمیت که باعث تحریک و عصبیت اند، نیز می‌تواند همانی باشد که از طالبان ساخته‌اند.

کشور‌های همسایه با تعریف منافع واضح، دوستی و دشمنی دوامدار ندارند. تحول رویداد‌ها، در تعیین زیان و نفع، دشمنان پیشین را دوست و دوستان پیشین را دشمن می‌سازد. تجربه‌ی تاریخی روابط کشور‌هایی که در حوزه‌ی خلیج عربی (به اصلاح فارس) روزی صدام را از مزایای حمایت غربی بهره‌مند می‌ساختند و شاه ایران، فاصله با امریکا را در نزدیکی قلب‌های ایرانی و امریکایی هیچ می‌شمرد، در زمان فنای هر دو (صدام و شاه) درس‌های خوبی از حقایقی اند که با تحول رویداد‌های افغانستان، می‌توانند در تفہیم به بازنده‌گانی کمک کنند که در تمام جوانب داخلی در زعمات ما، هرچند ابقاء شدند، اما در تمام انواع، هنوز در کشوری به قدمت افغانستان در حضور ملتی به شرافت افغانان، باید بحث کنیم و زمان ما هدر برود که آیا هویت ما، این حق مسلم مایملک سیاسی، درج تذکره می‌شود؟

چرایی مسایل، نشان می‌دهند دشواری‌های افغانستان در بسط یک جانبه‌ی فهم مشکل که گویا فقط باید پاکستانی باشد، حداقل در یک دهه‌ای که گذشت، توان ما را برای عدم فهم به مشغله‌ای گیر داده که در واقع جانب پاکستانی، پیش از هفت ثور در تجربه‌ی ناکام نخستین جمهوری کاشتند (افراد تنظیمی) و پس از ۷ ثور تا حضور شوروی و امریکایی، سود می‌برند.

افغانستان، فرصتی برای استفاده از مزایای سیاسی تنوع رویداد‌هایی است که در شکل بحران، نه فقط پاکستان، بل جوانب نزدیک به جغرافیای افغانستان را در شدت دشواری‌ها، همچنانی

که از مفاد فشار ناشی از این پندیده گی در میز جلب امتیازات می کشاند، صدور بحران با انحصار بازار فروش، بیشترینه از حضور عناصری بهره مند می سازد که هرچند در داخل نظام اند، اما می دانیم در تخریب داخلی و ناکارآمدی سیستم دولتی، با نماینده گی از بیگانه، اجازه نمی دهند حداقل حرف ما در مقال بیگانه، هم آهنگ باشد.

وقتی برای منافع پاکستان و ایرانی، شور داخلی داریم و استند بسیاری که در همه جای این جراحت، نمک می پاشند، پاکستانی و طالبانی ساختن دشواری در ناکامی یک دهه یی برپایی سیستم، مسئله ی مهاجر، انحصار گرایان قومی، منطقه یی و حزبی، وابسته گی شدید اقتصادی، ضعف فرهنگ ملی در جران خالیگاه فکری و مهم تر از همه فراموشی توده های وسیع مردم در گرایش به بیگانه و امتیاز انحصاری، به درستی به این نتیجه می رسد که اجازه ندهیم فقط با نمود پاکستانی مشکلات، به غفلت مردم از زدودن اغلاط سیاسی در عدم تمرکز بر مشکلاتی که حل هر کدام، اگر از عناصر دستپرورده ی پاکستانی از زمان جهاد شروع می شود تا کسانی که از خیرات و اشتباهات جامعه ی جهانی، فراموش کرده اند «انسان، به لباس شناخته نمی شود»، می دانیم که ریشه یابی مشکلات ما، اگر چند رشته ای را به پاکستان می کشاند، اکثریت این کورگره ها در داخل افغانستان را از وصل اضداد درست کرده اند.

انصافاً صدایی که از کمیسیون به اصطلاح مستقل حقوق بشر افغانستان، بروdkاست می شود، دلخراش نیست؟ در نظامی که از ارکان خیانت، جنایت و ویرانی برپا کرده اند، پاکستانی ساختن

ذهنیت متنازع / ۱۵۵

بیش از حد معضلات افغانستان، به نفع کسانی است که با گذشته‌ی سیاسی سیاه حکومت ملا ربانی در تعمیم فرهنگ اغماض بر واقعیت‌ها وقایه می‌شوند تا با نگرش زیان‌های ناشی از کردار فزیکی، اصلاح نظام را با تعویض افراد پاک، قابل و درخور، فراموش کنیم.

پاکستان ستیزی‌ما، تاریخی شده است. بنا بر این نیاز داریم در کنار این مشکل، دنبال آن چاره‌ای باشیم که پاکستانی را مشکل‌ساز می‌کند.

شرح تصویر:

روسپی سیاسی (پدرام)، افرون به دیگران، خود را به پاکستانی‌ها نیز عرضه کرده است. محاسبه‌ی این طیف ناقل و حرامخور از خارجیان، این است که اگر با پشتوانه‌ی آنان، بازی کنند، دست شان در امور افغانستان، بالا می‌شود. روسپی سیاسی، وقتی از بریتانیا، حرف بزنند، آن را با «کبیر» یک جا می‌سازد. اینان می‌دانند که اگر پای بیگانه از خانه‌ی ما (افغانستان) کوتاه شود، اگر

ژاژخواهی کنند، صدای شان بیش از «پارس» سگ، تلقی نمی شود. شوونیستان تاجک که تقریباً در تمام امور وطن فروشی، خیانت و جنایت، دست تمام بد کاران تاریخ ما را از پشت بسته اند، سعی کرده اند با جلب نظر پاکستان در امر دیورند که ما (اقلیت‌ها) قبول می‌کنیم، این کشور را به سرمایه گذاری بالای خود، تشویق کنند؛ زیرا محاسبه‌ی شان از تداخل پاکستان، این است که می‌تواند باعث ترقی سیاسی شود؛ هرچند این موضوع در ایجاد تنظیم‌های به اصطلاح جهادی چون جمعیت و شورای نظار، درست به نظر می‌رسد، اما ظرفیت‌های پایین بشری و فقر فرهنگی کامل که دو ارتজاع سقوی را جهانی ساخت، حتی نتوانست روی عملکرد جامعه‌ی جهانی، تاثیر بگذارند. در کُل حاکمیت‌های کرزی و غنی، لابی‌های خاینانه‌ی موتلفان سیاسی شان از اقلیت‌های قومی علیه پشتون‌ها، به امریکا و اروپا رسیدند، اما جبهات گسترده‌ی مخالفان دولت که ۹۹ درصد توسط پشتون‌ها رهبری می‌شوند و سابقه‌ی افغانستان به عنوان یک کشور شناخته شده و مایل به تمدن غربی که نتیجه‌ی رژیمات زعمای پشتون بود، گذشته و حال کشور ما را به همیشه به نفع پشتون‌ها ثابت ساخته است. این حقیقت، بالاخره امریکایی‌ها را بر سر میز مذاکره با طالبان کشاند. ناگفته پیداست که نقش طالبان در حفظ جاافتاده گی اکثریت سرنوشت ساز(پشتون‌ها) با جنگ دوامداری که پس از سقوط امارت اسلامی، انجام داده اند، بارها به نفع کرزی و غنی نیز تمام شده است که در حصار تنظیم‌ها و موتلفان سیاسی خویش از اقلیت‌های قومی، علیه افغانستان و پشتون‌ها مستقیم و غیر مستقیم، استعمال شده اند/ می‌شوند.

- مسؤولان وابسته -

آخرین انتخابات ریاست جمهوری که منجر به حکومت وحدت ملی شد، به گونه ای آخرین اعتماد ملی بر پروشه‌ی رای دهی نیز شمرده می‌شود. در وضعیتی که جغرافیای موازی اقتدار مخالفان مسلح، به حد پنجاه درصد می‌رسد و از قبل آشکار کرده‌اند که مجوز نمی‌دهند، تمام امید‌ها بر منطقه‌ی یی بسته شده است که حاکمیت دولت سراپا ائتلافی را می‌سازد.

تیم «اصلاحات و همگرایی» به رهبری داکتر عبدالله که متشکل از عوامل بحران افغانستان است، با مهارت‌های سیاسی و تبلیغاتی، موقفانه وارد فضای ارگ می‌شود. متاسفانه موضع‌گیری دوستان خارجی که می‌توانست جلو چنین فاجعه‌ای را بگیرد، تکرار اشتباهی شد که یک سوی دیگر تنازع را که عامل بریادی مملکت در چهار سال حکومت تنظیمی بود، از کولاب به ارگ آوردند و بدون سنجش موثریت و کارایی‌ها، حمایت‌ها کردند.

به هر صورت، فشار‌های جهانی، به ویژه امریکا بر عکس شده‌اند. بنا بر این عبدالله با اعضای تیمش که با افرادی چون محمد محقق از سرسپرده گان ایران، روسیه و کشور‌های معرض ضد افغانستان می‌باشند، بار دیگر تحمیل می‌شوند.

فراموش نکنیم که بازی‌های فرهنگی باند شر و فساد و سوء استفاده از تعییناتی که با حمایت جامعه‌ی جهانی، صورت گرفتند، در بزرگ نمایی‌های قسم معمول، هم خارجیان را فریفتند و هم باعث شدند با ایجاد ذهنیت‌های ناشی از آن‌ها، تیم «تحول و تداوم» را متهم به گرایش‌های سکتاریستی کنند.

پخش کلپ صوتی امرخیل، مهمترین دست آویز تیم عبدالله بود. در حالی که نمایش ویدیو های مستند آرای جعلی به نفع داکتر غنی را به گسترده گی پخش می کردند، تیم «تحول و تداوم» نتوانست از مثال هایی بهره ببرد که در سوی عبدالله، کاملاً شیوه به اتهامات خود شان بودند.

اسناد زیادی بروز شدند که نشان می دادند جعل آرا به نفع عبدالله، وحشتناک است. افزون بر این، در حالی که از کلپ موضع فردی امرخیل استفاده ها کردند، ادبیات کریه اعضای تیم عبدالله با اشخاصی چون محقق که دکتور غنی را مستقیماً توھین می کرد و با مزدورانی چون مجیب الرحمن رحیمی، توھین مستقیم به اکثریت مملکت شمرده می شوند، تیم تحول و تداوم را جدی نساختند برای یافت این پرسش سعی کنند که کلپ صوتی امرخیل را چه گونه به دست آورده بودند؟

سیستم پیشرفه‌ی شنود تیلفونی که بدون هدایت وزارت مخابرات و شرکت های مخابراتی، کار می کند، فقط در اختیار ریاست امنیت ملی افغانستان قرار دارد. وابسته گان جمعیتی و شورای نظاری تیم عبدالله که از گماشته گان متعهد یک قوم و یک منطقه به شمار می روند، در نهادی که به نام ملی رسیت دارد، با موضع جناحی، هر چه از دست شان ساخته می شد، در اختیار عبدالله قرار می دادند.

تجربیات سالیان اخیر ثابت کرده اند که سیستم آلوده‌ی دولتی افغانستان به اثر افراد و اشخاص وابسته، دولت را با چالش های مددی موافق خواهند کرد. تعهد آنان به افراد و جناح هایی که تحمل و ابقاء شده اند، محرومیت های دولتی را به نفع طرف های

ذهنیت متنازع / ۱۵۹

متخصص مستعمل می سازند. همین حمایت درونی بود که عبدالله را تشویق می کرد از حکومت موازی صحبت کند. در چنین شرایطی که ضعف های آشکار داخل نظام، دولت را تهدید می کند، حدیث کارایی، قصه‌ی مفت تربیت هاست.

طومار درازی که همایون همایون از آدرس به اصطلاح ائتلاف بزرگ ملی ارائه کرد، می تواند نمونه‌ی استفاده ای نیز باشد که افراد وابسته از داخل دولت در اختیار مخالفان قرار می دهند.

در حالی که اثرات تبلیغات و فشار های داخلی، بار دیگر مدیریت ملی را به انعطاف و اداشه اند و این، نشانه‌ی تمایل برای کسب اقتداری است که بیش از همه تحت تاثیر تنظیمیان وابسته، قرار خواهد گرفت، حداقل وقایه در برابر سوء استفاده های مخالفان، سیستم نظارتی دولتی با اعمال فشار است که واضح می سازد درز های خیانت آمیز منجر به از دست دادن کار و محاکمه می شوند.

قطعیت هایی که گاه باعث دلخوری مردم شده اند، بهتر است در مورد افرادی نیز اعمال شوند که موضع افغان سنتیز دارند. حکومت، اگر توازن حمایت را از دست دهد و با سقوط در نمونه های حکومت کرزی، اغماس کند، سوء استفاده از دولت، به وسیله‌ی فشار مداوم داخلی مبدل می شود.

تحلیل این مقاله با تبیین این حقایق به همراه بود که حذف مسوولان وابسته که از همه سو حمایت می شوند، آشکار است، اما میکانیسم بدیل که به جای یک وابسته‌ی تاجک، از غیر وابسته‌ی تاجک استفاده شود، می تواند شامل پشتون‌ها و اقوامی نیز باشد که از رهگذر تعویض، بهانه‌های اتهام گرایش تباری را خلق می کنند.

دولت کنونی با وضعیت عجیب داخلی، هر قدر با تدبیر عمل کند، نصف بدنه‌ی آن با تعهد سکتاریستی، مانع تطبیق اجنادای دلخواه می‌شود. در آستانه‌ی انتخابات پارلمانی و ریاست جمهوری که در این نوبت نیز عاری از تهدیدات میان تهی نخواهند بود، اصلاح محورهای مهم امنیتی و نظارتی، اولویت دارد.

ورود با جاهاي خالي، هنوز که هیچ نشده، دولت را با حفره هاي موواجه می کند که با فرو رفتن در آنها، وقت و توان را از دست می دهد. بدتر از همه، چالش هاي مسؤولان وابسته اند که سينیز سیاسي آنان با دولت، گاه ماهیت افغان سینیز دارد. همین همایون همایون که قرار است ریکارڈ وابسته گی جدید برقرار کند، گویا سر سفره‌ی آخوند های ولايت فقيه نیز نشسته است.

شرح تصاویر:

همایون همایون با سیمین بار کزی، وکیله‌ای که از روی جاده به پارلمان رفت، اما از مدرک حمایت و توزیع پول های سفارت ایران در شورای ملی، لیاقت سلفی با دیگران را نیز یافته است. سر فرست، تبیین خواهم کرد حتی قیمت پشتون های بی سواد و جعلی ای که برای ایران، جاسوسی می کنند، خیلی بیش از سایر اقوام می باشد؛ زیرا ایرانیان/ ایرانستانی ها می دانند که نقش قوم پشتون در افغانستان، چه قدر سرنوشت ساز، تعیین کننده و حرف آخر است.

در موارد مختلف، شاهد بودم که استخبارات ایران از طریق رسانه های چاپی و مجازی، چه گونه برای این زن بی سواد، تبلیغ می کردند. او در زمینه‌ی چاپی، از سوی فعالین به اصطلاح مدنی و رسانه‌ی وابسته به احزاب ایران، حمایت می شود. در زمینه‌ی

ذهنیت متنازع / ۱۶۱

مجازی، چندین صفحه‌ی اجتماعی، ماهرانه با آوردن موازی کلمات افغان و افغانستانی، او را بزرگ می‌سازند. بدتر از همه، در ویکی پیدیا به نام افغانستانی و منسوب به «ملیت افغانستان» نه «ملت افغان»، معروفی شده است. کدام طرف، چنین هار، مایل است هویت ملی افغان‌ها متنازع شود؟

شهرت این وکیله‌ای به ظاهر پشتون در کابل، نزد کسانی که او را از نزدیک می‌شناسند، اظهر من الشمس می‌باشد. با وجودی که هشدار داده بودیم مانند بقیه‌ی افغان ستیزان، حذف شود، اما به حرمت شاخه‌ی بارکزی قوم معزز پشتون، بار دیگر به شورای ملی رفت. تکیه کلام او که «فارسی، اول است» را هرگز فراموش نمی‌کنیم. در چند تصویر با اشرف نیز دیده شده است. تا جایی که من می‌دانم، ماموریت او جلب پشتون‌ها بد جلو نمی‌رود. به برکت تظاهر به پشتون بودن، همسرش را که آشپز بود، در وزارت خارجه، دیپلمات- مقرر کرده‌اند. تمام این اتفاقات در حاکمیتی رونما می‌شوند که به نام دومین متفکر دنیا، رییس دارد.

مصطفی عمرزی

- نباید های سیاستگذاری جدید امریکا در افغانستان

دولت افغانستان در ساخت و ساز مجموعه ای از اضداد، در حالی که طرف های درگیر را در بی عدالتی های محض دخیل می کرد، به گونه ای از سوی جامعه‌ی جهانی حمایت می شود که با آن چه از رسالت های مدنی- دیموکراتیک می گفتند، کاملاً در خلاف قرار داشت. این درست که طالبان با رژیم قبل از تاریخ، جوابگوی افغانستان کنونی نبودند، اما سهم آنان در حذف تنظیم های فاسد، نجات افغانستان از تجزیه و شدت برخورد با عناصر خاین، پس از آن که صفحه برگشت، نمی بایست در تفسیری خوانده می شد که وقتی دوسيه‌ی خیانت های تنظیم ها را ورق می زنيم، بدون شک از خشم و غضب، به خود می پيچيم که در کجای فرهنگ مدنی غرب، حاشيه نوشته اند که اگر طالبان، مهم ترين مخالفان نظام و به اصطلاح دشمنان رفاه اند، کسانی در حاکمیت نو سهيم شوند که بدتر از طالبان، انواع توهش را به نمایش گذاشتند و فقط با تغيير ظاهر، برای دیگران افسانه می خوانند که گويا اگر نمی بودند، بدون شک «نیازی به ظهور طالبان نمی بود!»

سیاستگذاری های جدید خارجی در ساخت و ساز حاکمیت نو، در جا های زيادي دلگير است. موتلفان حاکمیت كرزى که اعضای جبهه‌ی به اصطلاح مقاومت جنگ های داخلی بودند(نه برای دفاع از افغانستان) در کنار مجموعه ای از نمایinde گان کشور های غربي و تکنوکراتان افغان می شينند، اما از تجربه‌ی اين نحوست سياسي، داخل نظام، به گونه ای به عفونت می رسد که می بینيم بزرگ ترین سهامداران حکومت، اما بيشترین دشمنان اين

ملت و مملکت، در حالی که انحصار می کنند، می خورند، امتیاز می گیرند، در جانب عمل، عملگرترین مخالفان مملکت اند. تفاوت این برخورد، با آن چه مخالفان مسلح می کنند، در این است که مخالفان مسلح با وارد کردن آسیب های فزیکی، اما قابل احیا، هرچند به شدت جلو رشد و انکشاف را گرفته اند و این در عقب مانی کشور، ممد شرایطی می شود تا در تامین اولویت ها تا سال ها محتاج بمانیم، اما مخالفان داخلی نظام با به گند کشیدن سیستم (قومی و حزبی و زبانی) در گسترده گی آن چه مدنی و فرهنگی می خوانند، اذهان مردم را با منفی بافی و گستالت وحدت فکری، به زیان تمامیت ارضی افغانستان، مخدوش می کنند.

با کمی دقت بر نشرات، تبارزات سیاسی و مباحث مطرح به اصطلاح ملی تنظیم هایی متداخل در داخل نظام، می بینیم خوانش افغانستان بر اساس معارضت آشکار ضد پشتون ها و واقعیت های مسجل جهانی و تاریخی افغانان، نحوه‌ی برداشت ها و تفاسیر کسانی را نشان می دهد که به نام اعضای حکومت، متسافانه و سوگمندانه از سوی جامعه‌ی جهانی نیز حمایت شدند؛ اما تاریخی آنان در رشته بافته های گسترده از دوشهنه تا تهران و از اسلام آباد تا مسکو، به صراحة ثابت می کنند جریان فاسد سیاسی نیم قرن گذشته، کاملاً مسلح (فکری) است تا با استفاده از فرصت های حضور خارجی، اگر به مقصود نرسد، دست به خیانت ملی بزند.

پس از ختم غایله‌ی تذکره های الکترونیک که بالاخره به همت افغانان فعال که با موجی از روشنگری ها و ثبات فکری، اجازه ندادند هویت ملی مغشوش شود، داکتر عبدالله به نماینده گی از اعضای باند شر و فساد، در حالی که مجبور بود نقش بازی کند، به

وضاحت گفت: «مشکلات ایدیالوژیک، هرگز حل شدنی نیستند!» کسی به این سخنان او، به درستی توجه نکرد. ظاهراً مسرت اخبار این که بالاخره مردم افغانستان، پیروز شدند، بار دیگر ما را از دقت بر مواردی غافل ساخت که همواره و در موقع حساس، باعث می‌شوند به اصلیت دشمنان قسم خورده‌ی افغانیت، بیشتر بدانیم.

این که چرا مشکلات ایدیالوژیک، هرگز حل نمی‌شوند، راوی حقایقی است که در افغانستان پس از ۷ ثور، بذری به ثمر رسیده که از پرورش زقوم، نباید امید میوه‌ی شیرین داشت.

ناکامی محسوس حاکمیت با تجربه‌ی بهای گزار آن، ثابت کرد یک دهه‌ی گذشته که اکنون دستان دکتور غنی را نیز بسته است، در تفکیک خوب و بد، نشان می‌دهد از جامعه‌ی جهانی به ویژه کشور امریکا، در فرصت‌های طلایی افغانستان، هرچند باعث پیشرفت بودند، اما از رهگذر چشم پوشی بر واقعیت‌ها، عملأ در ناکامی نظامی سهم گرفتند که اگر تمام شکاکیت را از نظر بیاندازیم، انکار این حقیقت که نباید به افراد و جناح‌هایی تکیه می‌کردند که در ده سال دولت سازی، عملأ نشان دادند کار آنان در تخریب نظام، کمتر از دوسيه‌ی خیانت‌ها در حکومت ربانی خاین نبود.

چه گونه دلخور نباشیم و شکایت نکنیم که در فرصت‌های نو، مجموعه‌ای را حمایت و روی کار بیاورند که اگر در سویی به تمامی علیه منافع جامعه‌ی جهانی و امریکا، موضع دارند(علایق با همسایه گان) در سوی دیگر، از مخالفان درجه یک کشور و مردمی به نام افغانان استند.

تنوع جهادی ضد روسی، هرچند نشان می‌دهد که بار سنگین آن را مجاهدین پشتون بر عهده داشتند، اما همانی نبود که وقتی از فلتر

پیمان شرم آور جبل السراج گذشت، به حکومتی رسید که در چهار سال ریاست- دولت ملا ربانی، بدترین نوع انحصارات اقلیت ها، شوونیزم، فاشیزم روستایی و خیانت ها بروز می کند و در تجربه‌ی حاکمیت سازی پس از طالبان، جامعه‌ی جهانی از این مجموعه‌ی طفیلی، خاین، مزدور، بی کفایت و بی سواد، در ساخت حکومتی استفاده کردند که در هر فرصت، وقتی منافع امریکا در میان شود، از ایران و روسیه می گویند و وقتی منافع پاکستان مطرح باشد، پیشگام توافق بر دیورند می شوند. آنان در نظامی که با انواع انحصار و خیانت، داخل آن را خورده اند، با طرح مسایل ملی در سوراخ های تنگ حزبی، قومی و ستمی خویش ستیز می کنند تا افغانستان در بدترین تغییر مسیر، در بحران بماند، اما شماری از خاینانی سود ببرند که اگر تداوم نیابد، دیدیم طرح مسایل ملی با چند دون غیر ملی، ضیاع اوقاتی بود که به نام بحث ها و منافع ملی می کردیم.

در فرصتی که در شمار فرصلت های از دست رفته‌ی حاکمیت کرزی نیست، توقع ما از جامعه‌ی جهانی، به ویژه کشور امریکا، این است که آن چه برای خود می پسندید، برای ما نیز بپسندید! لطفاً دولت و مردم افغانستان را در راندن و خارج کردن عناصر خاین شر و فساد، کمک کنید! ما نیازی به دزد، قاتل، اشرار، خاین و کسانی نداریم که از تجربه‌ی دولت ملای خاین(ربانی) میراث مانده اند و در بزرگ ترین سود های دولتی، اما دوستان دون و رفقای شقی و نحسی اند که حضور مدنی، فرهنگی و سیاسی آنان در تخریب نظام، کمتر از مخالفت های مسلحانه نیست.

هیچ تفاوتی میان کسانی وجود ندارد که یکی با سلاح و دیگری بی سلاح، تیغ دو سره ای اند که از درون و بیرون، افغانستان را ضعیف می سازند.

خود فکر کنید! با حضور بیش از اندازه و استفاده های بی شرمانه، انحصار، ستیز قومی، فساد اداری، غصب زمین، تاراج کمک های خارجی، در هرجایی که واقع می شوند، مسایل کلان ملی را در طرز برداشت های کوچک سمتی و جناحی، تحلیل می کنند. آنان با توجه براین که شرایط، ناگزیری هایی را تحمیل می کنند، خیلی بی شرمانه و وقیع، وقتی دیدند خواسته های نا مشروع، غیر قانونی و غیر منطقی شان برآورده نمی شوند، افغانستان و افغان ستیزی را دست آویز های اول می شمارند. با چنین افراد و چنان خواسته ها، به یقین که هیچ زمانی این ملک و ملت، به جایی نمی رسدند.

ساخت حاکمیت و دولت، هنر تیاتر و سینما نیست که با چند نمایش، به پایان برسد. آن چه تا سقوط ریاست جمهوری شهید داود، به ثبات افغانستان کمک کرد، زمینه‌ی تاریخی بود که تهداب را با وجود تمام دشواری ها، شرایط و ایجابات، کج نگذاشته بودند.

مصطفی عمرزی

- نظام غیر مرکز، مانند گل مرجان می شود

بلبوردهای جدید رئیس اجراییه در تنوع رنگ‌هایی که از چند سالی است برای ظاهر نمایی «خوش پوش و شیک پوش»، برآورده آرمان‌ها از عقده‌ها بود، برای مردم ما، اگر رنگارنگ است، اما در اصل، معرف رویکردی می‌شود که گروهک شر و فساد برای بقای حضور ناکام سیاسی، دنبال بهانه می‌گردند تا در توجیهات نو، مردمانی در گریبان ملت، آویخته بمانند که در نقد آنان، هنوز به درستی نگفته ایم از زمان تولد تا کنون، چه گلی بر سر مازده اند؟

پیدایش احزاب سیاسی غیر پشتونی در افغانستان، هرچند در فرصت دهه‌ی دیموکراسی، پیشینه دارد، اما تفسیر محتوا نشان می‌دهد، اصل مسئله پس از هفت ثور، شکل می‌گیرد. ظاهر نظام تک حزبی رفقاء پرچمی، وحدت مدیریت داشت، اما کثرت افراد پشتون سنتیز در جامعه‌ی اقلیت‌های افغانستان، نشان می‌دهد آن‌چه در پیمان با روسان می‌شود در این سلسله، ماجراهی جبل السراج و بالاخره دومین و ننگین ترین حاکمیت افغانستان، معروف به «سقاوی دوم» شکل می‌گیرد که هرگز و به هیچ عنوانی از نفس مسئله‌ی کار مثبت سیاسی و دیموکراتیک، واقع نمی‌شود. همکاری و هم آهنگی با مت加وزان شوروی، سقوط سیستماتیک نظام شهید داکتر نجیب الله، برپایی دولت ملا ربانی، جریان به اصطلاح مقاومت و اختلاط سیاسی حاکمیت‌های پس از طالبان، از تجربیاتی حکایت می‌کنند که به آسانی در عدم هضم مدعای نمونه‌هایی به اصطلاح نظام غیر مرکز، دام‌های دیگری اند که

ذهنیت متنارع / ۱۶۹

در جو هرج و مرج اجتماعی، فقط منافع گروه‌هک‌ها و مردمانی را تدوام بیخشنند که پس از کوهنوردی و ولگردی‌های تنظیمی، خو و عادت کرده‌اند بدون زنده‌گی مرفع شهری و مادیات آن، زمانی که جامعه به سوی قانونمندی می‌رود، تضمینی نخواهند یافت تا در عکس واقعیت، به مصدق دیگر «مسئله‌ی داکتر و طبیب سقوی»، اشتباہ نشود.

باری داکتر عبدالله را از نزدیک دیده‌ام. در زمان تصدی واحد فرهنگی تلویزیون باخترا، برای ساخت یک فلم فرمایشی تلویزیونی، به خانه‌اش می‌روم و خلاف آن چه ناگزیر از ادایش است، سنگین می‌نمود.

بازیگری عبدالله در نقش پشتونی که به قول سقازاده گان در دست‌خوان فارسی زبان، بزرگ می‌شود، مُهره‌ی ریزرفی برای روز‌هایی بود که به ویژه قوماندان مسعود برای تکدر بینایی مجاهدان و فعالان پشتون، نگه می‌داشت. گروه‌ک شر و فساد که در گرایش‌های هار شدن، روز تا روز عقلش را از دست می‌دهد و نشرات نوع پارس کردن را در دیوار‌های شهر می‌زنند و ابلهان رسانه‌ی شان داد و بی داد اتهام بی فرهنگی وارد می‌کنند که گویا دو سقاوی را فراموش کنیم، از عبدالله در چند نوبت، به امید ظاهر پشتونی اش، استفاده‌ها می‌کنند. این که این نمونه‌ی پشتون بی خاصیت در اصطکاک واقعیت‌ها، چه قدر به واقعیت‌هایی رسیده که اعضای شر و فساد، اغماض می‌کنند، نمی‌توان از بیان نیمه مخلوط پشتون و دری او بانماهای دستار و بگروند کلیات حمزه شینواری در عقب تصاویر تلویزیونی، به فهم رسید. به درستی که او می‌داند خاستگاهش بر زمینه‌ی پشتون ستیزی، اجازه نمی‌دهد به واقعیتی برسد که اصل قومی او را می‌سازند.

ایفای نقش او در جلد پشتون منسوب به قبیله‌ی توخی، زمانی به ستر تفاسیر سقازاده گان می‌ماند که جامعه‌ی مدنی، ضرورت بازیگران سلاح به دست را کاهش می‌دهد.

استفاده‌هایی چند مرحله‌ی از عبدالله در دو مین انتخابات با جذب پشتون‌های ناراضی، هر چند در ظاهر نمایی، موفق به آرایی می‌شوند که برای تیم غنی، بسیار زیانبار بودند، اما نمی‌توانند حقایقی را نهان کنند که چه گونه‌پس از ناگزیری قبول سهم پشتون‌ها در میکانیسم‌های قانونی، پشتون سیزی را از علومی کندهاری، آغاز کردند و با درانی، وزیر احیا و انکشاف دهات، می‌خواستند قناعت پارس کننده گانی را فراهم آورند که هنوز هم کور مانده‌اند و تحمل واقعیت‌های جامعه‌ی پشتون‌های افغانستان را ندارند. وزیر احیا و انکشاف دهات، حوصله‌ی کند و روند پشتون سیزی و پشتون زدایی تیم عبدالله، به بن بست می‌خورد. بدون شک، اگر درانی، ترک وظیفه‌ی کرد، کرسی اش که سهم پشتون‌ها در تیم عبدالله است، به یکی دیگر از اعضای غیرپشتون شر و فساد می‌رسید.

ژست‌های عبدالله، تداوم همان برنامه ریزی‌هایی اند که حالا می‌دانند با تغییر جو سیاسی و نبود حمایت‌های انبوه نظامی و پولی جامعه‌ی جهانی، اشتراک در سیستم متمرکز افغانستان که حداقل در نیم قرن ثباتی که در آینده میسر شود، باید بماند، هراس از تحلیل در جامعه‌ی قانونی، غیر مصرفی بودن تیمی که حرفی برای گفتن ندارد، اما سخنگویی به بدنامی رحیمی دارد و خلاصه ناتوانی برای چپاول و تاراج بیت‌المال که در سیستم متمرکز هر چند ضعیف، اما رو به جلو، امید‌های سقازاده گان برای فرار از

مرکز را در حالی بیشتر می کند که می بینند قوماندانی به ساده گی عطا محمد نور، فقط با انحصار دارایی هایی یک ولایت ظاهراً خوش، اما بسیار کوچک و ندار، می تواند حضور او را با چلنچ های دولتی، حداقل طولانی بسازد.

طرح پیشنهادی نظام غیر متصرف عبد الله عبد الله، صرف نظر از این که از سوی یک جریان آلوده‌ی سیاسی و تاریخی، خیلی مشکل دارد، عمداً بر محور تقسیمات افغانستان برای بقای مردمانی است که از تمامی انواع حریبه‌ها جهت هراساندن تیم تکنونگران، کار گرفتند، اما هیچکس به درستی پیدا نشد روشنگری کند بقای دشمنان این ملت و مملکت، آن قدر که در سیستم متصرف و واحد است، هرگز به آرامش هایی نمی‌رسد که در جغرافیای جنگ زده‌ی افغانستان، حتی خاستگاه‌های مقاومتی آنان، مراکز مهم طالبان، حزب التحریر و داعش اند و مردمان فقیر آن جاها، شهادت می‌دهند سال‌ها پس از هزینه‌ی مال، جان و فرزندان شان برای سقازاده‌گان، هیچ جایی در آن دم و دستگاهی ندارند که فرزندان قوماندانان شپشی و بدبوی گذشته را به نماد‌های «شیر و پراته» مبدل کرده و از سرخی و سفیدی، هالیودی‌ها و بالیودی‌های خراسانی و پارسی شده‌اند.

ما می‌دانیم که بی مضمونی‌ها، ضم اغراض سیاسی، چه گونه به نضج منطق ضعیف می‌انجامند، اما امیدواریم تیم حاکم در سویی که خوشبختانه بسیار تنظیمی نیست، در حالی که برنامه‌ی ورود امیر حزب اسلامی، انجنیر حکمتیار را باید و شاید تسریع کند، در دامی غافلگیر نشود که گروههک شر و فساد از طریق پروپاگندای سیاسی، نوع گندزده‌گی دیگری را برای ارتعاب، تولید می‌کنند. اینان با طرح‌های غیر منطقی، از حربه‌ای استفاده می‌کنند که اگر

در ۱۳ سال حاکمیت کرزی، به درستی تحلیل می شد، سلسله‌ی انحصارات اهل فساد، به مغز استخوان ملت نمی رسید و به درستی مفهوم می شد کسانی که در تداوم هرج و مرج، امید حضور سیاسی دارند، بدانند که اوقات تاریخی در هر فصل و هر صفحه، سرمایه گذاری هایی دارد که اگر داعشیان خشن، جای تمام مدعیان جهادی و آش های داغ تراز کاسه‌ی اخوانیسم ضد شوروی را می گیرند، بیشترینه نمایانگر این حقیقت است که میلان بیگانه، اصول اخلاقی را به رسمیت نمی شناسد.

خوشابه حال کسانی که در فرار و فرود تاریخ، مرد شدند و از شان این صفت، در واقعیت هایی ارادت می کنند که مطلوب آن ها، منافع ملت و مملکت است.

تصاویر داکتر عبدالله در مبارزات انتخاباتی را به یاد دارید؟ من فکر می کنم طرح غیر متمرکز آنان، شبیه همان آشفته گی ها می شود.

مصطفی عمرزی

- همه می نالند؟!

تشت رسوایی نادر نادری در کمیسیون اصلاحات اداری، از بام حکومت ائتلافی افتید. این اداره که قبلًا در ریاست احمد مشاهد (داماد ملا ربانی) در حد فاقد حیثیت، نمونه‌ای از انحصار و فساد اداری، غیر ضروری می‌نمود، بار دیگر در شمار ادارات بی معنی، خبرساز می‌شود. سر و صداهای فعالان مدنی پشتون در اعتراض به سازش نو که به اثر آن، کمیت و کیفیت پشتون‌ها از تاثیر می‌افتد، عمل نو نیست که نادر نادری، ابتکار کرده باشد. در تمام حاکمیت کرزی و دنباله اش (دولت ائتلافی) سلوک سیاسی، فرهنگی و اجتماعی در انحراف نگرش جهانی، با تبعیض‌هایی به همراه بوده اند که اگر ریش حکمتیار را سفید کردند تا پس از باران کمک‌ها و تاراج کرسی‌ها هبوط کند و از رهگذر تحریف طالبان در نقش گروه ضد مدنی، حقایقی پنهان بمانند که پس از سقوط آنان، بی عدالتی‌های محض اجتماعی با دست درازی به زنده گی پشتون‌ها، هزاران نمونه دارد، امثال نادری‌ها از فرصت‌هایی سود می‌برند که می‌بینند به اصطلاح نماینده گان نکتایی دار و ریشدار پشتون‌ها در سر درگمی ناشی از نفهمی منافع ملی، گاه با عاطفه و زمانی در جاذبه‌های اخونیزم، امتیاز داده اند. به راستی که وقتی کرزی پس از پخش گسترده‌ی نشرات ضد افغانستان و پشتون‌ها، کنفرانس توجیه آزادی‌های بیان می‌داد، به این معنی می‌رسیم که در ساخت و ساز این بنای مشکل دار، سهم منفی مرئوسین پشتون، کمتر از آن اعضای جمعیت، شورای نظار و وحدتی‌هایی نیست که در کنار هم، تا به جایی راه یابند، سلسله‌ی نصب و مقرری را ارثی می‌سازند. مجموعه‌ای از این تشکل

وقيق، چند سال پس از پایان ریاست کرزی، به گونه ای در همه جا مسجل شده که پس از مصلحت یا رحلت، اگر جا خالی می کنند، سهمیه‌ی قومی آنان به عنوان اصل وحدت ملی، جلوکسانی را می گیرد که در شایسته سالاری، مورد نیاز اند.

گاه کرزی را مسخره می کردند که با کاربرد ادبیات قرن نوزده، در شرایطی صحبت می کند که با فاصله‌ی یک قرن، خیلی تغییر کرده است. من شک ندارم که مشاوران او، به ویژه در کلاس بزرگ‌سالان که مجموعه‌ای از بقایای رژیم کمونیستی نیز استند، در پُر بودن ظرفیت‌های خودشان در عدم فراگیری مسائل نو، دهنکرزی را رنگین می کردند تا با داشته‌های تاریخ گذشته‌ی آنان، تبارز کند.

پس از تدویر لویه جرگه‌ی امضای پیمان استراتیژیک با امریکا که آب سردی بر آتش مصنوعی کرزی بود، زیرا از دور ترین نقاط افغانستان برای اتحاد با امریکا، رای دادند، متأسفانه واقعیت‌هایی به حاشیه می مانند که در چه گونه‌گی برداشت مردم از قضايا، متصرکز می شوند.

شعور توده‌ها در تجربه‌ی سال‌ها رنج، به این ذهنیت رسیده که خودمحوری‌های شخصی، هرگز به مفهوم کیش شخصیت، به گونه‌ای منجر نخواهد شد که در شرایط باز کنونی، شعور جمعی را در هر مسئله‌ای به گرو بگیرند. حقیقت این که مردم بر اساس مفاد خویش رای می دهند، در چند بعد، مهم می شود.

کرزی، با وجود هزینه‌های گراف جرگه، به انتخاب مردم، احترام نگذاشت، اما هرگز به خود نیامد که مردم، فراموش نخواهند کرد که در طول تمام حاکمیت او در جایی که مسئله‌ی حقوق تبارش

ذهنیت متنازع / ۱۷۵

طرح بود، از جفایی یاد خواهند کرد که در جبر آن روزگار، به مثال هایی برسیم که چه طور تیم موتلف، به سیز با قومش ابعاد می داد و بخشی از کار فرهنگی - مدنی آنان، ضیاع حقوقی بود که در ساختار قومی کنونی، حتی اگر یک پشتون هم به حتش نرسد، بحران سیاسی پایان نخواهد یافت.

در هیاهوی قضیه‌ی نادری، در پس منظر این رفتار زشت، واقعیت هایی وجود دارند که بایسته است با تحلیل آن‌ها، به حقایقی نزدیک شویم که اشمئاز پشتون سیزی‌های گروهک‌ها، منشه در سیاست‌هایی دارد که در گذشته‌ی سیاسی بیش از یک دهه، به همه نام، کسانی از نشانی انتساب به تبار ما، اما در ضیاع حقوق قومی، در اجحافی سهم گرفتند که وقتی در سال پار و در سال روان، به مجموعه‌ای از عناصر ضد این مملکت نیز نشان و مдал دادند، از کسانی غافل نشویم که با توجه به امتیازات شخصی، باعث شده‌اند امثال نادری‌ها، به نام مصالح ملی، ریشه‌ی تفکر ملی را خشک کنند.

در شمار بسیاری از جوانان پشتون در ده سالی که از خدمات طاقت فرسای فرهنگی ام می گذرد، با کوله بار ده‌ها عنوان کتاب منتشره و خدمات رسانه‌یی و ادبی گسترشده، در ردیف تماشاچیانی نشسته ام که با حق تلفی‌های دائمی حقوق شان، شاهد کارنامه‌ی کسانی‌اند که به نام مصالح ملی، بخشش می‌کنند و در ادامه‌ی این سنت، در نوبت افراد نو، اما در جا‌هایی قدم می‌گذارند که تیم قبلی حاکمیت تا اخیر نفهمید پس از آن همه عطیه، به مجرد دور شدن، چرا والیم لادسپیکر‌های توهین، حتی یک لحظه‌ای هم، پایین نمی‌آید؟

وقتی در شمار بعضی از فرهنگیان خوب، به چند پسر ک گستاخ و بی سواد نیز مدار دادند که کار روزانه‌ی آنان، توهین به امثال کرزی‌ها و غنی‌هast، در بهانه‌ی این مقاله، فرصتی به دست آمد تا به فعالان معترض پشتون، گوشزد کنیم:

از «از خود کش بی گانه پرست، توقع نکنند!» باید سراغ کسانی برویم که روزی محمود کرزی را واداشته بودند در حلقه‌ی معامله گران، حتی با هتك حرمت به احمد شاه بابا، واقعیت‌هایی را نمایش دادند که اگر سهم قومی ما زیر پا می‌شود، مجموعه‌ای از افراد بی خاصیت، سُست عنصر و «تش په نامه» در دولت سهم داشته‌اند. در اداره‌ای که مردم یک منطقه‌ی کوچک با جمعیت کمتر از ۵۰ هزار نفر که حالا به حد ۲۰ هزار رسیده، با صد‌ها جنral، از اردو تا تمام دوایر دولتی می‌خورند، مثلاً جای پای یک وحدتی، به معنی رخنه در گدام دولتی است که از این طریق در رقابت استخدام، ریکارد گذاشته‌اند و مهاجرین اروپایی و امریکایی آنان با بورسیه‌های زمان کرزی و غنی، هرگاه فرصت بیابند، توهین به کرزی و غنی را چانس تبارز استعداد‌ها و نمایش شخصیت می‌دانند.

مردم ما خوب است زمانی که همانند قضیه‌ی نادری‌ها، ناله و نالش می‌کنند، سراغ کسانی هم بروند که در استخدام جوانان با جرات، آگاه و فهیم پشتون، دست شان می‌لرزید. آنان در مجموعه‌ی ناصحان به دولت رسیده، از آدرس ما می‌خورند و اما توصیه‌می‌کردند شما نمی‌دانید! ما می‌دانیم که درونش شما را خراب کرده و بیرونش ما را، اما به این معنی نیست که چیزی کتمان شود. وقتی شبکه‌ی شورای نظار با تار دوانی در همه‌جا، از

کوچکترین های مکالمه و خلوت های مرئوسین، خبر می سازند که نمونه‌ی گزارش‌نامه‌ی رزاق مامون، از نمونه‌های بروکاست آن است، اعتراض مابی جا نیست که اندرون ارگ، غم درونی بزرگ ملت می شود.

در سلسله‌ی منتقدان در هیاهو و هلله‌ی نقد، کسانی اعتراض می کنند که در تجربیات کار در چند سال ریاست کرزی، یاد شان رفته بود وقتی بودند، چه گلی به آب داد اند که حالا در سور و التهاب، در واقع در بی کاری های سیاسی، زور می زند حق پشتون‌ها سلب می شود!

مردم ما با تجربه‌ی ستم، با حس تبعیض، به خوبی آگاه شده اند و خبررسانی این حقیقت، به آن پشتونی نیز می رسد که در دورترین نقطه‌ی کشور، در محرومیت های مضاعف، اما می داند که آن چه به نام او صفت بسته اند، از آن او نیستند.

تیم کرزی در توهم برداشت های خودش که هنوز در موضع امریکایی ستیزی محیلانه، در گیر است، پنداشته بود شافی می یابد، اما مردم ما، کسانی را نخواهند بخشید که در میراث خود، مردمانی را ابقا کرده اند که هیچ لحظه‌ای را از خیانت به قوم شان، از دست نمی دهند.

طیف تباری ما در رسته‌ی فعال مدنی، فرهنگی، رسانه‌ی و سیاسی، در دسته‌ای که آلوده نیست، می داند که باید برای خواسته‌هایش مبارزه کند، اما در پاکی این امر، صداهایی ناخوش اند که به نام ما همه چیز شدند، اما از سهم ما در خوان دشمنانی گذاشتند که در حضور تشکیلات دولتی، روزی نیز از رساندن آسیب به ما غافل نمی شوند.

امتیاز به جناح های آلوه دی سیاسی تا نهایت روشنگری بر ارزش های صفری آنان، همنوایی با اغتشاشی سنت که در شکل مکدر کنونی، دولت را به مجموعه ای از «پتره» هایی بدل می کند که گویا فقط از وصل آن ها، اتحاد می آید.

در توزیع قومی قدرت در حالی که گونه گونی بسیاری از تبار ها، عدم می شود، در بی موزانه گی آن چه پخش شده، به سهم مردمی چشم می دوزند که به جز چند نکتایی دار و ریشدار سیاسی، در واقع در تحریف گروه های ستمی، اما در حاکمیت، درست می شود. بلی، در حاکمیتی که در تشکیلاتش ما، طرح خیانت می ریزند، در اقلیت استیم.

در دلخوری خبر هایی وقاحت نادری، اعتراض می کنیم که بگذارید حق ما از نشانی محرومان بلنند شود. صدای خاینان معامله گر که تا دیروز در ریف تشکیلات معامله و ائتلاف دلیل می آوردند زیاده روی دوستان غیر قومی شان، مهم نیست، هرگز خوش نیست. شمایانی که دست تان در استخدام همتباران می لرزید، حق ندارید بنالید! این ها(نادری ها) در غیابت ما، خیانت می کنند.

- یاد بگیریم!

شک ندارم که شیوه‌ی انتقاد افراطی افغان ستیزان، آنان را در منگنه انداخته است. این عمل باعث شده جانب مخالف شان با این امتیاز نقد کنند که مجموعه‌ی سیاسی و فرهنگی دخیل در چهل سال اخیر که اکثراً از اقلیت‌های قومی اند، مهمترین بخش‌های اسناد صوتی، تصویری و نوشتاری سیاه را می‌سازند. بررسی این اسناد نشان می‌دهد که بیش از نود درصد چاولگران، خاینان، مزدوران خارجی و اخلالگران داخلی، از گروه‌ها و احزابی اند که از هفت ثور تا تجاوز شوروی، هشت ثور و بالاخره در مشارکت نفرت انگیز با دیموکراسی جهانی، موانع عمدی ثبات افغانستان، شمرده می‌شوند.

آن چه در این میان بسیار مهم است، تبلیغاتی است که از زمان تجاوزی شوروی، کاملاً با ماهیت اجندایی، افراد و گروه‌هایی را مشخص، مهم و بزرگ جلوه می‌دادند که بعداً اگر در جریان جنگ‌های داخلی، حضور طالبان و در شرایط کنونی، یکسره مضحک و غلط ثابت شدند، ولی رسوب جعل آنان در ذهنیت جامعه، باعث برداشت‌های سوء شده است.

فکر کنید تشكیل به نام «ائتلاف ملی نجات افغانستان»، شکل گرفته است. در این تشكیل، افراد و اشخاصی حضور دارند که بسیار معروف اند، اما نقش آنان در چهل سال اخیر، چه بوده است؟

استثنای چند تکنونکرات را کنار می‌گذاریم و می‌بینیم که اکثر بدنه‌ی این ائتلاف از اعضای فرقه‌ی ۵۳ تا جمعیت و شورای

نظام، حزب وحدت، احزاب و گروه هایی اند که همه به نام «سلاح به دست»، شناخته می شوند.

افرون بر دوسيه های قطور خيانت، دزدی، انحصار و حيف و ميل که فقط يك نمونه ای آن (عطاطا محمد نور) بيش از يك دهه با اختيارات مطلق، ميليون ها دالر را ذخیره کرده و سلب صلاحیت و برکناری او را موازی به تجزیه شمرده اند، گره زدن رشته های افغانستان به افراد، اشخاص و گروه هایی که با سلاح زاده شده اند و در شراکت سیاسی ۱۷ سال اخیر، تجربه ای ملکی آنان به گند کشیدن سیستم دولتی به نام سهمیه بندی قومی بود، اگر از مزایای رسوب تبلیغات سود نبرند، ذهنیتی تعیین نمی یابد تا این پرسش را پاسخ دهد:

چرا مردم، دنبال افرادی می روند که اهل کار نیستند؟!

***

درمانده گی فوزیه کوفی را حس می کنم. او در روز های اخیر با نشست های خبری و مصاحبه ها که بار دیگر با زیان شکسته و بسته ای پشتون می کوشید جلب ترحم کند، یادش رفته بود که در شورای ملی افغانستان، حتی هویت ملی را به چالش کشید و در پوست های فیس بوکی به اشتراک می گذاشت.

گذشته از دوسيه ای وحشتناک این زن (کوفی) در ماجرا های مواد مخدر، روابط تنگاتنگش با شوونیستان تاجکستانی که به شمال شرق افغانستان، چشم دوخته اند و برای تمام بدنامان ستمی، شهر وندی افتخاری می دهند، تبلیغات افغان ستیزان که بيش از جناح های ستمی، سقوی و تنظیمی (جمعیت و شورای نظار) اند، این زن بدنام را که در این نوبت با تشویق خواهر و دخترش در

ولایت های تخار و کندز(نماینده گان پارلمان) امیدوار است سوء استفاده کند، به حد پیامبر تبارز دادند. عبارات «کوفی، فانوسی در تاریکی ها»، «قامت رسانی بانوان»، «صدای رسای عدالت» و ده ها خاک و خاشاکی که کوشیدند به چشمان کل ملت بزنند.

فکر کنید مجموعه‌ی منتقد حامی این زن که در تمام رده‌ها یک نوع اند و در فحاشی، هتك حرمت و توهین به دیگران، ثابت کردند اصلاً و ابداً اصلاح نمی‌شوند و فقر فرهنگی مشهود شان از افتخار به بچه‌ی سقا تا ملا چترالی و یک قوماندان معمولی شورای نظاری آشکار می‌باشد، چرا مذاхی می‌کنند؟ در اینجا یک نکته‌ی بسیار مهم نهفته است.

توجه کنید! آنان برای بقای خویش و انحصار دائمی قدرت و سوء استفاده از امکانات، خوب می‌دانند که اگر وزن پیامبران کاذب شان سقوط کند، جای مهتر و کهتر، نیازی به بررسی و تبیین ندارد. مردم، شاه و گدا را می‌شناسند. بنا بر این با سماجت مگس گونه، روی ارزش‌ها نشسته اند.

از کوچکترین فرد شورای نظاری و جمعیتی تا ناچیزترین های ستمی و پرچمی، اصرار می‌ورزند، کار می‌کنند و در آفریده‌های سراپا دروغین، وهمی و تبلیغاتی می‌کوشند شان و مقام کاذب افراد و اشخاص منسوب به قوم و منطقه را حفظ کنند.

***

تا زمانی که دزد را در جلد دزد نشناسیم، ستر این جهالت به افرادی کمک می‌کند که همانند موتلفان ائتلاف های اخیر، با تمام دوسيه‌های جنایت و خیانت احترام می‌شوند و از اين رهگذر، به حیواناتی مهمیز می‌زنند که دوست دارند سواری بدھند. متاسفانه بدتر از بد، زمانی حادث شد که در ساختار

حکومت نوپای پس از طالبان، نقش افراد و اشخاصی را مسجل کردند که به نام مبارزه با تروریسم، از فعالان جنگ‌های داخلی بودند.

دوستان خارجی افغانستان، حالا گلایه می‌کنند که نظام ما با کارایی پایین، توانایی گسترش خدمات و ساحه‌ی نفوذ دولتی را ندارد، اما اذعان نیز کرده‌اند که متسافانه به اثر تداخل افراد ناشایست، اوضاع به وخامت رفته است.

شهر کندز همچنان ناآرام است، زیرا افسر بی‌سوادی به نام قسیم جنگل باع که به سطح جنرالی نیز ارتقا داده شده، با عادت‌های مبارزه‌ی سوراخ نشینی دوران مقاومت، نمی‌دانست در ساحه‌ای به وسعت یک ولایت، مدیریت نیرو‌های منظم نظامی که در ارتباط تنگاتنگ با ساحه‌ی ملکی مسؤولیت دارند، چه گونه عمل کنند؟ آنان چند دزد سرگردنه را قومانده کرده بودند تا در مناطق کوهستانی، طالبانی را اسیر و به دام بیاندازند که در میدان‌های هموار، بارها قهرمان به اصطلاح ملی را شرمنده کردند بودند که پس از هر شکست، به تاجکستان فرار می‌کرد.

رسالت بسیار مهم‌ما، شکستن تابو‌ها و توتم‌هایی است که خاینان را به جای خدمتگاران تقلب کرده‌اند؛ هر چند عمومیت هجوم به زاده‌گان فاسد چهل سال اخیر، به اندازه‌ای شدت دارد که هیچکس بیرون از ساحه‌ی قوم و منطقه، به ویژه در جایی که حامی نداشته باشند، مثلاً جرات دفاع از مسعود و ریانی را ندارد، اما اختیارات، امکانات، انحصارات و سوء استفاده‌هایی که صورت گرفته‌اند، در شرایطی که اولویت‌های مردم به مشکل

برآورده می شوند، شماری شکم گرسنه و ناگزیر را مجبور می کنند با فرو کردن سیرم تنظیمی در بدن، در فکر زنده گی باشند. ما همیشه شکوه می کنیم که حق خدمتگاران کشور، ادا نمی شود. خوب است یاد بگیریم حامیان خیانتکاران چهل سال اخیر، آن قدر مهارت و تعصب دارند که اگر از دزد، اسطوره می سازند، توجه ما به نخبه گان و بزرگانی که از خیر عمل و فکر آنان نفع می برمی، آسان ترین راه نهادینه گی فرهنگ احترام خدمتگاران به جای خاینان است.

به هر میزانی که به افراد اهل صالح رای دهیم، به همان میزان به نااهلان نه گفته ایم. دیر یا زود، بازار سیاه خاینان با رکود مواجه می شود. این که در زمستان پس از آن، چه رو هایی سیاه خواهند شد، معلوم است که در زمان دفاع از دزد، چه می خواسته اند. کار گروهی با تبیین واقعیت های تاریخی با این رویکرد که حاصل کسب قدرت، به چه میزانی به رفاه و آسوده گی های مردم انجامیده، اگر دولت های قبل از هفت ثور را تبرئه کنند، گل مجموعه ای پس از آن را محکوم می کنند. یاد بگیریم...!

شرح تصویر:

نمونه ای از اجتماعاتی که تلاش می شود با جعل و تحریف تاریخ، افراد و اشخاص معمولی را بزرگ نمایی کنند و از اثر این فرهنگ، سوء استفاده ای سیاسی، جزو حکومداری شده است.

تمام افراد و اشخاصی که در عکس دیده می شوند، تحصیلکرده و به اصطلاح فرهنگی اند، اما حمایت از ارتجاع، ماهیت خواسته های آنان را بر ملا می سازد. این افراد و اشخاص، همه از یک اقلیت قومی کوچک اند که خانواده های اکثر آنان به اثر نفوذ

۱۸۴ / ذهنیت متنارع

روسیه و بعداً شوروی به آسیای میانه، به افغانستان پناه آورده بودند.

- پُشت نقاب

با آن چه از پدیده‌ی افغان سنتیزی در افغانستان می‌شناسیم، من شک ندارم که عناصر این جریان به دو گونه‌ی مرئی و نامرئی، ظهور کرده‌اند.

در بیش از نیم قرن قبل در اجتماعات روستایی و شهری، افراد و اشخاصی به منظور وجاہت بیشتر، به وسایلی رو می‌آورند که با بود اغراض در آن‌ها، می‌توانند رد «هیچ منطقی» در داعیه‌ی کسانی را مشخص کند که به خصوص به نام «ستمی»، شناخته می‌شوند.

سیاست‌های غلط فرهنگی با عمق تاریخی‌ای که نقاط عطف آریاناًی و خراسانی شدند در زمان آزادی‌های مدنی، آهسته آهسته افرادی از اجتماعات مردمانی را که در سنتیز جنگ سرد، مایل به بحث سیاسی بودند، به اخذ ایده‌های می‌کشاند که جریان‌های چپ و راست آنان در تفاوت ظاهری، اما یک منظور داشتند. با کودتای ۷ ثور و تجاوز شوروی در ۶ جدی، اجتماعات افغان سنتیز، بخشی در متن نظام و بخشی در جهات جهادی، در پشت نقاب، فرصت‌ها می‌یابند و در تداوم این تاریخ، شکسته‌گی‌هایی در طرز تفکر ملی رونما می‌شوند که حالا به اوچ رسیده‌اند.

کوشش‌ها برای همکاری، از تبانی گذشته و در ملموسیت اجتماعی به جایی رسیده‌اند که به خصوص افرادی از تجربه‌ی ریش و لنگی، بدون هیچ ستر و حجب، حرف‌هایی بزنند که حالا بقایای ستمی گری در افغانستان بی‌هراس می‌گویند.

بدنه‌ی قومگرای ستمی گری در نقش پکول برسران، ریشداران و ظاهراً جهادیان در ۴۰ سال اخیر افغانستان، در اغتشاش عظیم حزبی

و فکری، وارد مرحله‌ای دیگری شده که اگر آشکارایی ما در تشخیص خوب و بد، درست نباشد، این جریان فاسد تنظیمی از موج نقد «کلیتی» به نفعش استفاده می‌کند.

انحصار گرایی جمعیت کوچک یک منطقه‌ی کوچک، هسته‌ای در میان یک محدوده‌ی فاسد دیگر است که بیشتر در روابط ولایتی بقایای ملا ربانی، گاه در حوزه‌ی پروان و کاپیسا نیز شانس می‌دهند تا تنوعی را که به اثر گرایش‌های دینی، مثلاً در حوزه‌ی پشتون‌ها تقویت می‌کنند، از دست ندهند. سوءاستفاده از باور‌های مختلف فرهنگی، شاید در بهترین مثال، موفق ترین سیاست یکی از فاسدترین احزاب افغانستان را تشکیل دهد.

پس از معامله با روسان، مهارت در اختیار مشی قومی که منجر به پیمان بدنام جبل السراج شد (اتحاد جمعیت، وحدت و جنبش) و تشجیع ضد طالبان به نام «گروه قومی» و بالاخره جبهه گیری‌های زبانی-قومی در ۱۶ سال اخیر، عملأ تجربه‌ی ریش و لنگی حزب بدنام جمعیت را وارد مرحله‌ی دیگر کرده است. آنان می‌دانند با کاهش پرستیز احزاب منفور تنظیمی، در حالی که به زور اجنبی در سیستم تحمل شده‌اند، می‌توانند در مقام دفاع از داعیه‌ی ستمی، دوام آورند؛ هر چند حساسیت‌های بالای مذهبی و نفرت عمومی از پدیده‌ی ستمی گری، اجازه نمی‌دهند ریشداران و لنگی‌داران جمعیتی-شورای نظاری به راحتی در کنار امثال پدرام ها قرار گیرند، اما کار فرهنگی و یافت توجیه از مجرای رسانه‌ی بی، آنان را در مقاطع حساس نزدیک می‌سازد تا به بهانه‌ی بدترین نوع ادعا (حق تلفی قومی در سیستم) در مسیری بروند که در سال‌های قبل، فقط به اثر ظواهر، اجتناب می‌کردند.

برپایی محافل رسانه یی از سوی کسانی که به اثر داعیه‌ی مذهبی، حداقل باید با دید امت محور به کشور اسلامی افغانستان نگاه کنند، اعضای بدنام حزب جمعیت و شورای نظار را به سطح دیگر می‌کشاند تا در نوعی از نیرنگ اجتماعی، به گونه‌ای به ترفند سیاسی رو آورند تا اعتراض امثال جلال‌ها، مکتوم بمانند.

سید جلال، استاد پوهنتون و از پرچمیان شناخته شده که روزی برای زنش کمپاین می‌کرد، زبانی دارد که گاه در مسائل ملی، به درد می‌خورد. او در یک مصاحبه با تلویزیون طلوع، از انحصار پنجشیریان (خاصتاً شورای نظار) انتقاد کرده بود. این دیدگاه که حالا به نارضایتی عمومی جامعه‌ی تاجکان افغانستان، مبدل شده، اعضای حزب جمعیت و شورای نظار را در اختیار مشی، به تعقیب مسائل قومی، کشانده است. اینان با آگاهی به این حقیقت که انحصارات ده و روستای شان دیگر پذیرفتی نیستند، در شمايل کسانی که در داخل حکومت «په خپل سر» اند، عملاً وارد بحث های قومی شده اند. چنان چه آوردم، کمترین اشتباه در تبیین این ماجرا، ما را منحرف می‌کند تا با خلط واقعیت‌های اکثریت جامعه‌ی تاجک و اقلیت جامعه‌ی تنظیمی (جمعیت-شورای نظار) با وارد کردن نقد قومی (کلیتی) در عوض گرفتن اصل مسئله، جمعیت-شورای نظار را در منظری نقد کنیم که آنان آگاهانه سعی می‌کنند در جامعه‌ی مدعیان قومی، ظاهر شوند. بر این اساس، حقیقت حق تلفی و جفایی که در این مثال به یکی از گروه‌های قومی افغانستان شده، به این دلیل مکتوم می‌ماند که تنظیمیان فاسد، با بازیگری قومی، نه فقط می‌خواهند پوست بیاندازند، بل از این طریق به آدرسی مبدل می‌شوند که با گذشت هر سال، می-

دانند آن چه به نام جهاد و مقاومت باقی مانده، به آخرین شیرینی های ساجقی می ماند که باید تف شود.

پخش گسترده‌ی اخبار محافل قومی احزاب تنظیمی با افشاگری ها و اعتراضاتی که در این نوشته، دو تصویر، دو مستند آن اند، نشان می دهند حتی رسایی قبول این که از این جایستند، متمم سوژه هایی شده که تا همین اواخر، وقتی روشنفکران و مدافعان افغان، روشنگری می کردند، مهر تعصب، به آنان حواله می شد.

در شبکه های اجتماعی، خوانده بودم که «باقی سمندر» در اعتراض به نام افغان در تذکره‌ی الکترونیک، گفته بود «مهاجر است» و این باعث می شود که هویت ملی را پذیرید. نمونه های دیگری که بدون شک در خط جمعیت و شورای نظار، میلیون ها دال امریکایی را به تاجکستان نیز بُرده اند و در آن جا تابعیت و خانه دارند، حالا بدون هیچ آزم و ملاحظه از این که چنین اعتراضاتی در رواج فرهنگ ابتدال نقد، دیگران را خراب می کند، از چیزی می گویند که وقتی ما می گفتیم، هچنان مهر تعصب می خوردیم.

به افغانان فعال فرهنگی، پیشنهاد می کنم هنگام تبیین نارسایی های سیاسی، اجتماعی و قومی، مواطن باشند که مثلاً با نقد احزاب فاسد تنظیمی، سالمیت اجتماعی مردم ما را که در اجتماعات اکثریت، عافیت دارند، خدشه نزنند. بازیگران تنظیمی، تحریص شده اند تا با دریافت انتقاد قومی، خودشان را در جایگاه مدافعان قوم، اما با همان اصلیت دون تنظیمی، ابقا کنند؛ هر چند بحث سیاسی به لجنی می ماند که با کاربرد آن، نقابی بر چهره است، اما نباید فراموش شود که در دیگر کشور های با ثبات، از دانش

ذهنیت متنارع / ۱۸۹

سیاسی سالم، آگاهانه و ملی، امنیت و رفاه یک واحد سیاسی، انتظار می رود.

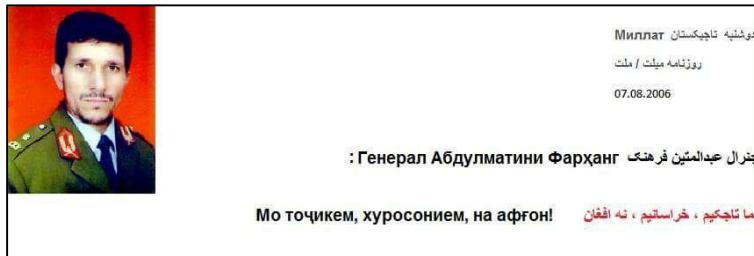

شخصی که عقب تریبون، ایستاده است، غلام محمد محمدی، نام و تخلص دارد. جالب نیست! به نام همایش اعتراضی نهضت اسلامی مقاومت، در برابر هویت سیاسی مردم جمهوری اسلامی افغانستان، موضع گرفته اند. هر چه نباشد، منظورشان از تداخل اخوانیسم، حساس بودن جامعه‌ی پشتون هاست. می دانند که هنوز هم کم نیستند پشتون‌هایی که به نام برادر اخوانی، به خود، به قوم و به بزرگان قبل از هفت ثور، به راحتی پشت می کنند. از سوی دیگر، صبغه‌ی اسلامی، آنان (ستمیان) را از گزند گرایش‌های قومی، معافیت می دهد. می بینید! فرمایه گانی که از اسلام بُریده اند و در سازمان «جمعیت فکر نو» (پس از کشته شدن سالم ایزد

ذهنیت متنارع / ۱۹۰

یار، به نام جمعیت فکر و عمل، فعالیت می کند) زردشت را می پرستند، چه گونه از شعاییر اسلامی، سوء استفاده می کنند! نکته‌ی دیگر، این است که با اغماض کلمه‌ی ملی، نشان می دهند به وحدت ملی، هیچ ارزشی قابل نیستند.

این مجوس ناقل (محمدی)، مجموعه‌ای از بدترین توهین‌های شوونیستان تاجک را در کتابی که آن را «ما همه افغان نیستیم!» نام گذاشته، گرده آورده که با کمک مالی ایران، از سوی انتشارات سعید در کابل، منتشر شده است. ملا سعید، همتبار و همولوگی تاجک-پنجشیری محمدی است. برادر این ملای منفور و فاشیست که در ایران است، کمک‌های مالی ایران را به وی می فرستد. این مردم، با تمام اقوام افغانستان، مشکل دارند. در آخرین چشم سپیدی در برابر هزاره گان، منطقه‌ی قدیمی دره‌ی هزاره در پنجشیر را به دره‌ی آبشار، تغییر نام داده اند. وقتی علت را جویا شدیم، گفتند «مردمش، بینی‌های بلند دارند!»

بدون شرح، اما بر پدر به اصطلاح دانشمندانی لعنت که در یک حماقت تمام، برای ما تواریخ آریایی، خراسانی و فارسی بافته اند. اگر رسوی این حماقت در رسمیات ما نباشد، یک ناقل بی حیثیت و مجوس، حرفی دارد تا با فقر مشهود سیاسی و تاریخی قومش، به ما قواره کند؟!

- اثرات اخبار بد

عدد ۳۹ که در یک رویداد فسق، مشهور شد، تا هنوز مردم را معذب می سازد. هرچه با این شماره بیاید، مردم از آن حذر می کنند؛ زیرا ذهنیت اجتماعی فسق، باعث ترس می شود که مبادا دخیل در ماجرا قلمداد شوند.

افشای هویت میر رحمن رحمانی که برادر جنرال بابه جان و از افسران اردوی زمان حاکمیت کمونیستی بود، بسیار مهم تلقی نشد، زیرا این شخص، خبرساز نبود، اما افشاری راز تمول او، شبیه شهرت عدد ۳۹ می شود.

کسب میلیون ها دالر از مدرک تخلیه‌ی بدرفت‌های میدان هوایی بگرام، حتی اگر سر به میلیارد ها دالر بزنند، در جامعه‌ی سنتی ما خوب نیست؛ اما حقایق زیادی وجود دارند که با وجود مذهبی بودن ها و گراف بالای تعصب، فقر شدید اقتصادی و سقوط ارزش ها، مردم ما را در برابر آن چه درآمد و پول، نامیده می شود، بی تفاوت ساخته اند. به این دلیل، بلند رفتن سطح جرایم و جنایاتی که در پیوند به درآمد های نامشروع از قتل تا مواد مخدر و تروریسم، عنوان می شوند، جامعه را درگیر مصایب هولناک کرده اند. با این همه، درآمد های خاص که بسیار نافی باور های عمومی تلقی می شوند و عام نیستند، همانند پول مشروبات الکولی و فحشا، به راحتی هضم نمی شوند.

افشاری تجارت نامزد جدید ریاست ولسی جرگه، بدون شک که برای او و اعضای خانواده اش گران تمام می شود. تشهیر این خبر که درآمد آنان از مدرک تخلیه‌ی بدرفت‌های است تا سال هانه فقط دامنگیر، بل مزاحم می ماند.

چنان چه آوردم، هر چند فقر گستردگی، ملاحظات را حذف می کند، اما پول های بدنام از اثراتی که پول های خوش نام دارند، بهره نخواهند برداشت. پول تجارت مواد فضله، مدفوع یا بدرفت، جدیدترین نوعی بود که در هرج و مرچ سیاسی افغانستان، پنهان نماند.

اگر آقای رحمانی، پسرش یا کسانی که آنان را پیش انداخته اند، حرص نمی خوردند، شاید به جز معدودی که خبر داشتند، حرمت تجارت پیشه گانی بر جا می ماند که از پول تخلیه‌ی بدرفت‌ها نیز حاجی شده اند.

اثرات اخبار بد، سایه های مداوم در حال تعقیب اند. در افغانستان ما که ارزش کار را تبیین نکرده اند، اثرات اخبار بد تجارت های تخلیه‌یی، می توانند اختلالات روانی را به میان آورند. فکر کنید افراد و اشخاصی توقع احترام دارند که از رهگذر پول بدرفت، مجزا شده اند.

در زنده گی غمبار مردم ما، حوادث زیادی رونما می شوند که تفاوت های زنده گی را آشکار می سازند. در طول سالیان اخیر، شاید هزاران ساعتی ضایع شده باشند که شاهد عبور کاروان های افراد متمول بوده ایم. در برابر میلیون ها افغان، یک قشر کوچک سرمایه دار رشد کرده است که از همه طریق، پول به دست می آورد. آخرین نمونه‌ی خبری آن، پس از آقای غنی و همسرش، میر رحمان رحمانی است.

حتم دارم پس از این، هر کجا یی که کاروان ها یا سروکله‌ی افراد خانواده‌ی رحمانی، ظاهر شوند، سایه‌ی تجارت تخلیه‌ی بدرفت های بگرام، آنان و همراهان شان را ناراحت می سازد.

ذهنیت متنارع / ۱۹۳

طی چند روزی که جنجال‌ها بر سر تعیین ریسیس ولسی جرگه، جریان دارند، شاید اثرات اخبار بد تجارت و کیل پیشین پروان نیز به مشکل افزوده باشند. کاش این آدم بی خاصیت که هیچ پیشینه‌ی خبرساز سیاسی نداشت، خودش را نامزد نمی‌کرد. حتی اگر ریسیس شورای ملی هم شود، از آرامش‌هایی محروم می‌شود که قبل از تشهیر به نام تاجر تخلیه‌ی بدرفت‌های میدان هوایی بگرام، داشت.

- با پیشینه‌ی کار در امور تخلیه

از دوستانم شنیده‌ام که بعضی افراد وابسته به تنظیم‌ها که پس از فرار به مرز‌های تاجکستان، دوباره برگشته بودند، در تمام امور حضور نیرو‌های خارجی در افغانستان، آینده‌ی خود را خوش می‌دیدند. بعضی از آنان که در منطقه‌ی اطراف چهار راه گل سرخ در کابل، دفتر داشتند، با هر روز تجمع در میان چهارراه، ضمن خنده و شوخی به هم می‌گفتند که حتی در مدفوع نیرو‌های خارجی هم بسیار نان است. یعنی از پول‌هایی که از این راه به دست می‌آوردن، میلیونر شده‌اند. اینان افراد و اشخاصی بودند که قرارداد‌های تخلیه‌ی بدرفت‌های ناتو را به دست داشتند و از این طریق، میلیون‌ها دالر، اندوخته بودند.

کار تخلیه‌ی بدرفت‌ها، بد نیست، زیرا جزو خدمات اجتماعی محسوب می‌شود و در افغانستان، هرچه نباشد، بهتر از دزدی و سقوی گری است.

پس از افتضاح انتخابات پارلمانی که هفت ماه به طول انجامیدند و هنوز تکمیل نمی‌شوند، فاینل رقابت‌های ولسی جرگه میان کمال ناصر اصولی و میر رحمان رحمانی، یک جنبه‌ی دیگر نیز یافت. ظاهراً میر رحمان رحمانی از وکلایی نبود که بسیار خبرساز باشند. تقابل‌های چپی و راستی، مردم را حساس ساخته‌اند. آقای اصولی، هرچند با استعداد و با شعور بلند ملی و قومی عنوان می‌شود، اما شدت احساسات او که نمونه‌های رسانه‌یی داشتند، برای بعضی‌ها بهانه ساخته بودند. به این لحاظ تلاش شد او را تخریب کنند، اما جانب مقابل او که از سوی یک گمنام، اما مظنون دیگر

ذهنیت متنازع / ۱۹۵

(دهقان پور) که ناآگاه نیستیم با این آدرس ها (تلخ صور) چه کاره اند، در نوع جسارت های چشم سپید، بدون توجه بر اصول، ولسى جرگه را دچار تنفس می سازد. مناقبت بچه ای دهقان که حتم دارم در آخور پدرام خورده است و شتاب او باعث عذاب فساد پیشه گان شد، به گونه ای واقع می شود تا با موضع گیری و هیاهوی افغان سیزه ها، جانب اکثریت، کوتاه آید. این که متناسفانه بسیاری در برابر پول تطمیع شدند، پنهان نماند، اما افشاری هویت و کیلی که فقط یک تاجر خموش عنوان می شد، بار دیگر ماهیت دیموکراسی هایی را افشاء کرد که نمی دانیم تقصیر آن ها را به گردن چه کسانی بیاندازیم که دولت و حکومت افغانستان را عرصه ای بدترین مدیریت ها کرده اند. در واکنش به این فضای آلوده، چیزی نماند به هرچه غیر از این مجموعه ای فاسد است، لبیک بگوییم.

روزنامه ای معتبر و جهانی «نیویارک تایمز» با کنایه نوشته است: «میر رحمان رحانی، قراردادی تیل و تخلیه ای بدرفت های قوای ناتو در بگرام، ریس ولسى جرگه ای افغانستان شد». گفته می شود که در این فاجعه، میلیون ها دالر مصرف شده اند. در شرایطی که چشم گرسنه گی، ارقام میلیونی دارد، اجتناب از دریافت پول، بسیار مشکل است. تنها در طیف ما (نویسنده گان) صدها تحصیل کرده و متخصصی وجود دارند که روزانه در تمام انواع ادبی، تخلیق می کنند تا خاین را قهرمان، قاتل را مدافعان، دزد را درستکار و تن فروش را باناموس معرفی کنند.

در این میان یک مسئله بسیار جالب است. چنان چه آگاهی یافته ایم، سرمایه ای یک افسر پرچمی که برادرش در خیانت به آخرین حکومت کمونیستی و پیوستن به مسعود - ربانی، اصیلتش را معرفی

کرده بود(بابه جان) پس از لطف خدایی که آنان را از تیغ بُرنده‌ی طالبان نجات داد، به میلیونری مبدل شده که متاسفانه من هم دیر فهمیدم. در مقاله‌ای با مثال اجمل رحمانی، این را منتفی ندانسته بودم که جوانان فعال افغان، اگر همانند پسر رحمانی، آرای زیاد به دست آورده‌اند، بی نصیب نخواهند ماند، اما خبر نداشتم که طیفی از رهگذر پول بدرفت‌ها نیز حاجی و محترم می‌شوند.

تصاویر زیادی منتشر شده‌اند که نشان می‌دهند میلیون‌ها دالر توسط کارتنهای به پارلمان، آورده شده بودند. بعداً گفته شد که این پول‌ها را افراد میر رحمان رحمانی و پرسش که اشتیاق دارد معافون ولسی جرگه شود، به پارلمان آورده بودند. هر کی هر قدر از این پول‌ها برداشته، به اصطلاح عوام نوش جانش. ما حتی از متفکر دوم هم توقع نداریم، چه رسد به بنجل‌های سیاسی، اما پول‌هایی که توزیع شده‌اند از طریق تجارت تخلیه‌ی مدفعه، حاصل شده بودند.

اگر میر رحمان رحمانی به حیث رئیس ولسی جرگه بماند، ناگزیر پنج سال تمام از سوژه‌هایی معذب خواهیم شد که رئیس ولسی جرگه‌ی ما از کجا پول به دست آورده است؟ مردم، مشکل دارند. هیچ که نکنند، برای دریافت پول از رحمانی، بویش را زیاد می‌سازند. مصدق مثل «دست زدن به مدفعه، بویش را زیاد می‌سازد»، به کثرت استعمال می‌رسد. افرادی که به پول رحمانی نرسیده‌اند، چنان خواهند کرد. بنا بر این، سوژه‌ی اقتصادی مدفعه نیز اجتماعی می‌شود.

ذهنیت متنارع / ۱۹۷

روزنامه ی نیویارک تایمز:
میر رحمان رحمانی،
قراردادی تیل و تخلیه ی
بدرفت های ناتو در بگرام.
ریس ولسی جرگه ی
افغانستان شد.

له دې پورته سپکاوی!
نیویارک تایمز: "د ناتو
د تېلو او فاضله موادو
قراردادی د افغانستان
ولسی جرگی مشرشو"

- داکتر عبدالله در تنگنای خیر و شر -

فساد داخلی مدیریت نظام، از آسیب‌هایی سرچشمه می‌گیرد که در ساختار حکومت‌های ائتلافی، شناخته می‌شود. ائتلاف سیاسی در جوامعی که دچار بحران نیستند و سالمیت سیاسی تهدید نمی‌شود، عمل نادرست نیست. در بسیاری از کشورهای دیموکراتیک، ائتلاف و اتحاد برای مصالح ملی، حکومت‌هایی را به میان می‌آورد که از چند حزب و چند جناح، تشکیل شده‌اند. افغانستان چهل سال اخیر، در عمق دشواری‌های سیاسی و اجتماعی، از رهگذر برداشت‌ها و گرایش‌ها، به اندازه‌ای آلوده است که گره زدن طرف‌های درگیر بر محور مصالح ملی، بسیار آسان به نظر نمی‌رسد. چرایی این همه دشواری، از فشارهای مضاعف و تجاوزاتی حکایت می‌کند که در بحران طولانی چند دهه، صدور ایدیالوژی‌ها به منظور قوام افکاری که راهگشای مطامع ییگانه می‌شوند، در سقوط نظام مقتدر مرکزی و افلas اقتصادی، گونه‌ای از چشم داشت‌بخش‌هایی از جامعه را باعث شده‌اند که برای امرار حیات، به جاذبه‌های اقتصادی بیرونی، نگاه می‌کنند. این وضعیت در مرکزگریزی‌های میهنی، به نفع کشورهایی تمام شده که در کنار منافع خاص در افغانستان، زمینه‌ی زنده‌گی و امنیت اقتصادی برای وابسته‌گان را فراهم می‌سازند.

کشاکش‌های داخلی نظام مدیریت افغانستان، بدون استثنای شرحی نیستند که آورده‌ام. درگیری داخلی که منجر به تشکیل حکومت وحدت ملی شد، با حمایت کشورهای متداخل در امور سیاسی افغانستان، آدرس‌ها و افرادی را معرفی کرد که از زمان

تولد در بحران افغانستان تا کنون، خودشان را در احسان و کمک‌های خارجی، زنده می‌بینند.

در تجربیات نوی که پس از طالبان داشتیم، تاسفبارترین مواردی که رونما شدند، تداوم نقش زاده گان بحران در حاکمیت بود. متأسفانه در کم رنگ بودند شعور ملی بسیاری که گذشته‌ی تنظیمی نداشتند، فرصت‌هایی از دست رفتند که می‌توانستند با دربر گیری افغانان بی‌طرف، در متن نظام آشفته، طیفی از آن مدیران افغان را معرفی کنند که اگر قدرت می‌یافتد، نظام مدیریت با میلان به همه سو، از ساحل مقصود(منافع ملی) دور نمی‌شد.

پاسخ به هرج و مرچ داخلی نظام، هنری می‌خواهد که متأسفانه در تضاد و تناقض سیاست‌های کنونی، امید نمی‌دهد پس از ۱۶ سال معامله و ائتلاف، جریان‌های سیاسی داخل، به گونه‌ای به مسایل بنگرند تا اولویت‌های مملکت و مردم، حاشیه‌وی نشوند.

اخبار برخورد‌های داخلی اعضای جمعیت و شورای نظار در منظر موضع گیری در برابر داکتر عبدالله، رُخ ناخوش آیندی است که در آینه‌ی چند سال اخیر از جناح‌های مذموم داخلی می‌شناسیم. چنان زنی برای استفاده‌هایی که شخصی و خاص‌اند با فرار از واقعیت‌های اجتماعی، نوعی از مشکلات داخلی در کنار صد‌ها مشکلی می‌شود که در تمام سطوح امنیت، اقتصاد و زنده‌گی، حالاً به دشواری‌های زمین‌گیر، رسیده است.

من، داکتر عبدالله را از نزدیک می‌شناسم. در جریان کار در رسانه‌ها، باری در یک مصاحبه‌ی خاص، او را مردی یافتم که هرچند در سایه‌ی تجربیات زنده‌گی و کار در یکی از آلوده‌ترین جناح‌های تنظیمی، بزرگ شده، اما از مزایایی بهره‌مند است که شاید

در ویژه گی های قومی او، حالا سنگینی کسانی را تمثیل می کنند که پس از راه یافتن در مناسب بزرگ، به درک معضلاتی پی برده اند که در مثل عوام، همان بیرون خوش، اما داخل خراب دارند.

دکتر عبدالله از زمان تصدی سخن‌گوی جبهه‌ی ضد طالبان، شناخته تر شد و در بیش از یک دهه، از چهره‌هایی بود که بسیار نقد و بررسی شده اند. در بیشتر آشکارایی‌ها بر دکتر عبدالله، او کسی است که در تقابل جناح جمعیت و شورای نظار با مسایل افغانستان، معروف می شود.

در بررسی زنده گی مردی که اکنون در دشوارترین سالیان زنده گی اش قرار دارد، آن چه بسیار از منظر نقد، نهان مانده است، امید‌هایی است که در معرفه‌ی قومی او، برای امتیاز جناح جمعیت و شورای نظار در نظر داشتند.

هویت پدری رئیس اجرائیه که به شاخه‌ی توخی بزرگ ترین قوم افغانستان (پشتون) می‌رسد، او را در شمار کسانی نگه داشته بود که در سیاست‌های استفاده‌ی داخلی، پشتون ستیزان وطنی، ماهرانه از جو حاکم فرهنگی، دینی و قومی ما استفاده‌ها کرده اند.

سرمایه گذاری و حمایت از دکتر عبدالله، شاید موفقانه ترین اختیار مشی اعضای جمعیت و شورای نظار بود که در آخرین انتخابات ریاست جمهوری، فرصت‌های زیادی ساختند تا در گاف‌های واضح (ندانم کاری‌های) کرزی و غنی، خالیگاه‌های ایجاد شده در زمینه‌ی گستردگی پشتون‌ها، بسیاری از مردم و گروه‌هایی را فراخ خاطر دهد تا به عبدالله پشتون، بدون توجه به گذشته‌ی سیاسی، در میان دیگران، دل خوش باشند.

ذهنیت متنازع / ۲۰۱

تفسیر یا تحلیل های سیاسی، هرچه می خواهند باشند، اما ریاست اجرایی، موقعيتی بود که شورای نظار و جمعیت از حیثیت داکتر عبدالله پشتون، به دست آوردند.

خوبشخтанه، تجربه‌ی سیاسی تنظیم‌ها در افغانستان در بحرانی که بیشترینه عوامل بیرونی دارد، از نازل ترین سطح حیثیت برخوردار است. این مسئله باعث می‌شود با گذار زمان، کم رنگی‌های زیادتری در عواملی رونما شوند که بقای آن‌ها، التهاب اجتماعی را بیشتر می‌سازند.

در گیری‌های داخلی تنظیمی برای ارت سیاسی نامشروع، نه فقط شیرازه‌هایی را گستره است که با حمایت خارجی داشتند، بل اشمئراز عمومی از چهره‌هایی که حالا به یقین می‌دانند فقط پی‌ابقای خود اند، موجی از امید‌هایی را به میان می‌آورد که شاید در برداشت‌های به اصطلاح «خدایی»، مردم از خیر سیاسی بهره ببرند.

ضعف‌های آشکار در مدیریت، برخورد خصم‌انه با مسائل ملی و مخالفان مسلح، چهره‌ای که از مخالفان داخلی ترسیم می‌کند، مکدر است. پرخاش اخیر جناح‌های تنظیمی بر داکتر عبدالله، اما دشواری دیگری دارد که با تداخل وابسته گان آن‌ها در سیستم، می‌تواند ستون پنجمی شوند که هرچند هست، اما با ستیز خودی، مدیریت ضعیف داخلی را به فاجعه مبدل می‌کند.

داکتر عبدالله، هرچه باشد، در عمل ثابت کرد آن قدر ظرفیت دارد که نزاکت‌های شرایط و اوضاع را بداند. من در تمام مواردی که تیم عبدالله به شمول خود او، در برابر منافع ملی قرار گیرند، هرگز از نقد و هجوش ابا نکرده‌ام، اما در میزان تعادل نقد، از این حقیقت، غافل نیستم که منطق بعضی مسائل، ایجاب می‌کند از

مخالفان نظام، بر اساس همان خردی دفاع کنیم که گاهی در موضع ملی، جسارت می کنند.

داکتر عبدالله با صبوری و در ک واقعیت های پیرامون، از چند سالی است که از چشم شر و فساد، افیده است. در واقع امید ها به وی که باید سطح انحصار را بلند می برد و عملأً به تربیون افغان ستیزان مبدل می شد، یاسی است که شرپسندان را دربر می گیرد.

چنان چه آوردم، قرار گرفتن در متن مشکلات که از منظر مدیریت ارگ، چهره ای سوا از برداشت های بیرون از ارگ دارد، نرمش های زیادی را در موضع داکتر عبدالله و آن اطرافیانش باعث شده که از زمان تشکیل ریاست اجراییه، متوجه شده اند، پایه های لرزان حکومت، لرزان تر از آن اند که دیگر بشود به نام خواسته های سیاسی، آن ها را به لرزه درآورد.

فرهنگ سازی ها برای حذف داکتر عبدالله، از مدتی است که در میان باند شر و فساد، آغاز شده اند. این که تحلیل این گرایش، به چه واقعیت هایی می رسد، حرف دیگر است، اما یک نکته‌ی بسیار مهم نیز دارد:

انزوای بیشتر گروه هایی که در واقعیت جامعه‌ی کثیرالقومی افغانستان، با کنار کشیدن از حقایق دیگران، به جزایری مبدل می شوند که در هنگامه های سیاسی (مثلًاً انتخابات) به حد آرای کوچک، سقوط می کنند و بدتر از همه، در نبود فرهنگ همه گیر ملی، آن توان کوچک نیز قابلیت جذب یا استفاده را ندارد.

کنار کشیدن بیش از حد از واقعیت های ملی، گروه های قومگرا را که حالا در جلد تنظیم های جهادی، بیشتر شناخته می شوند، در پی آمد خوش آن، از صحنه‌ی سیاسی افغانستان، دور می سازد. این آشکارایی به معنی دعوت از دوسيه دارانی نیست که نباید دور شوند. بل واقعیتی است که چه گونه افکار فاسد در نضج ایده هایی که بیگانه پروری را تعمیم داده اند، مردمانی را خوارتر می سازند که حتی چند روز زنده گی شان، بدون حمایت خارجی، ناممکن است.

هراس ما از فضای مکدر سیاسی، بیشتر در پی آمد ناگوار بحران اجتماعی است که در اوج تنازع، به زودی به مثال «سگ جنگی های داخلی»، می رسد. بهتر است با هوشیاری، به این افاده کمک کنیم تا ستیزه جویان داخلی بدانند در شرایطی که از تنگی شهر های محصور با کانکریت تا معضلات اقتصادی و ضعف های مدیریت، مشکل در همه جا در کمین است، با افزایش خواسته های نامشروع و حرام، امنیت خودی و جمعی را بیش از آن چه به نام حکومت، پول و افغان ستیزی ها کردن، به خطر نیاندازند.

دکتر عبدالله در تنگی خیر و شر، حداقل ثابت کرد طرف آن بحث های منطقی است که با حوصله مندی به این آگاهی رسیده اند که خواسته های بیش از حد آن چه که اکثراً از سوی حامیان و جناح های خودشان مطرح می شوند، غیر معقول و اوضاع افغانستان را به آشفته گی های بیشتر می کشانند. در آثارشیسم سیاسی کنونی، تار های نازک اتصال، آسیب پذیر تر اند.

با کمی تمايل به حمایت، از سلوکی پشتیبانی کنیم که در نمونه‌ی اخیر، دکتر عبدالله را در مسیر خیر، تشویق کرده است با طرح

بدیل والی بلخ و همسویی با مشی ملی جریان های قابل اعتماد داخل ارگ، بیشتر تفاهم کند.

دکتر عبدالله به نماینده گی خودش، طرف قابل ملاحظه‌ی قبول بحث منطقی است و از آدرس او، هنوز امید‌ها برای حل معضلات، از جناح‌های مخالفان داخلی، به تمامی بُریده نشده‌اند.

- رسوایی آن روز

جامعه‌ی ما به گونه‌ی عجیبی در تناقض فکری و عملی، گیر مانده است. شعار‌ها به نوعی و اعمال به نوع دیگر. مدافعانی که در زمان حضور شوروی، توجیه می‌شدند در زمان حضور امریکایی، لعنت می‌شوند؛ زیرا مفاهیم حضور خارجی در خلط معنی، در معجون سیاسی، به شرابی می‌مانند که معلوم است از نوشیدن آن، چه حاصل می‌شود. به اصطلاح حامیان عدالت اجتماعی و مردمانی که از حریه‌ی نقد برای مدعای قومی، استفاده می‌کنند، در انتقال تابو‌ها و پرستش توتم‌ها، پارادوکسی را به نمایش می‌گذارند که اگر سخن آنان در احاطه‌ی قوم است، چه نیازی که از پسوند‌های «ملی» در مقاصد قومی، ملات می‌سازند و از این مخلوط، تعمیری ساخته می‌شود که وقت پوست افتادن آن، تماشای معایب از پی تا پایان، ثابت می‌کند «بار کچ، به منزل نمی‌رسد!»

سال گذشته در ۱۸ سپتامبر، در اجتماعات مردمانی که از ظاهر آنان پیدا بود، چه کاره و از کجا استند، پیام‌ها و لوایحی منتقل شدند که بدون شک با تاثیر روانی ناشی از این بد فعلی، می‌توان فاتحه‌ی کسانی را خواند که از دست آویز‌های دروغ در عرصه‌ی سیاسی، استفاده می‌کنند. شماری با پوستر هایی که به همه جا زدند، ناهنجاری هایی را اثبات کردند که چه گونه‌ی آن چه برای توجیه افراد «مسئله دار» می‌سازیم، در اصیلیت‌های بروز می‌کنند که دیدیم.

در چند سال اخیر، معضل اندیشه ورزی از این جهت که افراد و اشخاص حزبی اقلیت‌های تباری را چه گونه می‌توان ملی

ساخت، در قوم گرایی‌ها و تمایل به منافع شخصی و کوچک گروهی، همانی نشد که به هر صورت، برای لحاظ منافع ملی و حساسیت‌های زمانی، شماری خواسته و ناخواسته مثلاً اشتراک در برنامه‌های مسعودی، ربانی و امثال آنان را در ایجاد اتحاد و همفکری، توجیه می‌کردند. این که این عمل، چه قدر خوب یا زیان‌آور بود، در بحران طولانی افغانستان معاصر، در کارنامه‌ی طرف‌هایی که مصیبت آفریدند، پنهان نیست، اما سال‌ها به اثر خالیگاه افکار ملی که پس از هفت ثور تا سقوط امارت اسلامی طالبان، مُشَبَّک کردند، اما افغانی نشد، زمانی که بار دیگر در شرکت خارجی، به شرح سیاست پرداخته‌اند، اغراضی به میان می‌آیند که اگر شماری از حامیان احساساتی مرحوم احمد شاه مسعود به جاده‌ها می‌آیند و در کسوت هر کاره، افغان سیزی می‌کنند، در گام نخست، افاده‌ی خامی‌هایی است که شخصی به نام «قهرمان ملی»، اگر نتواند احترام غیر تاجکان را برانگیزد، چه کسانی سلب امتیاز می‌شوند که با حلقه در اطراف ماجرا‌های کوچک تنظیمی جمعیت – شورای نظار، با همه جای افغانستان، کار دارند.

پوسترها و لوایح حامیان مرحوم مسعود در ۱۸ سپنبله‌ی سال گذشته، به شدت تکان دهنده بودند. آنان هویت ملی را با تعییر بسیار ستمی - سقاوی، تباری می‌کردند و با نمایش کوچه و بازاری، معلوم بود این عمل، بازی کودکانه در برابر بزرگ‌ترین قوم افغانستان است. من و بسیاری همانند من که الف و بی‌ای از سواد داریم، در شمار غیر همتباران مرحوم مسعود، از این نزاکت به دور نبودیم که در آشفته بازار کنونی، گردآمدن مردم در هر

محوری که باشد، اما به نام ملت و مملکت ختم شود، حداقل تا زمانی که اصلاحات با فرهنگ نقد متوازن، تعمیم می‌شوند، بکوشیم حتی با تمجید مخالف، به گونه‌ای در خیری سهم بگیریم که در سالیان آغازین حکومت حامد کرزی، تغییر حُسن نیت بودند. بزرگان چیز فهمی بودند که می‌دانستند، اما مانع نمی‌شدند. در توجیه آنان، همسویی ما با عناصر بحران که در تجمعات ۱۸ سپله و امثال آن، گرد می‌آمدند، مسئله‌ی ملی و برای اتحاد، امر خیر وانمود می‌شد. حالا که سال‌ها از آن تاریخ می‌گذرد، بر عکس قضیه در ملاحظه‌ی بزرگانی که می‌دانستند، اما بر خطوط های ما چشم پوشی می‌کردند، حُسن نیت ما در شرایطی که حضور گسترده‌ی خارجی، بستر های زیادی برای سوء استفاده ساخته‌اند، ارعاب و ترسی تلقی شد که واکنش به آن در تحریف تاریخ به عمق تاریخ تبار مارفت و انتقاد آن در سطح بلند توهینات، به جایی رسید که در برابر هر خوب‌ما، چند بار بد گذاشتند. به باور من، پاسخ به این بی‌مهری و بی‌وفایی، در جایی که طرف، دست آویز افتخار داشت، با تهیه‌ی نسخه‌های انتقاد و نقد آن، بهترین درمانی فراهم می‌شود که با همه گانی کردن، دیری ست کسانی که «عقل شان پسان می‌آید»، متوجه شده‌اند زشت کاری+سیاهکاری، تثبیت موقف سیاسی و اجتماعی سیاهی شده که در نیاز‌ها به روشنایی کنونی، هرگز خوش منظر نیستند.

جنرال خدای داد هزاره در جمعی از افغانان همفکر چپی در خارج، سخنانی ایراد کرده بود که با انتقال آن‌ها در شبکه‌های اجتماعی، وقتی نوبت مناسبت‌ها می‌رسد، علاقه‌مندان به نقد، دیگر بی میل نیستند استفاده نکنند.

جنرال خدای داد هزاره:

«از همه اولتر، تشکر از شما که برای ما وقت دادید! در این جا، من به نماینده گی از عده‌ی کثیری که در لندن در آن جا وجود داشتند، سلام‌ها و احترامات دوستان و افغان‌های مهاجری که در آن جا بودند، بر شما و از طریق شما به فامیل‌های شما و به تمام افغان‌هایی که از سرتاسر اروپا و امریکا و نماینده‌گانی که در این جا تشریف آورده‌اند، از صمیم قلب می‌رسانم و از طریق من احترامات را تقدیم بکنید! مردم ما ملت ماست که هیچ وقت این، فراموش هیچ جنرالی نمی‌شود. به خصوص ما که سوگند یاد کرده بودیم و تحلیف عسکری را به جا آورده بودیم که برای افغانستان، برای حاکمیت ملی، برای تمامیت ارضی و ستر سرحدات کشور، تا پای خون و تا جانی که در بدن داریم، خدمت می‌کنیم.

... در شهر کابل، به قوت خود، آمده نتوانست. این را شما مطمئن باشید که او [مسعود] به زور و فشار روس‌ها در کشور ما به میان آمد و ارتباط او را با تایید این گپ... که من قوماندان فرقه‌ی ۲ بودم در پنجشیر، برای یک تعداد نظامیان دقیق معلوم است. من هفت سال در پنجشیر، فعالیت محاربه وی را انجام داده‌ام. وظیفه‌ی من، دیسانت کوماندو است. ما سیصد و چند پرتابه‌هایی کرده‌ایم... به آن ارتباط، ارتباط آقای مسعود، از امروز نیست. او وقتی در سال ۶۱، اوربند همراه شوروی را اعلام کرد، همراه افغان‌ها، اوربند نداشت؛ همراه وزارت دفاع افغانستان، اما همراه شوروی‌ها، دقیق اوربند قوی داشت. مشاورین آنان می‌آمدند و می‌رفتند و حتی هلیکوپتر‌ها، داخل دره‌ی پنجشیر می‌شدند و اینان از آن وقت، این گپ‌ها را سازماندهی کردند. ما از

ذهنیت متنازع / ۲۰۹

مشاورین پرسان می کردیم که برادر، این چه رقم است؟ می گفتند که مربوط به ماست. مربوط به قوای ماست و مربوط به شما نیست!

... خصوصاً آقای مسعود که وزیر دفاع دولت اسلامی افغانستان بود. او خدمت بزرگی در کشور انجام نداده است. پیش تمام ملت افغانستان، تنها کسی که مسؤولیت دارد و مسؤولیت همه بدختی ها به دوش محترم انجنیر احمدشاه مسعود است!» از طریق لینک زیر، کلپ ویدیویی جنرال خدای داد هزاره را تماشا کنید!

<http://www.afghanpedia.com/projects/libraries/videos/getmovie.jsp?vd=569>

چنان چه آوردم در تناقض های آشکاری که در حرف و عمل مخالفان این کشور می بینیم، اندیشه از این بابت که بالاخره در افغان سیزی های آشکار، با مجموعه‌ی کابردی مخالفان این مملکت، چه شانی برای آنان باقی می ماند، نحوه‌ی استفاده از ابزار هجومی در حد برداشت های بازاری، همانند هتاکی هایی که حالا دامنگیر خودشان شده اند، حیثیت کسانی را ضرب صفر می سازند که مثلاً به مناسبت ۱۸ سپله، روز رخصتی دارند.

گروههای مخالف که در حد بی شعوری، سقوط کرده اند، در نمونه‌ای که مثال نداشت، رازی از خلوتی را افشا ساختند که تاثیرات روانی آن بر اقوام توهین شده، دیری نخواهد ماند تا همانند ستمیان افراطی و شوونیست، لقب قهرمان ملی را به «قهرمان خلق های تاجک»، تعدیل کنند.

صرف نظر از هویت شناسی، تبار شناسی و اصالت های بسیاری که وارونه شده اند، استفاده‌ی ابزاری از اشتباهات، بی سوادی ها و بی فرهنگی های مجریان سیاست های بیگانه در چند دهه‌ی اخیر،

پیش تر از همه، به حدودی خدشه می زند که در جو کذب و تبلیغات، یک فرد معمولی را در حد ملی، به خورد مردم داده اند. «سخنان ناشنیده‌ی مسعود»، کلپ صوتی نه چندان طولانی‌ای است که با شنیدن فقط چند دقیقه‌ی آن، نتوانستم به خود نلرزم. این کلپ صوتی در دقیقی که کرده‌اند (جدا سازی تصویر از صوت) اجازه نمی‌دهد کسی را در جمع کسانی بشناسیم که با چهره‌ی کاملاً متفاوت، همانی که خبره‌گان می‌گفند و ما باور نمی‌کردیم، با ادبیاتی که هیچ تفاوتی از بیان هتاکان کنونی ندارد، مانند آدمی که دچار تسخیر روح یک ستمنی شده باشد، چنین می‌گوید:

«و در افغانستان هم تمدن‌های مختلفی که بوده... همی [همین] یک تعداد مردمی که در افغانستان به نام قوم تاجیک، زنده‌گی می‌کنه [می‌کنند]، باشندای [باشنده‌گان] اصلی وطن افغانستان همی مردم اس [است] نظر به تاریخ اصلی ترین باشندای... ای اس [این است] که یک تمدن کوچکی پیدا می‌کنن و می‌این [می‌آیند]. همالی [همین حالا] نمی‌بینی که در هر جایی که قوم تاجیک اس [است] در شهر هاس [هاست] همی بازار در دست از همی [از همین] مردم است. خودت برو در اورگون، تاجیک‌ها را سیل کو [نگاه کن] که بازار اورگون در دستش اس [است]. بازار گردیز در دست از همی مردم اس. هر جای بازار هاس. یک دور سیر خوده [خود را] تیر کده [سپری کرده اند]. آمدن تمدن‌هه بلد شدن و سقوط خوده کدن. همو طر [طور] که اووو... چیز، چه نام داره؟ همی اوزبک‌ها آمدن در زمان ... کی و کی و سلاجمقه و هر یک در حدی رسیدن و

ذهنیت متنازع / ۲۱۱

سقوط کدن و به همی سلسله اقوام، مردم دگی [دیگری)] بودن در جنوب افغانستان پشتوان ها که ای مردمم دو- سه صد سال پیشتر، اصلاً نه فرهنگی داشتن، نه تمدنی داشتند، نه مدنیتی داشتند و بودن در همو جا و می بینین که همو خاصیت های خوده تا بالی [تا به حالا] حفظ کرده و میایه [می آید) همی مردم از جنوب شروع می کنن تا یک دفعه دولتی را در این جه [جا] تشکیل میته [می دهد) و ای دولت دوام کرده تا به امروز. انشاء الله تشریح کردم! در این جه همه[همین قدر) اکفتا می کنیم. ایره [این را] از خاطری تشریح کردم که باز در گپ های بعدیم در وضع فعلی افغانستان، ایره باید تشریح بکنیم. ای است از نقطه ی نظر اقوام، ترکیب ما و شما که پشتوان که آمدن یک قومی که از تمدن دورتر بودن، دو- سه صد سال پیش، آمدن آرام آرام با ضعفی که دگا [دیگران] در تمدن ها دارن، خود را تطبیق کردن و یک حکومت فامیلی، یک حکومت قبیله وی ره [را] ده [در)] افغانستان، تاسیس می کنن».

برای شناخت بهتر کسانی که در جایگاه نقد در افغانستان می ایستند، ادبیات بیان مسعود را همان گونه که می گوید، تایپ کرده ام. صرف نظر از سُستی چنین بیانی که در همه جا، مشکل سلاست دارد، مغلطه از رهگذر مفاهیم تاریخی، قهرمان به اصطلاح ملی را چنان فراگرفته که رهروان او در استفاده از این یاوه ها هرگز نمی اندیشند اگر قرار بود خود را در آینه ی شما ببینیم، چه نیازی به لعن و نقد حاکمیت های سقوی می رفت؟ از طریق لینک زیر، کلپ صوتی ۲۹ دقیقه یی مسعود را بشنوید! گزیده ی تایپ شده ی بالا از ثانیه های اخیر دقیقه ی ۱۳، شروع می شود.

<http://www.afghanpedia.com/projects/libraries/videos/getmovie.jsp?vd=573>

پس از شنیدن این کلپ صوتی، بسیاری از افغانانی که ظاهراً و به نام مصالح ملی، خموش مانده بودند، هنوز به رعایت حرمت و آن چه این سرزمین را متعلق به تمام اقوام آن می‌کند، به ناشرانی لعنت نفرستادند که به اثر عقده و خباثت، اجازه نمی‌دهند چهره‌ی مصنوعی او نیز مصدر خیر شود. پخش جمعی در شبکه‌های اجتماعی، حتی در سایت نیمه تاجیکی «تاجیکم»، این سخنان قهرمان به اصطلاح ملی، کسانی را آسیب می‌زنند که برداشت‌ها و تحلیل‌های کودکانه‌ی مسعود را جدی گرفته‌اند. من تمام آن کلپ صوتی را نشنیدم. یعنی نتوانستم؛ زیرا بسیار زشت و سرآبا جهل و بی سوادی گوینده را محرز می‌سازد.

می‌دانم تاثیر روانی و فکری آن چه آورده‌ام، چه گونه به خشمی منجر می‌شود که هنوز بسیاری از جامعه‌ی ترکتباران و پشتون‌ها، از اصلیت گروه‌کی بی خبر مانده‌اند که اینک رهروان‌شان، بی‌هیچ تعقلی، فقط برای خبث ذاتی و حیات طفیلی، حاضر شده‌اند از آن بخش کارنامه‌ی کسی مستفید شوند که اگر یک ترک یا پشتون افغانستان، او را در تربیون توهین بشناسد، واقعاً حیثیت او به عنوان قهرمان ملی در حالی که در هر ۱۸ و ۸، در حد ریکارد توهین شده گان رسیده‌اند، چه مفادی برای کسانی دارد که از اعتبار آنان در سیستم دولتی حضور دارند و مُهمَل می‌باشد که به اثر احسانات در واقع نامعلوم، افرادی سود ببرند که در حد دست آویز قهرمان به اصطلاح ملی نیز چیزی ندارند.

در این احتیاط مضر و مصالح نا ثواب، بالاخره در کورسوی خیر، در شرایطی که دشمنان داعشی، به کسی رحم نمی‌کنند و نتیجه‌ی چهل سال خودفروشی به بیگانه، هیچ تفاوتی به حال

ذهنیت متنازع / ۲۱۳

پاکستانی، ایرانی و روسی ای نمی کند که حاضر اند برای منافع خویش، جای دشمنان و دوستان قبلى را عوض کنند، دشمنان و مخالفان، اگر طرح منطقی ندارند و از انتقاد سازنده قادر اند، با نفرت پراگنی و نمایش آن چه در اینجا مستند شد، حداقل خودشان را آسیب نزنند که وقتی یک پشتون یا یک اوزبیک، سخنان آن چنانی قهرمان ملی؟! را می شنوند، از اعتبار و امتیاز چه کسانی کاسته می شود؟ شاید هموطنان، اعتراض کنند که این سفارش، خود به قبول خودسانسوری می ماند؛ اما می گوییم به لحاظ سیستم آلوده ای که میکروب هارا در مغز استخوان ما رسانده است، در حد شرکای داخل انحصارات دولتی، هرج و مرج به سطحی نرسد که دیدیم همین ها در دو سوی مخالف و سهامدار، حاکمیتی را صدمه می زنند که اگر تضعیف می شود، در کنار خودشان، ملت را غرق می سازند؛ هرچند این تعبیر به حد «کفن کش سابق» نمی رسد، اما در جلد شرکای دولتی- مدنی، خوب است آگاه شوند باب اصلاح آنان با سرکوب، خانه جنگی را به میان دولت می کشانند.

در واقع تفہیم این حقیقت که زشتی و عمل بد، در آن چه کشت کردنی، درو می کنی، اگر مردم را تحریک کرده است در مقام دفاع، جبهه ی گسترده ی فرهنگی- رسانه یی بسازند و با گذشت هر روز، اضطراب و ترس هتاکانی را بیشتر کنند که حالا از لعن، نفرین، تمسخر و استهzaء، کمتر به فکر همه گانی شدن ۸ و ۱۸ استند، شراکت در این امر خیر برای ذهنیت دهی، خوب تراز کرداری است که در آلوده گی ها و انحرافات فکری، ترا و خشک را می سوزانند.

۲۱۴ / ذهنیت متنازع

با وجود سوزنده‌گی و گزند ناشی از بی‌حرمتی‌ها، هنوز هم اصل اصلاح با کار فرهنگی را ارجح می‌دانیم. این به شان ماست؛ زیرا از انتساب سقاوی، مبرایم. یادآوری:

کلپ ویدویی جنرال خدای داد هزاره و کلپ صوتی مرحوم احمد شاه در یوتیوب و شبکه‌های اجتماعی، به آسانی بروز می‌شوند. کلپ صوتی مرحوم مسعود را سایت‌ها و وبلاگ‌های افراط گرایان تاجک، به نام «سخنان ناشنیده‌ی مسعود»، هنوز در خود دارند.

شرح تصویر:

نمایشات بی‌کاران سقوی در ۱۸ سنبله‌ی سال ۱۳۹۵ش در کابل.

آیا کسی تضمین کرده می‌تواند که پس از خروج نیروهای نظامی خارجی از افغانستان، افغان ستیزان می‌توانند با آن حقارت تاریخی فقر سیاسی دهقانی، دو ارتجاع سقوی، وطن فروشی به

روس، وطن فروشی به کُل دنیا و بالاخره غصب هزاران جریب زمین، دزدی میلیارد ها دالر، نقل و انتقال قومی به کُل جای افغانستان، روپی گری های نوع پدرامی برای استخبارات منطقه، دامن زدن به تفرقه‌ی قومی، مدیریت عمدی جنگ در مناطق پشتون نشین و توهین های زشت به اکثریت(پشتون ها) بی مجازات، تسویه‌ی حساب و محاکمه، راحت-زنده گی خواهند کرد؟

می‌بینید گروهکی که از قواره و لباس و شعار شان معلوم است از یک قوم و یک منطقه استند، با آن همه گذشته‌ی زشت و حضور سیاه کنونی، حالا طلبگار هم شده‌اند. من از عاقبت این ها می‌ترسم. تجربه‌ی سیاسی حضور چهل ساله‌ی شان، زخم‌های عمیق نفرت، ایجاد کرده است. یعنی زخم‌های ناسور. این مردم اگر عقل داشته باشند، حتی یک لحظه را هم نباید برای عذر خواهی، التماس و تصرع از مردم افغانستان، از دست دهند. آنان محال است پس از خروج نیرو‌های خارجی، بتوانند در حکومتی ابقاء شوند که ۷۰ درصد آن را به زور بیگانه گرفته‌اند و از حیثیت آن، نه فقط کُل جهان را دیدند، بل در داخل، صاحب هزاران جریب زمین، هزاران خانه و میلیارد ها دالر شده‌اند. به جای این همه استفاده، آن چه دادند، تعیم زشتی، نفاق و خیانت بود/ است. فکر می‌کنم اولین مردمی که با خروج نیرو‌های خارجی از افغانستان، تنها بمانند، همین‌ها استند.

- کودکستان سیاسی -

در گیری داخلی باند شر و فساد، روی کار یا بی کاری عطا محمد نور، دار و ندار و جاهتی را بروز کرد که در واقع بسیار هم وجود ندارد. زیر سوال بردن پرسنلی به اصطلاح جهادی و مقاومتی داکتر عبدالله، موضع گیری های سایر پکول به سران بی کار و بالاخره این که در این خانه جنگی تنظیمی، بی خانمان تر می شوند، آنان را به حربه های مختلفی متousel می کند.

عواطف نور با دمیدن به سرنای مخالفت و دهل تفرقه، زود چهره‌ی کاذب سیاسی (گویا مردمی) را از دست می دهد، اما داکتر عبدالله با گرو گرفتن تذکره‌ی الکترونیک، دوباره به مرجعی باز گشت که در تمام حیات سیاسی آنان، پشت جبهه‌ی خیانت به این مملکت، بوده است.

پیروان شر و فساد که خوب ندارند، همه در تمام طیف‌ها، یک سره در برابر واقعیت‌های مسجل این کشور که از پشتوانه‌ی میلیون‌ها مردم برخوار است، نه فقط فایده نکرده‌اند، بل با تجربید از واقعیت‌های افغانی، خودشان را منفورتر می سازند. از انحصارات قومی تا رو آوردن به توهین، هتاكی و بی حرمتی، وقتی نوبت دیگران رسید، آنان را برآشفته می کند که هنوز هم در درمانده‌گی عقل نفهمند که چرا تابو‌ها و توتم‌هایی آنان نه فقط نقد می شوند، بل به حد مسخره‌گی رسیده‌اند.

ریس اجرائیه در جلسه‌ی شورای وزیران، انتقاد به جای عبیدالله بارکزی را بی ربط به موضوع تذکره دانست. در واقع جبهه گیری گروهک کوچک منسوب به سمت و منطقه‌ی قهرمان به اصطلاح

ملی در آخرین بی شرمی (جمع آوری امضاء علیه درج کلمه‌ی افغان در تذکره) آنان را متوجه نکرده است که با چنین عملی، بسیاری از مفاهیم مرتبط به ملی، از جمله قهرمان به اصطلاح ملی نیز اتومات از زمینه‌ای حذف می‌شوند که در ۳۰ ولايت کشور، اصلاً پایش نرسیده بود.

آقای عبدالله از درک واقعیتی عاجز آمد که با استدلال «بحث‌های جدی ای در مورد تذکره وجود دارد»، غافل شده‌اند که دیگر حوصله‌ی مردم از این گروه‌ک، به سر آمده است. در حالی که گستردگی نقد به همه جای جریان‌های تاریخی و کنونی ارتتعاج، تنظیمی، حزبی و ستمی رسیده است، بازیگران کودکستان شر و فساد خیال می‌کنند با قواره در برابر واقعیت‌ها، می‌توانند حقایق را تحریف کنند.

بدون شک در اعتراض عبیدالله بارکزی، خشم بی‌نهایتی نهفته بود که اگر روی مصالح و خیراندیشی، اجازه دادیم عاملان دوسيه دار، محترم بمانند، این احترام بسته گی به رعایت دو طرفه دارد. کسانی که سوژه‌یابی در مسایل ملی را فرصت‌های تبارز می‌دانند، در این جو کاذب به دیگران نیز فرصت می‌دهند که همانند عبیدالله بارکزی، توجیه کنند در چهل سال اخیر، شخصیت‌هایی که شایسته گی اوصاف واقعاً ملی داشته باشند، وجود ندارند.

بسیار مشکل است تابو‌ها و توتم‌هایی نشکنند که زایران آن‌ها، اگر به باور‌ها و حدود دیگران، قایل نیستند، از درک این حقیقت عاجز می‌مانند که اگر به دیگران احترام نگذارند، احترام نمی‌شوند.

خودنمایی جدید تیم عبدالله با گروگان گیری تذکره‌ی الکترونیک، این گروه‌ک کودکستان سیاسی را وارد بازی دیگری

کرده است که برای شان گران تمام می‌شود. ما می‌پذیریم که اگر در سُست سالاری حاکمیت قره قل (کرزی)، هراس از تنظیمیانی که به لطف امریکایی و در سایهٔ خارجی، وارد حکومت شدند، در ضعف‌های آشکار مردمانی که به ناحق زمام امور مردم را به دست گرفتند، فضای باز انتقاد بی‌جا باز نمی‌کرد، مسئله‌ای به این اهمیت، جزو سوژه‌هایی نمی‌ماند که اگر کسی آزرده یا ناراض شود، بلافصله در کسوت افغان سیز، ظاهر می‌شود. تعدادی به خیال این که با چنین عملی می‌توانند امتیاز به دست آورند، حساسیت‌های مردم را با نفرت گسترشده، باعث می‌شوند.

ما می‌گوییم اگر در حضور سیاسی-اجتماعی اینان، هیچ خیری نیست، به مصدق «مرغ کم، مرداری اش کم»، بگذار نباشند! اما اجازه ندهیم که یک مملکت و یک ملت، فدای سرمهای رنگ کرده و ریخته‌ی مردمانی شود که هرچه بگویند، اما از توجیه این حقیقت درمانده می‌شوند که در ساحه‌ی عمران، اقتصاد، رفاه و امنیت مردم، چه فایده‌ای داشته‌اند؟

عییدالله بار کرزی، حقیقتی را بیان کرد که در نقد تاریخ راستین و دروغین جهاد و مقاومت، معلوم بود مردمی که پای شان به ارزگان، کندهار، پکتیا و به همین گونه به اکثر مناطق افغانستان نرسیده، اگر از سایه‌ی واقعیت‌های افغانی، کنار بروند، بلافصله به واقعیت‌هایی مبدل می‌شوند که تعریف کارنامه‌ی مسعود در همان دره گک کجکن / پنجشیر است.

به کودکستان سیاسی یا تشکیل اضافی دولت، هشدار می‌دهیم که با مردم مواجه نشوند! اگر فرنگ انتقاد به تمام مفاخر کنایی،

ذهنیت متنازع / ۲۱۹

سرایت کرده، نوبت گریبان گیری از خاینانی که به خاطر امتیازات نامشروع، تبارزات کاذب و دوام انحصار و سلطه‌ی یک گروهک کوچک، تلاش می‌کنند نیز می‌رسد. به صراحت می‌گوییم صبر ما را امتحان نکید! طرف‌هایی متوجه که در نفی واقعیت‌های جهانی این مملکت، به خیال استفاده اند، بدانند که اگر این واقعیت‌ها (افغان و افغانستان) برای ما ارزش دارند و امتیاز شمرده می‌شوند، پُر واضح است که از آن‌ها حمایت می‌کنیم. در درازنای کار گستردۀ رسانه‌یی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی زور می‌زنند تا از مدارک توهمند تاریخی یا تحریف حقایق، برعکس شوند (به جای اکثریت) اما همین‌ها در دهن کجی و قواره، غافل اند که اسناد و مدارک ما واقعیت دارند، پذیرفته شده اند، جهانی اند و از همه مهم‌تر، میلیون‌ها پیرو دارند.

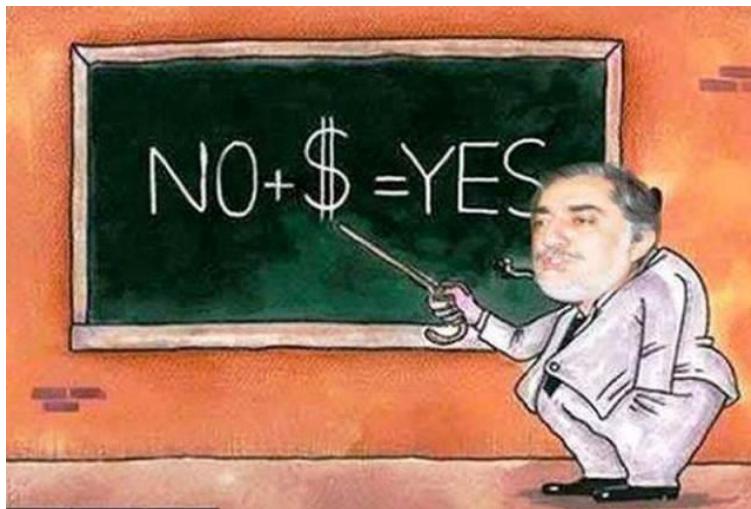
خاطرات من از کودکستان، بیشتر حول بازی‌های کودکانه ای می‌چرخد که نمی‌دانم چرا هر باری که تیم عبدالله را می‌ینیم، ناخود آگاه تداعی می‌شوند. آن چه مرا بیشتر متعجب می‌سازد این است که تعریف ما در آن زمان، بهتر از «کودک» نبود، اما در کودکستان سیاسی کنونی، همه کلان سال اند؛ هرچند سالیان کودکی من مصادف با حاکمیت کمونیستی بودند، اما در همان روزگار سیاه و خونین نیز مفاهیم ملی که معنی وقار و حیثیت مردم می‌شدند، جزو آموخته‌های اولین، به یادم اند که ریشه‌ی فهم بسیاری از مسایل کلان، سترگ و بزرگ خوانده می‌شوند و از همان آموزه‌هایی سرچشمۀ دارند که یاد می‌دادند. بنا بر این در سالیان مکتب سوزی، کوهنوری، صحراء‌گردی، تبادله‌ی نفرت، آدمکشی و خیانت، اگر از ساده ترین مفاهیم میهنه عاجز آمدند،

تصور کودکستانی که آدم‌های بزرگ داشته باشد، راحت می‌شود.

به ریاست اجرایی!

در این مملکت اولویت‌های انسانی، هزاران مشکلی وجود دارند که ایجاب می‌کنند علاقه مندان به کرسی و حکومت، در نوبت کار، نشان دهند اگر دست آویز جهاد و مقاومت، کهنه شده، آیا آنان آن قدر توان دارند که با ارائه‌ی برنامه و کار، سراغ مردم بروند؟

در جریان مبارزات انتخاباتی، تیم عبدالله، همیشه از بحث روی برنامه‌های کاری و ارائه‌ی خدمات، فرار می‌کردند. بنا بر این بی‌خود نیست که با حیثیت و آبروی یک ملت، بازی می‌کنند.

- مدیون و مقروض

همیشه از این بابت، گلایه داشته ایم که جانب مقابل(مخالف) را از حیث ارزشمندی، طرح نمی کیم. ادعای افغان ستیزانی که بعض احیالانه از ایده های گستاخ(تجزیه) وسیله می سازند و تابی نهایت دنائت، سعی می کنند استفاده ای سیاسی بکنند، یا بر عکس در جایگاه افرادی که از ترس قضاوت عمومی، می خواهند با خلق سوزه، خود را وقایه کنند، این پرسش را همیشه در هوا مانده است که چرا از خود نمی پرسیم بازیگران چهل سال اخیر، به ویژه از غیر پشتون ها، چه دست آوردهای عمرانی، رفاهی، فرهنگی و ستودنی داشته اند؟

بوزینه ای از جنس تغییر جنسیت سیاسی که از مدتی است سقوی(قوم گرا) و ستمی(وطن فروش) شده، در رسانه ها از بی عدالتی صحبت می کند. باری در مقاله ای نوشته بودم که در جا هایی به اثر عدم کفایه ای نیرو های امنیتی که می دانیم بخشی از داوطلبانی تشکیل شده اند که برای فرار از بی کاری، به اردو می پیوندند، مسوولان ولایت هلمند، مدعی شده بودند که «اکثر آنان در قرارگاه های خویش نشسته اند و فقط معاش می گیرند.»

نشان دادن صورت ارقام تلفات سربازانی که گویا پشتون نیستند، در حد استعمال رسانه یی، بار ها از سوی افغان ستیزان، مطرح شده است.

اصولاً پس از سقوط طالبان، طرح انحصار دولت توسط تنظیم ها، به ویژه باند شر و فساد، روی انحصار اردو، پولیس و امنیت ملی می چرخید. وزارت داخله با ۹۰ درصد تشکیل غیر ملی که در اختیار اعضای جمعیت- شورای نظار است، یکی از بی کفایت

ترین وزارت خانه های کشور شمرده می شود. در این سلسله، احاطه‌ی آفای کرزی با سیستم امنیتی تنظیمی، از تلاش‌های خائنانه‌ای بود که از همان آغاز تاکنون دنبال می شود.

خلاف انتظار مخالفان طالبان، حضور نیرو‌های بین‌المللی، چنانی که گمان می شد، نتوانست در طبیعت افغانستان، تغییر وارد کند. شدت جنگ‌ها در میادین جنگ، بیش از همه از انحصار گرانی قربانی می گرفت که خیال کرده بودند با حضور بی رویه در اردو، سقوی سوم، رونما شده است. این و نمونه‌های دیگر، به وضاحت نشان می دهند که ادعای عدالت اجتماعی، در حالی که از پایین اجتماع، تخریش می شویم، چه گونه به دست آویز همیشه گی شماری مبدل شده که حرص خود را عقب آن، پنهان کرده‌اند.

چهل سال اخیر، به ویژه از رهگذاری به حاشیه کشاندن اکثریت کشور(پشتون‌ها) بیشترین مصایب را برای مردم ما رقم زده است. پس از مدت کوتاهی از حاکمیت تره کی و امین که به شدت درگیر تنازع درونی افراد حزبی اقلیت‌ها بودند، از آغاز تجاوز اتحاد شوروی تا کنون، مردم ما در کشوری که به آنان منسوب می کنند، در همه چیز عمدتاً و جبراً به عقب رانده شده‌اند.

از خیانت‌های پرچمی‌ها تا تشکیل حکومت شنیع مسعود-ربانی، افغانستان به دلیل تقسیم قدرت در ملوک الطوایفی اقلیت‌ها، به جایی مبدل شد که یک خشت عمرانی آنان را ندارد. تمام اولویت‌های کشور، عقب خواسته‌های شوم سیاسی‌ای قرار گرفته است که چنه زدن جهت به دست آوردن کرسی و قدرت بودند/ استند. ما از خود می پرسیم که چرا در برابر زیاده خواهی‌ها نمی پرسیم که سهم مدنی و عمرانی معاصرین غیره‌ای که پشت خارجیان،

پنهان شده اند، چیست تا به موازات آن، به اصطلاح از مواضعی عقب بنشینیم که اگر سهم ساخت و ساز دولتی سلط پشتون ها، به ویژه از زمان امیر عبدالرحمن خان تا حکومت شهید محمد داود را بکاهیم، در این کشور، چیزی جز چند مترو که ای عتیقه نمی مانند.

چنانی که ما را در گیر انتقاد کرده اند تا با هاریت هتاکی آن، تمام مشغله ای ما دفاع از بزرگان و گذشته گانی باشد که این کشور را احیا کرده اند و در آن سهم تاریخی دارند، بر عکس با تقدس دزدساری های تنظیمی و اقلیتی، ما را اغفال می کنند تا از خود نپرسیم کسانی که نقد می کنند، چند کیلو حیثیت دارند؟

سعی من برای تنقید افتخارات کنایی تاریخی، همیشه با این منطق توام بوده که اگر این دست آویز ها را از حد استعمال سیاسی، بیرون کنیم، وقتی یک سقوزاده ای ناقل، یا همتای ستمی او نقد می کند، اگر از توهمندی آریایی، خراسانی، فارسی / مجوس یا جعل تاریخی مثال نیارود، فکر کنید چه حیثیت دارند؟ اینان در محیط روستایی خویش، آن قدر عقب مانده اند که نه در گذشته و نه هم حالا، چیزی ندارند تا با ادعای تاریخی سروری و سازنده گی شان وفق دهد. با آن همه گذشته ای فلاحت پیشه گی، اگر در عرصه ای سیاسی از خود بی خود نشوند، بی دلیل نیست که جز مقاطع خیلی کوتاه و گذشته، از فهم حکومداری عاجز اند.

مثال های فقر فرهنگی سقوی اول و دوم، ثابت کردند که چه گونه مردمان معمولی و درمانده ای که جز توهمندی اندیشه های چند شاعر گدا و مداع، چیز زیادی نداشتند، با نمرات زیر صفر، از آزمون اقتدار سیاسی، همیشه حقیر بیرون می شوند.

چندی قبل تعدادی اوپاش و ولگرد با جنبشی به نام «ما افغان نیستیم!»، برآمده کرده بودند که یک نمونه‌ی زرد روی آن (حمید خر-آسانی) با یک تهدید کوچک، آواره‌ی دشت و بیابان می‌شود. در همان زمان برآمد این جنبش، چنان بودند که گویا با نوابغی مواجه استیم که اگر فقط برای یک بچه‌ی سقو شان، باید در تمام تاریخ، خجالت بکشیم، مردمانی که از خود، هیچ چیزی ندارند، برای قدرت، به سویه‌ی چند باسواند، اما بی شعور و تن فروش سیاسی که حضور بیگانه را توجیه می‌کنند، چه کرده‌اند که در برابر آنان، عظمت حضور ما و بزرگان ما زیر سوال برودا! در تحلیل ابراز وجود یک پسرک ناقل، نوشته بودم که با پکول نورستانی، زبان عقیم و ترکیبی فارسی (متشکل از ده‌ها زبان دیگر)، دین به اصطلاح عربی، لباس‌های افغانی، خارجی و بالاخره محتاج به زیرپوش‌های پاکستانی و چینایی که در منطقه‌اش فقط با چند راس بزو و گوسفند، بزرگ شده است و از تاریخ، فقط ذهنیت دهقانی دارد، در مثال چهل سال خیانت به این کشور که یک خشت را برای عمران آن به جا نگذاشته‌اند، همیشه از بی عدالتی صبحت می‌کنند. وقتی مامول شان برآورده نشود، این جا را پیترافکر کرده‌اند که گویا می‌شود با حق تلفی خورد، اما پاسخ نگفت.

کمی روی این فرهنگ سازی‌ها نیز کار کنیم که تداخل تنظیمی، حزبی و گروهی اقلیت‌ها در افغانستان، اگر یک دانه خشت عمران داشته باشد تا برکnar از میراث فرهنگی و عمرانی ما، از زمان امیر عبدالرحمن خان تا شهید داود و آن چه در حاکمیت رفقا با اراده‌ی خلقی‌ها صورت گرفته‌اند، باعث قناعت شوند و حداقل

ذهنیت متنارع / ۲۲۵

اگر یک نقطه‌ی وجاھت رفاهی دارند تا با تکیه بر آن، بپذیریم
اگر دار و ندار سه قرن اخیر نمی‌بود، حتی چیزی برای ویران
کردن و خیانت در این وطن یافت نمی‌شد تا بر سر آن در دامان
اتحاد شوروی سابق و نیروهای کنونی خارجی، خود را نفوذشند،
باید به صراحت بگویند خودشان چه کرده‌اند؟
ناممکن است ارجاع اول و دوم سقوی و تداخل تنظیم سالاری
های کنونی را بی‌پشتوانه و حمایت بیگانه، به درستی بفهمیم!
یادآوری:

لینک ویدیوی اظهار نارضایتی یک سقوزاده که گمان می‌کند با
برآمد سقوی، گویا مقروض و مدييون شان استیم:
<https://youtu.be/wAntmjyFVso?t=244>

شرح تصویر:

نمونه‌ای از زنده‌گی عادی اقلیتی در شمال افغانستان که در تمام
آن‌ها هیچ نوع فوقیت مدنی یا فرهنگی، رونما نیست.

مصطفی عمرزی

- ناهنجاری ها در تضعیف حاکمیت

نقش آن مخالفان حکومت که در رده های سهامدار و موتلف، کاملاً ملموس و محسوس اند، با وجود نمای مدنی و ظاهر کار حزبی، اما در وارد کردن آسیب به توان دولت، کمتر از آن مخالفانی نیست که با روش های خشن، سلاح و زور در برابر نظام و ساماندهی دولتی، اخلال وارد می کنند و از این حیث، دولت نیازمند به کمک های خارجی، ناگزیر از بودجه ای ضعیف داخلی نیز عواید جنگ تحمیلی را متقبل می شود.

مخالفان داخل نظام که بیشترینه در اعضای اتحاد به اصطلاح شمال، خلاصه می شوند، در اختیار چند روش معمول، اما گستاخانه، وقیح و دور از نزاکت، به دشمنانی می مانند که در بستر نیم قرن عداوت های ضد افغانی، رشد کرده اند و با انباری از فاضلاب سیاسی، به مریضانی شبیه می باشند که در درگیری بحران متداول، به درستی پاک (نقد) نشدند. در حالی که اصلاحات در مشروطیت های نظام مقتدر مرکزی، میسر می شود، ایده هایی مکتب و ایسم شده اند که در تعاریف مکاتب سیاسی، جایی که مثبت باشد، برای آن ها وجود ندارد.

سهامداری، انحصار، تبعیض، تعصب، گرایش های قومی، منطقه ای، زبانی و حزبی، اشکال متنوع آن مخالفان طالبان را نشان می دهند که در ۱۴ سال گذشته سجل شدند و در آینده ای که به درستی معلوم نیست، تقلا می کنند تا حضور آنان به صورتی ابقا شود که بدون شک، پرسه ای قانون مندی جامعه را در ناهنجاری هایی از این قبیل، سال های دیگر به تاخیر می اندازند.

حیف و میل منابع دولتی با حضور مخالفان داخل حکومت، به اندازه‌ی بزرگ، گستردگ و آلدود است که شرح آن‌ها به دلگیری خواننده‌ی انجامد؛ زیرا وفتر رسانه‌های همه‌گانی و وسعت شبکه‌های اجتماعی، هرگز اجازه نمی‌دهند خلوت‌های راز به میان آیند؛ اما آن‌چه بایسته است در احساس مسؤولیت و جدایی و ملی، در سلسله‌ی روشنگری‌ها به جسارت بیان کنیم، نقد روش‌ها و سلوکی است که مخالفان داخلی، به خصوص در زمان کم‌آوردن یا انجام تاریخ مصرف، دست آویز می‌سازند و به این‌گونه، رُخی رونما می‌شود که در زمان تصدی، وانمود می‌کردند اندام‌های ستر شده با چند دست دریشی و چهره‌های آرایش‌شده، می‌توانند گذشته‌ی مردمانی را پاک کنند که در وقت ناراحتی، ظاهر می‌کنند و از تبارز آن، به فرهنگی متousel می‌شوند که می‌بینیم تضاد دو صورت جنگلی و شهری، در واقعیت دیگری رونما می‌شود که به راستی، به قول انگلیس‌ها «انسان، به لباس شناخته نمی‌شود!»

مشی مخالفان داخلی حکومت در چند محور، نیازمند تفسیر و تحلیل است. این که چه گونه آمدند(به زور خارجی)، ابقا شدند (باز هم به زور خارجی) و می‌خواهند بمانند(با توسل به ریا، بحران و خارجی) ابعادی است که در فراغت از اندیشه‌های بسیار، به راحتی سوژه‌های مورد نیاز نقد را در اختیار ما قرار می‌دهند؛ اما آن‌چه در زوایای این واقعیت‌ها، بسیار به راحتی به نظر نمی‌آید، عدم شکران و ناسپاسی در برابر وفور نعماتی است که در همان ستیز جاهلانه و بدقواره، افغانستان و واقعیت‌های تاریخی و سیاسی آن را نقد می‌کنند.

سر زدن به نشریات جریان های معروف به سقاوی و ستمی، در جایی که بحث تاریخ و دست آورده ها باشد، به زودی سرنخ های زیادی برای رسیدن به حقایقی را نشان می دهد که می بینیم مخالفان داخلی نظام از نوع شر و فساد، در حالی که از حیف و میل، اشاعر شده اند، در عدم درک واضح از مکتب های سیاسی و نبود همفکری و همسویی، در اختیار سلوک خاص برای مبارزه، به ادبیاتی متولّ می شوند که به نحوی تمسخر به ریش خودشان می باشد.

در جایی بزرگی به درستی اشاره کرده بود: اپوزیسیون های زمان کرزی که بیشتر با رهبری ملا ربانی، احمد ضیاء مسعود و مجموعه ای دیگر بازیگران مقصراً و خاین، ردیف می کردند، در حالی که اکثر اعضای برحال حکومت بودند، در برابر حکومت صف می زدند و با انتقاد بر آن، به گونه ای خودشان را نیز نقد می کردند. فکرش را بکنید، معاون بر حال کرزی به نام معاون اول (احمد ضیاء مسعود) وقتی در کنار خُسُرُش (ملا ربانی) در جبهه ای منتقد حکومت، قرار می گرفت، بیش از این ریشخند، چه چیزی می تواند حاصل شود که در چنین مقامی، خودشان را مسخره می کردد؛ زیرا آنان در موضع منتقد، به حکومتی می تاختند که با صلاحیت های بی حد و حصر، در آن می خورند؛ تاراج می کردد و در یک سیستم انحصاری، اما هیچ چیزی را قبول نداشتند. بار ها آورده ام، در تاریخ نویسی آینده، نباید تمام تقسیر در گردن چند ردیف پشتون های راس نظام شود؛ چون با تقسیم قدرت در درصد بالای غیر پشتونی، میزان ناکامی ها به همان اندازه ای تقسیم می شود که دیگران سهم داشتند و در قدرت

بودند. آنان (اقلیت‌ها) صلاحیت‌های کافی مدیریت، مصرف، استخدام و تطبیق سیاست‌های دولت را داشتند.

در کوتاه نوشتار کنونی، حذف نقابی مدنظر است که در منظر نقد مخالفان داخلی که ژست و اکت مدنی- دیموکرات و فعال فرهنگی گرفته‌اند، جلو چشمان کسانی را می‌گیرد که در برخورد با یک طیف آلوده‌ی سیاسی و زاده‌ی بحران، برخورد عاطفی می‌کنند و در عدم وضاحت تعاریف منافع ملی، امتیاز می‌دهند و زمانی در ناگزیری عدم درک واقعیت‌ها، باج می‌پردازنند.

تعقیب مخطوطات مخالفان در درک آن چه در عقب نقاب، نگه می‌دارند، تعدادی را به عدم بصیرت می‌کشاند که یا از هراس یا هم از بی‌خاصیتی، سفارش می‌کنند از دریافت نشرات ضد افغانی، ضیاع اوقات حاصل می‌شود. در این که تفکیک میان کار بازاری و مستهجن، با سطوح بالایی مخالفان، اصل است، اعتراضی نیست؛ چه می‌دانیم سخافت و وفاحت نقد پایینی‌ها، نه فقط انتقاد، شمرده نمی‌شود، بل صورتی از سنت سقاوی- ستمی گری جهت تعیین فرهنگ‌های ابتدال به منظور دامن زدن به مسایل قومی و گرفتن ماهی از آب گل آلد است؛ اما خوانش صفحات و نشرات رده‌های بالایی، به خوبی کمک می‌کند تا بدانیم در تجربه‌ی ۱۴ سال شراکت‌های تحمیلی و غیر ضروری، چرا پس از آن همه الطاف، عاطفه و قبول غیر عادلانه‌ی توزیع قدرت، کسانی که از روز‌های بد زنده گی با شپش، خواب در مغاره‌ها و فرار تا کولاب، حقیر، فقیر و توهین شده بودند، در طی طریق واقعیت‌ها، وقتی با زور دیگران، تحمیل می‌شوند، «از خود کش بیگانه پرست اند؟»

تحریف افغانستان و ارزش‌های مهم مدنی، فرهنگی، تاریخی و اقتصادی در ادوار معاصر، مهم‌ترین سوژه‌های متن مدعای آن مخالفانی است که در کمترین کار فرهنگی برای تبیین واقعیت‌های بسیار مهم تاریخ معاصر، ره گم گشته تراز هر وقت، با کسانی شریک کار می‌شوند که اکثراً در خالی بودن نقد اندیشه، فکر و ملموسیت‌های سیاسی شان، سود می‌جویند و بی‌جانیست، در حالی که مصایب دو حاکمیت سقاوی، بدترین های تاریخ مایند، تجربه‌ی سوم (حکومت ائتلافی کرزی) و آن چه برای بحران در صورت چهارم می‌خوانند، می‌خواهند وانمود کنند شرمساری‌های شان در برابر طالبان را فراموش کنیم و در پی آمد مصایب و زیان‌هایی که از تجربیات سقاوی، ربانی و رهروان کنونی آنان یافته‌ایم، نقد ما، همواره در گریبان بزرگانی بماند که به اصطلاح بدترین آنان، بهتر از ربانی و کلکانی است.

برایم همواره جالب بوده است مخالفان داخلی، در حالی که از فرصت‌های تاریخی بیش از یک دهه، آن قدر مفاد، سود مالی و سیاسی به دست آورده اند که معلوم است با گذشته و حالی که دارند، در هیچ کجای دنیا، میسر باشد، اما مشی آنان به خاطر تضعیف، در حالی که به گریبان خودشان نیز آویخته است، همواره می‌کوشند با نقد غیر متوازن، جانبدارانه و به نفع خویش، واقعیت‌های تاریخی، سیاسی و کنونی افغانستان و افغانان را نادیده بگیرند.

در واقع تحریف و کم نمایی واقعیت‌های پُر ارزش ما از سوی مخالفان، اختیار روش‌هایی است که در عدم تعهد اخلاقی، وجودانی و ملی، ناهنجاری‌ها در تضعیف حاکمیت را در زمانی که

نیاز های مبرم به کمک های جامعه‌ی جهانی داریم، به شکلی مبارز می‌سازد که معلوم است با قبول احتیاجی، نیازی نیست در موضع منتقد، به گدایی «بمانند» که هر چند تا سرحد چنگ و دندان، مصروف شرآکت است، اما قبول نمی‌کند که اگر تگدی، جرم است، شرکای مجرم، به کسانی گفته می‌شود که دور دسترخوان او می‌نشینند و بیش از همه می‌خورند، اما در اخیر با لیسیدن انگشتان، ناشکری می‌کند که «نمکش کم بود!» اختیار روش‌های منفی در نقد، گونه‌ای ناهنجاری در تضییف حاکمیت و دولت شده است. این فرهنگ، دست آویز کسانی می‌شود که انتظار دارند، زمان حذف آنان، تاریخ ملاقات با حضرت عزرا یل باشد؛ اما از گذشته می‌دانیم «اگر آسیاب بابه هم باشد، به نوبت است!»

معرفی مصطفی «عمرزی» (نویسنده، پژوهشگر و روزنامه نگار)

- متولد ۲ عقرب سال ۱۳۶۲ ش در کابل.
- فارغ از «لیسه‌ی عالی استقلال» در سال ۱۳۷۸ ش.
- فارغ به سویه‌ی دیپلوم از بخش «رادیو و تلویزیون» پوهنتخی ژورنالیزم پوهنتون کابل در سال ۱۳۸۲ ش.
- دارنده‌ی گواهینامه‌ی «گزارشگر انتخابات» از پروژه‌های آموزشی شبکه‌ی جهانی BBC.

تجربیات کاری:

عضو شورای مرکزی، گزارشگر، خبرنگار، روزنامه نگار، مدیر مسؤول نشریه، همکار قلمی، مصحح، نویسنده، تهیه کننده، کارگردان، مسؤول ارزیابی نشرات، مسؤول طرح و ارزیابی، مسؤول واحد فرهنگی و همکار رسانه‌ی درنهادها و رسانه‌هایی چون اتحادیه‌ی ملی ژورنالیستان افغانستان، اتحادیه‌ی ملی ژورنالیستان و خبرنگاران افغانستان، انجمن شاعران و نویسنده‌گان افغانستان، هفته نامه‌ی «قلم»، تلویزیون^۱، رادیو و تلویزیون «باختر»، فصلنامه‌ی «بنیان اندیشه» (منتشره در جمهوری اسلامی ایران)، روزنامه‌ی «سرخط»، مجله‌ی «اوربند»، گاهنامه‌ی «تحریک»، روزنامه‌ی «هیواد»، وب سایت «پول افغان»، وب سایت «پول افغانستان»، وب سایت «دعوت میدیا»، وب سایت «تاند»، وب سایت «روهی»، وب سایت «حقیقت»، وب سایت «دانشنامه‌ی افغان»، وب سایت «سمسورة»، وب سایت «لر او بر»، وب سایت «نن»، وب سایت «خبرپانه»، وب سایت «کتابتون»، واحد تولید «آمو فلم» و تیم انتخاباتی «صلح و اعتدال» به رهبری محمد حنیف اتمر.

آفرینش‌های کاری-فرهنگی

برنامه‌ها و فلم‌های مستند تلویزیونی:

- ۱- برنامه‌ی مستند تاریخی «یک سده فراز و نشیب» در تلویزیون «باختر»: ۱۴ قسمت ۲۴ دقیقه‌ی.

ذهنیت متنازع / ۲۳۴

- برنامه‌ی مستند تاریخی «آینه‌ی تاریخ» در تلویزیون «باختر»: ۱۸ قسمت ۲۴ دقیقه‌ی بی.
- برنامه‌ی مستند ادبی «نای» در تلویزیون «باختر»: ۲۰ قسمت ۲۴ دقیقه‌ی بی.
- فلم مستند «۲۶ سرطان» در تلویزیون «باختر»: ۲۴ دقیقه.
- فلم مستند «پژواک کوهسار» (پیرامون زنده‌گی مرحوم فقیر فروزی) در تلویزیون «باختر»: ۴۰ دقیقه.

تحلیقات:

- صحبت‌های مغاره نشینان (طنزی) - منتشر شده است.
- افغانستان و بازار آزاد (سیاسی - اجتماعی) - منتشر شده است.
- مرز و بوم (تاریخی).
- چهار یادواره (معرفی چهار فرهنگی افغان) - منتشر شده است.
- سخن در سخن (معرفی کتاب‌ها).
- یک قرن در تاریخ و افسانه (تاریخ تحلیلی و شفاهی افغانستان از ۱۹۰۰ م تا ۲۰۰۰ م) - منتشر شده است.
- افغاننامه (مشاهیر افغان) - منتشر شده است.
- پشتون‌ها (تحلیلی) - منتشر شده است.
- رسانه‌ها، مدیریت و نوسان‌ها (رسانه‌ی بی).
- در هرج و مر ج زیستن (سیاسی - اجتماعی).
- تاریخ عمیق (طنزی).
- اندیشه در بستر سیاست و اجتماع (مقالات منتشره در روزنامه‌ی سرخط) - منتشر شده است.
- با زبان دری (تحقیقی - تحلیلی) - منتشر شده است.
- روزگار (نوستالژی).
- پاسخ (واکنش‌ها).
- تامل و تعامل فرهنگی (فرهنگی).
- ارتجاع و مرجع (انتقادی).
- سیر فرهنگی (فرهنگی).
- بی آمد تصویر (فلم و سینما).
- در منظر بیگانه (تحلیلی).
- ذهنیت متنازع (ابزار نظر).
- افغان زمین (مجموعه نوشته‌های منتشره در مجله‌ی اوربند).

جزوه ها:

- به رنگ آبی (زنده گی شهید مینا).
- مردی از سرزمین آزاده گان (زنده گی و برنامه‌ی انتخاباتی محمد شفیق گل آقا شیرزی).
- محمد نادر «نعم» (زنده گی و برنامه‌ی انتخاباتی محمد نادر نعیم).

تالیفات:

- هنر در سینمای افغانان (فلم هنری سینمایی افغانستان از ۱۳۲۷ش تا امروز) - منتشر شده است.
- دُر دری (پیشنه و مقال زبان دری).

گردآوری ها:

- زمانی که مفاخر ناچیز می‌شوند (تنقید تاریخی) - منتشر شده است.
- حقیقت خورشید (پیرامون کلمات افغان و افغانستان) - منتشر شده است.
- در جغرافیای جهان سوم (بررسی ستم ملی و ستیز قومی در ایران).
- در متن مدعای اهل سنت در جمهوری اسلامی ایران).
- نگرش نو بر شاهنامه و فردوسی (تنقید فردوسی و شاهنامه) - منتشر شده است.
- مُحننی تاریخ (تنقید کوروش و سلسله‌ی هخامنشی) - منتشر شده است.
- آریاییسم (تنقید پدیده‌ی آریایی) - منتشر شده است.
- پور خرد (معرفی زنده یاد استاد ناصر پورپیرار) - منتشر شده است.
- دری افغانی (پیرامون زبان دری و ویژه‌گی های آن) - منتشر شده است.
- آیین‌های سخیف (تنقید ادیان زردشتی، مزدکی و مانوی) - منتشر شده است.
- کتاب نامه‌ی من (پیرامون زنده گی و کارنامه‌ی مصطفی عمرزی).
- پندار ستمی (تنقید و بررسی پدیده‌ی معروف به ستمی).
- آرکاییسم (تنقید باستانگرایی) - منتشر شده است.
- معنی (گزیده‌هایی از سخنان اندیشمندان).
- محوطه‌ی سیاه (تبیین و بررسی فارسیسم).
- رسالت ملی (کارنامه‌ی محمد طارق بزرگ).

ذهنیت متنازع / ۲۳۵

- ۱۷- افغان ها و انگلیس ها (مجموعه‌ی تصاویر افغانستان، افغان ها و انگلیس ها در قرن ۱۹).
- ۱۸- رنسانس افغانستان (عمران افغانستان در سه سده‌ی پسین).
- ۱۹- افغان ها قبل از جنگ (سیمای زنده‌گی مدنی ملت افغان).
- ۲۰- صلح و اعتدال (مجموعه‌ی نوشته‌ها و ترجمه‌های مصطفی عمرزی در تیم انتخاباتی صلح و اعتدال به رهبری محمد حنیف اتمر).
- ۲۱- فاجعه‌ی سقوی دوم (سیمای بدترین تاریخ افغانستان).
- ۲۲- اتحاد شوروی در افغانستان (تجاوز، جنگ، جنایت و فرار).
- ۲۳- قبرستان امپراتوری ها (تاریخ افغانستان در کارتون‌ها).
- ۲۴- چهره‌های سیاسی افغان (از میرویس هوتكی تا محمد اشرف غنی).

ترجمه‌ها:

- ۱- تا حصار پتاگون (سفرنامه‌ی واشنگن): محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۲- رسانه‌های کنونی افغانی: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۳- ساختار هندسی شعر پشتو: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۴- انگیزه‌های فرار نخبه‌گان حرفه‌بی از افغانستان: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۵- تخت دهلی را فراموش می‌کنم (سفرنامه‌ی هند): محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۶- افغانستان در پیچ و خم سیاست: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۷- اگر جهانیان شکست بخورند؟: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۸- درست نویسی پشتو: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۹- فقر فرهنگی: محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۱۰- در قلب کرملین (سفرنامه‌ی مسکو): محمد اسماعیل «یون»- منتشر شده است.
- ۱۱- مشی «تحریک ملی افغانستان»- در اختیار «د افغانستان ملی تحریک»، قرار داده شده است.
- ۱۲- اساسنامه‌ی «روند ملی جوانان افغان»- در «اختیار روند ملی جوانان افغان»، قرار داده شده است.

۲۳۶ / ذهنیت متنازع

۱۳- اساسنامه‌ی «انجمن پیشرفت و رفاه زنان افغان»- در اختیار این نهاد، قرار داده شده است.

۱۴- اساسنامه‌ی «حزب حرکت مردمی افغانستان»- در اختیار این حزب، قرار داده شده است.

۱۵- مرآت‌نامه‌ی «حزب حرکت مردمی افغانستان»- در اختیار این حزب، قرار داده شده است.

۱۶- ناگفته‌های ارگ: محمد اسماعیل «یون».

همکاری‌های فرهنگی با دیگران در تهیه‌ی کتاب‌ها، فلم‌ها و برنامه‌ها
کتاب‌ها و نشریات:

«سایه بان بی سایه» (مجموعه‌ی داستان‌های دری)، «تحقیقی پیرامون سوابق تاریخی و موقف حقوقی قرارداد و خط دیورند»، «پشتوستان»، «پژواک؛ زنده‌ی جاویدان است»، «منار نجات»، «حکمیت انگلیس در سیستان»، «زنده‌گی امیر دوست محمد خان- جلد اول»، «پیروزی» (راجح به احمد یاسین سالک قادری) و «خانقاہ عشق» (مجموعه‌ی شعر دری).

فلم‌ها و برنامه‌های تلویزیونی:

«مستند باختر» (برنامه‌ی تاریخی)، برنامه‌ی اجتماعی «همتا»، «بازتاب اعتماد مردم» (سلسله‌ی انتخاباتی) و «شهید ملت» (مستند زنده‌گی شهید عبدالحق).

تاییدات فرهنگی- مدنی:

- ستایشنامه‌ی «پوهنه‌ی ژورنالیزم» پوهنتون کابل در سال ۱۳۸۲ش.

- ستایشنامه‌ی «مجمع صلح افغانستان» در سال ۱۳۸۶ش.

- ستایشنامه‌ی «شورای ژورنالیستان افغانستان» در سال ۱۳۹۳ش.

- ستایشنامه‌ی «امشانو جرگه‌ی افغانستان» در سال ۱۳۹۶ش.

Controversial Mentality

(To Express Opinion)

By:Mustafa Omarzai

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library